

EESTI STATISTIKA
STATISTICS ESTONIA

ETTEVÖTETE MAJANDUSNÄITAJAD

FINANCIAL STATISTICS OF ENTERPRISES

2004

Aastakogumik • Yearbook

TALLINN 2006

Aastakogumik esitab ettevõtluse 2004. aasta majandusolukorda iseloomustavaid andmeid.

Koostanud ettevõtluse aastastatistika talitus (tel 625 9233) koostöös põllumajandusstatistika osakonna (tel 625 9164), valitsemis- ja finantssektori statistika osakonna (tel 625 9155) ja statistilise profiili talitusega (tel 625 9346).

The yearbook presents the financial data of enterprises for 2004.

Compiled by the Annual Statistics of Entrepreneurship Service (tel +372 625 9233) in cooperation with the Agricultural Statistics Department (tel +372 625 9164), the General Government and Financial Statistics Department (tel +372 625 9155) and the Statistical Profile Service (tel +372 625 9346).

MÄRKIDE SELETUS **EXPLANATION OF SYMBOLS**

X	andmete avaldamist ei võimalda andmekaitse põhimõte <i>data are confidential</i>
-	nähtust ei esinenud <i>magnitude nil</i>
0 0.0	näitaja väärtus väiksem kui pool kasutatud mõõtühikust <i>magnitude less than half of the unit employed</i>
...	andmeid ei ole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad <i>data not available or too uncertain for publication</i>
..	mõiste pole rakendatav <i>category not applicable</i>

Toimetanud Sven Maanso
Inglise keel: Elina Härsing
Küljendus: Uku Nurges
Kaanekujundus: Identity OÜ

*Edited by Sven Maanso
English by Elina Härsing
Layout by Uku Nurges
Cover design by Identity Ltd*

ISSN 1406-1813
ISBN 9985-74-383-0

Autoriõigus/Copyright: Statistikaamet, 2006

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale
When using or quoting the data included in this issue, please indicate the source

Kirjastanud Statistikaamet,
Endla 15, 15174 Tallinn
Trükkinud Ofset OÜ,
Paldiski mnt 25, 10612 Tallinn

Aprill 2006

*Published by the Statistical Office of Estonia,
15 Endla Str, 15174 Tallinn
Printed by Ofset Ltd,
25 Paldiski Rd, 10612 Tallinn
April 2006*

SISUKORD

Sissejuhatus	6
Ettevõtlus	6
Füüsilisest isikust ettevõtjad	10
Äriühingud (v.a finantsvahendusäriühingud)	12
Teadus- ja arendustegevus	22
Infotehnoloogia ettevõttes	24
Põllumajandus ja jahindus	29
Metsamajandus	30
Kalapüük	31
Töötlev tööstus	33
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	42
Ehitus	45
Kaubandus	51
Hotellid ja restoranid	57
Veondus, laondus ja side	60
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	65
Krediitiasutused ja muud rahaloomes osalevad finantsvahendajad	74
Muu finantsvahendus ja finantsvahenduse abitegevusalad	76
Kindlustus	79
Ettevõtluse demograafia	81
Väliskapital Eesti ettevõtluses	86

Tabelid

I. ÄRIÜHINGUD

ETTEVÕTTED KOKKU	98
1A. Majandusnäitajad, 2003, 2004	98
1B. Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2003, 2004	100
1C. Realiseerimise netokäive, 2003, 2004	100
1D. Majandusnäitajad, 2000–2004	102
1E. Ettevõtete arv tegevusalade kaupa, 2000–2004	104
1F. Tööga hõivatud isikute arv tegevusalade kaupa, 2000–2004	105
1G. Realiseerimise netokäive tegevusalade kaupa, 2000–2004	106
1H. Puhaskasum (-kahjum) tegevusalade kaupa, 2000–2004	107
1I. Lisandväärtus tegevusalade kaupa, 2000–2004	108
1J. Vara tegevusalade kaupa, 2000–2004	109
1K. Investeeringud põhivarasse tegevusalade kaupa, 2000–2004	110
1L. Kapitalirent tegevusalade kaupa, 2000–2004	111
1M. Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon tegevusalade kaupa, 2004	112
1N. Ettevõtted realiseerimise netokäibe järgi tegevusalade kaupa, 2004	114
1O. Ettevõtted puhaskasumi (-kahjumi) järgi tegevusalade kaupa, 2004	116
1P. Ettevõtted bilansimahu järgi tegevusalade kaupa, 2004	118
1R. Ettevõtted põhikapitali järgi tegevusalade kaupa, 2004	120
1S. Tootlikkusnäitajad realiseerimise netokäibe alusel tegevusalade kaupa, 2003, 2004	122
1T. Tootlikkusnäitajad lisandväärtuse alusel tegevusalade kaupa, 2003, 2004	124

II. FINANTSÄRIÜHINGUD

KREDIIDIASUTUSED JA MUUD RAHALOOMES OSALEVAD FINANTSVAHENDAJAD	126
2A. Vara, kohustused ja omakapital, 31. detsember, 2003–2004	126
2B. Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004	127
KINDLUSTUS	128
2C. Vara, kohustused ja omakapital, 31. detsember, 2003–2004	128
ELUKINDLUSTUS	129
2D. Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004	129

KAHJUKINDLUSTUS	130
2E. Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004	130
MUU FINANTSVAHENDUS JA FINANTSVAHENDUSE ABITEGEVUSALAD ..	131
2F. Vara, kohustused ja omakapital, 31. detsember, 2003–2004	131
2G. Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004	132
III. ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA	
3A. Ettevõtete sünnimäär tegevusala järgi, 2000–2003	133
3B. Sündinud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2000–2003	134
3C. Sündinud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 2000–2003	134
3D. Ettevõtete surmamäär tegevusala järgi, 1999–2003	135
3E. Surnud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 1999–2003	135
3F. Surnud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 1999–2003	136
3G. 2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus tegevusala järgi, 2001–2003	137
3H. Ettevõtluse demograafia 19 Euroopa riigis, 1999–2002	138
 Metoodika	140
Andmete kogumine	140
Äriühingute andmete töötlemine	140
Tabelite koostamise põhimõtted	141
Koondandmete avaldamine	142
Konfidentsiaalsus	142
Majanduse kontsentratsioon netokäibe järgi	143
Põhimõisted	143
Valemid	145

CONTENTS

<i>Summary of economic activities in 2004</i>	92
<i>Non-financial corporations</i>	93

Tables

I. COMPANIES	98
ENTERPRISES TOTAL	98
1A. <i>Financial data, 2003, 2004</i>	98
1B. <i>Investments in fixed assets and financial leasing, 2003, 2004</i>	100
1C. <i>Net sales, 2003, 2004</i>	100
1D. <i>Financial data, 2000–2004</i>	102
1E. <i>Number of enterprises by kind of activity, 2000–2004</i>	104
1F. <i>Number of persons employed by kind of activity, 2000–2004</i>	105
1G. <i>Net sales by kind of activity, 2000–2004</i>	106
1H. <i>Net profit (loss) by kind of activity, 2000–2004</i>	107
1I. <i>Value added by kind of activity, 2000–2004</i>	108
1J. <i>Assets by kind of activity, 2000–2004</i>	109
1K. <i>Investments in fixed assets by kind of activity, 2000–2004</i>	110
1L. <i>Financial leasing by kind of activity, 2000–2004</i>	111
1M. <i>Concentration of net sales by kind of activity, 2004</i>	112
1N. <i>Enterprises by net sales by kind of activity, 2004</i>	114
1O. <i>Enterprises by net profit (loss) by kind of activity, 2004</i>	116
1P. <i>Enterprises by balance sheet total by kind of activity, 2004</i>	118
1R. <i>Enterprises by capital stock by kind of activity, 2004</i>	120
1S. <i>Productivity measures by net sales by kind of activity, 2003, 2004</i>	122
1T. <i>Productivity measures by value added by kind of activity, 2003, 2004</i> ..	124

II. FINANCIAL INSTITUTIONS	126
MONETARY INSTITUTIONS OTHER THAN CENTRAL BANK.....	126
2A. Assets, liabilities and equity, 31 December, 2003–2004.....	126
2B. Income statement, 2003, 2004.....	127
INSURANCE.....	128
2C. Assets, liabilities and equity, 31 December, 2003–2004.....	128
LIFE INSURANCE.....	129
2D. Income statement, 2003, 2004.....	129
NON-LIFE INSURANCE.....	130
2E. Income statement, 2003, 2004.....	130
OTHER FINANCIAL INTERMEDIATION AND AUXILIARY ACTIVITIES.....	131
2F. Assets, liabilities and equity, 31 December, 2003–2004.....	131
2G. Income statement, 2003, 2004.....	132
III. BUSINESS DEMOGRAPHY	
3A. Enterprise birth rates by kind of activity, 2000–2003.....	133
3B. Average number of persons occupied in newly born enterprises, breakdown by kind of activity, 2000–2003.....	134
3C. Newly born enterprises by number of employees, 2000–2003.....	134
3D. Enterprise death rates by kind of activity, 1999–2003.....	135
3E. Dead enterprises by number of employees, 1999–2003.....	135
3F. Average number of persons employed in enterprises that died, breakdown by kind of activity, 1999–2003.....	136
3G. Two-year survival rates of enterprises born in 2000, breakdown by kind of activity, 2001–2003.....	137
3H. Business Demography in 19 Europe countries, 1999–2002.....	138
Methodology.....	147
Preface.....	147
Data processing.....	147
Presentation.....	147
Publishing.....	148
Confidentiality.....	148
Concentration of net sales.....	149
Definitions.....	149
Formulas.....	151

SISSEJUHATUS

Aastakogumik esitab ettevõtete finantsmajandusliku tegevuse andmeid, mis on kogutud riiklike statistiliste aruannetega "Ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne EKOMAR", "Põllumajandus-, jahindus-, metsamajandus- ja kalandusäriühingute majandusnäitajad", "Teadus- ja arendustegevus (ettevõttes)", "Finantsvahendus ja -abitegevus". Peale selle on esitatud krediidi- ja kindlustusettevõtete andmeid, mis põhinevad Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni kogutud infol, ning füüsilisest isikust ettevõtjate tulude ja kulude andmeid, mis on saadud Maksuameti tuludeklaratsiooni vormi E koondandmete alusel.

Ettevõtlus hõlmab mittefinantsteenuseid tootvaid äriühinguid, finantsvahendusäriühinguid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid. Nimetatud kolme ettevõtete grupi majandustegevust on käsitletud koos ainult osas "Ettevõtlus". Et majandusarvestus on ettevõtete grupiti erinev, on järgmistes osades esitatud majandustegevuse ülevaated kolme ettevõtete grupi kohta eraldi.

Osas "Füüsilisest isikust ettevõtjad" on antud ülevaade füüsilisest isikust ettevõtjate ettevõtlustuludest ja -kuludest.

Osa "Äriühingud" hõlmab ainult kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvate äriühingute majandustegevust.

Finantsvahendusäriühingute ülevaade on osades "Krediidiasutused ja muud rahaloomes osalevad finantsvahendajad", "Kindlustus" ning "Muu finantsvahendus ja finantsvahenduse abitegevusalad".

Info on esitatud ülevaadete, diagrammide ja tabelitena. Andmed on esitatud jooksevhindades, kui ei ole märgitud teisiti. Lisatud on meetodika lühikäsitus ning suhtarvude ja kasumi (kahjumi) arvutamise valemid. Äriühingute majandustegevuse ülevaadetes on kasutatud suhtarve, mille tõlgendus on esitatud osas "Meetodika".

Detailsem andmestik on avaldatud statistika andmebaasis Statistikaameti veebilehel www.stat.ee rubriigis "Statistika".

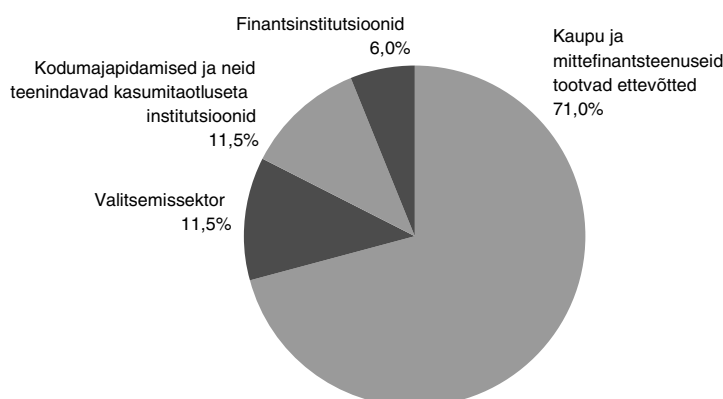
ETTEVÕTLUS

2004. aastal kasvas Eesti majandus 7,8%. Majanduskasvust põhiosa andnud kaupu ja mittefinantsteenuseid tootnud ettevõtete lisandväärtus kasvas veelgi kiiremini — 8%. Suurima kasvupanuse andis töötlev tööstus.

2004. aasta oli Eesti majandusele jätkuvalt hea. Sisemajanduse koguprodukt (SKP) kui peamine majanduse arengu hindamise indikaator kasvas korrigeeritud andmetel 7,8% (2000. aasta püsivhindades), see ületas eelmiste aastate kasvutempot. Kasv tugines jätkuvalt sisenõudlusele, mida hoogustasid selle tähtsamate komponentide — eratarbimise ja investeringute — kiirenemine. Eratarbimine kasvas 2004. aastal 4,2%, sellele aitasid kaasa soodsad laenutingimused ja olukord tööturul ning jätkuv elanike sissetulekute kasv. Kapitali kogumahutuse kasv oli veidi aeglasem kui eelmisel aastal, kuid siiski 6,0% (korrigeeritud püsivhindades).

Loodud lisandväärtusest annavad põhiosa kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvad ettevõtted. Nende kasv oli majanduse üldisest kasvust kiirem — püsivhindades 8,0%. Suurima panuse SKP kasvu andis töötlev tööstus. Oluline kasv oli ka finantsvahenduses. Nende kahe tegevusala kasv andis ligi poole kogu lisandväärtuse kasvust püsivhindades.

Diargamm 1 SKP institutsionaalse sektori järgi 2000. aasta püsivhindades, 2004

Kaupade ja teenuste eksport püsivhindades kasvas 16%-ni. Kasv oli 10 protsendipunkti võrra suurem kui eelmisel aastal. Suurenes nii kaupade väljaveo maht kui ka teenuste eksport. Märkimisväärne on, et ekspordi kasv oli impordi kasvust kiirem.

2001. aastal, esimest korda Eesti taasiseseisvuse ajal, tööhõive kasvas. Kasv on jätkunud ka järgnevatel aastatel. Kuigi 2004. aastal kasv aeglustus, oli hõivatuid ligi 596 000. Jätkus töötuse määra vähenemine. 2004. aastal langes töötuse määr 9,7%-ni, mis on madalaim näitaja alates 1998. aastast. Töötajate keskmine brutokuupalk oli 2004. aastal 7287 krooni, eelmise aastaga võrreldes 8,4% suurem.

2003. aastal oli hinnaindeksi muutus 2002. aastaga võrreldes väike, kuid 2004. aastal kasvasid hinnad jõudsalt tingituna Euroopa Liitu astumisega seotud maksumäärade tõusust ja kütuse kallinemisest maailmaturul. Tarbijahinnad tõusid 3,0%, seejuures kallinesid kaubad 2,9%, mida mõjutas eelkõige toidukaupade 3,7% kallinenud hind. Teenuste kallinemise määr oli 3,3%. Peamised hinnatõusu määranud tegurid olid mootorikütuse, eluasemeteenuste ja suhkru kallinemine. Tööstustoodangu tootjahinnad kasvasid 2,9%. Enim avaldas seejuures mõju toiduainetööstuse hinnakasv. Ehitushinnaindeksi kasv kiirenes 3,7%-st 6,5%-ni, mida mõjutas eelkõige kallinenud tööjõud. Ekspordihinnad kasvasid 2003. aastaga võrreldes 2,2%. Vahepealsetel aastatel odavnenud impordihinnad kasvasid — sissetoodud kaubad kallinesid 1,2%.

Tabel 1 Majanduse üldnäitajad, 1998–2004

Näitaja	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
SKP jooksevhindades, miljonit krooni *	78 028	81 776	92 938	104 459	116 915	127 334	141 493
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	13,8	4,8	13,6	12,4	11,9	8,9	11,1
SKP jooksevhindades elaniku kohta, krooni*	56 291	59 445	67 862	76 577	86 053	94 074	104 865
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	14,9	5,6	14,2	12,8	12,4	9,3	11,5
SKP 2000. aasta püsivhindades, miljonit krooni *	85 906	86 170	92 938	98 945	106 111	113 208	122 049
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	4,4	0,3	7,9	6,5	7,2	6,7	7,8
Tööga hõivatud isikud, tuhat	606,5	579,3	572,5	577,7	585,5	594,3	595,5
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	-1,7	-4,5	-1,2	0,9	1,4	1,5	0,2
Keskmine brutokuupalk, krooni	4 021	4 440	4 907	5 510	6 144	6 723	7 287
muutus võrreldes eelmise aastaga, %	12,5	10,4	10,5	12,3	11,5	9,4	8,4
Tarbijahinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga, %	8,2	3,3	4,0	5,8	3,6	1,3	3,0

* Korrigeeritud andmed.

2004. aastal tegutses Eestis üle 92 000 ettevõtja — 39 623 mittefinantsteenuseid tootvat äriühingut, 497 finantsvahendusäriühingut ja 52 474 füüsilisest isikust ettevõtjat. Ettevõtjate arv suurenes jätkuvalt: kasv on püsinud alates 2002. aastast stabiilselt 5% juures. Võrreldes eelmise aastaga lisandus üle 5000 ettevõtja, seejuures loodi suhteliselt rohkem mittefinantsteenuseid tootvaid äriühinguid. Nende arv suurenes 7% võrra.

Ettevõtjate osatähtsus liigiti — mittefinantsteenuseid tootvad äriühingud, finantsvahendusäriühingud ja füüsilisest isikust ettevõtjad — on olnud alates 2001. aastast ühesugune. Kõige suurem osa on füüsilisest isikust ettevõtjatel, kes hõlmavad kõigist

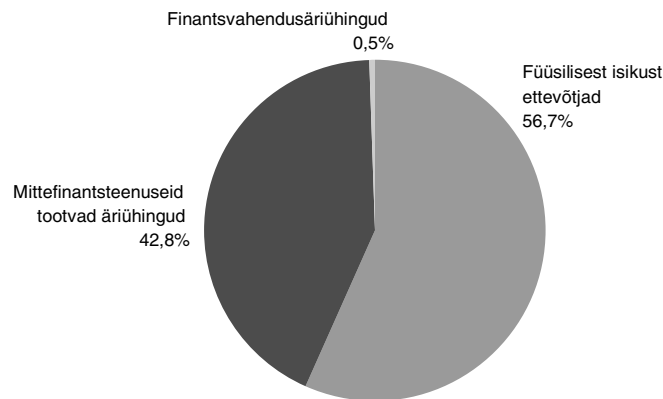
ettevõtjatest ligi 57%. Siiski vähenes nende osa 2004. aastal marginaalselt mittefinants-teenuseid tootvate äriühingute arvelt.

70% ettevõtjatest tegeles kas põllumajanduse, metsamajanduse, kaubanduse, äri- või isikuteenuste osutamisega. Põllumajanduses-metsamajanduses domineerisid füüsilisest isikust ettevõtjad, keda on ligi 93%. Ka olid füüsilisest isikust ettevõtjad ülekaalus kalapüügis, veonduses ning äri- ja isikuteenuste osutajate hulgas. Äriühinguid oli füüsilisest isikust ettevõtjatest arvukamalt tööstuse, energeetika, ehituse, aga ka kaubanduse ja tootlustuse ning majutuse tegevusalal.

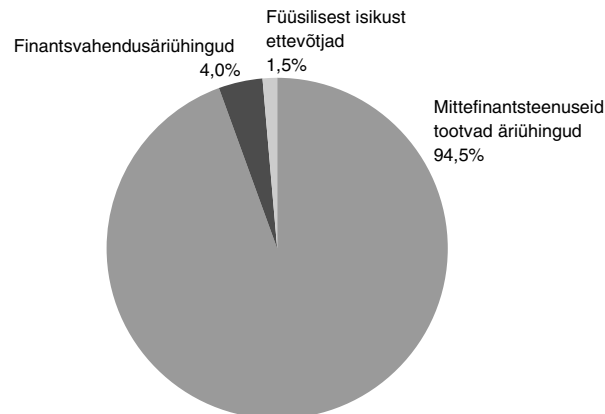
Tavapäraselt alustas või taasalustas tegevust 2004. aastal enim ettevõtjaid sellistel tegevusaladel nagu kinnisvara, rentimine ja äritegevus ning muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus. Kokku tegutses nimetatud tegevusaladel ettevõtjaid üle 3100 enam kui aasta tagasi.

Diagramm 2 **Ettevõtjate arv ja kogutulud liigiti, 2004**

Ettevõtjate arv

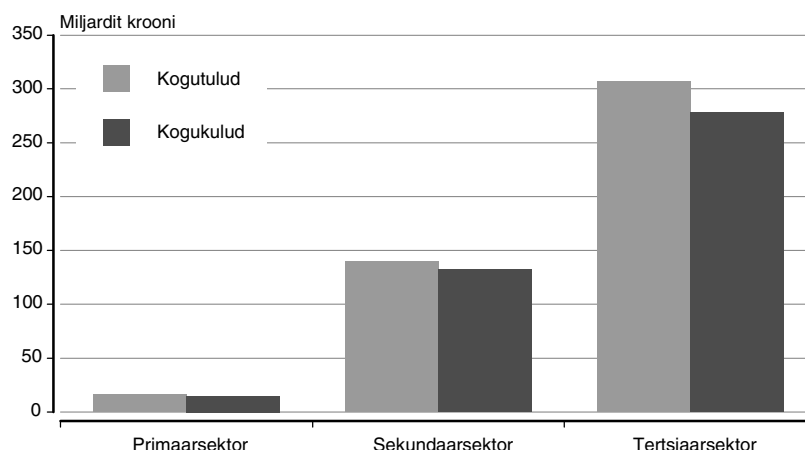
Ettevõtjate kogutulud

Ettevõtluse tulud kasvasid 2004. aastal ligi 70 miljardi krooni võrra ehk 18% ja ületasid 460 miljardi krooni piiri. Kulutusi oli üle 425 miljardit krooni eest. Tulud suurenesid enim kaubanduse ja äritegevuse tegevusalal. Eelmise aastaga võrreldes vähenesid vaid kalanduse tulud kalandusäriühingute kahanenud tulude tõttu. Ettevõtlustulemi kasv ei olnud nii kiire kui eelmisel aastal, sest ettevõtlustulud ja -kulud kasvasid peaaegu samas tempos. Kõige rohkem kasvas ettevõtlustulemi põllumajanduse ja metsamajanduse tegevusalal. Suurima panuse ettevõtlustulemi suurenemisse andis kinnisvara, rentimine ja äritegevus. Selle tegevusala tulemi kasv oli kõigi tegevusalade kasvust 55%.

Diagramm 3 Ettevõtlus majandussektori järgi, 2004

Kolme põhilise majandussektori võrdlemine näitab, et kaks kolmandikku kogutuludest andis tertsiaarsektor (teenindav sektor). Sekundaarsektori (tööstus, ehitus, energeetika) osa on alla kolmandiku ning primaarsektori (põllumajandus, jahindus, metsamajandus, kalandus) osa vaid mõni protsent, kuigi primaarsektoris kuulus ettevõtjatest viiendik.

Füüsilisest isikust ettevõtjaid on arvukselt rohkem kui äriühinguid, ent nende tuluosa ettevõtluses on minimaalne — 1,5%. Tegevusalati oli kogutuludes märkimisväärne osatähtsus põllunduse ja metsandusega tegelevatel füüsilisest isikust ettevõtjatel. Nende tulud hõlmasid kogu tegevusala tuludest enam kui viiendiku. Eelmise aastaga võrreldes on enim kasvanud füüsilisest isikust ettevõtjate tulude osatähtsus kogutuludes muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduse tegevusalal. 2004. aastal hõlmasid füüsilisest isikust ettevõtjate tulud tegevusala tuludest juba üle kümnendiku. Jätkuvalt vähenes tervishoiuteenuseid pakkuvate füüsilisest isikust ettevõtjate tulude osa tegevusala tuludes. Ülejäänud tegevusaladel oli see marginaalne. Tööstuses, energeetikas ja ehituses, aga ka kaubanduses, veonduses, laonduses ja sides ei ulatunud füüsilisest isikust ettevõtjate tulude osatähtsus isegi üle 1% piiri.

Tabel 2 Ettevõtjate arv, ettevõtluse kogutulud ja -kulud, 2000–2004

Näitaja	Füüsilisest isikust ettevõtjad	Mittefinantsteenuseid tootvad äriühingud	Finantsvahendus-äriühingud	Ettevõtlus kokku
Ettevõtjate arv				
2000	46 502	30 787	537	77 826
2001	45 086	32 690	486	78 262
2002	47 648	34 511	489	82 648
2003	50 118	36 895	469	87 482
2004	52 474	39 623	497	92 594
Kogutulud, miljonit krooni				
2000	4 345	265 198	13 515	283 058
2001	5 061	303 207	16 835	325 103
2002	5 410	341 850	17 773	365 034
2003	5 745	370 398	17 373	393 516
2004	6 928	437 383	18 575	462 886
Kogukulud, miljonit krooni				
2000	5 070	253 395	10 366	268 831
2001	4 535	291 593	11 848	307 976
2002	4 802	322 178	12 684	339 663
2003	5 135	343 868	12 599	361 602
2004	6 010	406 135	13 419	425 564

FÜÜSILISEST ISIKUST ETTEVÕTJAD

2004. aasta lõpetasid kõik füüsilisest isikust ettevõtjate tegevusalad kasumiga. Ettevõtlustulem kasvas võrreldes eelmise aastaga poole võrra.

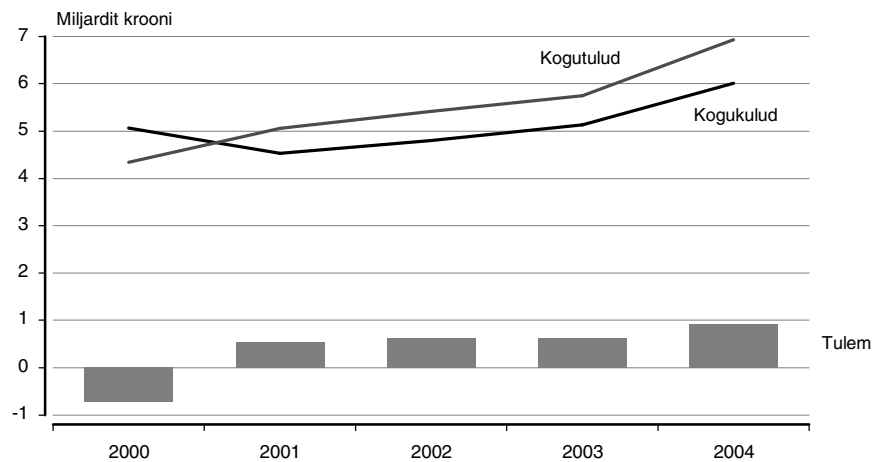
2004. aastal tegutses üle 52 000 füüsilisest isikust ettevõtja (FIE). Kõige populaarsem tegevusala on põllumajandus ja metsamajandus, nendel tegevusaladel tegutses FIEdest ligi kolmandik. Teisel kohal oli kinnisvara, rentimine ja äritegevus. Nendel tegevusaladel tegutses peaaegu 10 000 FIEt. Samaselt kahe varasema aastaga suurenes 2004. aastal FIEde arv ligi 5% võrra. Kõige rohkem lisandus ettevõtjaid muu isikuteeninduse (nagu saunade tegevus, puhastus-, ilu- ja juuksuriteenindus jpt), kinnisvara, rentimise ja äriteeninduse, aga ka ehituse tegevusalale. Esimest korda vähenes põllumajanduse ja metsamajanduse FIEde arv. Jätkuvalt vähenes kaupmeeste ja toitlustus- ning majutusasutuste pidajate arv.

Ettevõtlusest saadi tulu üle 6,9 miljardit krooni, ettevõtluskulud olid 6 miljardit krooni. Niisiis oli ettevõtlustegevuse tulemuseks üle 0,9 miljardi kroonine kasum (ettevõtlustulude ja -kulude vahe). Ettevõtlustulem kasvas eelmise aastaga võrreldes poole võrra ehk üle 0,3 miljardi krooni.

Enim panustasid ettevõtlustulemi kasvu põllu- ja metsamajanduse FIEd. Nendel tegevusaladel suurenes ettevõtlustulem eelmise aastaga võrreldes 2,4 korda. Keskmiselt teenis selle tegevusala FIE 24 000 krooni aastas. Eelmisel aastal oli sama näitaja vaid 10 000 krooni. Kõige tegevusalade peale kokku teenis FIE aastas keskmiselt 17 500 krooni, üle 5000 krooni rohkem kui aasta varem.

Peaaegu pool (48%) teenitud tuludest saadi kaupade müügist ja vahendamisest ning 37% kutsetegevusest või teenuste osutamisest. Kõige rohkem kulutati kaupade ja teenuste soetamiseks (72% kogukuludest). Muud suured kuluartiklid olid põhivara soetamine ja töötajate palk ning sotsiaalmaks. Võrreldes eelmiste aastatega ei ole olulisi tulu- ja kulustruktuuri kõikumisi olnud.

Diagramm 4 **Füüsilisest isikust ettevõtjate ettevõtlustulud ja -kulud, 2000–2004**

Tabel 3 Füüsilisest isikust ettevõtjate arv, ettevõtlustulud ja -kulud, 2004

Tegevusala	Füüsilisest isikust ettevõtjad		Ettevõtlustulud		Ettevõtluskulud		Tulude ja kulude suhe, %	
	arv	Osatähtsus, %	tuhat krooni	osatähtsus, %	tuhat krooni	osatähtsus, %	2004	2003
Põllumajandus ja metsamajandus	15 791	30,1	2 706 084	39,1	2 328 221	38,7	116,2	108,7
Kalapüük	1 205	2,3	63 945	0,9	55 340	0,9	115,5	115,6
Mäetööstus	19	0,0	2 179	0,0	1 778	0,0	122,6	138,2
Töötlev tööstus	2 348	4,5	257 590	3,7	228 492	3,8	112,7	111,1
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	119	0,2	11 792	0,2	9 897	0,2	119,1	118,9
Ehitus	2 495	4,8	226 986	3,3	196 551	3,3	115,5	113,0
Kaubandus	5 457	10,4	1 026 883	14,8	985 866	16,4	104,2	103,9
Hotellid ja restoranid	363	0,7	100 828	1,5	100 085	1,7	100,7	96,1
Veondus, laondus ja side	3 812	7,3	538 630	7,8	504 876	8,4	106,7	108,8
Finantsvahendus	477	0,9	40 346	0,6	20 672	0,3	195,2	120,9
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	9 799	18,7	1 104 555	15,9	862 277	14,3	128,1	127,5
Haridus	605	1,2	47 962	0,7	39 903	0,7	120,2	132,1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	900	1,7	242 252	3,5	193 201	3,2	125,4	126,0
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	9 084	17,3	557 744	8,1	482 439	8,0	115,6	114,6
KOKKU	52 474	100	6 927 776	100	6 009 598	100	115,3	111,9

ÄRIÜHINGUD (v.a finantsvahendusäriühingud)

Järgnev ülevaade iseloomustab kaupu ja mittefinantsteenuseid tootvaid äriühinguid (edaspidi — ettevõtted).

2004. aasta oli Eesti ettevõtetele jätkuvalt edukas. Käibekasv oli kiirem kui eelmisel aastal, mis tulenes nii sisenõudlusest kui ka ekspordi kasvust. Ettevõtete puhaskasum oli viimaste aastate suurim — üle 31 miljardi krooni, s.o neljandik suurem kui 2003. aastal. Ettevõtete loodud lisandväärtus kasvas 16%.

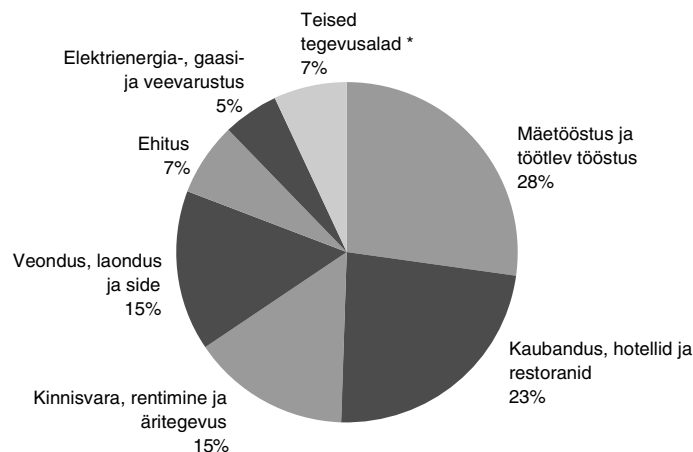
Lisandväärtus

Ettevõtete sektor on Eesti sisemajanduse koguprodukti loomisel suurim lisandväärtuse tootja. 2004. aastal oli ettevõtete loodud lisandväärtus 16% suurem kui 2003. aastal, ulatudes ligi 86 miljardi kroonini. Keskmiselt tootis üks ettevõtte lisandväärtust üle 2 miljoni krooni, s.o 8% rohkem kui aasta varem. Iga ettevõtluses hõivatud töötaja kohta toodeti lisandväärtust keskmiselt 205 000 krooni, 13% enam kui 2003. aastal.

Suurimat mõju majanduskasvule avaldasid ettevõtete sektoris töötlev tööstus, kaubandus, kinnisvara ja äritegevus, veondus, laondus ja side ning ehitus. Need viis tegevusala andsid 2004. aastal 84% ettevõtete loodud lisandväärtusest. Kõige rohkem toodavad lisandväärtust töötleva tööstuse ettevõtted. 2004. aastal oli nende osatähtsus kõigi ettevõtete lisandväärtuses 26%. Eelmise aastaga võrreldes suurenes töötleva tööstuse lisandväärtus ligi kümnendiku nii sisenõudlusest kui ka ekspordi kasvust tuleneva käibekasvu kiirenemise ja tootlikkuse suurenemise tulemusel. Lisandväärtus kasvas kõige kiiremini kinnisvaras ja äritegevuses seoses kinnisvaraetevõtete kasvanud tulude ja kiiresti suurenenud kasumlikkusega.

Eestis oli 2004. aastal 39 623 tegutsevat ettevõtet. 81% nendest olid rahvusvahelise klassifikaatori järgi mikroettevõtted, s.t neis töötas alla 10 tööga hõivatud isiku. Keskmisi (50–249 hõivatuga) ja suurettevõtteid (250 ja enama hõivatuga) oli alla 4%. 2004. aastal alustas või taasalustas tegevust üle 2700 ettevõtte, mis olid valdavalt mikroettevõtted. Viimastel aastatel on suurenenud just mikroettevõtete arv, nende osatähtsus on tõusnud nii tööhõives kui majandustulemustes. Mikroettevõtetel on Eesti ettevõtluses oluline osa: nad annavad tööd viiendikule ettevõtetes hõivatud isikutest.

Diagramm 1 Äriühingute lisandväärtus tegevusala järgi, 2004

* Põllu- ja metsamajandus ja kalapüük; haridus; tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

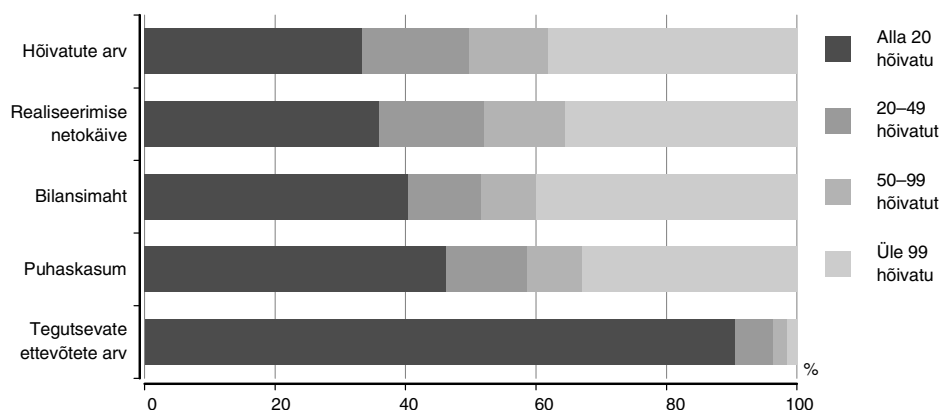
Tööhõive

Eesti ettevõtetes töötas 2004. aastal 428 000 tööga hõivatut, s.o 11 000 isikut enam kui eelmisel aastal. Enim annavad tööd töötleva tööstuse ettevõtted, kus on rakendatud 31% kõigist ettevõtluses hõivatud isikutest. Viiendik töötajatest töötab kaubanduses. 2003. aastaga võrreldes suurenes tööhõive mikroettevõtetes, aga ka suuremates 100 ja enama hõivatuga ettevõtetes, kuid vähenes 10–99 hõivatuga ettevõtetes. Uusi töökohti loodi enam hulgikaubandus- ja äriteenindusettevõtetes. Teistest tegevusaladest rohkem suurenes tööhõive ka jätkuvalt arenevas ehitussektoris ja mõnes töötleva tööstuse harus. Tööhõive

vähenes mäetööstuses, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtetes, raudtee- ja veetranspordis.

Eesti ettevõttes töötas 2004. aastal keskmiselt 11 inimest. Keskmisest suuremad ettevõtted olid mäetööstuses, mitmel töötleva tööstuse tegevusalal, energeetikas, aga ka transpordis ja sides ning mõnel äriteeninduse tegevusalal, nagu turvatöö, personaliotsing, puhastustegevus. Keskmisest kolm korda väiksemad olid masinate ja seadmete rendi- ja üürimisettevõtted.

Diagramm 2 Äriühingute põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

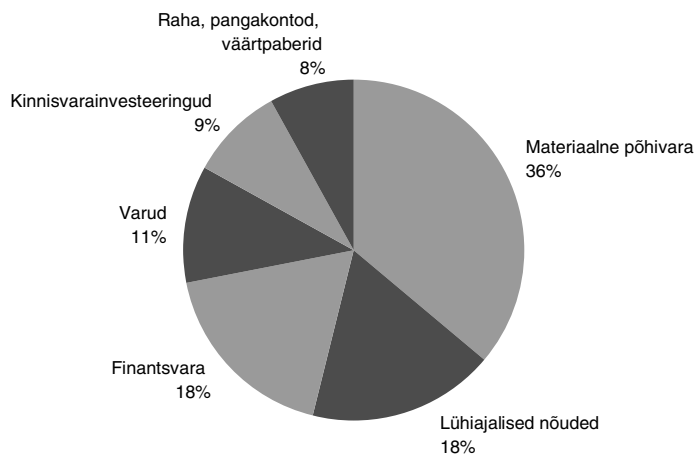
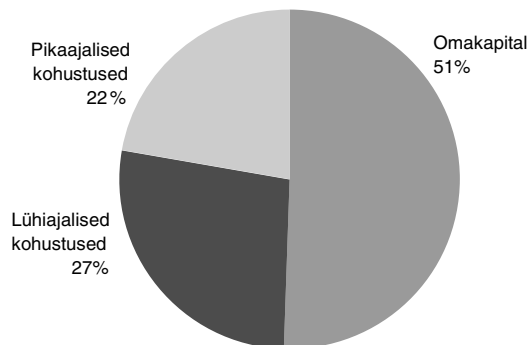
Vara, kohustused ja omakapital

Ettevõtetele oli 2004. aasta 31. detsembri seisuga varasid üle 361 miljardi krooni väärtuses, neljandik rohkem kui aasta alguses. Eesti ettevõtte oli 2004. aasta lõpul keskmiselt 9,1 miljoni kroonise bilansimahuga, mis suurenes aasta algusega võrreldes viiendiku. Tegevusaladest oli ettevõtte kohta rohkem varasid raudtee- ja veetranspordi ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtetel, samuti mäetööstuses, mis olid ka põhivaramahukamad.

Vara

Käibevara hõlmas aasta lõpul 37% ettevõtete varadest ja oli üle 135 miljardi krooni. Võrreldes aasta algusega suurenes käibevara 21%. Lühiajalised nõuded hõlmasid käibevarast peaaegu poole. Varusid oli ettevõtetele 41 miljardi krooni eest, s.o 30% käibevarast. Suurim osa ettevõtete varades oli edasimüügiks ostetud kaubavarudel, mis olid aasta algusega võrreldes kolmandiku suuremad.

Ettevõtete põhivara väärtus ulatus 2004. aasta lõpul 226 miljardi kroonini, olles neljandiku suurem kui aasta algul. Tänu ettevõtete investeerimisaktiivsusele on põhivara kasv viimastel aastatel jätkuvalt kiirenud. Eelnenud aastaga võrreldes suurenes põhivara kasv 8 protsendipunkti. Ettevõtete pikaajalised finantsinvesteeringud olid aasta lõpul poole suuremad kui aasta algul, seda mõjutas osaluse kasv tütar- ja sidusettevõtetes, teiste ettevõtete aktsiate ja osade omandamine, samuti muud pikaajalised nõuded. 2003. aasta raamatupidamise aastaaruannetes esimest korda kajastamist leidnud kinnisvara-investeeringud hõlmasid aasta lõpul ettevõtete põhivaras 14% ja nende kasv oli materiaalse põhivara kasvust kiirem. See on tingitud ka 2004. aastal jätkunud protsessist renditulu teenimise või turuväärtuse suurenemise eesmärgil hoitava materiaalse põhivara ümberklassifitseerimisel kinnisvarainvesteeringuks. Seetõttu vähenes materiaalse põhivara osakaal põhivaras aasta algusega võrreldes 5 protsendipunkti ja aastane kasv oli 10 protsendipunkti aeglasem kui kinnisvarainvesteeringutel. Siiski on materiaalsel põhivaral olulisim osa ettevõtete põhivaras, hõlmates aasta lõpul sellest 57%. Tänu ettevõtete aktiivsele investeerimistegevusele soetati materiaalsel põhivara üle 58 miljardi krooni eest. 55% soetatud põhivara olid ehitised ja rajatised, sealhulgas lõpetamata ehitus. Aasta lõpul oli ettevõtete materiaalne põhivara soetusmaksumus 12% suurem kui aasta algul.

Diagramm 3 Ettevõtete vara, 31. detsember 2004

Diagramm 4 Ettevõtete kohustused ja omakapital, 31. detsember 2004

Kohustused ja omakapital

Ettevõtetele oli 2004. aasta lõpu seisuga kohustusi enam kui 179 miljardi krooni eest, s.o 23% rohkem kui aasta algul. Kohustustest 45% olid pikaajalised ja 55% lühiajalised. Ettevõtte võtsid aasta jooksul rohkem pikaajalisi kohustusi, mida oli aasta lõpul kolmandiku rohkem kui aasta algul. Samal ajal suurenesid lühiajalised kohustused 15%.

Ettevõtete omakapital kasvas kohustustest kiiremini ja oli aasta lõpul 182 miljardit krooni. Eelmiste aastate jaotamata kasumi ja aruandeaasta suure puhaskasumi tulemusel suurenes omakapital aasta algusega võrreldes neljandiku. Eelmiste perioodide jaotamata kasumi kasvu mõjutas ka materiaalse põhivara ümberhindlus. Ettevõtete põhikapital oli aasta lõpus 48 miljardit krooni, viendik sellest kuulus välisomanikele. Ettevõtte soliiduskordaja, mis näitab omakapitali arvel soetatud varade osatähtsust, oli 51%. Niisiis oli Eesti ettevõtetele keskmiselt oma- ja võõrkapitali kasutamise tase võrdsustunud 2004. aasta lõpul. Omakapitali juurdekasv oli varade juurdekasvust protsendipunkti võrra kiirem ja käibekasvust 7 protsendipunkti kiirem. Niisiis suurenes ettevõttes loodud finantseerimisallikate ulatus, mõjutades varadesse tehtavate investeeringute kasvu.

Ettevõtte keskmine omakapitali ja vara puhasrentaablus jäid eelmise aasta tasemele, olles vastavalt 19% ja 10%. Omakapitali puhasrentaablus iseloomustab seda, millisel tasemel teenib tulu omanike kapital. Varade puhasrentaabluse kasv näitab, et ettevõtte varadesse tehtud investeeringud on hakanud suuremat puhaskasumit tootma.

Likviidsus

Ettevõtete maksevõime on tänu likviidsete varade kasvule viimastel aastatel pidevalt paranenud. Käibekapital, mis võimaldab hinnata likviidsete varade reservi ettevõttes, oli aasta lõpul 40% suurem kui aasta algul. Mida suurem on käibekapital, seda suurem on ettevõtte maksevõime. Käibekapitali osatähtsust varas oli aasta lõpus 10%. Maksevõimet iseloomustavad ka lühiajaliste kohustuste kattekordaja ja maksevõimekordaja. Need suhtarvud näitavad, kui võrd on lähemal ajal tasumisele kuuluvad kohustused kaetud suhteliselt kergemini rahaks muudetava varaga. Eesti ettevõtete keskmine lühiajaliste kohustuste kattekordaja oli 2004. aastal 1,36, mida hinnatakse rahuldavaks tulemuseks.

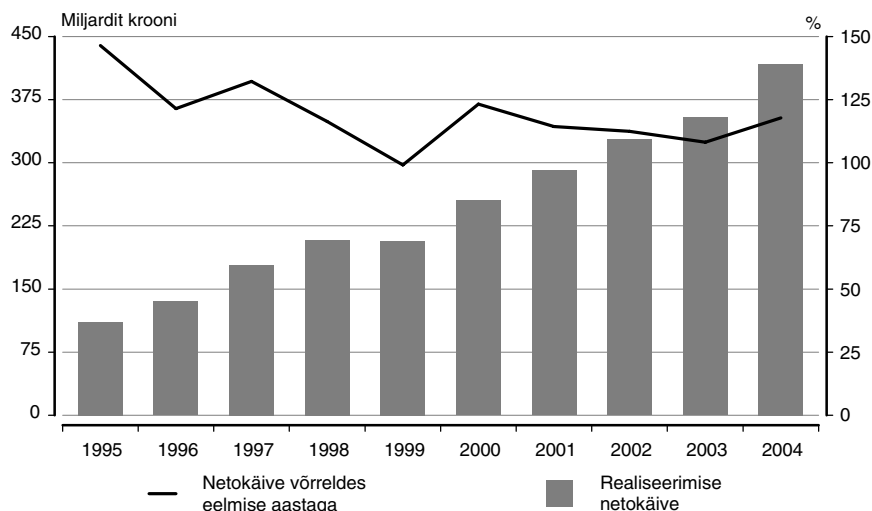
**Bilansimaht
tegevusalati**

Ettevõtete keskmine maksevõimekordaja oli aasta lõpul 0,95. Ettevõtetele oli 2004. aasta lõpu seisuga piisavalt käibevara, sealhulgas ka likviidsemaid käibevahendeid, nagu raha, lühiajalised väärtpaberid ja lühiajalised nõuded, jooksvate maksekohustuste täitmiseks.

Kaubandus on suurim tegevusala tegutsevate ettevõtete arvult, kuid kinnisvara- ja äriteeninduse valdkonna kiire kasvu tulemusel oli 2004. aastal bilansimahult suurimaks tegevusalaks kinnisvara, rentimine ja äritegevus. Nimetatud tegevusalal tegutses 2004. aastal ettevõtetest 23% ning nende osa kõigi ettevõtete bilansimahus oli neljandik. Kinnisvaraettevõtete investeeringute ligi kahekordne kasv põhivarasse soodustas kogu tegevusala varade kasvu. Kaubandusettevõtteid oli 2004. aastal Eesti ettevõtete hulgas 34%. Bilansimahult hõlmasid need ettevõtted kõigi ettevõtete bilansimahust viiendiku. Tööstustegevusaladel tegutses 13% ettevõtetest ja neile kuulus 17% Eesti ettevõtete varadest. Ettevõtete arvult järgnesid veondus, laondus ja side ning ehitus, kus tegutses kõigist ettevõtetest 8%. Bilansimahult erinevad need ettevõtted aga oluliselt. Suure põhivaraga veondus-, laondus- ja sideettevõtted hõlmasid kõigi ettevõtete bilansimahust 15%, kuid ehitusettevõtted vaid 4%. Bilansimahult suuremad on ka elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtted, mille osa kõigi ettevõtete bilansimahus oli 2004. aasta lõpul 13%.

**Realiseerimise
netokäive**

Ettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal üle 417 miljardi krooni, s.o 18% suurem kui eelnenud aastal. Ettevõtete käibekasv kiirenes pärast 2000. aastale järgnenud stabiilset majanduskasvu. Keskmine käive ettevõtte kohta oli 10,5 miljonit krooni, mis oli kümnendik suurem kui aasta varem.

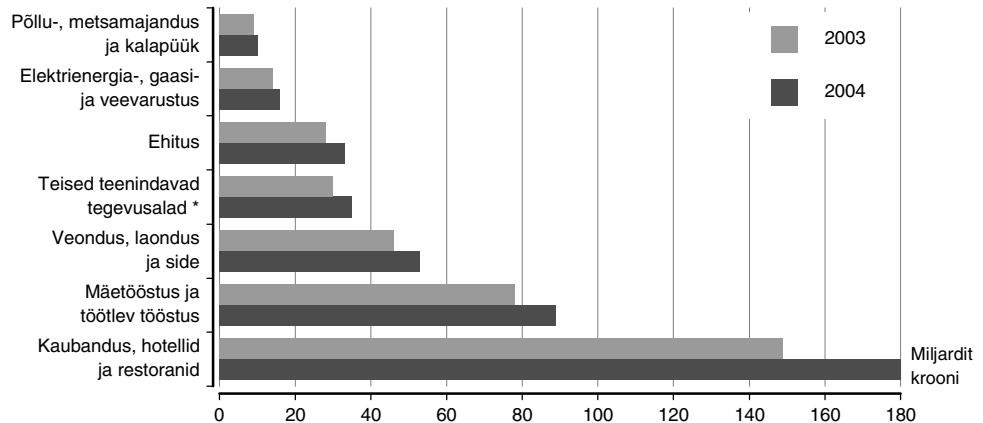
Diagramm 5 **Realiseerimise netokäive, 1995–2004**

Pärast 2003. aasta rekordiliselt madalat inflatsiooni kiirenes 2004. aastal hinnatõus, mis tulenes Euroopa Liiduga ühinemisega kaasnenud muutustest maksupoliitikas ja väliskaubanduses. Tarbijahinnaindeksi muutus oli 2004. aastal eelnenud aastaga võrreldes 3,0%, mida mõjutasid peamiselt kallinenud mootorikütus, eluasemeteenused ja suhkur. Kaupade hinnad muutusid sealhulgas 2,9% ning teenuste hinnad 3,3%.

Kolm tegevusala — kaubandus, töötlev tööstus ning veondus, laondus ja side —, andsid 2004. aasta kõigi ettevõtete müügitulust 75%. Kaubanduse osa oli Eesti ettevõtete kogukäibes suurim, hõlmates 42%. Kaubandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 175 miljardit krooni, viiendik suurem kui 2003. aastal. 60% kaubanduse käibest andsid põhitegevusalana hulgimüügiga tegelevad ettevõtted, 24% jaemüügiettevõtted ning 16% mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtted. Aasta oli edukas kõigile kaubanduse allharudele. Kaubanduskäibe kasvu mõjutas kaupade tarbijahindade tõus. Toidukaubad kallinesid eelmise aastaga võrreldes 3,7% ja tööstuskaubad 2,2%. Mootorikütuse hinnatõus ja aktiivne uute autode müük suurendasid mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtete käivet 23%. Ehitustegevuse laienemine tagas ehitusmaterjalide hulgimüügi kasvu, mida mõjutasid ka ehitusmaterjali kallinenud hinnad.

Jaekaubandusettevõtete müügitulu suurenes aastaga 16%. Kiiremini kasvas farmaatsiakaupade jaemüük. Euroopa Liiduga ühinemine tõi kaasa seadusandlikud muudatused ravimite sisse- ja väljaveol ning registreerimisel, millega kaasnes ravimituru korrastumine ja laienemine.

Diagramm 6 **Ettevõtete realiseerimise netokäive tegevusala järgi, 2003, 2004**

* Kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus; haridus; tervishoid ja sotsiaalhooldus; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

Töötleva tööstuse realiseerimise netokäive oli poole väiksem kui kaubandusel, kuid andis viiendiku kõigi ettevõtete käibest. Töötleva tööstuse ettevõtete käive suurenes 2003. aastaga võrreldes 15%, see saavutati nii toodangu ekspordi kui ka kodumaise nõudluse kasvu tulemusel. Tööstusharudest toetasid toodangu müügi kasvu enam puidutöötlemine, toiduainetööstus, radio-, tele- ja sideseadmete tootmine ning metalltoodete tootmine. Keskmisest kiiremini suurenes netokäive keemiatööstuses, piimatoodete tootmises ning ehitusmaterjali tootmise ettevõtetes. Mitteresidentidele müüdud tööstustoodang hõlmas toodangu kogumüügitulust 54% — 15% rohkem kui 2003. aastal. Välisurgudele müüki toetasid enam radio-, tele- ja sideseadmete tootmine, puidu-, keemiatööstus, metalltoodete tootmine. Kohalikul turul püsis nõudlus ehitusega seotud tööstusharudes, nagu ehitusmaterjali ja metalltoodete tootmises ja puidutööstuses.

Realiseerimise netokäibelt oli kolmas suur tegevusala veondus, laondus ja side. Selle tegevusala ettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal ligi 53 miljardit krooni, 15% suurem kui eelmisel aastal. Enam tingisid tegevusala käibekasvu transpordi abitegevusaladel tegutsevad ja kaupade maismaaveondusega tegelevad ettevõtted.

Käibekasv oli 2004. aastal kiireim põllumajanduses — 23%, selle põhjustasid põllumajandustoodangu suurenemine, toodangu kallinenud müügihinnad ja Euroopa Liidu tootetoetused taime- ja loomakasvatusele.

2004. aastal jätkus ehitustegevuse hoogne kasv, mida soodustas üldine stabiilne majandusareng. Ettevõtete püsiv investeerimisaktiivsus, pankade soodsad laenuitingimused, inimeste laienenud võimalused elamistingimusi parandada on taganud püsiva nõudluse ehitustööde järele. Euroopa Liidu finantsvahendite toel jätkuvad teede ja tänavate rekonstrueerimis- ja remonditööd.

Viimaste aastate üks püsivalt arenevaid tegevusalasid on kinnisvara, rentimine ja äritegevus, mille peamine kasvumootor on mitmekülgne äriteeninduse valdkond ja majanduse üldisest stabiilsest arengust sõltuv kinnisvaraturg. Tegevusala 2004. aasta käibekasvu tagas kinnisvara hinnatõusust tulenev tulude kasv kinnisvarategevustes.

Netokäibe kontsentratsioonitase (tabel 1M) on olnud läbi aastate kõrgeim põhiliselt mäetööstuse või elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusalal. Seda on mõjutanud suuretegevõtete restruktureerimine. 2004. aastal oli tegevusaladest kõrgeim kontsentratsioon mäetööstuses, kus neli suurima netokäibega ettevõtet andsid tegevusala netokäibest 74%. 2003. aastal kõrgeima netokäibe kontsentratsioonitasemega elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuses toimus 2004. aastal struktuurimuudatus eesmärgiga saavutada vastavus Euroopa Liidu energiasüsteemi direktiividega, sellega kaasnes kontsentratsioonitase

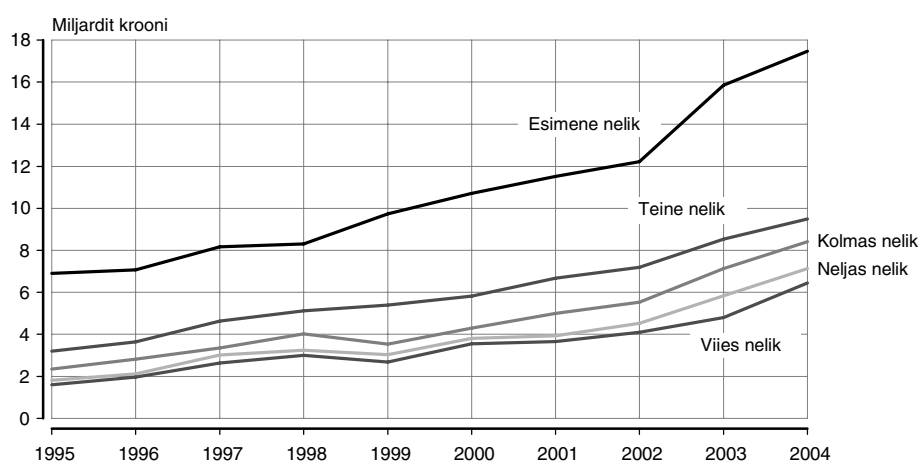
Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon

langus. Neli suurima netokäibega energeetikaettevõtet andsid tegevusala netokäibest 69%. Eelmise aastaga võrreldes suurenes netokäibe koondumine käibelt suurimatesse ettevõtetesse kõige rohkem kalanduses.

2003. aastaga võrreldes suurenes netokäive kõigis 20 suurima käibega ettevõtte nelikutes, kuid käibekasv kiirenes üksnes viiendas nelikus. 2004. aasta pingerea viiendasse nelikusse kuuluvate ettevõtete netokäive kokku kasvas eelmise aastaga võrreldes 35%, see ületas ka teiste nelikute käibekasvu. Vaadeldes kogu ettevõtluse 20 suurima käibega ettevõtet, selgus, et kõige arvukamalt on esindatud nende hulgas kaubandusettevõtted (9 ettevõtet) ja veondus-, laondus- ja sideettevõtted (5 ettevõtet). Kaubandusettevõtete summaarne netokäive oli 18 miljardit krooni. Peale nimetatud tegevusalade ettevõtete on kahekümne esimese hulgas ka tööstus-, energeetika-, ehitus- ning metsandusettevõtteid. 20 suurima käibega ettevõtte hulka kuuluva keskmise ettevõtte netokäive oli 2004. aastal 2,4 miljardit krooni. Võrreldes eelmise aastaga lisandus 20 esimese hulka energeetikaettevõtte asemel kaubandusettevõtte.

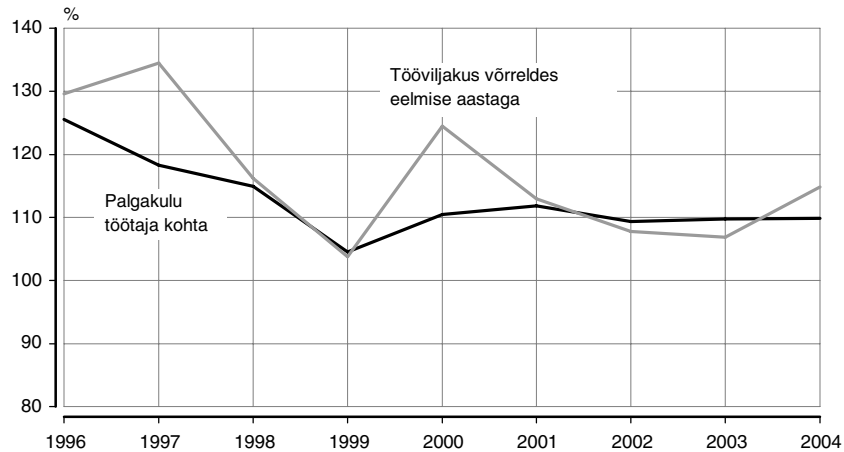
Diagramm 7 **Netokäibe kontsentratsioon ettevõtete nelikute kaupa, 1995–2004**

Töövõljalikus ja tööjõukulud

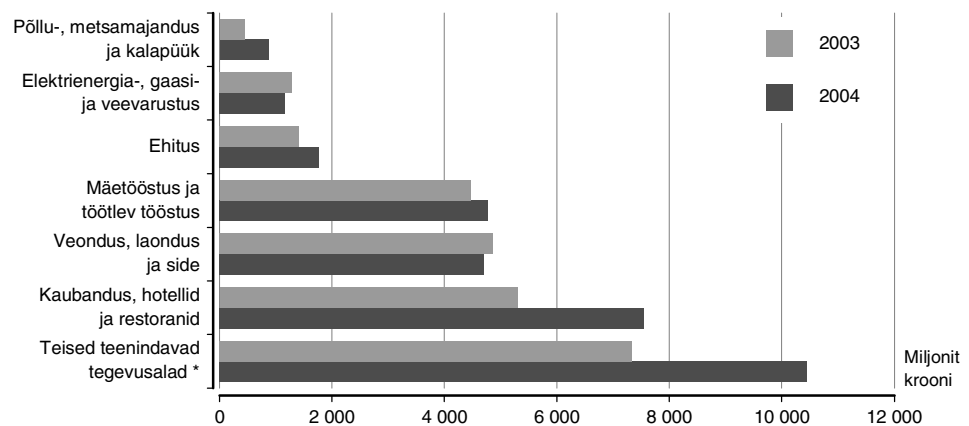
2004. aastal oli töövõljalikus realiseerimise netokäibe järgi ühe töötaja kohta miljon krooni, eelmise aastaga võrreldes 129 000 krooni ehk 15% suurem (tabel 1S). Töövõljalikuse kasv oli netokäibe kasvust kolm protsendipunkti aeglasem, kuid 8 protsendipunkti kiirem kui 2003. aastal. Erinevalt eelmisest aastast oli 2004. aastal töövõljalikuse kasv eelmise aastaga võrreldes palgakasvust kiirem. Ettevõtete keskmine palgakulu töötaja kohta oli üle 80 000 krooni, s.o 6710 krooni kuus. Järelikult sai töötaja 2004. aastal kuus keskmiselt 603 krooni rohkem palka kui 2003. aastal.

Tööjõukulud olid 2004. aastal 13% suuremad kui aasta varem. Kahel eelmisel aastal oli tööjõukulude kasv realiseerimise netokäibe kasvust kiirem, kuid 2004. aastal kasvasid need käibekasvuga võrreldes 5 protsendipunkti aeglasemalt. Kiirema käibekasvu tulemusel suurenes ettevõtete töökulude tootlikkus, s.o ühe tööjõukulu krooni tootlikkus netokäibe kujunemisel (tabel 1S). Töökulude tootlikkus kasvas 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes enamikul tegevusaladel.

Diagramm 8 Töövijakus ja keskmine palgakulu, 1996–2004

Puhaskasum (-kahjum)

Ettevõtted lõpetasid 2004. aasta viimaste aastate suurima, üle 31 miljardi kroonise puhaskasumiga (tabel 1A), mis oli neljandik suurem kui 2003. aastal. Kõik tegevusalad, v.a kalapüük ning teadus- ja arendustegevus, lõpetasid majandusaasta kasumiga. Tegevusaladest oli aasta suurim puhaskasum kinnisvaras, rentimises ja äritegevuses — 9,7 miljardit krooni. Kaubandusettevõtted lõpetasid aasta 7,3 miljardi kroonise kasumiga. Ligi 5 miljardi kroonine puhaskasum oli majandustegevuse tulemuseks nii veonduse, laonduse ja side tegevusalal kui ka töötlevas tööstuses. Nimetatud neli tegevusala andsid kõigi ettevõtete 2004. aasta puhaskasumist 84%. Kasumiga lõpetas 2004. aasta 73% ettevõtetest. Kahjumiga töötas 10 783 ettevõtet (tabel 1O).

Ettevõtete majandustegevuse kasumlikkus paranes 2004. aastal jätkuvalt, kuid eelmiste aastatega võrreldes kasv aeglustus. Ettevõtete keskmine puhasrentaablus realiseerimise netokäibe järgi oli eelmise aastaga võrreldes suurem, selle väärtus oli 7,5%. Käibe puhasrentaablus oli suurim kinnisvara, rentimise ja äritegevuse alal, kus puhaskasumi osatähtsus netokäibes oli 36%. Sealhulgas oli kinnisvaraettevõtetel puhaskasumi osatähtsus netokäibes 47%, 2003. aastaga võrreldes 15 protsendipunkti suurem, mille põhjustas peamiselt kiirest kinnisvara hinnatõusust tingitud tulude kasv.

Diagramm 9 Ettevõtete puhaskasum ja -kahjum tegevusala järgi, 2003, 2004

* Kinnisvara, rentimine ja äritegevus; haridus; tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

Investeeringud põhivarasse

2004. aasta investeerimisaktiivsust soodustasid nii ettevõtete kasumlikkuse tõus kui ka madalad intressimäärad. Suuri investeeringuid põhjustas ka liitumine Euroopa Liiduga.

2004. aastal investeerisid ettevõtted põhivarasse 32 miljardit krooni — 16% rohkem kui eelmisel aastal.

Suurima panuse investeeringute kasvu andis kinnisvara, rentimise ja äritegevuse tegevusala, mis suurendas investeeringuid enam kui poole võrra. Selle tegevusala ettevõtted andsid investeeringute kasvust kokku 62%. Üle neljandiku suurenesid investeeringud ehituses. Kinnisvara ja ehituse investeeringute kasvu taga oli kinnisvaraturu jätkuv tõus. Pärast kaheaastast madalseisu suurenesid taas märgatavalt investeeringud kaubanduses (18%), töötlevas tööstuses (14%) ning muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteeninduse alal (49%). Samas kahanesid eelmise aastaga võrreldes majutusettevõtete investeeringud ligi kaks korda ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse ettevõtete investeeringud ligi viiendiku, kuid võrreldes varasemate aastatega oli investeeringute kasv nendel tegevusaladel märgatav.

Investeeringute kasvu tingisid põhiliselt investeeringud uusehitusse ja ehitiste rekonstrueerimisse — need suurenesid aastaga 38%. Investeeringud ehitiste soetamiseks kasvasid veel kiiremini — 62%. Selle tulemusel suurenes investeeringutes ehitiste osa aastaga 43%-st 53%-ni. Pärast eelmiste aastate pidevat kasvu vähenesid investeeringud masinatesse ja seadmetesse. Viiendiku võrra vähem soetati transpordivahendeid. Ettevõtted hakkasid rohkem kasutama renditud transpordivahendeid.

Üle viiendiku kõigist ettevõtete investeeringutest tegid välismaa eraõiguslikele isikutele kuuluvad ettevõtted. Võrreldes 2003. aastaga suurenesid nende investeeringud neljandiku võrra. Tunduvalt suurenesid välisomanduses ettevõtete investeeringud hulgi- ja jaekaubanduses, elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuses, kinnisvaras, rentimises ja äritegevuses ning ehituses.

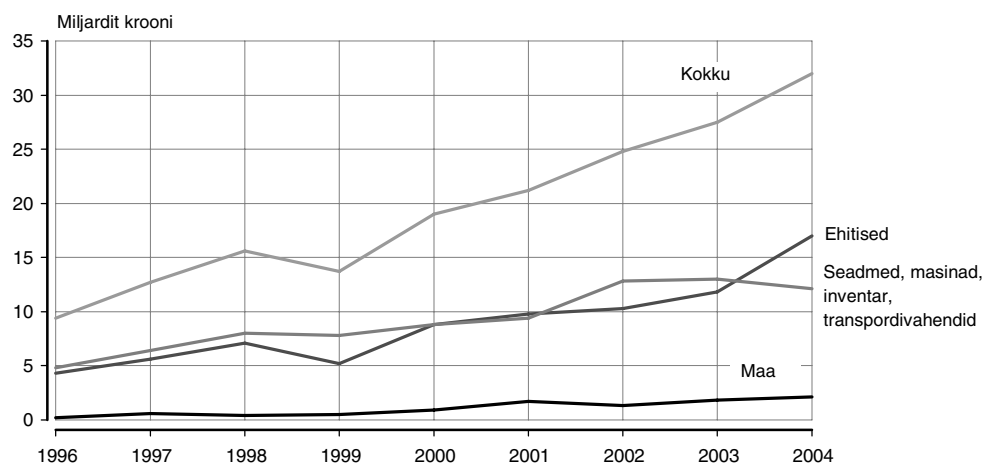
Kapitalirent

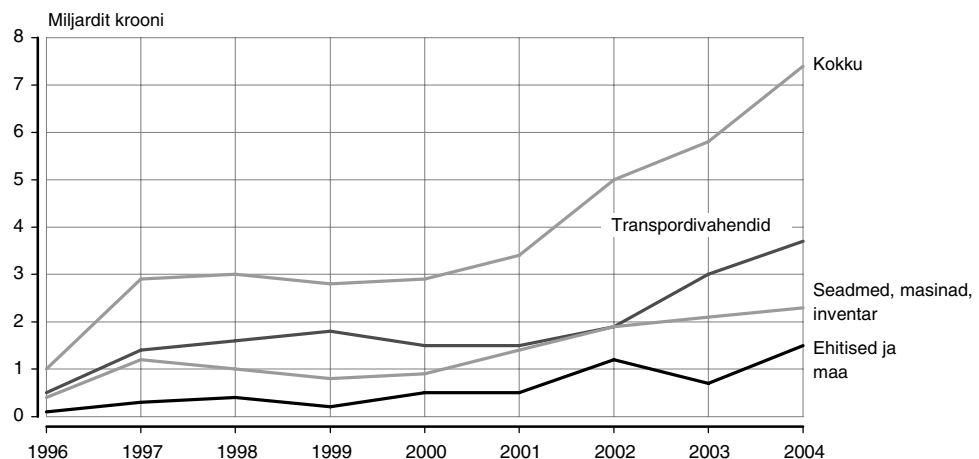
Liisingu kasutamine põhivara soetamiseks on Eestis viimasel ajal kiiresti laienenud. Soodsad liisingutingimused suurendasid ettevõtete võimalusi soetada põhivara kapitalirendiga. Levinumad liisinguobjektid olid tootmis- ja transpordivahendid.

Ettevõtted sõlmisid 2004. aastal kapitalirendilepinguid 7,4 miljardi krooni eest — 28% rohkem kui eelmisel aastal. Sellest ligi poole hõlmasid liisingulepingud transpordivahendite soetamiseks, 30% masinate ja seadmete ning viiendiku ehitiste ja maa soetamiseks.

Kõige enam kasutasid põhivara soetamisel liisingut endiselt veondus-, laondus- ja sideettevõtted — ligi kolmandiku sõlmitud kapitalirendilepingute väärtusest. Järgnesid elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse (17%) ning töötleva tööstuse ettevõtted (16%). Veonduse, laonduse ja side tegevusalal hõlmasid üle 90% kapitalirendilepingud transpordivahendite soetamiseks, töötlevas tööstuses üle kolme neljandiku lepingud tootmis- ja seadmete soetamiseks ning energeetikas hõlmasid suurema osa lepingud ehitiste soetamiseks.

Diagramm 10 Ettevõtete investeeringud põhivara liigi järgi, 1996–2004

Diagramm 11 Ettevõtete kapitalirendilepingud põhivara liigi järgi, 1996–2004

Tabel 1 Majandusnäitajate osatähtsus tegevusala järgi, 2004

Tegevusala	Ettevõtete arv	Töötajate arv	Lisandväärtus, tuhat krooni	Realiseerimise netokäive, tuhat krooni	Palgakulu, tuhat krooni	Bilansimaht, tuhat krooni	Investeeringud põhivarasse, tuhat krooni
Ettevõtted kokku	39 623	417 314	85 546 653	417 176 287	33 601 819	361 370 618	32 023 565
Ettevõtted kokku = 100%							
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3,2	3,8	2,6	2,3	3,0	2,5	3,9
Kalapüük	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Mäetööstus	0,2	1,4	1,4	0,7	1,7	0,6	1,1
Töötlev tööstus	12,6	30,9	25,5	20,7	30,4	17,0	17,1
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	0,7	2,2	5,0	3,9	2,9	13,0	10,8
Ehitus	7,9	8,6	7,3	7,9	8,9	4,0	3,4
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	34,4	21,3	21,0	42,0	20,5	18,7	14,4
Hotellid ja restoranid	3,8	3,7	2,1	1,2	2,2	1,2	1,5
Veondus, laondus ja side	7,6	10,2	15,1	12,7	12,0	15,5	19,4
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	23,0	11,4	15,5	6,5	12,4	25,1	25,4
Haridus	1,0	0,7	0,4	0,2	0,6	0,2	0,1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2,0	3,2	2,0	0,7	3,0	0,7	0,9
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	3,2	2,4	2,0	1,1	2,1	1,3	1,7

Tabel 2 Majandusnäitajate keskmised tegevusala järgi, 2003, 2004

Tegevusala	Keskmine töötajate arv ettevõttes		Realiseerimise netokäive ettevõtte kohta, tuhat krooni		Realiseerimise netokäive töötaja kohta, tuhat krooni		Palgakulu töötaja kohta kuus, krooni	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Ettevõtted kokku	11	11	10 529	9 606	1 000	871	6 710	6 107
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	12	14	7 528	7 110	611	506	5 221	4 557
Kalapüük	9	11	4 925	5 157	567	481	4 502	4 294
Mäetööstus	87	87	40 210	36 853	464	425	7 984	7 949
Töötlev tööstus	26	27	17 325	15 782	671	590	6 587	6 001
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	34	35	60 292	53 503	1 799	1 528	8 901	8 084
Ehitus	12	13	10 625	10 209	921	796	6 910	6 200
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	7	7	12 825	11 204	1 972	1 709	6 473	5 717
Hotellid ja restoranid	10	10	3 268	2 864	319	292	4 399	3 982
Veondus, laondus ja side	14	15	17 466	16 415	1 249	1 089	7 912	7 404
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	5	5	2 952	2 785	566	522	7 305	6 859
Haridus	7	8	1 934	2 032	266	268	6 457	5 749
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	17	18	3 792	3 621	221	198	6 246	5 571
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	8	8	3 684	3 438	471	435	5 927	5 496

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Eesti ettevõtete teadus- ja arendustegevuse kulutused ületasid 2004. aastal esimest korda poole miljardi krooni piiri.

2004. aastal kulutati ettevõtetes teadus- ja arendustegevusele (T&A) 504,2 miljonit krooni, 42% rohkem kui 2003. aastal. Enim mõjutasid T&A kasvu arvutiteenindust pakkuvad ettevõtted ning elektri- ja optikaseadmete tootjad. Need kaks tegevusala andsid kogu 2004. aasta T&A kulutustest üle kolmandiku.

Võrreldes 2004. aasta ja 1998. aasta T&A kulutusi, selgub, et peaaegu kolmkümmend korda on arendustegevuse kulutused kasvanud elektri- ja optikaseadmete tootmises. Ehitusettevõtetes investeeriti aastatel 1998–2004 arendustegevusse väga hüppeliselt — ühel aastal olid T&A kulutused minimaalsed, järgmisel aastal aga palju kordi suuremad. Kui aastatel 1998–2000 kasvasid veondus-, laondus- ja sideettevõtetes T&A kulutused stabiilselt kümnendiku võrra, siis 2001. aastal hõlmasid need eelmise aasta tasemest vaid neljandiku. Võrreldes eelnenud aastaga oli 2002. aastal T&A kulutustes väike tõus, 2003. aastal kasvasid need viis korda ja 2004. aastal poole võrra — see oli tingitud viimastel aastatel kiirelt arenenud uute teenuste rakendamise info- ja kommunikatsioonitehnoloogias.

2004. aastal investeeriti arenduskulutusi järgmistesse valdkondadesse: kaevandamisega kaasnevate keskkonnamõjude uurimine, lasermeditsiinilise süsteemi väljatöötamine, kommunikatsioonitehnoloogia arendamine, põlevkivikeemia tooted, keskkonnanahoidliku elektritranspordi arendamine, digitaaltelevisiooni ja raadioside arendus, mitmesugused elektroonilised tooted, e-hääletamise tarkvara, raadioseiresüsteemid, keerukate krüptosüsteemide väljatöötamine ja muu uuendusliku täiustatud tehnoloogia uurimine.

T&A kulutuste suurim kuluartikkel on tööjõukulud. Nende osatähtsus vähenes kuni 2002. aastani aasta-aastalt, kuid alates 2002. aastast veidi suurenes T&A töötajate tõusnud haridustaseme tõttu, seda eelkõige kõrgharidusega ning doktori- ja magistriraadiga töötajate arvel. Teadus- ja arendusprojektide rakendamiseks vajaliku materjali kulu hõlmas 2004. aastal kõikidest T&A-le tehtud kulutustest 8%, selle kulu osatähtsus suurenes 2004. aastal 2%.

2004. aastal kulutati ettevõtlussektoris suurem osa T&A rahast toote- ja protsessiarendusele nagu eelmistelgi aastatel. Üle poole väljaminekutest tehti tootearendusele ja kolmandik protsessiarendusele. 2003. aastaga võrreldes toote- ja protsessiarendus veidi suurenes, rakendusuringute osa jäi samale tasemele. Rakendusuringutele kulutati 2004. aastal 6%, alusuuringutele minimaalselt — vaid 1%.

Alusuuringuid teostati ettevõtetes, kus uuriti põlevkivielektrijaamade asendamist biokütusel töötavate elektrijaamadega, teekattematerjalis niiskuse sisalduse määramist ja optilistes sideliinides kasutatava tehnoloogia täiustamist.

Olulisemad rakendusuringud tehti arvutiteeninduses, kus uuriti elektrondokumentide krüptograafilisi meetodeid ja e-hääletamise tarkvara väljatöötamist.

Mahukas toote- ja protsessitäiustamine toimus arvutiteeninduses ja finantsvahenduses, kus arendati raadioseiresüsteeme, elektrondokumentide krüptograafilisi turvaatribuute ja elektroonilisi tooteid.

Olulisemaid näitajaid riikide võrdluses on T&A kulutuste osatähtsus sisemajanduse koguproduktis (SKP). Kulutused T&A-le näitavad, kui oluliseks seda valdkonda ühes või teises riigis peetakse ja millises arengufaasis riik on. Majanduslikult arenenud riigid kulutavad T&A-le SKP-st üle 3%.

Eesti ettevõtetes kulutati T&A-le 2003. aastal SKP-st 0,28% ja 2004. aastal 0,36%, s.o üle kolme korra vähem Euroopa Liidu vastavast näitajast. Euroopa Liidus on väga erineva T&A intensiivsusega riike, suurim on see meie naabritel Rootsil (2,75%) ja Soomel (2,46%). 2004. aastal edestas Eesti Slovakkia (0,26%), Läti (0,19%), Kreekat ja Poolat (0,17%), Leedut (0,16%), Maltat (0,10%) ja Küprost (0,08%).

Arenenud Euroopa riikides on ettevõtlussektori arvel kõigist teaduskulutustest üle poole. Näiteks Soomes ja Rootsis hõlmavad ettevõtluse teadus- ja arenduskulutused riigi vastavast kulutustest kaks kolmandikku. Eestis oli 2004. aastal ettevõtlussektori osatähtsus kaks

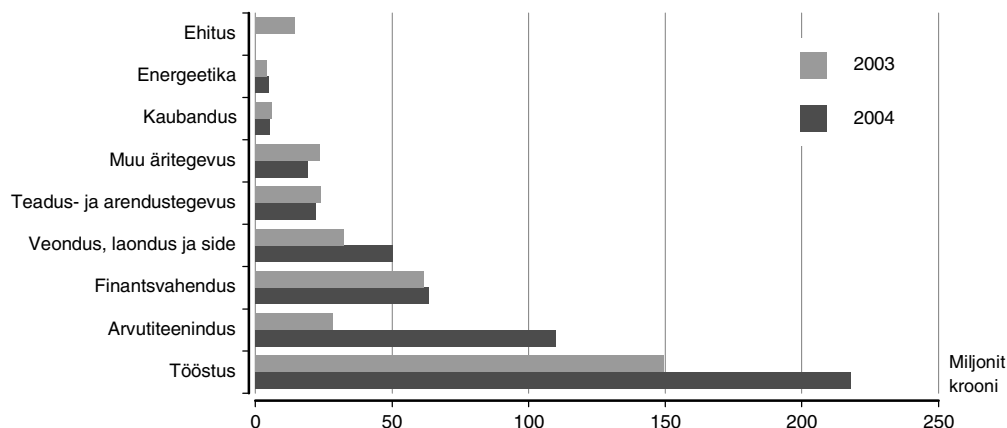
viidendikku, varasemate aastatega võrreldes suurem. Näiteks 1998. aastal oli ettevõtlussektori osatähtsus vaid viidendik.

Arendustegevusega tegelevad inimesed on tähtsaim strateegiline ressurss uute teadmiste ja oskuste rakendamisel ettevõtluses. Aastatel 1998–2004 suurenes ettevõtlussektoris T&A töötajate arv üle kahe korra. Teadus- ja arendustööd tegi 2004. aastal 1735 töötajat, 2003. aastal 206 töötajat vähem. Arendustegevusega seotud töötajate osatähtsus ettevõtetes töötavate isikute hulgas on 1998. aastaga võrreldes järjepidevalt suurenenud. Kui 1998. aastal oli 1000 ettevõtetes töötaja kohta 1,18 T&A töötajat, siis 2004. aastal 2,71.

Teadus- ja arendustegevusega hõivatud töötajatest oli 2004. aastal teadlasi ja insenere 64% ja tehnikuid viidendik, ülejäänud oli abipersonal. Teadlaste-inseneride, tehnikute ja abipersonali osatähtsus T&A töötajate hulgas aastatel 1998–2004 peaaegu ei muutunud.

T&A töötajate haridustase on aasta-aastalt tõusnud eelkõige kõrgharidusega ning magistrikraadiga töötajate arvel. Teadlastest-inseneridest oli doktori- või magistrikraad 2002. aastal igal viiel, 2003. ja 2004. aastal igal neljandal. Teadlaskonna haridustase on pisut tõusnud doktori- ja magistrikraadiga meesteadlaste-inseneride arvel, kelle osatähtsus aasta-aastalt suureneb.

Diagramm 1 Teadus- ja arendustegevuse kulutused tegevusala järgi, 2003–2004

INFOTEHNOLOOGIA ETTEVÖTTES

Interneti-ühendus oli 2005. aasta jaanuaris 89%-l ettevõtetest. Internetti kasutati peamiselt info otsimiseks ja pangateenuste tarbimiseks.

Vaadeldi 10 ja enama tööga hõivatud isikuga ettevõtteid, v.a finantsvahendusettevõtteid.

Kõige rohkem arvuteid oli tegevusaladel, kus domineerivad suuretevõtted — postside ja telekommunikatsioon (keskmiselt 173 arvutit ettevõttes) ning elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus (keskmiselt 35 arvutit ettevõttes). Tegevusala eripärast tulenevalt oli arvuteid rohkem ka arvutiteeninduse tegevusalal (keskmiselt 50 arvutit ettevõttes). Kokku kasutas igapäevatoös arvuteid ettevõtetest 91,4%. Ettevõttes oli keskmiselt 12 arvutit, neist 11 Interneti-ühendusega.

Tabel 1 Arvutid ettevõtte tegevusala järgi, 2004–2005

Tegevusala	Keskmine arvutite arv ettevõttes		Interneti-ühendusega arvutite osatähtsus, %	
	2004	2005	2004	2005
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	...	3,2	...	85,6
Kalapüük	...	2,6	...	79,5
Mäetööstus	10,5	11,6	93,7	94,9
Töötlev tööstus	11,0	11,5	90,3	90,3
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	37,7	34,5	97,0	96,8
Ehitus	7,1	7,0	89,7	93,5
Hulgi- ja jaekaubandus	12,4	12,9	85,8	87,2
Mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont	11,9	14,1	91,2	89,8
hulgi- ja vahenduskaubandus	13,7	13,3	91,1	92,8
jaekaubandus	10,6	12,4	76,3	79,2
Hotellid ja restoranid	4,2	5,1	78,9	86,9
Veondus, laondus ja side	19,6	18,9	90,6	97,0
postside ja telekommunikatsioon	204,6	173,0	85,3	98,0
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	16,7	17,7	90,9	93,2
arvutid ja nendega seotud tegevus	43,0	50,4	95,7	92,6
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne, muu teenindus	12,3	12,8	93,6	94,0

Tabel 2 Arvutid ettevõtte suuruse järgi, 2004–2005

Hõivatute arv	Keskmine arvutite arv ettevõttes		Interneti-ühendusega arvutite osatähtsus, %	
	2004	2005	2004	2005
10–19	4,7	4,4	86,7	92,4
20–49	9,3	8,9	92,4	92,6
50–99	19,0	20,0	91,5	92,1
100–249	36,0	37,0	89,0	91,5
250+	153,5	139,4	88,8	89,3
KOKKU 10+	12,4	12,3	89,6	91,5

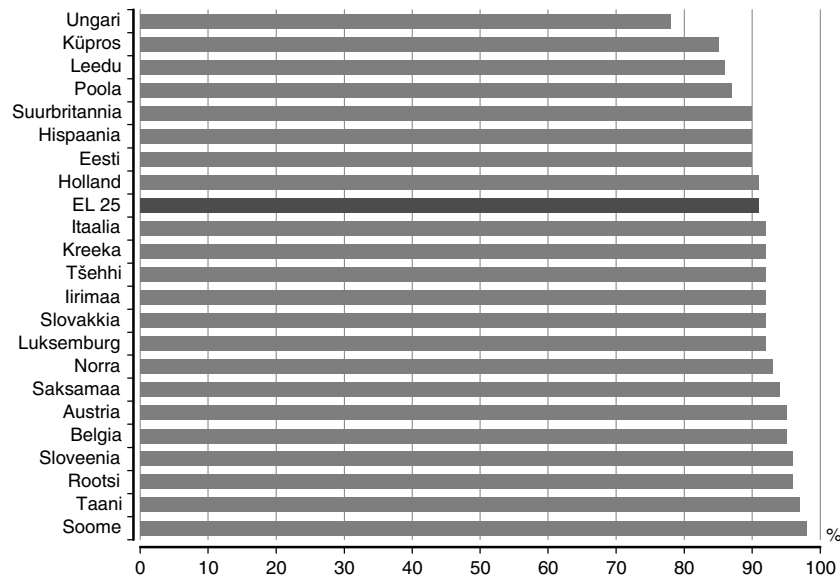
Interneti kasutamine

Ettevõtete ja üksikisikute suhtlemisel on üha suurem osa Internetil. See hõlbustab töö tegemist ja on ammendamatu infoallikas.

Interneti-ühendus oli nagu eelmisel aastal ettevõtetest 89%-l. Euroopa Liidu riikide keskmisega võrreldes oli Eesti näitaja samal tasemel, parim oli see näitaja Soomes (98%) ning Taanis (97%).

Diagramm 1 Interneti kasutamine Euroopa Liidu riikides, jaanuar 2005*

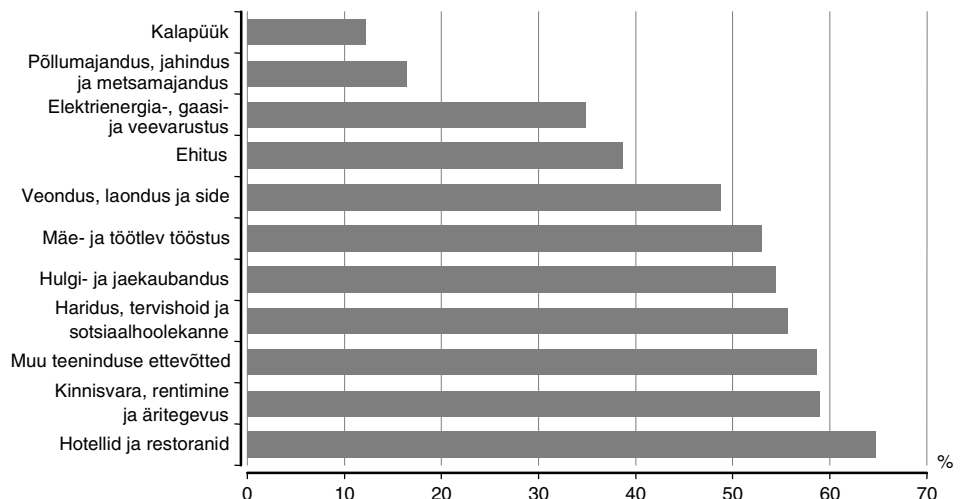

* Võrreldavad andmed teiste riikidega. Graafik sisaldab järgmiste tegevusalade andmeid: töötlev tööstus; ehitus; hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont; hotellid ja restoranid; veondus, laondus ja side; kinnisvara, rentimine ja äritegevus; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

Info edastamise ja töötlemise võimaluste avardudes on suurenenud kaugtöötajate ehk telemaatikute osatähtsus. Telemaatikud töötavad kodus ja suhtlevad töandja ning muu maailmaga suuremal või vähemal määral andmesidevõrgu vahendusel. Selliseid töötajaid oli 18%-l ettevõtetest, Euroopa Liidu liikmesriikide 2005. aasta keskmine on 19%.

51%-l ettevõtetest oli veebilehekülg, mis annab hea võimaluse ettevõtetele oma toodete tutvustamiseks. Nendest rohkem kui pooltel oli veebilehel info ka võõrkeeltes.

Diagramm 2 Veebilehekülje olemasolu tegevusala järgi, jaanuar 2005

Enamlevinud oli Interneti *ADSL*- ja *SDSL*-püsiühendus, mis oli kahel kolmandikul Internetti omavatest ettevõtetest. Nende püsiühenduste populaarsus on aasta-aastalt suurenenud. Seetõttu vähenes sissehelistamisteenust kasutavate ettevõtete arv 2005. aastal 2001. aastaga võrreldes 12%-ni. Stabiilseks on jäänud nende ettevõtete arv, kes kasutasid püsiühendust ISDN-liini kaudu (17%). Juhtmeta Interneti-ühendust kasutas 9% ning püsiühendust kaabel-TV kaudu 5% Internetti omavatest ettevõtetest, need näitavad on 2004. aastaga võrreldes veidi kasvanud.

Tabel 3 Interneti-ühenduse liik ettevõtte tegevusala järgi, jaanuar 2005

Tegevusala/ töoga hõivatud isikute grupp	Püsiühendus kaabel-TV kaudu, %	Juhtmeta ühendus, %	ISDN, %	Analoog, %	xDSL (ADSL, SDSL), %	Muu, %
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	4,1	9,1	11,6	18,5	35,0	8,9
Kalapüük	0	0	5,7	5,7	28,1	13,0
Mäetööstus ja töötlev tööstus	3,3	6,7	14,8	12,4	54,3	9,1
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	4,3	14,7	14,1	4,7	62,5	14,7
Ehitus	4,9	8,4	12,9	11,3	57,3	4,2
Hulgi- ja jaekaubandus	4,2	4,8	20,0	9,6	62,7	8,1
Hotellid ja restoranid	7,3	7,91	15,3	15,6	44,3	4,7
Veondus, laondus ja side	5,6	10,6	9,9	12,5	57,6	8,5
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	4,0	12,1	14,1	7,4	51,7	15,8
Haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	11,2	1,3	8,2	3,7	61,2	11,6
Muu teeninduse ettevõtted	3,0	11,0	17,3	10,4	49,1	8,5

* Ühel ettevõttel võib olla mitu Interneti-ühenduse liiki.

Tabel 4 Interneti-ühenduse liik ettevõtte suuruse järgi, jaanuar 2005*

Hõivatute arv	Püsiühendus kaabel-TV kaudu, %	Juhtmeta ühendus, %	ISDN, %	Analoog, %	xDSL (ADSL, SDSL), %	Muu, %
10–19	5,5	6,5	14,6	12,3	46,7	7,1
20–49	4,4	7,3	16,1	10,6	56,6	9,4
50–99	2,6	9,9	15,1	7,4	69,7	9,3
100–249	1,1	11,9	13,7	8,8	81,3	12,8
250+	1,9	13,5	10,4	14,2	91,4	29,6
KOKKU 10+	4,5	7,6	15,0	11,1	55,2	8,9

* Ühel ettevõttel võib olla mitu Interneti-ühenduse liiki.

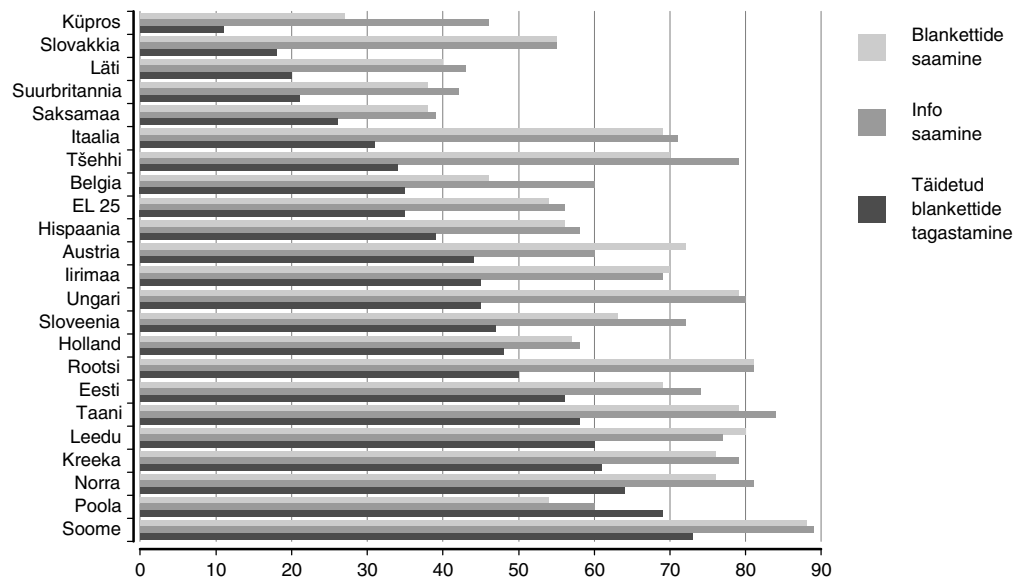
30%-l ettevõtetest oli *intranet* ehk sisevõrk (kasutamiseks oma ettevõtte töötajatele) ning 8%-l *extranet* ehk suhtevõrk, millel on ligipääs ka valitud väliskülastajatel. Nimetatud näitajad on 2004. aastaga võrreldes veidi suurenenud.

Enamik ettevõtteid kasutas Interneti info otsimiseks ja pankadega arveldamiseks. Veerand ettevõtetest tegeles digitaaltoodete vastuvõtuga (telliti muusikat, videoid, mängu, arvutiprogramme ning loeti *online*-ajalehti) ja kasutas Interneti koolituse eesmärgil.

2004. aastal suhtlesid ettevõtted aktiivselt Interneti kaudu avaliku sektoriga. Eesti on e-suhtlemisel riigiasutustega Euroopa Liidu riikide hulgas esimeste seas.

Interneti-ühendusega ettevõtetest kasutas Interneti info saamiseks 74%, blankettide saamiseks (allalaadimiseks) 69% ja täidetud blankettide tagastamiseks 55%.

Diagramm 3 E-suhtlemine riigiasutustega Euroopa Liidu liikmesriikides, 2004

* Võrreldavad andmed teiste riikidega. Graafik sisaldab järgmiste tegevusalade andmeid: töötlev tööstus; ehitus; hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont; hotellid ja restoranid; veondus, laondus ja side; kinnisvara, rentimine ja äritegevus; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

E-kaubandus ehk ost-müük Interneti vahendusel

E-kaubanduse kiire areng on iseloomulik kogu maailma kaubandusele.

Eestis soetas 2004. aastal Interneti vahendusel tooteid või teenuseid 22% ettevõttest ning tellimusi võttis vastu 7% ettevõtetest (EL keskmised on vastavalt 24% ja 12%).

Tabel 5 Arvutid, Internet ja e-kaubandus ettevõtetes

Höivatute arv	Arvutit kasutavate ettevõtete osatähtsus, jaanuar 2005	Interneti-ühendusega ettevõtete osatähtsus, jaanuar 2005	Interneti teel ostnud ettevõtete osatähtsus, 2004	Interneti teel müünud ettevõtete osatähtsus, 2004
10–19	87,2	84,0	18,4	5,7
20–49	94,6	82,0	22,7	7,6
50–99	96,2	94,9	26,9	7,3
100–249	99,2	98,8	30,4	11,1
250+	96,1	94,9	44,2	16,2
KOKKU 10+	91,4	88,8	21,9	7,0

Interneti-müügil on nii häid kui ka halbu külgi. Müüki pidasid ettevõtted kasulikuks, sest see kiirendab eelkõige äriprotsesse, võimaldab leida uusi kliente, kujundab ettevõtte head mainet ja kahandab ärikulusid.

Ebakindlus Interneti vahendusel ostmisel tuleneb sellest, et kardetakse saada ebakvaliteetset kaupa. Eelistatakse kaupa vahetult näha ja muretsetakse oma andmete turvalisuse pärast.

Turvalisus

Et turvalisus muutub aina olulisemaks, rakendatakse selle tagamiseks turvameetmeid. 2005. aastal täiustasid või moderniseerisid turvameetmeid rohkem kui pool ettevõtetest.

Andmebaase ja arvutivõrke on vaja kaitsta volitamata juurdepääsu eest, kuid kasutajale tuleb tagada juurdepääs talle ette nähtud andmetele. 80% ettevõtetest kasutas viirusekontrolli või -tõrje tarkvara, 49%-l ettevõtetest oli tulemüür ning 20%-l turvaserver. Digitaalallkirja kasutas kõigest 9% ettevõtetest. Andmete krüpteerimine on üks viis kaitsta eriti olulisi andmeid, seda meetodit rakendas ettevõtetest 9%.

Tabel 6 **Turvameetmeid kasutavate ettevõtete osatähtsus, 2002–2005**
(protsenti)

Turvameetmed	2002	2003	2004	2005
Digitaalalkiri	4,0	4,7	5,1	8,9
Krüpteerimine	9,6	10,0	10,4	8,7
Turvaserver	13,8	13,8	14,2	19,7
Tulemüür	38,2	43,8	44,9	48,8
Muu autentimise mehhanism (nt PIN-kood)	46,8	53,7	38,6	51,1
Viirusekontrolli või -tõrje tarkvara	64,8	77,7	78,6	79,7

Arvutiviirusega oli kokku puutunud 19% ettevõtetest, 2% oli kogenud volitamata ligipääsu ettevõtte arvutisüsteemi või andmetele, 1% tunnistas andmete lekkimise probleemi. Turvalisuse probleemidega kokkupuutumise tase oli Eestis võrreldav Euroopa Liidu keskmisega.

PÕLLUMAJANDUS JA JAHINDUS

Põllumajandus- ja jahindusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 4,9 miljardit krooni, eelmise aastaga võrreldes 23% suurem.

Põllumajandus- ja jahindusettevõtted andsid kõigi ettevõtete lisandväärtusest 2%.

Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse põllukultuuride ning puu- ja köögivilja kasvatust, aiandust, loomakasvatust ning neid teenindavaid tegevusalasid. Jahinduslikuks tegevuseks loetakse loomade küttemist, ulukite aretust ja seleksiooni ning töönduslikku jahti teenindavaid tegevusalasid. Jahindusliku tegevuse hulka ei kuulu sportlik ja meelelahutuslik jahipidamine.

Eestis tegutses 2004. aastal 830 põllumajandus- ja jahindusettevõtet — 34 ettevõtet rohkem kui aasta varem. Ligi kolm neljandikku ettevõtetest oli alla 20 töötajaga. Vähemalt 100 töötajaga ettevõtteid oli 15.

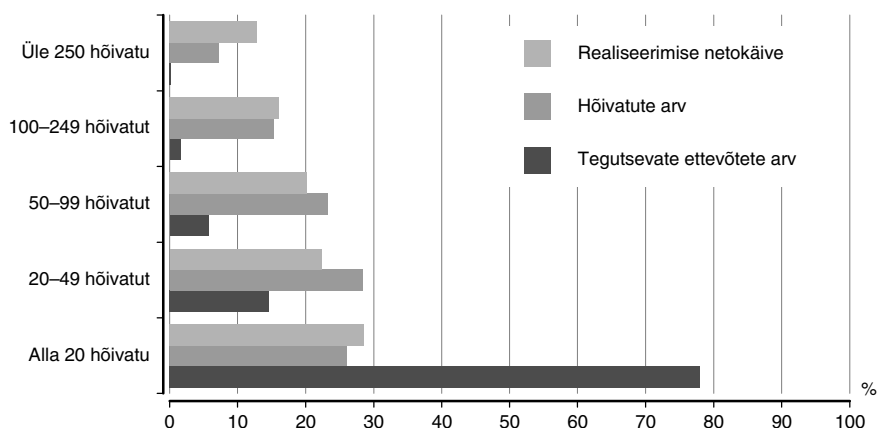
Põllumajandus- ja jahindusettevõtetes töötas 2004. aastal 12 455 inimest, ehk 3% kõigi ettevõtete töötajate koguarvust — 873 võrra vähem kui 2003. aastal. Keskmiselt töötas ettevõttes 15 töötajat, eelmisel aastal 17.

Tulud, kulud ja kasum

Põllumajandus- ja jahindusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 4,934 miljardit krooni, mis on 1,2% kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest. Käive suurenes eelmise aastaga võrreldes 23%. Keskmine realiseerimise käive töötaja kohta suurenes 2003. aastaga võrreldes 95 000 krooni ja oli 2004. aastal 396 000 krooni. Ettevõtte kohta suurenes käive 5,0 miljonist kroonist 5,9 miljonini. Realiseerimise netokäibest andis piima müük 35,8%, sigade müük tapaks 14%, teravilja ja kartuli müük 5,5%, munade müük 2,5% ning liha ja lihasaaduste müük 13%.

Realiseeritavate saaduste ja teenuste kulud olid kokku 4,3 miljardit krooni ja suurenesid 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 14%. Enim kulutati materjalide ja toodete (seemned, sööt, väetis jm) ostmiseks, nende osa hõlmas kuludest üle poole. Suuremad kululiigid olid veel tööjõukulu (22%) ning elektri-, kütuse- ja energiakulu (10%). 2004. aastal oli põllumajandus- ja jahindusettevõtetes töötaja keskmine kuupalk 4727 krooni, 70% kõigi ettevõtete töötajate keskmisest kuupalgast. Ettevõtted lõpetasid 2004. aasta 651 miljoni kroonise puhaskasumiga, mis oli suurem kui 2003. aastal (179 miljonit krooni). Käibe puhaskasum oli 13,2%.

Diagramm 1 Põllumajanduse ja jahinduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

Vara, kohustused ja omakapital

Põllumajandus- ja jahindusettevõtete bilansimaht oli 2004. aasta lõpus 6,3 miljardit krooni — 29% suurem kui 2003. aastal. Kasvu mõjutas põhivara juurdekasv (28%) ja käibevara

juurdekasv (30%). Varud suurenesid kokku 21%, kusjuures valmistoodangu varud suurenesid 34% ja lõpetamata toodangu varud vähenesid 0,5%.

Bilansikohustuste ja omakapitali poolel omakapitali osatähtsus veidi suurenes — 2003. aastal hõlmas omakapital 53,2%, 2004. aastal 53,7%. Kohustuste osatähtsus vaadeldud perioodil seevastu vähenes. 2004. aasta lõpus oli põllumajandus- ja jahindus-ettevõttele kohustusi 2,9 miljardit krooni, sellest lühiajalisi kohustusi 1,4 miljardit krooni. Maksevõime kordaja oli 0,65 ja omakapitali osatähtsust iseloomustav soliiduskordaja 0,54.

Põllumajandus- ja jahindusettevõtted investeerisid 2004. aastal põhivarasse 846 miljonit krooni, s.o 23,4% rohkem kui 2003. aastal, nende investeeringud hõlmasid kõigi ettevõtete investeeringuist ligi 3%. Investeeringutest 29% tehti masinate, seadmete ja inventari soetamiseks, 33% hoonetele ja rajatistele, 9% maa ostuks ning 26% põhikarja loomadele.

Investeeringud

METSAMAJANDUS

Metsamajandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 4,7 miljardit krooni, 4,4% suurem kui eelmisel aastal.

Metsamajandusettevõtted andsid kõigi ettevõtete lisandväärtusest 1%.

Metsamajanduslik tegevus on metsakasvatus, metsalangetamine, metsataimlate ja puukoolide tegevus ning metsamajandust ja metsavarumist teenindavad tegevusalad.

Eestis tegutses 2004. aastal 455 metsamajandus-ettevõtet (48 rohkem kui aasta varem). Väikseid ettevõtteid (kuni 9 töötajat) oli 393 ehk 86% metsamajandusettevõtetest. Üle 50 töötajaga ettevõtteid oli kaks.

Metsamajandusettevõtetes sai 2004. aastal tööd 3389 inimest ehk 1% kõigi ettevõtete töötajate koguarvust. Võrreldes 2003. aastaga vähenes töötajate arv 6%. Keskmiselt oli metsamajandusettevõttes 7 töötajat.

Tulud, kulud ja kasum

Metsamajandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 4,739 miljardit krooni ehk 1% kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest. Netokäive suurenes võrreldes 2003. aastaga 4,4%. Netokäive töötaja kohta suurenes 135 000 krooni ehk 11% ja moodustas 1 398 000 krooni.

Realiseerimise netokäibest andis põhilise osa, 46% pikkade okaspuupalkide müük, muu okaspuidust tarbepuu müük andis 8% ning pikkade lehtpuupalkide ja muu lehtpuidust tarbepuidu müük 8%.

Realiseeritavate saaduste ja teenuste kulud olid kokku 4,5 miljardit krooni ja suurenesid 2003. aastaga võrreldes 5%. Kuludest kokku hõlmasid 33% kulud kaupade ja teenuste ostmiseks edasimüügi eesmärgil, 37% materjalide, toodete ja pooltoodete ostmiseks ning 9% tööjõukulud.

2004. aastal oli metsamajandusettevõtetes töötaja keskmine kuupalk 7040 krooni, 5% suurem kui ettevõtetes keskmiselt. Metsamajandusettevõtted lõpetasid 2004. aasta 221 miljoni kroonise puhaskasumiga (6% vähem kui 2003. aastal), mis andis käibe puhaskasumiks 4,7%.

Vara, kohustused ja omakapital

Metsamajandusettevõtete bilansimaht oli 2004. aasta lõpul 2,97 miljardit krooni, suurenedes 2003. aastaga võrreldes 15%. Käibevara suurenes samal perioodil 17% ja põhivara 13%.

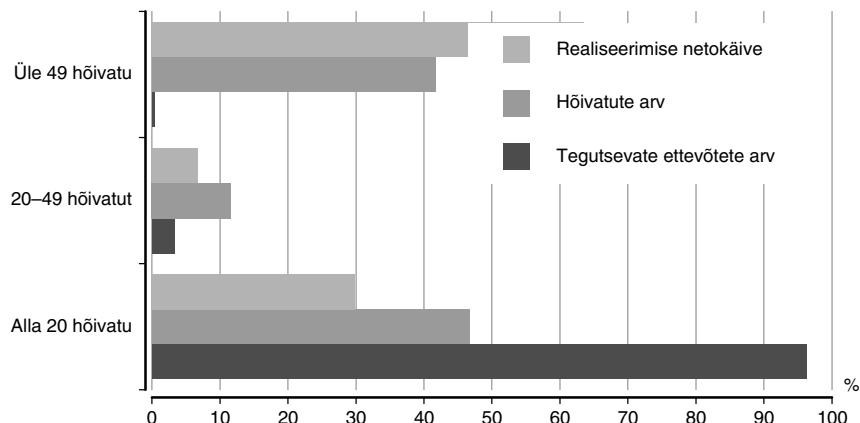
Varud suurenesid 45%, põhiliselt müügiks ostetud kaupade ning tooraine ja materjalide arvel.

Bilansikohustuste ja omakapitali poolel suurenes 2004. aastal võrreldes 2003. aastaga omakapitali osatähtsus — 2004. aastal hõlmas omakapital 54%, 2003. aastal 52%. Kohustuste osatähtsus vara suhtes vähenes. 2004. aasta lõpul oli metsamajandusettevõttele kohustusi 1,4 miljardit krooni, sellest lühiajalisi kohustusi 1,0 miljardit. Maksevõime kordaja oli 2004. aastal 0,81. Omakapitali osatähtsust iseloomustav soliiduskordaja oli 0,54.

Investeeringud

Metsamajandusettevõtted investeerisid 2004. aastal põhivarasse 389 miljonit krooni, s.o 1,2% kõigi ettevõtete investeeringutest. Masinate, seadmete ja inventari soetamiseks kulus investeeringutest 14%, maa ostmiseks 17% ning kasvava metsa ostmiseks 27%.

Diagramm 1 Metsamajanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

KALAPÜÜK

Kalandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 606 miljonit krooni — 5% väiksem kui eelmisel aastal.

Kalandusettevõtted andsid ettevõtete lisandväärtusest 0,1%.

Kalandus hõlmab kalapüüki avamerel ja sisevetel, merevetikate kogumist, kalakasvatust ning kalakasvatust teenindavaid tegevusalasid.

Eestis tegutses 2004. aastal 123 kalandusettevõtet (1 vähem kui aasta varem) ehk 0,3% ettevõtete arvust. 93% kalandusettevõtetest oli alla 20 töötajaga.

Kalandusettevõtetes sai 2004. aastal tööd 1068 inimest, eelmise aastaga võrreldes vähenes töötajate arv 20%. Keskmiselt oli kalandusettevõttes 9 töötajat.

Tulud, kulud ja kasum

Kalandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 606 miljonit krooni ehk 0,1% kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest. Realiseerimise netokäive vähenes 2003. aastaga võrreldes 5%. Keskmise realiseerimise käive töötaja kohta suurenes 481 000 kroonist 2003. aastal 567 000 kroonini 2004. aastal, ühe ettevõtte kohta vähenes see 5,2 miljonist kroonist 4,9 miljonini. Suurimat tulu saadi külmutatud kala müügist, selle osa oli netokäibes 51%. Värske kala müük andis netokäibest 23% ning ettevõttes töödeldud kalasaaduste müük 12%.

Realiseeritavate saaduste ja teenuste tootmise kulud olid 600 miljonit krooni, samal tasemel kui eelmisel aastal. Edasimüügiks ostetud kaupade ja teenuste kulu oli kõigist kuludest 5%, materjalide, ostetud toodete ja pooltoodete kulu 47%, elektri, kütuse ja energia kulu 19% ja tööjõukulu 13%.

2004. aastal oli kalandusettevõtetes töötaja palgakulu kuus 4502 krooni, kõigi ettevõtete töötajate keskmisest kuupalgast 67%. Ettevõtted lõpetasid 2004. aasta 2,8 miljoni kroonise puhaskahjumiga (2003. aastal puhaskasum 26,5 miljonit krooni), mis annab käibe puhaskasumina -0,5%.

Vara, kohustused ja omakapital

Kalandusettevõtete bilansimaht oli 2004. aastal 752 miljonit krooni, suurem kui 2003. aastal. Põhivara maht suurenes sellest 17%, käibevara maht vähenes 3%. Varud vähenesid 1% võrra valmistoodangu varude 33%-lise vähenemise arvel. Tooraine ja materjalide varud suurenesid 91% ning lõpetamata toodangu varud 35%.

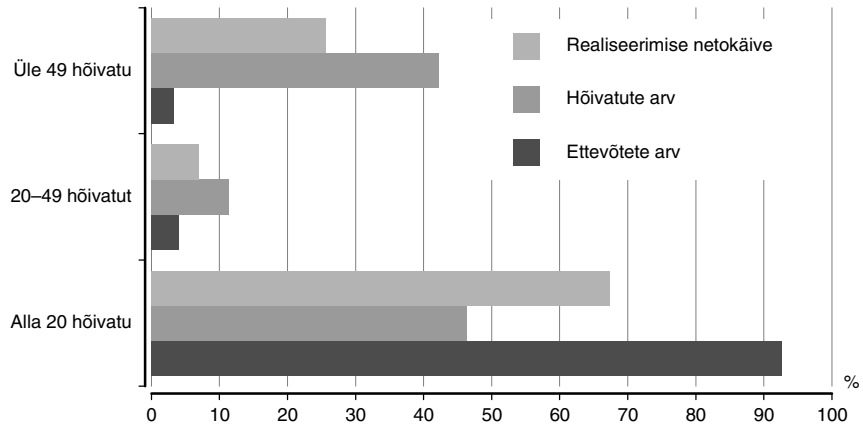
Bilansikohustuste ja omakapitali poolel suurenes 2004. aastal võrreldes 2003. aastaga omakapitali osatähtsus — 2004. aastal hõlmas omakapital 28%, 2003. aastal 25%. Kohus-

tuste osatähtsus vara suhtes vähenes. 2004. aasta lõpul oli kalandusettevõttele kohustusi 539 miljonit krooni, sellest lühiajalisi kohustusi 249 miljonit. Maksevõime kordaja oli 2004. aastal 0,54. Omakapitali osatähtsust iseloomustav soliiduskordaja oli 0,28.

Investeeringud

Kalandusettevõtted investeerisid 2004. aastal põhivarasse 80 miljonit krooni, s.o 0,3% kõigi ettevõtete investeeringuist. Kalandusele omaselt kulus 64% investeeringutest püügilaevade ja paatide soetamiseks, masinate ja inventari (võrkude) jaoks kulus 15% investeeringutest. Hoonetesse ja rajatistesse suunati 18% investeeringuid.

Diagramm 1 **Kalanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004**

TÖÖTLEV TÖÖSTUS

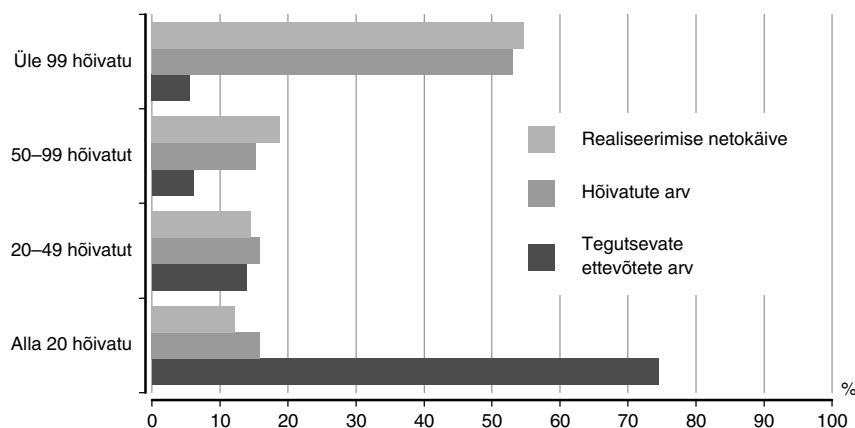
2004. aasta oli töötleva tööstuse ettevõtetele edukas. Soodne turukonjunktuur maailmaturgudel ning sisemaise nõudluse kasv suurendasid müügi mahtu. Ligi pool toodangust eksporditi. Ekspordi kasvu soodustas liitumine Euroopa Liiduga. Kasvasid nii palgad kui ka töövõljalikus. Taas elavnes investeerimistegevus.

Võrreldes 2003. aastaga suurenes töötleva tööstuse ettevõtete lisandväärtus 9%, hõlmates kõigi ettevõtete loodust neljandiku. Seejuures tuleb märkida, et lisandväärtuse kasv oli eelmise aastaga võrreldes mõnevõrra aeglasem, vähenes ka osatähtsus ettevõtete lisandväärtuses kokku. Lisandväärtus töötaja kohta oli eelmise aastaga võrreldes 8% suurem.

Töötlevas tööstuses tegutses 2004. aastal 4994 ettevõtet, mis hõlmas kõikidest ettevõtetest 13%. Ettevõtete arvult oli suurim tegevusala puidutöötlemine ja puittoodete tootmine, mis oli põhitegevuseks enam kui viiendikule töötleva tööstuse ettevõtetest. Puidutootmisele järgnes metalli ja metalltoodete tootmine, millega tegeles töötleva tööstuse ettevõtetest 14%. Ligi kolmveerand tööstusettevõtetest kuulus alla 20 hõivatuga ettevõtete gruppi.

Töötlevas tööstuses sai tööd 130 000 inimest, s.o ligi kolmandik Eesti ettevõtetes tööra hõivatud isikutest. Hõivatute arvu järgi olid suurimad harud puidutöötlemine ja puittoodete tootmine ning toiduainete ja jookide tootmine, mis hõlmasid vastavalt 15% ja 14% töötleva tööstuse töötajatest. Uusi töökohti loodi enim raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ning metalltoodete tootmise ettevõtetes. Võrreldes eelmise aastaga sai tööd nendes ettevõtetes üle tuhande inimese võrra rohkem. Mööbli ja toiduainete tootmise ettevõtetes töötas aga ligi 800 inimest vähem kui 2003. aastal. Kaks kolmandikku töötlevas tööstuses hõivatud isikutest sai tööd 50 ja enama töötajaga ettevõtetes. Keskmiselt töötas ühes töötleva tööstuse ettevõttes 26 inimest, kõigi ettevõtete keskmisest üle kahe korra rohkem. Ettevõtte keskmine suurus erines tegevusalati — kui kirjastamise ja meditsiinitehnika tootmisega tegelevates ettevõtetes töötas keskmiselt 13, siis põlevkivisaaduste tootmise alal oli ettevõtte kohta keskmiselt 199 inimest.

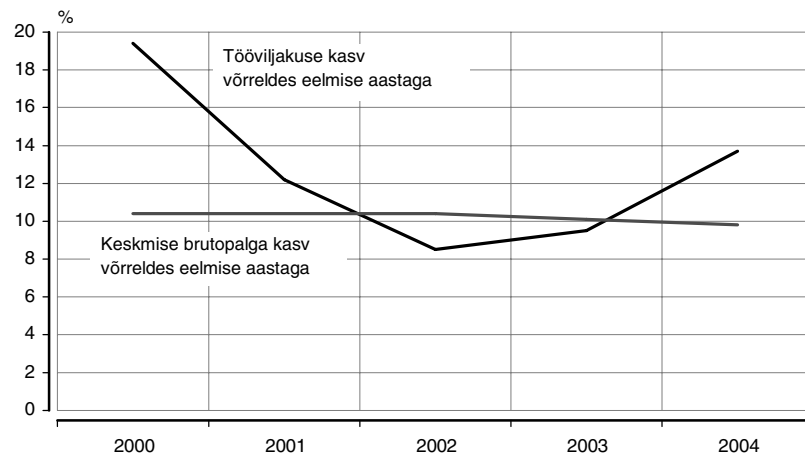
Diagramm 1 Töötleva tööstuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

Realiseerimise netokäive

Töötleva tööstuse ettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 87 miljardit krooni, s.o 15% suurem kui eelmisel aastal. Töötlev tööstus andis ettevõtete netokäibest viiendiku. Eksport suurenes 2003. aastaga võrreldes 14% ning hõlmas netokäibest ligi poole.

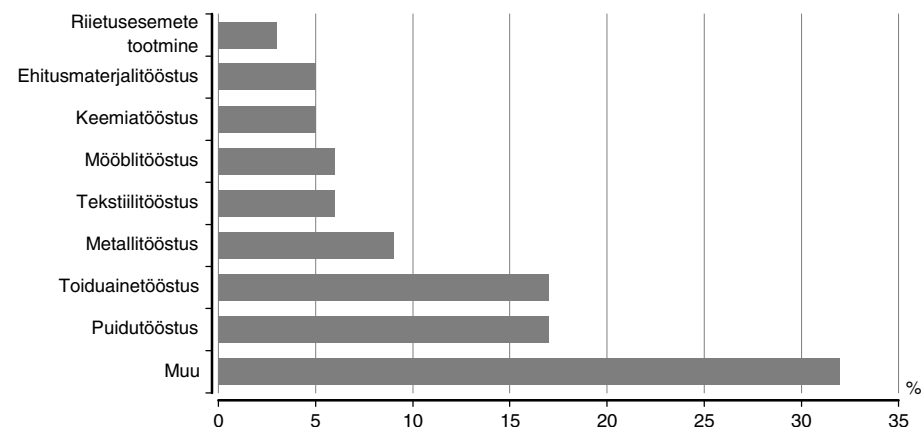
Töövõljalikus (netokäive ühe töötaja kohta) suurenes töötlevas tööstuses keskmiselt 80 000 krooni võrra ja oli 670 000 krooni töötaja kohta aastas. Töövõljalikuse kasv oli taas keskmise brutopalgast kiirem.

Diagramm 2 Töötleva tööstuse tööviljakus ja keskmine brutopalk, 2000–2004

Üle kahe korra oli keskmisest kiirem tööviljakuse kasv elektri- ja optikaseadmete, keemiatoodete, ning transpordivahendite tootmise ettevõtetes. Nendes ettevõtetes olid suuremad ka ettevõttesisesed kulutused teadus- ja arendustegevusele. Töötleva tööstuse ettevõttesisesed kulutused teadus- ja arendustegevusele olid mullusest kolmandiku võrra suuremad, hõlmates kõigi ettevõtete vastavatest kulutustest 40%.

Tööstustoodang

Tööstusettevõtete tootmistegevus — tööstustoodangu ja tööstusliku iseloomuga teenuste müük andis müügitulust 88%. Töötleva tööstuse ettevõtted müüsid omatoodangut 76 miljardi krooni eest, mis oli 15% rohkem kui 2003. aastal. Müük suurenes enamikus töötleva tööstuse harudes. Vähenemine toimus vaid rõivatootmises, nahatöötlemise ja nahktoodete tootmises ning paberi ja pabertoodete tootmises. Suurem kasv oli raadio-, televisiooni- ja sideseadmete tootmises, elektrimasinate ja -aparaatide tootmises ning kemikaalide ja keemiatoodete tootmises ekspordi suurenemise tõttu. Selle toeks oli laienenud toodangu sortiment ning soodne turukonjunktuur maailmaturgudel. Ehitusega seotud tööstusharud, nagu ehitusmaterjali tootmine, puidutööstus ja metalltoodete tootmine, said toetust suurenenud sisenõudlusest.

Diagramm 3 Toodangu müük tegevusala järgi, 2004

Puhaskasum

Töötleva tööstuse ettevõtted lõpetasid 2004. aasta 4,6 miljardi kroonise puhaskasumiga, mis oli 6% suurem kui eelmise aasta kasum. Aasta lõpetasid kasumiga kõik töötleva tööstuse harud. Enim mõjutasid töötleva tööstuse kasumit puidutööstusettevõtted, mis teenisid kasumit ligi 800 miljonit krooni. Üle 600 miljoni kroonise kasumiga lõpetasid ehitusmaterjali tootmise ettevõtted.

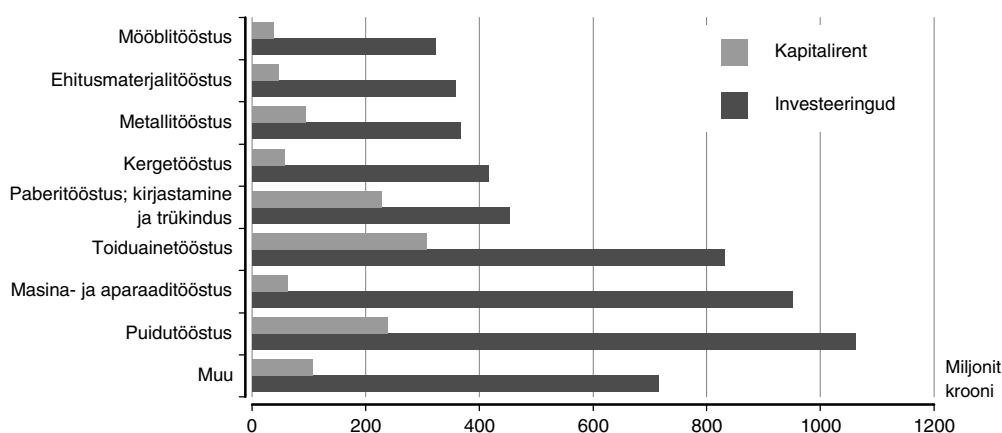
Töötleva tööstuse ettevõtete käibe puhaskasum (5%) oli mõnevõrra väiksem kui eelmisel aastal. Kõrgem puhaskasumi osa netokäibes (14%) oli ehitusmaterjali tootmise ettevõtetes, nende suurtes ettevõtetes — 17%. Madalam puhaskasumi osa netokäibes (1%)

oli aga mööblitööstuses. Käibe puhasrentaabluse kasvu tagasid peamiselt koksi- ja puhastatud nafta ning elektrimasinate ja -aparaatide tootmise ettevõtted, kus puhaskasumi osa netokäibes oli üle poole võrra suurem kui 2003. aastal, jõudes 12%-ni.

Investeeringud

Töötleva tööstuse ettevõtted investeerisid 2004. aastal põhivarasse 5,5 miljardit krooni, 15% rohkem kui eelmisel aastal. Võrreldes 2003. aastaga soetati kolmandik rohkem hooneid ja rajatisi. Samuti suurenesid investeeringud masinatesse ja seadmetesse, kuid investeeringud transpordivahenditesse ja maasse vähenesid. Kolmandiku töötleva tööstuse investeeringutest tegid toiduainete- ja puittoodete tootmise ettevõtted. Suuremad investeeringud põhivarasse olid ettevõtte kohta keskmiselt põlevkivisaaduste tootmise ettevõtetes — 8,8 miljonit krooni. Raadio-, televisiooni- ja sideseadmete ning paberi ja pabertoodete tootmise ettevõtetes olid need ligi 5 miljonit krooni. Aktiivsemad olid mikroettevõtted ja suured ettevõtted, kes investeerisid ligikaudu kolmandiku rohkem kui aasta tagasi.

Diagramm 4 Investeeringud ja kapitalirent tööstusharu järgi, 2004

Kapitalirent

Töötleva tööstuse ettevõtted sõlmisid 2004. aastal kapitalirendilepinguid kolmandiku rohkem kui 2003. aastal. Kahekordistus hoonete ja rajatiste soetamine liisinguga, 2004. aastal oli nende osa kapitalirendis 10%. Suurim osa töötleva tööstuse ettevõtete poolt kapitalirendiga soetatud põhivarast olid masinad ja seadmed.

Kokku sõlmiti kapitalirendilepinguid 1,2 miljardi krooni väärtuses. Suuremad liisijad olid toiduainete tootmise, puidutöötlemise ja trükinduse ettevõtted.

Diagramm 5 Investeeringute struktuur, 2004

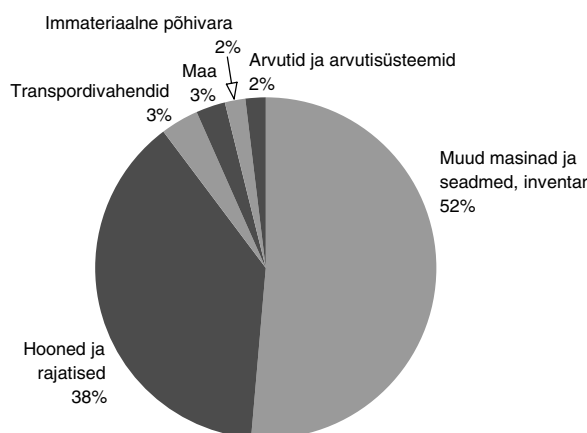
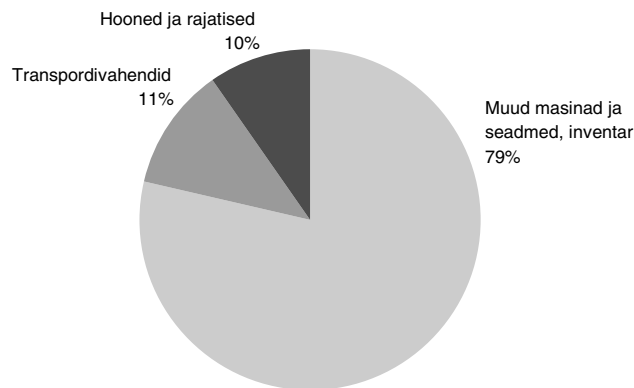

Diagramm 6 Kapitalirendi struktuur, 2004

Toiduainete ja jookide tootmine

2004. aastal oli toodangu müügi kasv toiduainetööstuses 11%, niisiis kiirem kui kahel eelmisel aastal. Kiirem müügi kasv põhines toiduainetööstuse toodangu suurimal allharul — piimatööstusel, kus müügi kasv oli 2003. aastaga võrreldes 30%. Samuti suurenes müük lihatööstuses, leiva- ja pagaritööstuses ning jookide tootmises. Jätkuvalt vähenes müük kalatööstuses.

Kogu töötleva tööstuse toodangu müügis vähenes eelmise aastaga võrreldes ühe protsendi võrra toiduainete ja jookide toodangu müügi osatähtsus.

Toiduainetööstuse toodang on suunatud peamiselt siseturule. Kuigi 2003. aastaga võrreldes suurenes eksport 11%, jäi ekspordi osatähtsus müügis alla kolmandiku. Ekspordi kasvu soodustas liitumine Euroopa Liiduga, mis võimaldas toodangut kallimalt ekspordida. Eriti edukas oli piimatoodete eksport: 1,5 korda suurem kui eelmisel aastal. Samas teistes toiduainetööstuse allharudes müük välisurgudel vähenes.

Piimatööstuse arengut mõjutas Euroopa Liidu kindlaks määratud piima tootmiskvoot, kuid samas on piimatööstus tugeva potentsiaaliga. Sellesse tööstusharusse on tehtud hulgaliselt investeringuid, tulemuslik on olnud tootearendus, oluliselt on laienenud toodangu sortiment. Piimatööstuses suurenes 2004. aastal enamiku piimatoodete tootmine, välja arvatud juustutoodang, mis vähenes 2003. aastaga võrreldes 9%.

Tabel 1 Piimatoodete toodang, 2000–2004
(tuhat tonni)

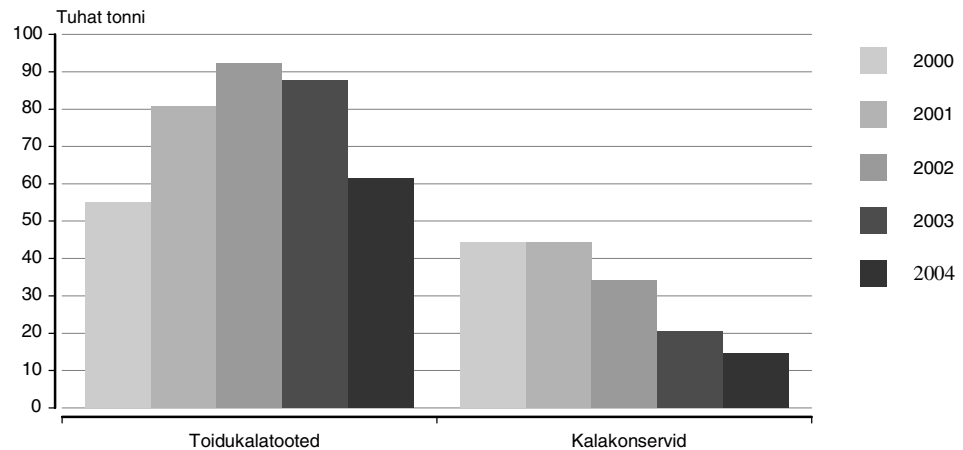
Piimatooded	2000	2001	2002	2003	2004
Piim	59,1	60,9	65,6	76,2	73,4
Hapendatud piimatooted	14,0	14,9	15,5	15,8	16,3
Hapukoor	13,5	14,4	15,2	16,4	16,8
Jogurt	10,8	11,7	12,3	13,6	15,7
Kohupiim ja kohupiimatooted	10,6	10,9	11,7	12,7	13,8
Juust	9,9	11,9	12,4	14,1	12,8

Stabiilselt tõusvas suunas jätkus hapupiimatoodete tootmine, milles on oluline koht maitsestatamata ja maitsestatud jogurtil ning hapupiimajookidel, nagu pelt, keefir, hapendatud piim. Oluliselt on kasvanud ka kohupiima ning mitmesuguste kohupiimatoodete tootmine, seda suurenenud tarbimise tõttu.

Lihatööstusettevõtted müüsid 87% toodangust siseturul. Eesti sisenõudlus sea-, veise- ja lambaliha järele suudeti katta kodumaise toodanguga. Liha ja lihatoodete müük suurenes 9%.

Kala ja kalatoodete müük vähenes 2003. aastaga võrreldes 9%, mida mõjutas oluliselt tooraine kvootide süsteem. Vähenes ka müük välisurgudel. Samas on ka tööstusettevõtteid, kes on leidnud oma niši ja töötavad tulemuslikult.

Diagramm 7 Kalatooted, 2000–2004

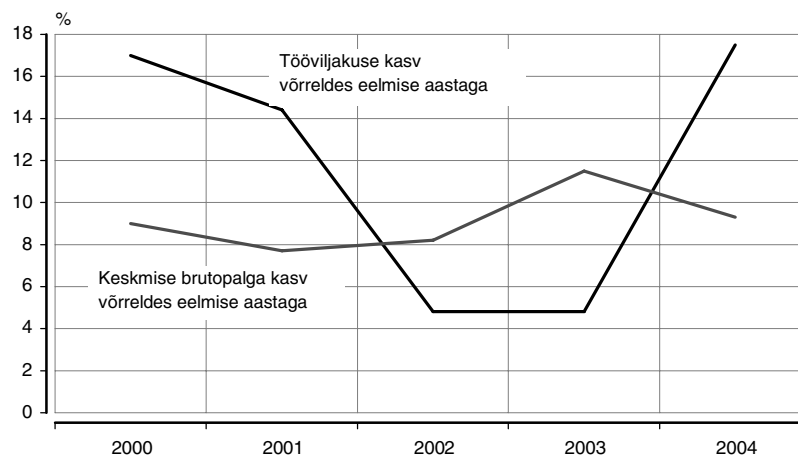
Jookide müük suurenes 2004. aastal 6% võrra. Joogitööstuses on kasvanud võrreldes 2003. aastaga kangete alkoholjookide, lahjade karastavate alkoholjookide ning õlle tootmine.

Tabel 2 Jookide toodang, 2000–2004 (tuhat hl)

	2000	2001	2002	2003	2004
Viin ja teised piiritusjoogid	86,4	115,2	142,4	172,0	187,9
Lahjad karastavad alkoholjoogid	31,3	30,6	35,6	51,4	92,5
Õlu	950,1	1 015,2	1 044,1	1 040,2	1 202,8

Tööhõive vähenes toiduainete ja jookide tootmises 2004. aastal 759 inimese võrra. Tööhõive vähenemise tendents algas 1998. aastal. Töövõljaluse 17%-ne kasv oli kaks korda kiirem palgakasvust. Tegevusalas kasvas keskmisest kiiremini töövõljalus piimatööstuses.

Diagramm 8 Toiduainete ja jookide tootmise töövõljalus ja keskmine brutopalk, 2000–2004

Kasum oli toiduainete ja jookide tootmises veerandi võrra väiksem kui aasta tagasi. Kala ja kalatoodete töötlemise ning piimatoodete tootmise ettevõtted lõpetasid aasta kahjumiga. Suurima, ligi 200 miljoni kroonise kasumi said joogitootjad. Suurim käibe puhaskasum oli tegevusala ettevõtetest joogitootmises (6%).

Tegevusala ettevõtted investeerisid põhivarasse viiendiku võrra vähem kui mullu. Rohkem investeerisid põhivarasse 2004. aastal ainult leiva- ja pagaritoodete tootmise ettevõtted.

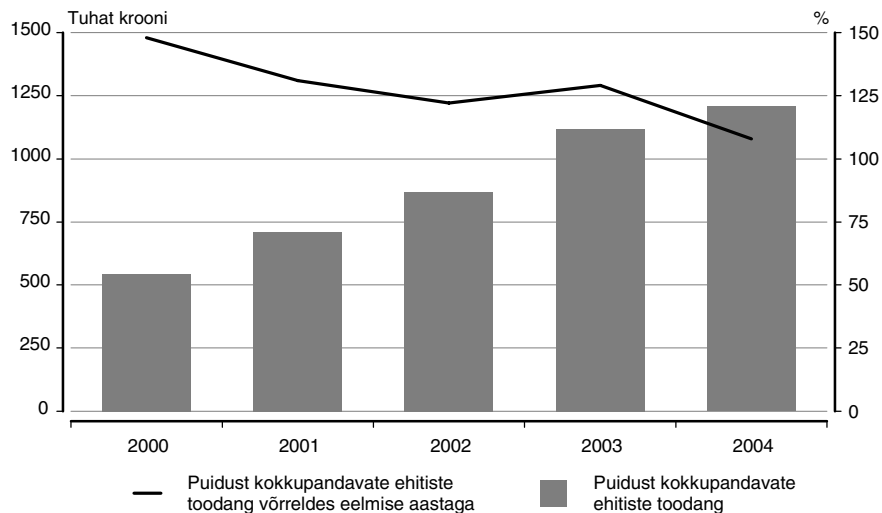
Puidutöötlemine ja puittoodete tootmine

2004. aasta oli puidutööstusele hoolimata toormenappusest hea. Toodangu müük suurenes puidutöötlemise ja puittoodete tootmise alal 2003. aastaga võrreldes 18%. Puidutööstuse toodangu müügi osatähtsus töötlevas tööstuses mõnevõrra suurenes ja oli 17%. Oluline osa puittoodete suurenenud müügis oli ekspordil, mis hõlmas puidutööstustoodangust 59%. Puidutööstus jäi ekspordimahult üheks tähtsamaks tööstusharuks. Puidutööstustoodang hõlmas kogu töötleva tööstuse ekspordist viiendiku. Aktiivne ehitustegevus on suurendanud nõudlust puidutööstuse toodangu järele. Kuigi saematerjali tootmine 2003. aastaga võrreldes vähenes, suurenes oluliselt mitmesuguste puittoodete toodang.

Tabel 3 **Puittooted, 2000–2004**

	2000	2001	2002	2003	2004
Saematerjal, tuhat m ³	1 436,5	1 623,0	1 824,9	1 954,0	1 503,6
Vineer, tuhat m ³	18,4	29,2	38,5	32,9	45,5
Puitkiudplaadid, mln m ²	17,7	17,3	18,3	17,5	20,4
Puitlaastplaadid, tuhat m ³	175,8	185,9	187,2	187,3	217,6
Liimpuit, tuhat m ³	71,9	84,2	103,5	129,2	140,8

Diagramm 9 **Puidust kokkupandavad ehitised, 2000–2004**

2004. aastal töötas puidutööstuses 18 900 inimest, 800 rohkem kui eelmisel aastal. Keskmine palk kasvas mõnevõrra kiiremini kui töövõljalikus.

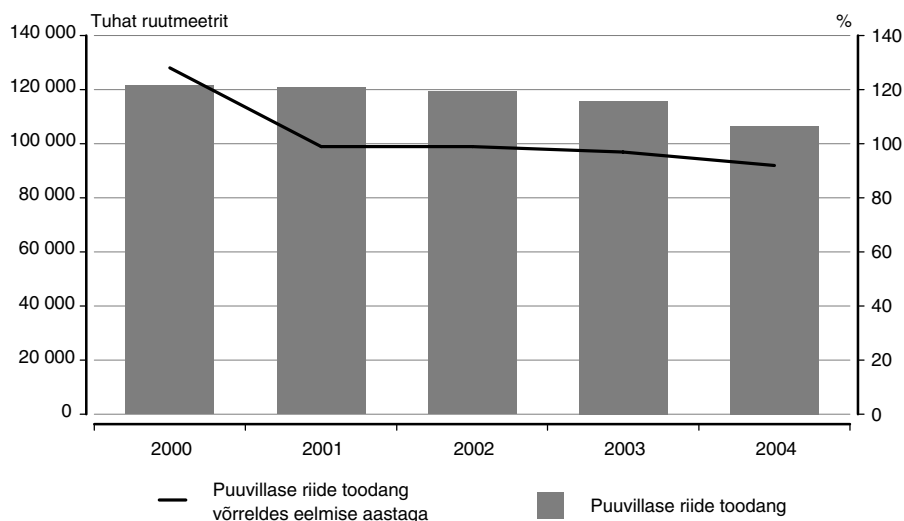
Tegevusala ettevõtted said ligi 800 miljonit krooni kasumit. Käibe puhasrentaabilus jäi eelmise aasta tasemele (6%). Suurim kasumi osa netokäibes (10%) oli suurtel ettevõtetel.

Puidutööstuse ettevõtted tegid 2004. aastal põhivarasse üle miljardi krooni investeeringuid, 17% enam kui aasta tagasi.

Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine

Eesti tekstiilitööstuse ettevõtetele oli 2004. aasta suhteliselt stabiilne, toodangu müük suurenes 2003. aastaga võrreldes 2%. Suur välisnõudlus on märk tekstiiltoodete püsivast konkurentsivõimest välisurul — 82% toodangust müüdi välisurule. Mõnevõrra vähenes puuvillase, villase ja linase riide toodang.

Diagramm 10 Puuvillase riide toodang, 2000–2004

Küll aga suurenes mitmesuguste tekstiiltoodete tootmine. Oluliselt oli suurenenud tekkide ja täidisega magamistarvete toodang, seda peamiselt väljakujunenud ekspordnõudluse tõttu. 2003. aastaga võrreldes kasvas ka voodipesu, lauapesu ning vannilinate ja käterätikute toodang.

Tööga hõivatuid oli tekstiilitootmises mõnevõrra vähem kui eelmisel aastal. Kuigi palgakulu töötaja kohta kasvas poole kiiremini kui tööviljakus, oli keskmine palgakulu tekstiilitootmises töötleva tööstuse tootmisharudest üks väiksemad.

2004. aastal investeerisid tekstiilitootmise ettevõtted põhivarasse ligi 300 miljonit krooni, mis oli poole rohkem kui 2003. aastal. Kaks kolmandikku investeeringutest suunati hoonetesse ja rajatistesse, millest omakorda suurem osa läks uusehitusse.

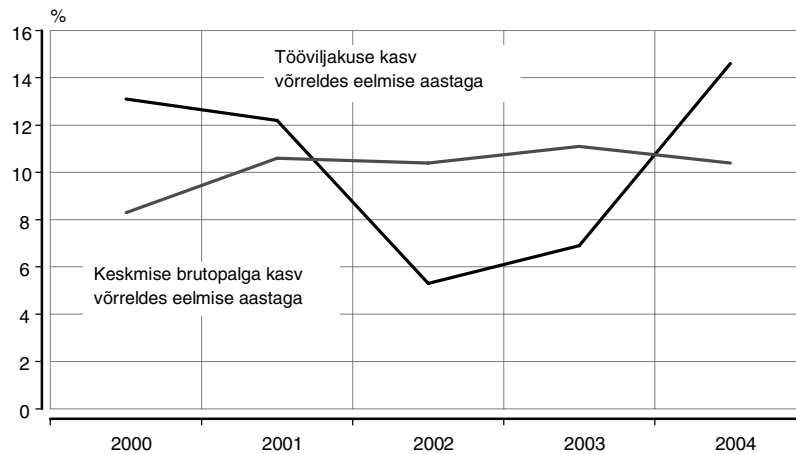
Mööblitootmine

Mööblitootmises suurenes toodangu müük eelmise aastaga võrreldes ligi 6%. Ekspordi osa vähenes toodangu müügis 5%. Mööblitööstuse arengut oli piiramas kohaliku toorme nappus. Müük siseturule suurenes ning kasvava nõudluse rahuldamiseks pidid ettevõtted vajalikku saematerjali sisse ostma. Samas tõusis puidu hind. Mööblitööstuse toodang hõlmas töötleva tööstuse toodangu müügist 6%. Suure osa toodangust hõlmasid polsterdamata ja polsterdatud istmed, kontorimööbel, magamistoa-, söögitoa- ja elutoamööbel. Oluline osa oli ka mööbliosade tootmisel.

Tabel 4 Mööblitööstuse toodang, 2000–2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Polsterdatud ja polsterdamata istmed, tuhat tk	742,2	882,6	915,4	919,8	781,0
Muud istmed, tuhat tk	30,9	27,3	29,0	41,9	40,0
Mööbliosad, miljonit krooni	415,8	783,9	648,6	679,5	675,9

Hõivatute arv vähenes mööblitööstuses 7% ehk üle 800 inimese. See võimaldas tagada kiire tööviljakuse kasvu.

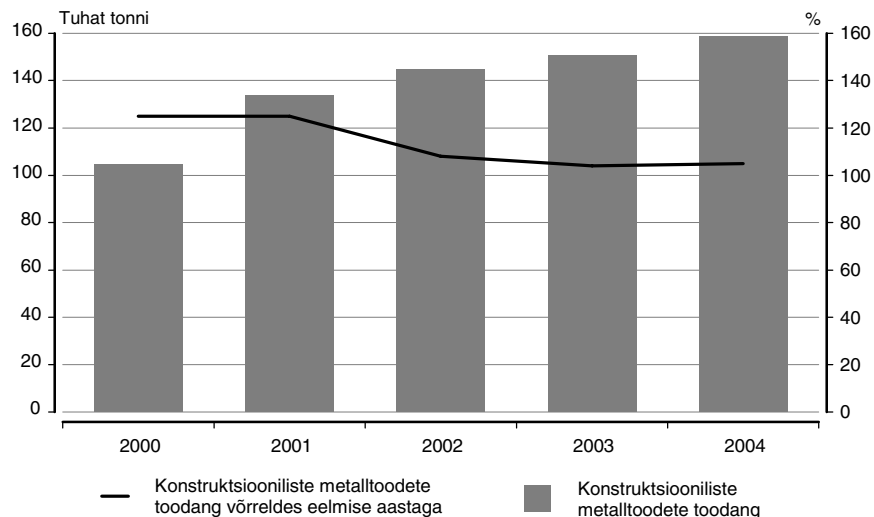
Diagramm 11 Mööblitööstuse tööviljakus ja keskmine brutopalk, 2000–2004

Mööblitööstuses oli töötleva tööstuse ettevõtetest väikseim puhaskasumi osa netokäibes (1%).

2004. aastal investeerisid mööblitööstuse ettevõtted põhivarasse ligi 300 miljonit krooni, 15% enam kui 2003. aastal.

Metalli ja metalltoodete tootmine

Võrreldes kõrge baasaastaga oli 2004. aastal metallitööstuse toodangu müügi kasv tagasihoidlikum. Toodangut müüdi 16% rohkem kui eelmisel aastal, toodangu müügi kasv püsivhindades oli vaid 8% suurem. Metallitööstust mõjutas 2004. aastal eelkõige metalli kallinenud hind maailmaturul. Tootjahinnad tõusid 5%. Ligi pool tegevusala toodangust müüdi välisurule, eksport suurenes 16%. Tegevusala ettevõtete toodangu müük töötleva tööstuse toodangu müügis jäi 9% tasemele. Aktiivne ehitustegevus tõi kaasa nõudluse kasvu metallitööstuse toodete järele. Suurenes metallkonstruktsiooniliste toodete ja metallist uste-akende tootmine.

Diagramm 12 Konstruktsioonilised metalltooted, 2000–2004

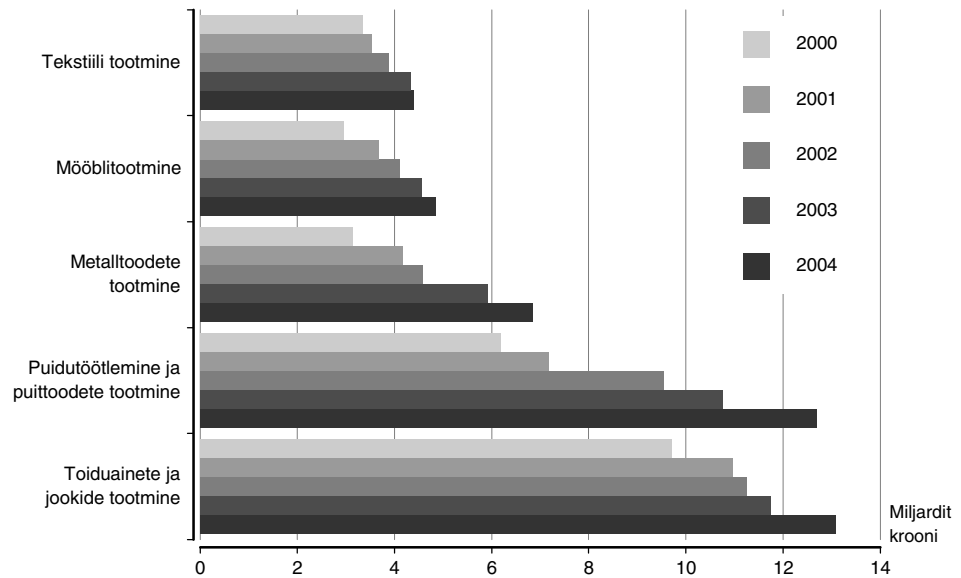
Nii suurte ettevõtete laienemine kui ka väikeettevõtete loomine suurendas tööhõivet metallitööstuses tuhande inimese võrra. Tööviljakuse kasv oli mõnevõrra aeglasem palga kasvust.

Metallitööstust iseloomustas 2004. aastal kasumi vähenemine, seda keskmiste ja suurte ettevõtete arvelt. Kasumi puhasrentaablus oli suurem keskmistel metalltoodete tootmise ettevõtetel.

2004. aastal investeerisid metalli ja metalltoodete tootmise ettevõtted põhivarasse üle 350 miljoni krooni, poole rohkem kui 2003. aastal.

Diagramm 13 **Suuremate tegevusalade toodangu müük, 2000–2004**

ELEKTRIENERGIA-, GAASI- JA VEEVARUSTUS

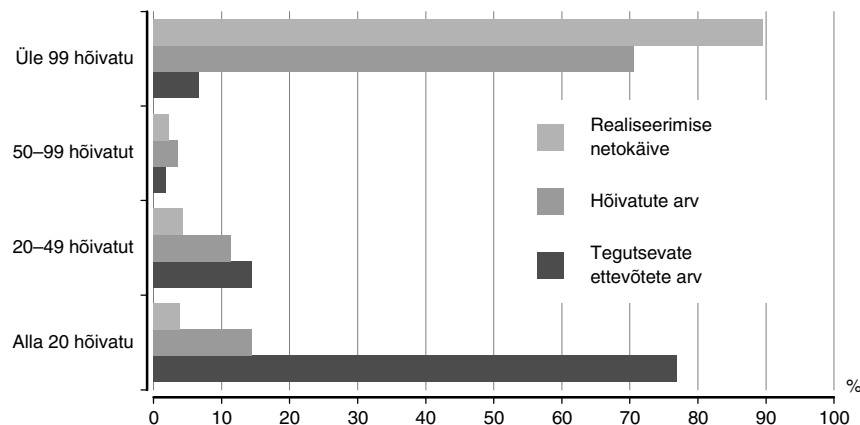
2004. aastal jätkus elektrienergia tootmises kasvutendents. Suurenes energiasüsteemi efektiivsus. Energiasüsteemi struktuur viidi vastavusse Euroopa Liidu elektridirektiiviga ja Eesti elektrituruseadusega. Kasumi kasv jätkus.

Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtted andsid kõigi ettevõtete loodud lisandväärtusest 5%. Tegevusala lisandväärtus suurenes aastaga kümnendiku ja oli ligi 500 000 krooni töötaja kohta.

Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse alal tegutses 2004. aastal 269 ettevõtet. Üle kahe kolmandiku ettevõtetest tegeles elektrienergia tootmise ja jaotusega ning auru- ja kuumaveevarustusega. Veekogumise, -puhastuse ja -jaotuse ettevõtteid oli tegevusala ettevõtetest vähem kui kolmandik.

Üle kolme neljandiku elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtetest olid väikesed ehk alla 20 hõivatuga. Keskmiisi ja suurettevõtteid (üle 49 hõivatu) oli 9%, neis töötas tegevusala ligi 9000 hõivatust kolmveerand. Viie viimase aasta jooksul on tööhõive elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuses pidevalt vähenenud. 2004. aastal oli hõivatuid 267 inimese võrra vähem kui 2003. aastal, seda peamiselt auru- ja kuumaveevarustuse ettevõtete arvelt. Keskmiselt töötas tegevusala ettevõttes 34 inimest, üle kolme korra rohkem kui kõigis ettevõtetes keskmiselt.

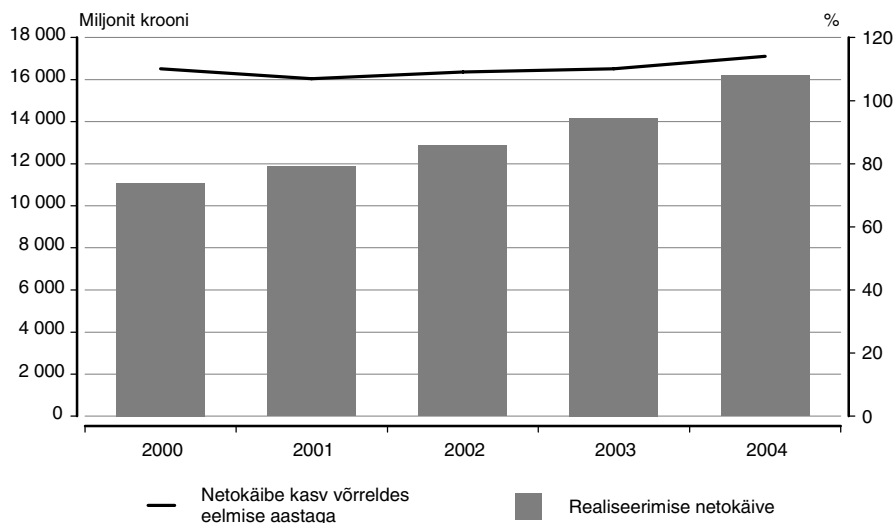
Diagramm 1 **Energeetika põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004**

Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal üle 16 miljardi krooni, 14% suurem kui 2003. aastal. Suurenemine ei tulenenud ainult toodangu ja teenuste müügi kasvust, vaid kajastab 2004. aastal toimunud energiasüsteemi struktuuri muudatusi seoses Euroopa Liidu elektridirektiiviga ja Eesti elektrituruseadusega: elektrienergia edastamine ja jaotamine ning müük viidi lahku. Auru- ja kuumaveevarustuse ettevõtete netokäive jäi eelmise aasta tasemele, veevarustusettevõtete netokäibes võis täheldada väikest kasvu. Tegevusala netokäibest andsid 93% elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustuse ettevõtted ning ainult 7% veevarustusettevõtteid. Kaks kolmandikku realiseerimise netokäibest andsid avaliku sektori ettevõtted, viiendiku Eesti eraomanduses olevad ettevõtted. Välisomandis olevate ettevõtete osa realiseerimise netokäibes mõnevõrra vähenes, hõlmates 16%.

2004. aastal elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse ettevõttes töoviljakuse kasv kiirenes. Töoviljakus (netokäive töötaja kohta) suurenes 271 000 krooni ehk 18% võrra. Kuigi keskmine palgakulu töötaja kohta suurenes 8% aeglasemalt kui töoviljakus, oli tegevusala töötajate keskmine kuupalk kõigi ettevõtete keskmisest ligi kolmandiku kõrgem.

Diagramm 2 Realiseerimise netokäive, 2000–2004

Peale põhitegevusest saadud müügitulu osutasid ettevõtted 2004. aastal muid teenuseid müügitulust vaid 3%. Elektrienergia tootmises jätkus 2004. aastal kasvatendents, kuid võrreldes eelmise aastaga oli suurenemine oluliselt tagasihoidlikum — elektrienergiat toodeti vaid 1,4% enam. Elektritarbimine suurenes aga 5,2%, mille tingisid suurenenud efektiivsus ja elektrivõrgu vähenenud kaod ning kasvanud import.

Tabel 1 Elektrienergia, 2000–2004 (gigavatt-tundi)

	2000	2001	2002	2003	2004
Brutotootmine (k.a elektrijaamade omatarve)	8 513	8 483	8 527	10 159	10 304
Netotootmine (v.a elektrijaamade omatarve)	7 591	7 590	7 634	9 101	9 232
Tarbimine	5 422	5 607	5 686	6 013	6 326
Kadu (elektrivõrkudes ja ettevõtete seadmetes)	1 240	1 361	1 258	1 192	1 112

2004. aastal suurenes elektrienergia tarbimine rohkem äri- ja avalikus sektoris (6,5%). Jätkus elektrienergia tarbimise kasv põllumajanduses ning töötlevas tööstuses, eriti keemiatööstuses. Kodumajapidamises tarbiti elektrienergiat 1,5% enam kui aasta tagasi. Suurenes elektrienergia müük välisriikidesse. Soojusenergiat müüdi 1% rohkem kui 2003. aastal. Veevarustusteenuste osutamisest saadi 6% rohkem tulu kui aasta tagasi.

Puhaskasum

2004. aasta lõpetasid elektrienergia-, gaasi- ja veevarustuse tegevusala ettevõtted 1,3 miljardi kroonise kasumiga, mis oli 100 miljonit krooni väiksem kui 2003. aastal. Vähenenud kasumi tingis energiasüsteemi struktuuri korrastamisega seotud kulude kasv. Auru- ja kuumaveevarustuse ning veekogumise, -puhastuse ja -jaotusega tegelevad ettevõtted said 2004. aastal kasumit ligi 200 miljonit krooni rohkem kui eelmisel aastal. Gaasivarustusettevõtted said 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes kasumit 16 miljonit krooni vähem.

Investeeringud ja kapitalirent

2004. aastal investeerisid elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusettevõtted põhivarasse 3,5 miljardit krooni, ligi viiendiku vähem kui 2003. aastal. Valdava osa investeeringutest tegid elektrienergiat tootvad ettevõtted — 2,6 miljardit krooni. Kui 2003. aastal investeeriti enim masinatesse, seadmetesse ja inventari, siis 2004. aastal suunati kolm viiendikku investeeringutest hoonetesse ja rajatistesse, millest omakorda suurem osa läks uusehitusse. Suuremad investeerijad olid keskmised ja suured elektrienergia tootmise ja jaotamisega tegelevad ettevõtted. Nende investeeringud hõlmasid tegevusala investeeringutest neli viiendikku.

Diagramm 3 Investeeringute struktuur, 2004

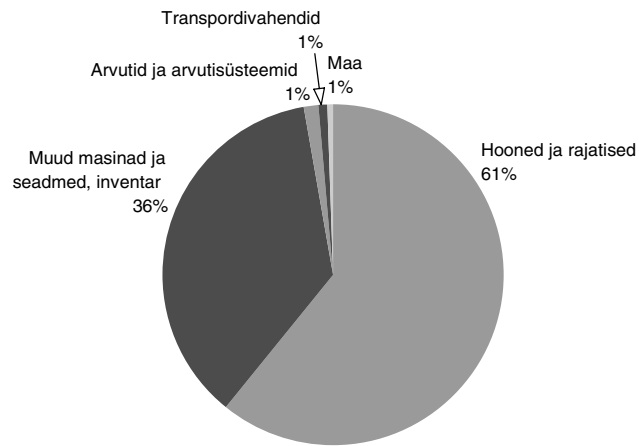
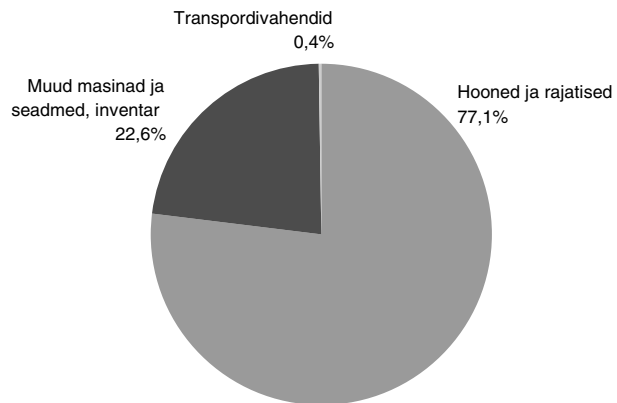

Diagramm 4 Kapitalirendi struktuur, 2004

EHITUS

Ehitustegevus arenes 2004. aastal hoogsalt, peamiselt teedehituse ning elanike kasvavast nõudlusest tingitud elamuehituse kasvu tulemusel. Kohalikul turul põhinev ehitussektor peegeldab Eesti üldist majanduskasvu.

Ehitus on ettevõtete sektoris loodud lisandväärtuselt viies tegevusala, andes 2004. aastal lisandväärtusest 7,3%. Keskmiselt tootis üks ehitusettevõtte lisandväärtust 2 miljonit krooni.

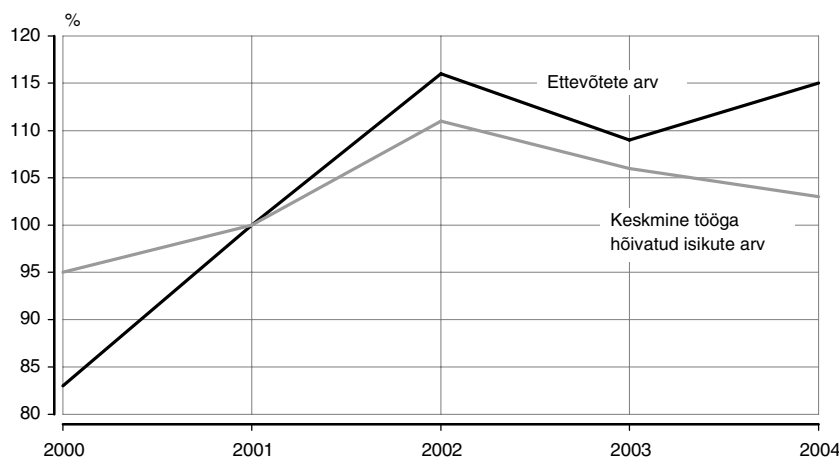
Ettevõtted

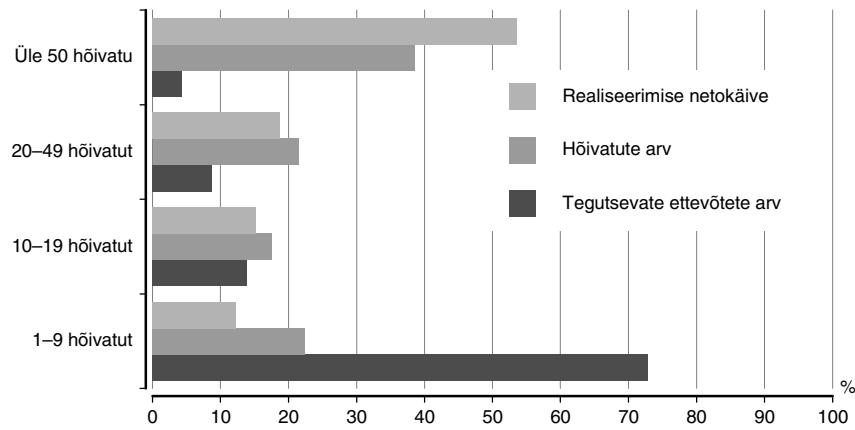
2004. aastal tegutses 3119 ehitusettevõtet, esindades kõigist ettevõtetest 8%. Üldine majanduskasv on soodustanud ehitustegevuse laienemist ja uute töökohtade loomist ehituses. 2004. aastal tegutses ehituses ligi 400 ettevõtet enam kui aasta varem. Enamik alustanud või taasalustanud ettevõtetest olid alla 10 hõivatuga ehk mikroettevõtted. Nende hulgas oli rohkem ettevõtteid, kelle põhitegevuseks on ehitiste viimistlus. Keskmiselt töötas ehitusettevõttes 12 hõivatut, niisama palju kui Eesti ettevõttes keskmiselt.

Tööhõive

Ettevõtete arvukuse kasv ehituses tõi kaasa tööhõive suurenemise. Iga kümnes 2004. aastal ettevõtetes loodud uuest töökohast asus ehitusettevõttes. Ehituses sai tööd 36 600 inimest, s.o 9% kõigist ettevõtluses hõivatud isikutest. Enamik ehitusettevõtteid on väikeettevõtted (alla 50 hõivatut), kus 2004. aastal töötas ligi kaks kolmandikku tegevusalal hõivatutest. Suurettevõtteid (vähemalt 250 hõivatut) oli 11. Neis sai tööd kümnendik ehituses hõivatutest. Kuigi ehitus on uute töökohtade loomisel viimaste aastate edukaimaid tegevusalasid, on pärast 2001. aastat tööhõive ehituses suurenenud aeglasemalt kui ettevõtete arv. Valdavalt on asutatud (sh ka taasalustanud ettevõtted) mikroettevõtteid. Samuti avaldab mõju sobiva tööjõu puudus — nii kvalifitseeritud personali vähesus kui ka tööliste minek välismaale, kus teenimisvõimalused paremad.

Diagramm 1 **Ehitusettevõtete arv ja tööhõive, 2000–2004**
(muutus, protsenti)

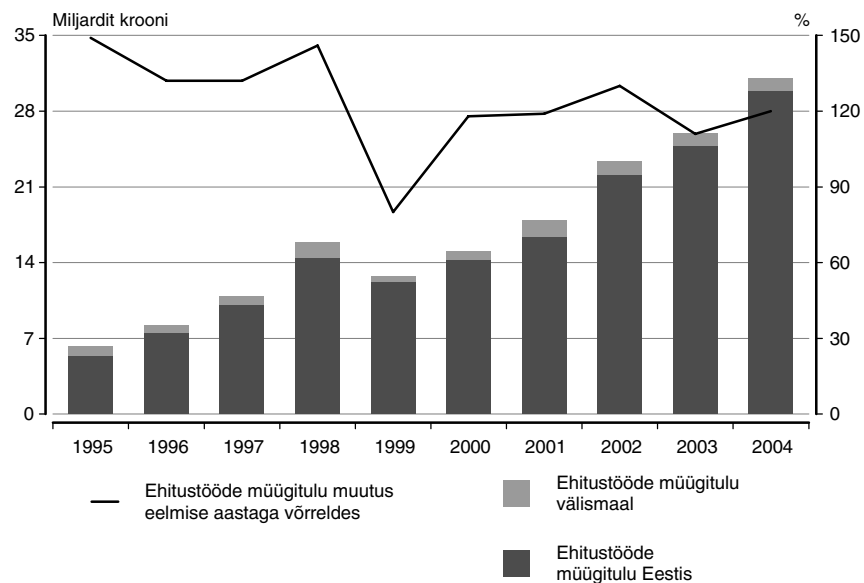

Diagramm 2 Ehituse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

Realiseerimise netokäive

2004. aasta oli ehitusettevõtetele jätkuvalt tulemuslik. Pärast 1999. aasta majanduskriisi on ehitustegevus aasta-aastalt laienenud. Ehitusettevõtete realiseerimise netokäive ületas 2004. aastal 33 miljardit krooni, mis oli viiendik suurem kui aasta varem. Põhilise osa müügitulust said ehitusettevõtted ehitustööde müügist, mis tagas ka käibekasvu. Ehitusettevõtete tegevusvaldkonda kuulub hoonete ja rajatiste ehitustööde kõrval ka neisse seadmete paigaldamine ning ehitus- ja lammutusseadmete rentimine koos teenindava personaliga.

Ehitusettevõtted said ehitustööde müügist tulu 31 miljardit krooni, milles mikroettevõtete osa oli 12% ja suureettevõtete osa 17%. Üle poole müügitulust andis uusehitus. Ligi kaks kolmandikku ehituskäibest saadi hoonete ehitusest, mida müüdi 17% rohkem kui 2003. aastal. Hoonete müügitulust kiiremini suurenes rajatiste ehituskäive, mis oli 26% suurem kui aasta varem.

Ehitamine väljaspool Eestit, peamiselt Venemaal ja Baltimaades on hõlmanud viimastel aastatel vaid 4–5% kõigist ehitustöödest. Pärast 1999. aasta ehituse madalseisu oli edukaim 2001. aasta, kui 8% ehitustegevusest saadud tulust tuli välisriikides tehtud töödest. 2004. aastal müüdi välisriikidesse ehitustöid ligi 1,2 miljardi krooni eest, s.o 2% rohkem kui eelmisel aastal, kuid viiendik vähem kui 2001. aastal. Ehitusettevõtete väljaspool Eestit tehtud tööd üldist ehitustegevuse arengut oluliselt ei mõjuta.

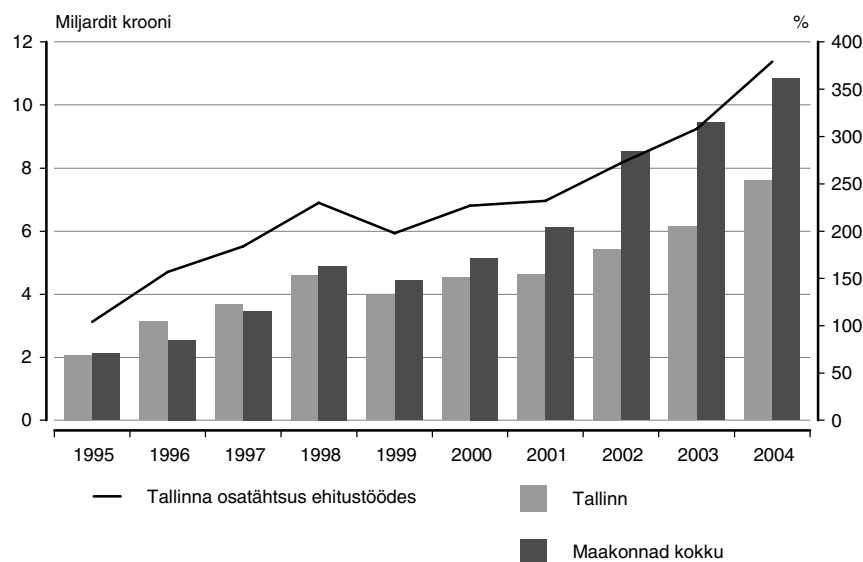
Diagramm 3 Ehitustööde müügitulu Eestis ja välismaal, 1995–2004

Ehitamine Eestis*

Ehitusettevõtete tegevus on suunatud valdavalt kohalikule turule. Niisiis mõjutab ehitustegevuse laienemist Eesti üldine majandusseis. Elanike suurenenud sissetuleku ja pankade soodsate laenuitingimuste tõttu on püsinud jätkuv nõudlus elamute järele. Eesti ettevõtete püsiv investeerimisaktiivsus ja üldine stabiilne majanduskasv mõjutavad ehituse arengut positiivselt. 2004. aastal ehitasid ehitusettevõtted omal jõul Eestis rohkem kui 18,4 miljardi krooni eest, s.o püsivhindades 11% rohkem kui 2003. aastal. Mikroettevõtted andsid ehitustoodangust 16%, s.o 3 protsendipunkti enam kui suurettevõtted. Omal jõul tehtud ehitustöodes vähenes 100 ja enama hõivatuga ettevõtete osa võrreldes nende panusega tegevusala ehitustööde müügitulusse, sest suuremad ettevõtted kasutavad rohkem alltöövõttu.

Ehitustegevus oli 2004. aastal keskmiselt 6,5% kallim kui aasta varem. Enim mõjutas ehitustöö hinnatõusu kallinenud tööjõud, kuigi tööjõukulude kasv pisut aeglustus. Ehitusmaterjalide hinnad tegid aga 2003. aastaga võrreldes suure hüppe, kallinedes keskmiselt 5,2%. See oli tingitud nii kütuse kui ka ehitusmetalli hinnatõusust.

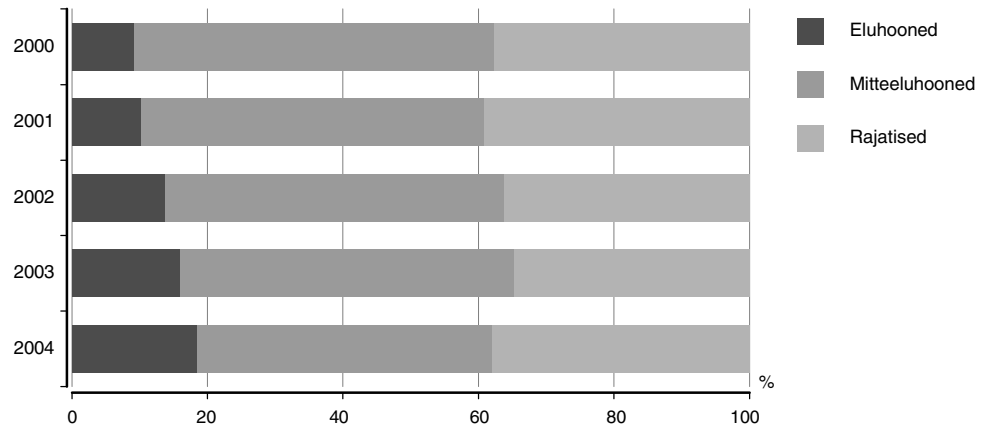
Diagramm 4 Ehitamine Tallinnas ja maakondades, 1995–2004

Kui aastatel 1996–1997 ehitati rohkem Tallinnas, siis alates 1998. aastast sai ehitustegevus ka maakondades hoo sisse. 2004. aastal tehti 41% kõigist ehitustöödest Tallinnas ja 59% maakondades. Tallinna ehitustöö maht ulatus 7,6 miljardi kroonini, mis oli püsivhindades 16% suurem kui 2003. aastal. Tallinnas kasvas ehitus kiiremini kui maakondades, kus ehitusmahu kasv oli püsivhindades 8%. Maakondadest toimus ehitustegevus kõige aktiivsemalt Harju maakonnas, kus ehitati 2,5 miljardi krooni eest. Veel kolmes maakonnas ulatus ehitustööde maht 2004. aastal üle miljardi krooni — Ida-Viru, Tartu ja Pärnu maakonnas. Ida-Virumaal oli ehitustegevus seotud peamiselt töödega tööstushoonetes ja teedehituses. Tartu maakonna ehitustöodes hõlmas suure osa teedehitus, eelkõige tööd Tallinna–Tartu maanteelõikudel. Elanike suurenenud võimalused elamistingimuste parandamiseks on hoogustanud Tartu kinnisvaraturgu, mille tulemusel suurenes eluhoonete ehitus. Tartu 2004. aasta tähtsaimaks objektiks valiti aga tunnelkollektor, mille rajamine sai Tartu avalikkuse tunnustuse kui “Aasta tegu 2004”. Pärnus suurenes ehitustegevuse maht püsivhindades eelmise aastaga võrreldes ligi neljandiku. Seal valmisid mitmed tähtsad objektid, nagu hotell-veekeskus Tervise Paradiis, kaubakeskus Kaubamajakas, kunstmuruga jalgpalliväljak, ümberehituse läbinud Lastepark, mis leidsid äranimetamist pärnakate aastateo valimistel. Kuid Pärnu aasta teo tiitli võitis Pärnu uue haigla ehituse lõpetamine. Tallinnas valmisid suured kaubanduskeskused, nagu Viru Keskus ja Ülemiste, City Plaza büroohoone, hotellid Tallink ja Ülemiste. Jätkuvalt oli aktiivne elamuehitus, eriti korterelamute rajamine. Harjumaal rajati nii Muuga kui ka Paldiski sadama infrastruktuuri objekte, Pauligi maitseainetehas jt tööstus- ja laohooneid.

Hoonete ja rajatiste ehitamine

Aktiivse nõudluse tulemusena on 2000. aastatel elamuehitus laienenud, hõlmates 2004. aastal viiendiku ehitustööde mahust. Eluhooneid ehitati 3,4 miljardi krooni eest, jooksevhindades 37% rohkem kui 2003. aastal. Eluhoonete ehitusmahust kolmandiku hõlmasid remonttööd ja kaks kolmandikku uusehitus. Ehitustöid tehti peamiselt korterelamutes. Mitteeluhoonete ehitati jooksevhindades 5% rohkem kui aasta varem. Niisiis jäi mitteeluhoonete ehitusmaht ehitushindade kallinemist arvestades 2003. aasta tasemele. 2004. aastal valminud mitteeluhoonete hulgas oli suurem osatähtsus tööstus- ja laohoonetel ning ühiskasutatavatel meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- jm avalikel hoonetel.

Diagramm 5 Ehitamine ehitise tüübi järgi, 2000–2004

Rajatise ehitati 2004. aastal ligi 7 miljardi krooni eest, s.o jooksevhindades 29% enam kui aasta varem. Ligi poole rajatiste ehitustöödest hõlmasid transpordirajatised, peamiselt teede ja tänavate hooldusremont ja rekonstrueerimine. Võrreldes 2003. aastaga kasvas transpordirajatiste ehitus kolmandiku, mis oli seotud Euroopa Liidu finantsvahendite jagamise menetlemise käivitumisega 2004. aastal. Rajatiste ehituses etendasid olulist osa ka veetorustike, elektri- ja sideliinide rajamisega seotud ehitustööd.

Eluruumide ja mitteeluhoonete ehitamine

Elamute uusehituse jätkuv kasv kajastub Ehitisregistri andmetes. Peale 2001. aasta madalaimat taset elamuehituses, kui kasutusse lubati vaid 619 eluruumi, on järgnevatel aastatel elamuehitus jõudsalt suurenenud. 2004. aastal valmis 3105 uut eluruumi, s.o neljandik rohkem kui eelmisel aastal ja viis korda rohkem kui 2001. aastal. Kaks kolmandikku uutest eluruumidest paiknes korterelamutes, mis olid enamasti 3–5-korruselised. Sellest poole vähem ehitati eluruume kõrgematesse, 6–8-korruselisesse elamutesse. Tubade arvu järgi olid populaarseimad 2-toalised korterid, mida oli valminud eluruumidest kolmandik. Suur nõudlus oli ka 3- ja 4-toaliste eluruumide järele. Kasutusse lubatud eluruumide kogupind oli ligi 4 korda suurem kui 2001. aastal — 277 000 ruutmeetrit. Eluruumi keskmine suurus oli nagu eelmisel aastal 89 ruutmeetrit. Eluruumide keskmine suurus on viimastel aastatel pidevalt vähenenud, sest enne 2001. aastat eelistatud ühepere-elamute ehituse asemel on ülekaalus korterelamute rajamine.

Elamuehitus oli püsiva nõudluse tõttu aktiivne nii Tallinnas kui ka selle lähipiirkonnas. Ka Tartus ja Pärnus on kinnisvara arendustegevus hoogustunud, mis tagab töö ehitajatele. Jätkuvat nõudlust uute eluruumide järele kinnitab ligi kolmekordne väljastatud ehituslubade arvu kasv eelmise aastaga võrreldes. Ehitusloa sai 2004. aastal 9447 eluruumi üldpinnaga 944 000 ruutmeetrit.

2004. aastal lubati ehitisregistri andmetel kasutusse 1549 uut mitteeluhoonet, s.o ligikaudu niisama palju kui eelmisel aastal, kuid kolm korda enam kui 2002. aastal. Kasutusse lubatud mitteeluhoonete kasulik pind ja kubatuur olid aga poole suuremad kui aasta varem valminud hoonetel — 952 500 ruutmeetrit ja 5,9 miljonit kuupmeetrit. Kõige rohkem lisandus 2004. aastal uut kaubandus- ja toitlustuspinda.

Ehituslube väljastati 2004. aastal 1916 mitteeluhoonetele, s.o 326 võrra rohkem kui eelmisel aastal. Ehitatavatesse mitteeluhoonetesse kavandatakse 857 600 ruutmeetrit kasulikku pinda ja 5,1 miljoni kuupmeetrit kubatuuri.

Tabel 1 **Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd ehitise tüübi järgi, 2000–2004**
(miljonit krooni)

Ehitise tüüp	2000	2001	2002	2003	2004
Omal jõul Eestis tehtud ehitustööd	9 689	10 755	13 984	15 595	18 430
Eluhooned	885	1 099	1 926	2 487	3 410
ühe- ja kahepereelamud	305	353	586	777	801
ridaelamud	72	104	202	137	166
korterelamud	406	522	933	1 423	2 315
sotsiaalhoolekandeasutused ja ajutise elamise majad	102	119	205	150	128
Mitteeluhooned	5 159	5 443	7 002	7 680	8 025
büroohooned	905	966	1 175	1 362	1 336
kaubandus- ja teenindushooned	815	865	1 342	1 492	1 282
hotellid, samalaadsed majutus- ja toitlustushooned	725	438	520	603	445
transpordi- ja sidehooned	259	192	250	373	330
tööstus- ja laohooned	1 299	1 466	1 885	2 107	2 251
ühiskasutatavad meelelahutus-, haridus-, tervis- hoiu- jm avalikud hooned	927	1 126	1 345	1 243	1 720
muud mitteeluhooned	229	390	484	501	661
Rajatised	3 645	4 213	5 055	5 428	6 995
torujuhtmed, side- ja elektriliinid	1 452	1 807	2 022	2 073	2 583
heitvee- ja jäätmekäitlusrajatised	235	150	214	310	380
transpordirajatised	1 434	1 602	2 223	2 423	3 282
muud rajatised	524	655	597	621	749

Puhaskasum

Ehitusettevõtted lõpetasid 2004. aasta 1,8 miljardi kroonise kasumiga, mis oli eelmise aasta kasumist neljandiku suurem. Suurimad puhaskasumitootjad olid 250 ja enama hõivatuga ettevõtted, mis andsid tegevusala puhaskasumist 28%. Suured ettevõtted töötasid efektiivsemalt. Ehitusettevõtete keskmine rentaablus oli 2004. aastal 5,3%, kuid suurtes ettevõtetes ulatus see 9%-ni.

Ehituse kogutootlikkus netokäibe alusel jäi 2003. aasta tasemele — kogukulude osatähtsus netokäibes oli 95%. Töötajate tööviljakus (realiseerimise netokäive töötaja kohta) kasvas tänu käibekasvule 16%, sest töötajate keskmine arv suurenes samal ajal vaid 3%.

Ehitusettevõtete tööjõukulud kasvasid 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 15%, mis oli 4 protsendipunkti aeglasem käibekasvust. Ehitajate keskmine kuupalk oli 6910 krooni, s.o 200 krooni kõrgem kui kõigi ettevõtete keskmine ja 710 krooni suurem kui ehituses 2003. aastal. Suurtes ettevõtetes tõusis töötaja keskmine kuupalk 2004. aastal 10 900 kroonini.

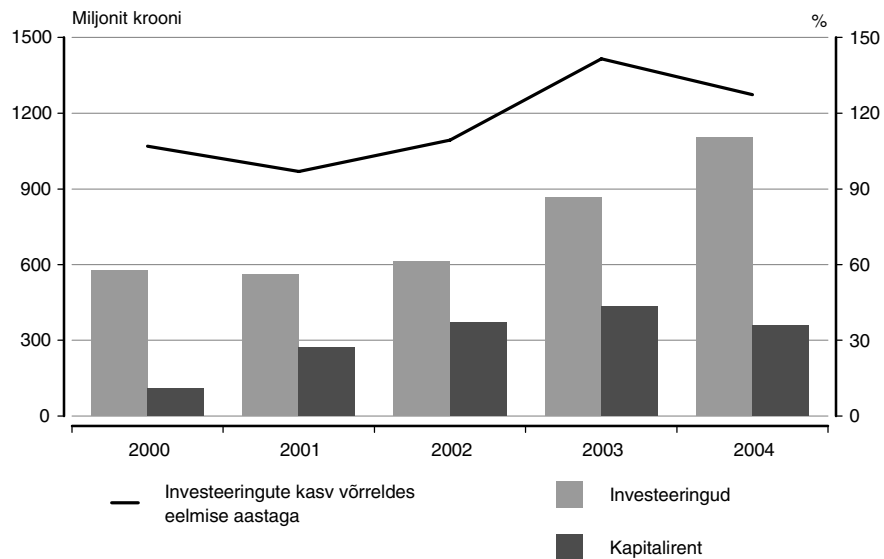
Vara

Ehitusettevõtete varad olid 2004. aasta lõpul 17% suuremad kui aasta algul ja ulatusid üle 14 miljardi krooni. Ettevõtete põhivara kasvas kiiremini kui käibevara, kuid hõlmas aasta lõpu seisuga kolmandiku koguarast. Käibevara kasv tagas ehitusettevõtete paranenud maksevõime. Põhivara suurenes ehituses aastaga 24% materiaalse põhivara kasvu tulemusel. Ehitusettevõtete pikaajalised finantsinvesteeringud suurenesid aasta jooksul 43% peamiselt tütar-, sidus- ja teistes ettevõtetes osalemise kasvu tulemusel. Ehitusettevõtete viimaste aastate suure kasumi tõttu oli nende omakapital aasta lõpul 26% suurem kui aasta algul. Selle tulemusel paranes ehitusettevõtete soliiduskordaja, hõlmates aasta lõpuks üle 50% bilansimahust.

Investeeringud põhivarasse

Ehitusettevõtted investeerisid 2004. aastal suure osa eelmise aasta kasumist tagasi ettevõtlusse, soetades põhivara üle miljardi krooni eest. Kõigi ettevõtete investeeringutest põhivarasse hõlmasid ehitusettevõtete investeeringud vaid 3,4%. Eelmise aastaga võrreldes olid ehitusettevõtete investeeringud 27% suuremad. Ligi kolmandik nendest oli suunatud hoonete ja rajatiste soetamise ja ehitamise ning niisama palju masinate, seadmete ja inventari soetamise. Maad soetati peaaegu kaks korda rohkem kui aasta varem.

Diagramm 6 Ehitusettevõtete investeeringud ja kapitalirent, 2000–2004

Kapitalirent

Kapitalirenti kasutasid ehitusettevõtted 2004. aastal vähem kui eelmisel aastal. Kapitalirendiga omandatud põhivara väärtus oli 360 miljonit krooni, s.o 2003. aastaga võrreldes 17% väiksem. Kapitalirendiga soetasid ehitusettevõtted peamiselt masinaid, seadmeid ja inventari ning transpordivahendeid.

Diagramm 7 Investeeringute struktuur, 2004

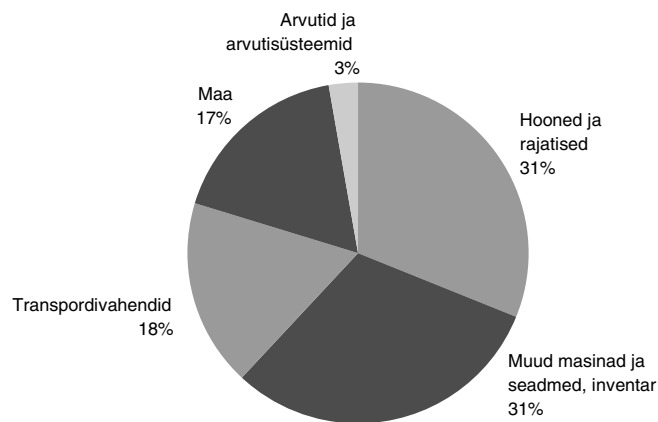
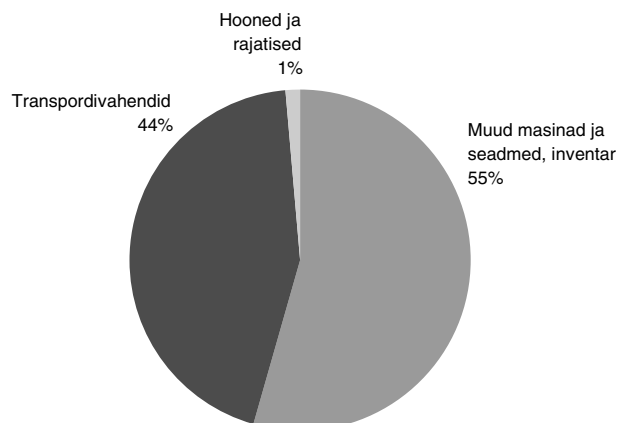

Diagramm 8 Kapitalirendi struktuur, 2004

KAUBANDUS

Kaubandust iseloomustas 2004. aastal jätkuvalt kiire areng: kasvasid käive ja lisandväärtus ning suurenes kaupluste müügi pind. Kaubanduse arengut mõjutas soodsalt Euroopa Liiduga liitumine.

2004. aastal andsid kaubandusettevõtted kõigi ettevõtete lisandväärtusest üle viiendiku.

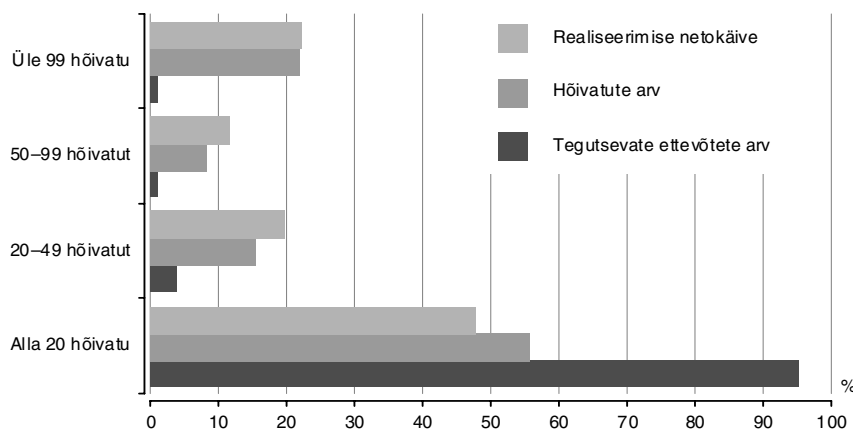
Kaubandustegevus on mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük; hulgi- ja vahenduskaubandus; jaekaubandus; isiklike tarbeesemete ja kodumasinade parandus.

2004. aastal tegutses kaubanduses 13 650 ettevõtet, mis hõlmas kõigist ettevõtetest 34%.

Kaubandusettevõtted on enamasti väikesed. 2004. aastal oli neist alla 50 töötajaga 98% ja neis töötas 70% kaubandustöötajatest. 6% kaubanduses tegutsevatest ettevõtetest kuulus välismaa eraõiguslikele isikutele, kusjuures keskmiste ja suurte ettevõtete hulgas oli neid juba viiendik ja nendes töötas üle neljandiku töötajatest.

Kokku töötas kaubandusettevõtetes 92 500 inimest ehk üle viiendiku ettevõtluses hõivatutest. Hõivatud inimeste arv suurenes nii suurtes kui ka väikestes ettevõtetes aastaga 4%. Keskmiselt töötas kaubandusettevõttes 7 inimest, see näitaja on olnud nelja viimase aasta jooksul muutumatu. Enim andsid tööd jaekaubandusettevõtted, kus töötas 45% kaubanduses hõivatutest. Hõivatute arv jäi jaekaubanduses ligikaudu eelmise aasta tasemele, suurenedes suurtes ja vähenedes väikestes ettevõtetes. Hulgikaubanduse ning mootorsõidukite ja mootorrataste müügi, hoolduse ja remondiga tegelevatel ettevõtetel tööhõive veidi suurenes.

Diagramm 1 **Kaubanduse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004**

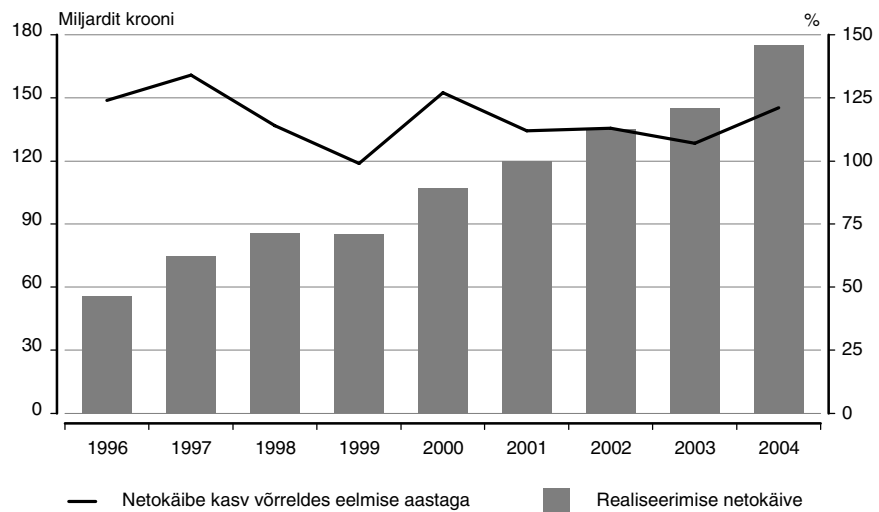

Kaubandusettevõtted andsid viiendiku ettevõtete loodud lisandväärtusest — töötleva tööstuse järel oli kaubandus lisandväärtuse tootjana endiselt teisel kohal. Kaubandusettevõtetes loodud lisandväärtus kasvas eelmise aastaga võrreldes 24%. 2004. aastal kiirenes lisandväärtuse kasv kõikides kaubandustegevusaladel. Hulgi- ja jaekaubanduse lisandväärtuse kasv oli ettevõtluse keskmisest kasvust kiirem, sõiduki-kaubandusettevõtetel (mootorsõidukite ja mootorrataste müügi, hoolduse ja remondi ning mootorikütuse jaemüügi ettevõtted) kasvas lisandväärtus nagu Eestis keskmiselt 16%.

Keskmiselt tootis üks kaubandusettevõtte lisandväärtust 1,3 miljonit krooni. Töötaja kohta loodi 18% rohkem lisandväärtust kui eelmisel aastal. Keskmise lisandväärtus oli töötaja kohta 202 300 krooni, mis oli ligikaudu ettevõtete keskmisel tasemel.

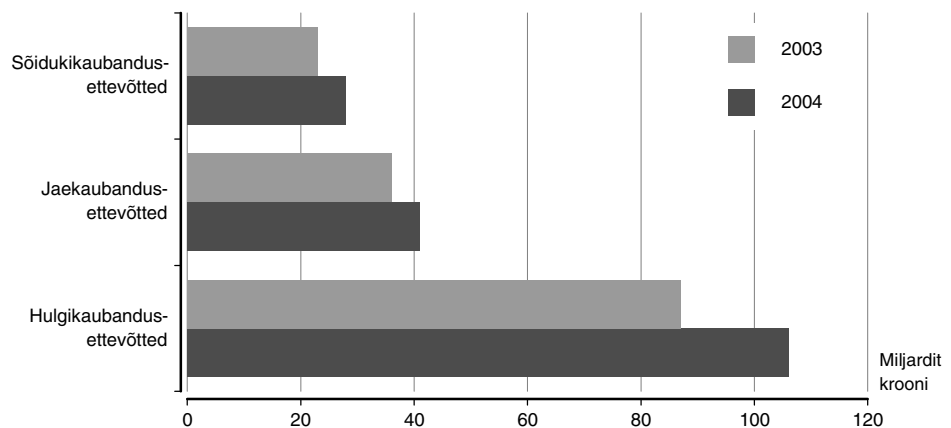
Tulud, kulud, kasum

Kaubandusettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal 175 miljardit krooni, see on viiendiku võrra suurem kui eelmisel aastal ja 63% suurem kui 2000. aastal.

Diagramm 2 Realiseerimise netokäive, 1996–2004

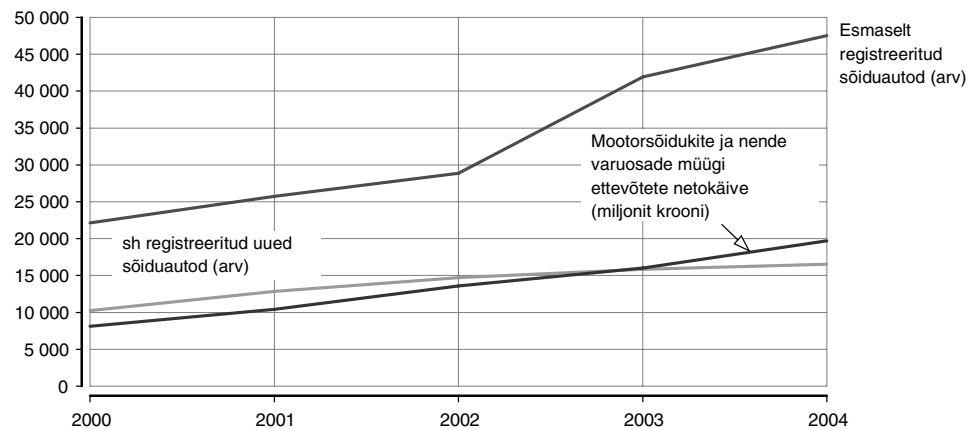
Netokäive töötaja kohta oli 1 972 000 krooni, mis oli ligi kaks korda suurem ettevõtete keskmisest. Aastaga suurenes tööviljakus kaubanduses 15%, mis oli netokäibe kasvust 5 protsendipunkti võrra aeglasem. Suuremate ettevõtete tööviljakus on suurem ja tegevus efektiivsem. Üle 50 töötajaga ettevõtetes oli tööviljakus 13% suurem kui väiksemates.

Jaekaubanduses tööviljakus oli üle 2 korra väiksem kui hulgikaubandus- ning sõidukaubandusettevõtetel.

Diagramm 3 Kaubandusettevõtted netokäibe järgi, 2003, 2004

Kõige rohkem mõjutasid kaubandusettevõtete käivet hulgikaubandusettevõtted (60% kaubandusettevõtete käibest). Hulgikaubandusettevõtete netokäive suurenes aastaga 22%. Jaekaubandusettevõtted andsid kaubandusettevõtete käibest ligi neljandiku, 16% rohkem kui eelmisel aastal. Sõidukaubandusettevõtete käive suurenes aastaga 23%, hõlmates kaubandusettevõtete käibest 16%. 2004. aastal jätkus kasv autode müügis ja see mõjutas positiivselt ka ettevõtete majandustulemusi. Autoregistrikeskus esmaregistreeris 2004. aastal rekordarvu uusi sõiduautosid (16 514).

Diagramm 4 Esmaselt registreeritud sõiduaudod, 2000–2004

Kaubandusettevõtete realiseerimise netokäibe kasv oli üks protsendipunkt kiirem kulude kasvust. Olulisi muudatusi kaubandusettevõtete kulude struktuuris 2003. aastaga võrreldes ei toimunud. Kaubandusettevõtetele omaselt hõlmasid suurema osa kuludest (82%) kulud kaupade soetamiseks. Tööjõukulude kasv 19% oli mõnevõrra aeglasem realiseerimise netokäibe kasvust, mille tulemusel suurenes töökulude tootlikkus. Kaubandustegevusaladest oli töökulude tootlikkus suurim hulgikaubanduses — ligi 2,5 korda suurem ettevõtete keskmisest — ja väiksem jaekaubanduses. Tööjõukulud kasvasid jaekaubanduses kiiremini nii kuludest tervikuna kui ka realiseerimise netokäibest. Hoolimata jätkuvalt kiiresti kasvanud palgast olid jaemüüjad kaubanduses kõige madalamalt tasustatud. Jaekaubandusettevõtete töötajate keskmine kuupalk oli neljandiku võrra väiksem ettevõtete keskmisest. Hulgikaubandusettevõtetes ning sõidukikaubandusettevõtetes ületas keskmine kuupalk ettevõtete keskmist (vastavalt 17% ja 13%). Kaubanduses suurenes palk kõige kiiremini mootorsõidukite remondi ettevõtetel, kuigi jäi alla ettevõtete keskmist. Kõige kõrgemad palgad olid automüüjatel, rauakaupade, veevarustus- ja kütteseadmete ning masinate ja seadmete hulgemüüjatel.

Kaubandus oli puhaskasumi poolest kinnisvara, rentimise ja äritegevuse tegevusala järel teisel kohal. Kaubandusettevõtted lõpetasid 2004. aasta viimaste aastate suurima, 7 miljardi kroonise kasumiga, mis oli 46% suurem kui aasta tagasi ja üle 2 korra suurem kui 2000. aastal. Kolmveerand sellest andsid hulgikaubandusettevõtted. Peaaegu kaks korda suurendasid puhaskasumit jaekaubandusettevõtted. Sõidukikaubandusettevõtetel suurenes puhaskasum ligi neljandiku, kusjuures kui mootorsõidukite müügi ja remondi ettevõtetel puhaskasumi kasv aeglustus, siis mootorikütuse jaemüügi ettevõtted jõudsid pärast mitmeaastast kahjumis olekut kasumisse.

Puhaskasumi kiire kasvu tulemusel kaubandusettevõtete kasumlikkus paranes, kuigi efektiivsuse näitajad olid halvemad kui majanduses tervikuna. Käibe puhasrentaablus jäi kaubanduses endiselt kõigi ettevõtete keskmisele alla. 2004. aastal oli käibe puhasrentaablus 4,2%, suurenedes aastaga 0,8 protsendipunkti. Hulgikaubandusettevõtetes oli käibe puhasrentaablus ligi 1,7 korda kõrgem kui sõidukikaubandusettevõtetes ja jaekaubandusettevõtetes (2,9%). Jaekaubanduses suurenes käibe puhasrentaablus 1,2 protsendipunkti, sõidukikaubandusettevõtetes jäi eelmise aasta tasemele. Käibe puhasrentaablus oli kõige väiksem mootorikütuse jaemüügi ettevõtetel (0,5%). Selle põhjuseks võib jätkuvalt tuua suhteliselt väikest marginaali kütuse müügil võrreldes teiste kaubandustegevusaladega.

Kaupade müügi marginaal (kaubanduslik juurdehindlus) püsis keskmiselt 20% piires ega ole viimastel aastatel peaaegu muutunud. Jaekaubandusettevõtetel püsis see keskmiselt 25–26% piires. Suurtel jaekaubandusettevõtetel, eriti kaubanduskettidel, on kaubanduslik marginaal enamasti väiksem. Kui suured ettevõtted suudavad tegutseda efektiivsemalt ja alandada hindu, siis väiksemad ettevõtted olid sunnitud suurendama juurdehindlust. Suurte jaekaubandusettevõtete juurdehindlus on keskmiselt 7% võrra madalam kui väiksematel ettevõtetel. Hulgemüüjatel oli see vahe väikene.

Kaubanduslik marginaal

Keskmisega võrreldes on kõige väiksem juurdehindlus mootorsõidukite ja mootorikütuse müügil, võrreldes 2003. aastaga vähenes juurdehindlus siin veelgi. Kõige suurem juurdehindlus oli tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite jae- ja hulgimüügis. Nende kaupade jaemüüjad suurendasid juurdehindlust 6% võrra, peaaegu niisama palju kui hulgimüüjad alandasid oma juurdehindlust.

Tabel 1 **Kaupade müügi marginaal (juurdehindluse protsent), 2003, 2004**

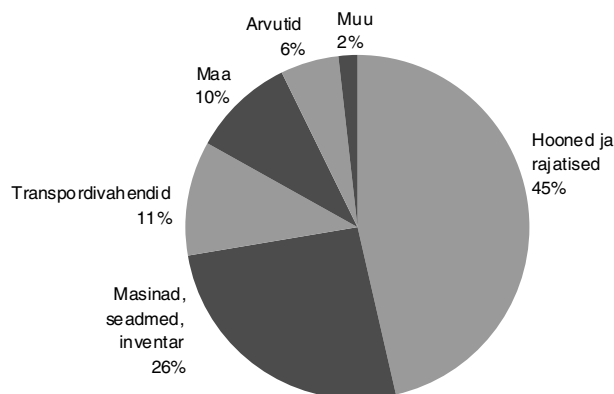
Tegevusala	2004	2003
Kaubandus KOKKU	19,6	20,4
Mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	13,5	15,0
mootorsõidukite müük	10,8	12,3
mootorsõidukite osade ja lisaseadmete müük	32,0	29,9
mootorikütuse jaemüük	10,0	12,6
Hulgikaubandus	18,9	19,9
toidukaupade hulgimüük	15,0	15,8
tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite hulgimüük	35,1	41,6
muude majatarvete hulgimüük	29,6	27,5
Jaekaubandus	25,8	25,3
toidukaupade jaemüük spetsialiseeritud ja spetsialiseerimata kauplustes	17,8	17,0
tekstiiltoodete, rõivaste ja jalatsite jaemüük	66,1	60,4
muude majatarvete jaemüük	30,2	31,7

Investeeringud põhivarasse

2004. aastal investeerisid kaubandusettevõtted materiaalsesse põhivarasse 4,6 miljardit krooni ehk 18% rohkem kui eelmisel aastal. Kaubandusettevõtted tegid kõigist ettevõtete investeeringutest 14%. Investeeringute kasv oli kõige kiirem jaekaubanduses (27%), kuid see oli tingitud eelmise aasta madalast baasist, aastate 2001–2002 taset veel ei saavutatud. Aktiivne investeerimine jätkus mootorsõidukite ja mootorrataste müügi, hoolduse ja remondi ning mootorikütuse jaemüügi tegevusalal: investeeriti neljandiku võrra rohkem kui eelmisel aastal. Avati mitu uut automüügisalongi, laiendati kütusemüügi pinda. Hulgikaubandusettevõtted investeerisid 11% rohkem kui eelmisel aastal.

Enim investeeriti ehitistesse, millest omakorda pool läks olemasolevate hoonete soetamisele, üle neljandiku investeeringutest kulutati seadmete ja inventari soetamiseks. Investeeringud ehitiste soetamisele suurenesid 39%. 1,7 korda rohkem investeeriti arvutite, arvutisüsteemide ja tarkvara soetamisele. Viiesandiku võrra vähenesid investeeringud ehitiste rekonstrueerimisele. Investeeringud uusehitusse jäid eelmise aasta tasemele.

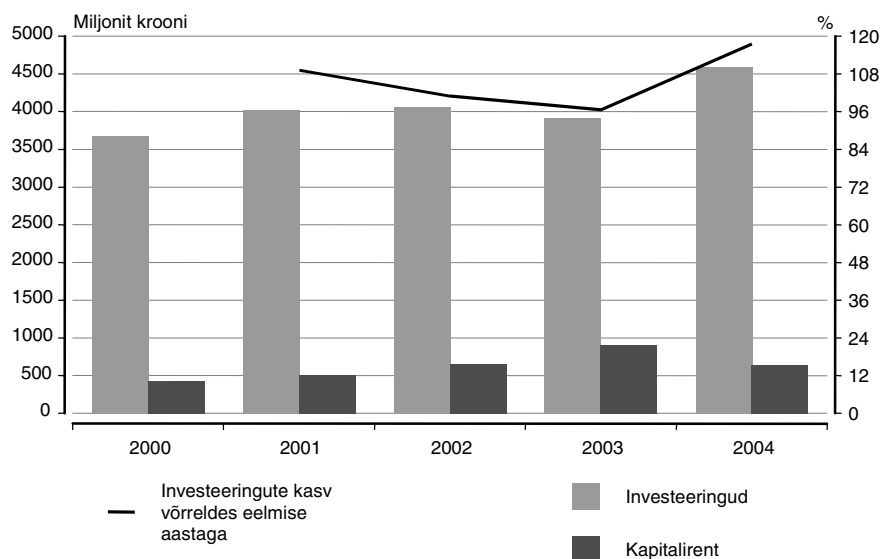
Diagramm 5 **Investeeringud põhivara liigi järgi, 2004**

Kapitalirent

Tunduvalt vähenes sõlmitud kapitalirendilepingute summa. Kapitalirendiga omandati põhivara 632 miljoni krooni väärtuses — ligi kolmandiku võrra vähem kui eelmisel aastal. Ainult transpordivahendite soetamine kapitalirendilepinguga jäi eelmise aasta tasemele, liisingu kasutamine teiste põhivara liikide soetamiseks vähenes tunduvalt. Kapitalirendiga omandatud varast hõlmasid 57% transpordivahendid, 22% masinad ja seadmed ning 21% ehitised ja maa. Kõige rohkem kasutasid põhivara soetamisel kapitalirenti väikesed ettevõtted. Nemad sõlmisid kapitalirendilepingutest 90%.

Diagramm 6 Investeeringud ja kapitalirent kaubanduses, 2000–2004

Jaekaubandus

Viie viimase aasta jooksul on jaekaubandusturg hüppeliselt kasvanud. Jaekaubanduse käibe kiire kasvu põhjustasid nii eratarbimise kasv kui ka välituristide suurenenud arv. 2004. aastal avati jätkuvalt uusi kaubanduskeskusi ja kauplusi. Jaekaubanduse arengut iseloomustas suurte ettevõtete suurenenud osatähtsus. Tihenev konkurents vähendas väikeste jaemüügiettevõtete arvu, kuid hoolimata sellest suurenes nii kaupluste arv kui ka müügi pind. Oma osa on siin ka Euroopa Liiduga ühinemisel, sest kaugeltki kõik väikesed jaemüügiettevõtted ei suuda EL nõudeid täita.

Tabel 2 Jaekaubandusettevõtete kaupluste arv ja pind, 1995–2004

Aasta	Kaupluste arv	Müügi pind, 1000 m ²	Kaupluse keskmine müügi pind, m ²
1995	4 523	428	95
1996	4 135	422	102
1997	3 989	450	113
1998	4 753	521	110
1999	5 366	654	122
2000	5 615	747	133
2002	6 198	985	159
2004	6 293	1 075	171

Jaekaubandusettevõtted ning mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtted müüsid kaupa jae 46,5 miljardi krooni eest. Jaemüügi kasv eelmiste aastatega võrreldes kiirenes. 2004. aastal suurenes jaemüük eelmise aastaga võrreldes viiendiku võrra.

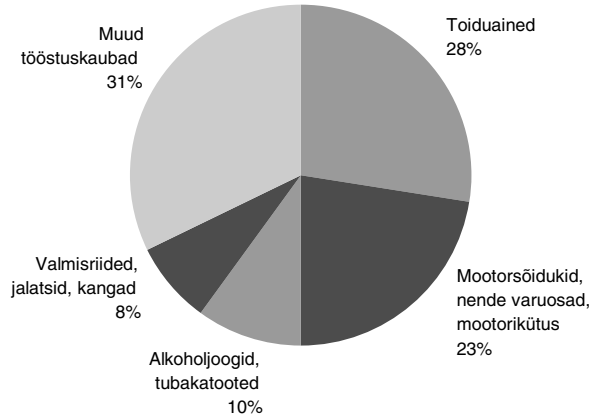
Kaupade jaemüügi käibest andsid 2004. aastal 38% toidukaupade spetsialiseerimata kauplused, nende jaemüük suurenes aastaga 23%; 24% mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtted (juurdekasv 28%), 11% majatarvete, kodumasinade, rauakaupade ja ehitusmaterjali kauplused (juurdekasv 13%).

Jaemüük kasvas kiiremini keskmistes ja suurtes ettevõtetes. Need ettevõtted andsid jaemüügist ligi poole. Kui keskmistes ja suurtes ettevõtetes kasvas jaemüük 29%, siis väiksemates ettevõtetes ainult 12%. Keskmiste ja suurte jaekaubandusettevõtete turuosa suurenes aastaga 52%-st 55%-ni.

Jaemüügi kasvu mõjutas ka hinnatõus. Pärast eelmise aasta hinnalangust suurenesid kaupade hinnad 2004. aastal 2,9%. Toidukaupad kallinesid 3,7%, tööstuskaupad 2,2%. Kaupade jaemüük püsivhindades suurenes aastaga 17%, mis on eelmise aasta kasvust 6 protsendipunkti suurem.

Kaupade jaemüügi struktuuris 2003. aastaga võrreldes erilisi muutusi ei olnud. 2004. aastal oli jaekaubandusettevõtete müüdnud kaupade hulgas toidukaupu 37% ja tööstuskaupu 63%. Toidukaupade jaemüük suurenes püsivhindades 15%, tööstuskaupade jaemüük 19%. Keskmisest enam suurenes mootorsõidukite, nende varuosade ning kütuse müügi maht (20%). Kõigi aeglasemalt kasvas valmisriiete, jalatsite ja kangaste müük (12%).

Diagramm 7 **Jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük kaubagrupi järgi, 2004**

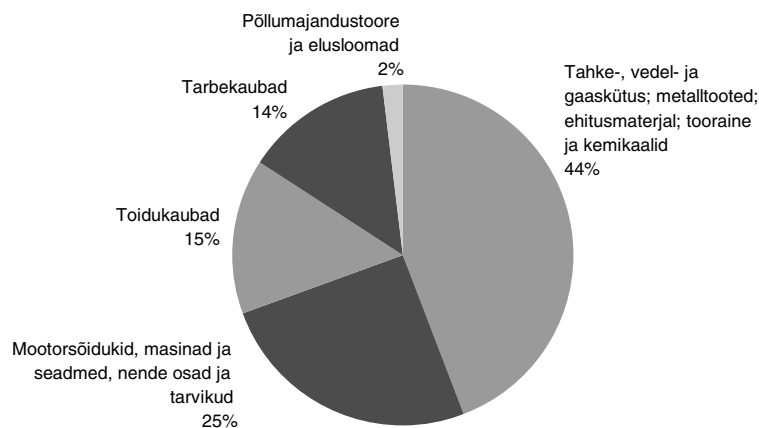
Hulgikaubandus

Nii nagu jaekaubandusele oli ka hulgimüüjatele 2004. aasta edukas. Hulgimüük kasvas 2004. aastal jaemüügiga samas tempos. Hulgikaubandusettevõtted ning mootorsõidukite ja mootorikütuse müügi ettevõtted müüsid kaupa hulgi 110,3 miljardi krooni eest, 22% rohkem kui 2003. aastal.

Hulgikaubandust mõjutavad jaekaubanduses toimuvad muutused. Suured hulgikaubandusettevõtted arenevad väikestest kiiremini.

Kaupade hulgimüügi kasvu mõjutas kõige rohkem hulgimüük metalltoodete ja ehitusmaterjalide hulgimüügi ettevõtetes. Neis ettevõtetes kasvas hulgimüük aastaga 37% ja hõlmas kogu hulgimüügist 23%, mis on seotud elavnenu ehitusega. Neljandiku võrra kasvas hulgimüük kütust ning tekstiiltooteid, rõivaid ja jalatseid müüvates hulgikaubandusettevõtetes. Pärast mitmeaastast vähenemist suurenes hulgimüük toidukaupade, jookide ja tubakatoodete hulgikaubandusettevõtetel (18%), kuigi toidukaupade osatähtsus hulgimüügis pidevalt väheneb, sest suured kaubanduskeskused ostavad rohkem kaupu otse tootjatelt. Järjepidevalt on suurenenud mootorsõidukite ja nende osade ning mitmesuguste masinate ja seadmete osatähtsus, oluliselt on seda mõjutanud soodsad laenu- ja liisingutingimused.

Diagramm 8 **Hulgikaubandusettevõtete kaupade hulgimüük kaubagrupi järgi, 2004**

HOTELLID JA RESTORANID

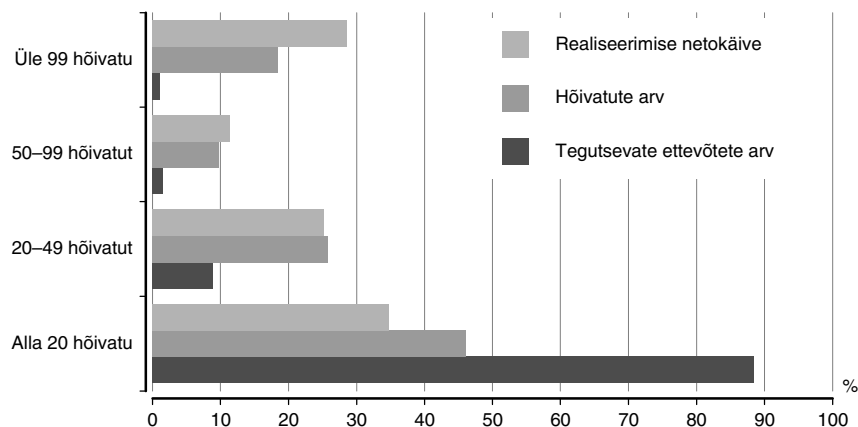
2004. aasta oli majutus- ja toitlustustegevuse jaoks jätkuvalt edukas: kasvas välisküllastajate huvi Eesti vastu, millele avaldas positiivset mõju Euroopa Liiduga liitumine. Suurenes ka Eesti elanike reisimine Eestis. Käibekasvu võimaldasid samuti eelmisel aastal tehtud investeeringud — avati uusi ja laiendati olemasolevaid majutuskohti.

2004. aastal tegutses 1523 ettevõtet, kelle põhitegevusalaks oli majutus- ja toitlustusteenuste osutamine. Üle kolme neljandiku nendest tegeles toitlustamisega. Majutuses suurenes nii ettevõtete arv kui ka tööga hõivatute arv. Toitlustuses jäi ettevõtteid vähemaks, kuigi tööga hõivatute arv suurenes keskmiste ja suurte ettevõtete arvelt.

Majutus- ja toitlustusettevõtetes töötas ligi 16 000 inimest ehk 4% ettevõtluses hõivatutest; neist üle kahe kolmandiku toitlustuses. Majutuses ja toitlustuses on ettevõtte keskmine suurus töötajate arvu järgi erinev: keskmiselt töötas majutusettevõttes 14 ja toitlustusettevõttes 9 inimest.

Majutus- ja toitlustusettevõtetes loodud lisandväärtus kasvas 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 19%, see on 3 protsendipunkti Eesti keskmist kasvust rohkem. Majutusettevõtteid andsid tegevusala lisandväärtusest üle poole, kuigi nende käive oli 1,3 korda väiksem kui toitlustuses. Majutusettevõtete tööviljakus (lisandväärtuse järgi ühe töötaja kohta) ületas toitlustuse tööviljakust 2,5 korda. Kui majutusettevõtete tööviljakus oli peaaegu võrdne Eesti keskmisega, siis toitlustusettevõtete tööviljakus — 77 000 krooni — oli kõigi ettevõtluse tegevusalade hulgas endiselt madalaim.

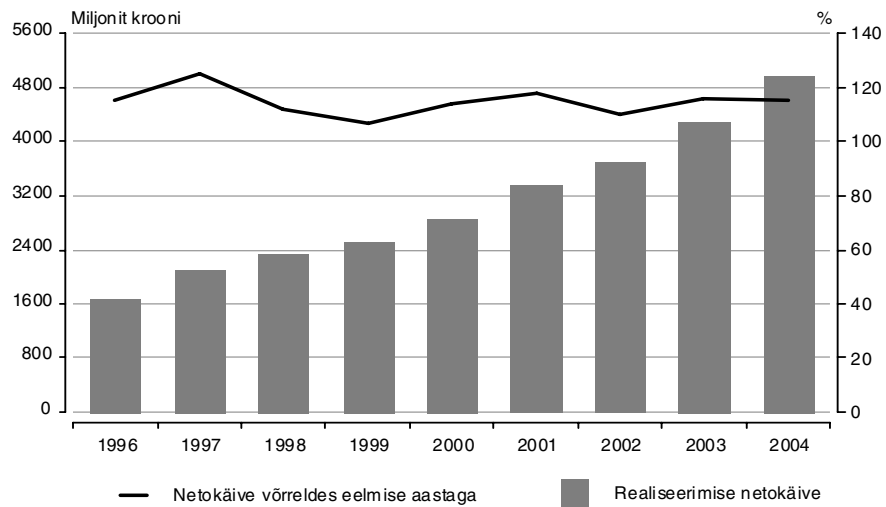
Diagramm 1 Majutuse ja toitlustuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

Tulud, kulud, kasum

Majutus- ja toitlustusettevõtete realiseerimise netokäive suurenes 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 15%, jõudes 5 miljardi kroonini. 61% käibest said ettevõtteid toitlustusteenuste ja üle neljandiku majutusteenuste osutamisest. Peale selle saadi tulu kaupade müügist ja ruumide rentimisest.

Tööviljakus realiseerimise netokäibe järgi ühe töötaja kohta oli ligi 320 000 krooni — 9% suurem kui 2003. aastal. Tööviljakuse kasv oli netokäibe kasvust aeglasem. Majutus- ja toitlustusettevõtetele on omane keskmisest väiksem tööviljakus. 2004. aastal oli tööviljakus majutuses 2,2 korda ja toitlustuses 3,8 korda väiksem kui ettevõtete keskmine.

Diagramm 2 **Realiseerimise netokäive, 1996–2004**

Majutus- ja toitlustusettevõtete realiseerimise netokäive kasvas kiiremini kulude kasvust, mille tulemusel kulude osatähtsus käibes vähenes. Kulud suurenesid 2004. aastal 14%.

Tööjõukulud olid toitlustuses ja majutuses 17% suuremad kui eelmisel aastal, samas suurenes töötajate arv vaid 6%. Toitlustuses oli tööjõukulude kasv kiirem realiseerimise netokäibe kasvust, mis vähendas töökulude tootlikkust. Hoolimata palga kiirest kasvust oli toitlustus kõige madalamalt tasustatud tegevusala: palgakulu ettevõtluse keskmisest 1,8 korda väiksem.

Majutuses ja toitlustuses oli palgakulu ühe töötaja kohta erinev. Majutusettevõtetes oli palgakulu töötaja kohta kuus 1,6 korda suurem kui toitlustusettevõtetes, kuigi jäi kõigi ettevõtete keskmisest 13% väiksemaks.

Majutus- ja toitlustusettevõtted lõpetasid 2004. aasta 272 miljoni kroonise kasumiga, mis oli 15% väiksem kui eelmisel aastal. Puhaskasumi vähenemise põhjus oli majutusettevõtete eelmisel aastal põhivara müügist saadud suur kasum. Kogukasum kasvas 35%. Neli viiendikku puhaskasumist andsid majutusettevõtted. Majutusettevõtetel oli käibe puhaskasum oluliselt suurem kui toitlustusettevõtetel. Majutusettevõtetel oli puhaskasumi osatähtsus netokäibes 9,1%, toitlustusettevõtetel vaid 2,7%, peaaegu kolm korda ettevõtete keskmisest väiksem.

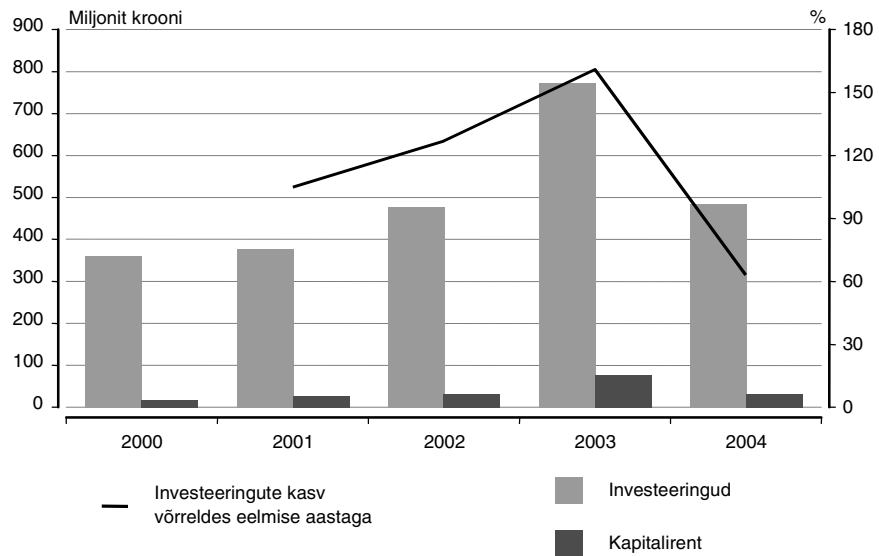
2004. aastal investeerisid majutus- ja toitlustusettevõtted põhivarasse 483,9 miljonit krooni, mis jäi 2002. aasta tasemele ja oli kolmandiku võrra vähem kui 2003. aastal. Investeeringute vähenemise põhjus oli eelmise aasta tugev võrdlusbaas. Pärast eelmise aasta hüppelist kasvu vähenesid majutusettevõtete investeeringud ligi 2 korda, kuid võrreldes varasemate aastatega oli investeeringute kasv siiski märgatav. Kuigi toitlustusettevõtete investeeringud suurenesid 23%, ei jõutud 2000. ja 2002. aasta tasemeni, millal tehti suuri investeeringuid euronõuete täitmiseks.

Muutus investeeringute jaotus põhivara liigiti. Ehitiste osa investeeringutes vähenes 59%-st 36%-ni, samas suurenes masinate, seadmete, inventari, transpordivahendite ning maa osa.

Põhivara soetamine kapitalirendilepingutega vähenes võrdeliselt investeeringutega. 2004. aastal sõlmisid ettevõtted kapitalirendilepinguid 32,2 miljoni krooni väärtuses, 2,4 korda vähem kui eelmisel aastal. Kapitalirendiga omandatud varast olid 48% transpordivahendid, 27% masinad, seadmed ja inventar ja 25% kinnisvara.

Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent

Diagramm 3 Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2000–2004

Majutusettevõtete tegevus

Turismi elavnemisega on suurenenud nõudlus majutusteenuste järele. Käibekasvu võimaldasid eelmisel aastal tehtud investeeringud. 2004. aastal oli külastajatele avatud 609 majutuskoha ligi 15 000 toa ja ligi 33 000 voodikohaga. Eelmise aastaga võrreldes lisandus voodikohti neljandik. Sise- ja välituristide märkimisväärselt suurenenud arv hoidis voodikohtade täitumuse eelmise aasta tasemel. Majutuskohades teenindas külastajaid 480 toitlustuskoha.

2004. aastal kasutas majutuskohade teenuseid 1,9 miljonit turisti, 361 000 enam kui aasta varem. Majutuskohades ööbis 2004. aastal 548 000 siseturisti. Võrreldes eelmise aastaga kasvas nende arv veerandi ehk umbes 100 000 võrra. Uute majutuskohade avamine suurendas nii tööga hõivatute arvu kui ka majutusteenuste müüki.

2004. aastal müüsid majutusettevõtted majutusteenuseid 1,3 miljardi krooni eest — püsivhindades 35% rohkem kui eelmisel aastal — ja toitlustusteenuseid 578,7 miljoni krooni eest — püsivhindades 23% rohkem kui eelmisel aastal.

Pärast eelmiste aastate pidevat majutusteenuste kallinemist alanesisid 2004. aasta jooksul majutusteenuste hinnad 1,4%. Võrreldes 2000. aastaga olid majutusteenused siiski 11,5% kallimad.

Kokkuvõttes oli 2004. aasta majutusettevõtetele väga edukas. Uute hotellide avamine ja vanade laienemine on kaasa toonud tööhõive kasvu. Majutusettevõtetes hõivatute arv suurenes aastaga 14%. Majandustegevuse tulemuseks oli viiendiku võrra suurenenud lisandväärtus. Samuti suurenes töövõljalikus.

Toitlustusettevõtete tegevus

Toitlustusettevõtteid mõjutasid nii kiiresti arenev turism kui ka riigisisese tarbimise kasv. Võrreldes majutusega arenes toitlustus 2004. aastal siiski aeglasemalt.

2004. aastal suurenes keskmiste ja suurte toitlustusettevõtete arv ning tööga hõivatute arv nendes. Veidi vähenes väikeste ettevõtete arv.

Toitlustusettevõtted müüsid toitlustusteenuseid 2,5 miljardi krooni eest — püsivhindades 8% rohkem kui eelmisel aastal. Võrreldes eelmise aastaga jäi kasv peaaegu samaks.

Toitlustusteenused kallinesid aastaga 4,4%, võrreldes 2000. aastaga 22,3%.

Kokkuvõttes paranesid veidi toitlustuse efektiivsuse näitajad. Töövõljalikus realiseerimise netokäibe järgi oli töötaja kohta 261 000 krooni — võrreldes eelmise aastaga 4% suurem. Lisandväärtuse kasv oli üle 2 korra kiirem netokäibe kasvust. Selle tulemusel suurenes ka töötaja kohta töövõljalikus lisandväärtuse järgi.

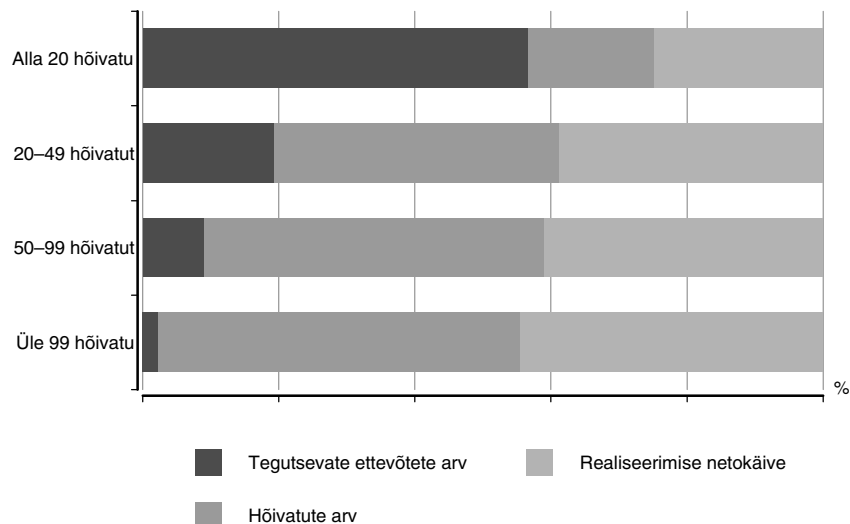
VEONDUS, LAONDUS JA SIDE

Veonduse, laonduse ja side tegevusala ettevõtete areng oli 2004. aastal edukas. Eelmise aastaga võrreldes kasvas tegevusala realiseerimise netokäive 15%. Veondus-, laondus- ja sideettevõtted andsid kõigi ettevõtete puhaskasumist 15%. Puhaskasum töötaja kohta oli tegevusalal 110 900 krooni, mis oli poolteist korda suurem ettevõtete keskmisest.

Veondus-, laondus- ja sideettevõtted andsid ettevõtete lisandväärtusest 15%.

2004. aastal tegutses veonduse, laonduse ja side tegevusalal 3029 ettevõtet (2003. aastal 2807). Enamik neist (64%) pakkus põhitegevusena transporditeenust, kolmandik ettevõtetest tegutses veondusega seotud ja veondust abistavatel tegevusaladel ning 4% oli postside- ja telekommunikatsiooniettevõtteid. Veonduse, laonduse ja side tegevusalal tegutses 8% kõigist ettevõtetest. Tegevusalal sai tööd ligi 43 000 inimest, s.o kümnendik kõigist ettevõtluses tööga hõivatutest. Keskmiselt oli tegevusalal ettevõtte kohta tööga hõivatuid 14. Enamik hõivatutest töötas keskmistes ja suurtes ettevõtetes. Ligi kolm viiendikku hõivatutest töötas üle 50 töötajaga ettevõtetes.

Diagramm 1 **Veonduse, laonduse ja side põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004**

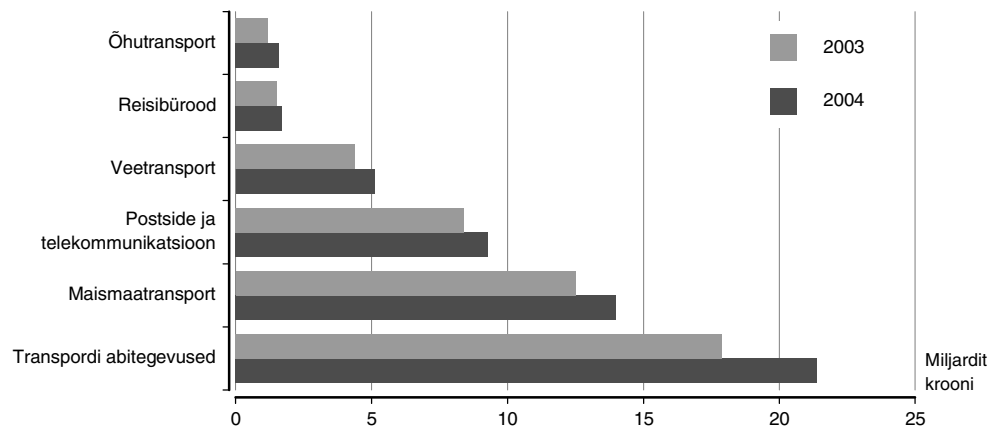

Realiseerimise netokäive

Veondus-, laondus- ja sideettevõtete realiseerimise netokäive oli 2004. aastal ligi 53 miljardit krooni, mis oli 15% suurem kui aasta varem. Tegevusala ettevõtted andsid kõigi ettevõtete realiseerimise netokäibest 13%. Transpordi abitegevusaladel tegutsevad ettevõtted andsid tegevusala realiseerimise netokäibest 40%. Reisibüroode ja reisikorraldajate käive hõlmas tegevusala kogukäibest 3%. Kõige suurem oli käibe kasv laadungi käitluse ja laonduse, muude veonduse abitegevuste ning veondusagentuuride ettevõtetel.

Koos netokäibe kasvuga kasvas 2004. aastal ka eksport. Tegevusala ekspordi kasvu mõjutas veondusega seotud ja veondust abistavate ettevõtete teenuste eelmise aastaga võrreldes kolmandiku suurenenud eksport.

Diagramm 2 Realiseerimise netokäive tegevusala järgi, 2003, 2004

Puhaskasum

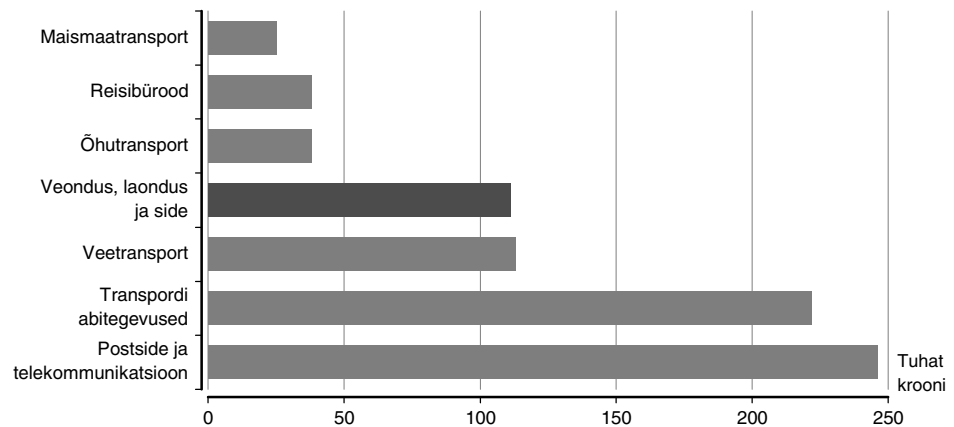
Veonduse, laonduse ja side tegevusala ettevõtted lõpetasid 2004. aasta 4,7 miljardi kroonise kasumiga, mis oli 3% võrra väiksem kui eelmisel aastal. Kui transpordiettevõtete kasum vähenes, siis transpordi abitegevuse ettevõtete kasum suurenes kolmandiku ja side ettevõtete kasum viiendiku võrra.

Tööjõukulud kasvasid tegevusala ettevõtetes kõigi ettevõtete keskmisest mõnevõrra aeglasemalt. Kui veonduse, laonduse ja side tegevusalal suurenesid tööjõukulud 7%, siis kõigil ettevõtetel keskmiselt 13%. Palgakulu töötaja kohta oli tegevusalal ettevõtete keskmisega võrreldes ligi viiendiku suurem. Veetranspordiettevõtetes oli palgakulu töötaja kohta peaaegu 2 korda ja öhustranspordiettevõtetes 2,6 korda suurem ettevõtete keskmisest.

Veonduse, laonduse ja side tegevusalal suurenes tööviljakus (realiseerimise netokäive töötaja kohta) tööjõukuludega võrreldes kiiremini. Tegevusala ettevõtetes oli tööviljakus keskmiselt üle miljoni krooni. Kõige väiksem oli tööviljakus muu maismaatranspordi ettevõtetes, hõlmates tegevusala keskmisest poole ehk 622 000 krooni.

Puhaskasum töötaja kohta oli veonduse, laonduse ja side tegevusalal 110 900 krooni. Keskmiselt oli ettevõtetes puhaskasum töötaja kohta 74 900 krooni.

Veonduse, laonduse ja side tegevusala puhaskasum oli ligi 160 miljonit krooni väiksem kui 2003. aastal, mis on seletatav kulude kiirema kasvuga netokäibe kasvust. Eelmise aastaga võrreldes kasvasid kütusele tehtud kulutused ning muud maksud, eriti maksud tootmisele. Transpordiettevõtetest kõige vähem ehk 8% vähenes kasum muu maismaatranspordi ettevõtetes. Samal ajal kasvasid just muu maismaatranspordi ettevõtetes eelmise aastaga võrreldes üle kuue korda maksud tootmisele, mis on põhjendatav 2003. aasta 1. jaanuarist jõustunud raskeveokimaksu seaduse rakendamisega 2004. aasta 1. jaanuarist. Transpordi abitegevuse ettevõtete kulud kasvasid netokäibest vaid sajandiku rohkem ja finantstulude kolmekordse kasvu tulemusena suurenes puhaskasum eelmise aastaga võrreldes enam kui kolmandiku. Kolmandiku võrra suurenes kasum laadungikäitluse ja laonduse ettevõtete ja kolme viiendiku võrra muude veondusagentuuride tegevuse tulemusena.

Diagramm 3 Puhaskasum töötaja kohta, 2004

Kõige rohkem puhaskasumit käibe krooni kohta said laadungikäitluse ja laonduse ettevõtted, kus puhaskasum oli realiseerimise netokäibest 20%. Kõige väiksem oli vastav näitaja õhutranspordiettevõtetes – 1,5%. Veidi vähenes kasuminorm. Muu maismaatranspordi ettevõtete puhaskasum käibe krooni kohta oli 2004. aastal 4,3%, vähenedes eelmise aastaga võrreldes 1%.

Investeeringud põhivarasse

Jätkus investeeringute kiire kasv. See oli osaliselt tingitud Eesti astumisest Euroopa Liitu, mis soodustas nii kaubavahetuse kui ka teenuste turu laienemist, ent tingis ka vajaduse uutele normidele vastavate põhivahendite soetamiseks.

Veondus-, laondus- ja sideettevõtted investeerisid 2004. aastal põhivarasse 6,2 miljardit krooni, mis hõlmas kõigi ettevõtete investeeringutest viiendiku. Veondus-, laondus- ja sideettevõtete investeerimisaktiivsus on viimastel aastal pidevalt suurenenud. 2000. aastal suurenesid investeeringud eelmise aastaga võrreldes 8%, 2004. aastal aga juba 13%. 2002. aasta vastav näitaja oli 16% ja 2003. aastal 15%. Kõige rohkem tehti investeeringuid (61,7%) hoonete, rajatiste ja maa soetamiseks, 18% investeeringutest kulutati transpordivahendite muretsemiseks, 18,9% ulatuses osteti arvuteid, muid masinad-seadmeid ja inventari. 2004. aastal hõlmasid investeeringud immateriaalsesse põhivarasse 1,4%. Võrreldes 2003. aastaga kasvasid investeeringud transpordiabitegevuse ja meretranspordiettevõtetel.

Kapitalirent

Analoogselt eelmise aastaga sõlmisid veondus, laondus- ja sideettevõtted kapitalirendilepinguid rohkem kui 2 miljardi krooni väärtuses, ületades 2003. aastal sõlmitud lepinguid 100 miljoni krooniga. 90% kapitalirendilepingutest sõlmiti transpordivahendite soetamiseks.

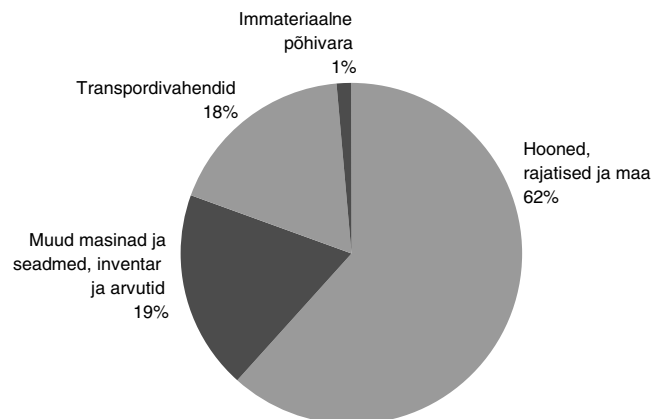
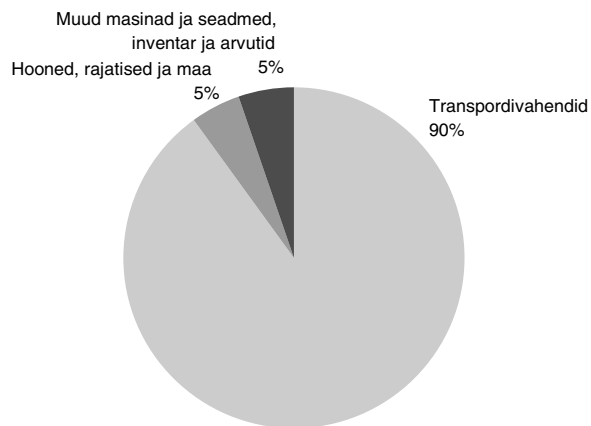
Diagramm 4 Investeeringud põhivara liigi järgi, 2004

Diagramm 5 Kapitalirent põhivara liigi järgi, 2004

Muu maismaatransport

2004. aastal tegutses muu maismaatranspordi tegevusalal 1894 ettevõtet, mis hõlmasid kogu ettevõtluses tegutsenutest 5%. Keskmiselt oli ettevõttes 10 töötajat.

Realiseerimise netokäive oli maanteetranspordiettevõtetes 2004. aastal 12 % suurem kui aasta varem. Muu maismaatranspordi netokäibest hõlmasid transporditeenused 85%, millest omakorda 87% andis kaubavedu, 11% reisijatevedu, ülejäänud moodustasid pagasi- ja postivedu ning muud vedudega seotud teenused. Ligi 70% transporditeenustest oli seotud välisvedudega. 2004. aastal veeti maanteel kaupa 28,1 miljonit tonni, s.o 4% rohkem kui 2003. aastal. Eesti maanteetranspordiettevõtete 2004. aasta veosekäive oli 6,8 miljardit tonnikilomeetrit (sellest 70% välisvedudel), mis oli 6% suurem eelmise aasta veosekäibest. Niisiis kasvasid nii veetud kauba kogused kui veo keskmine pikkus. Veosekäibe pooldest oli maanteetransport raudteetranspordi järel teisel kohal. Maanteetranspordil oli endiselt suurim osa sõitjateveos. 2004. aastal sõitis bussiga ligi 150 miljonit inimest, 8% vähem kui 2003. aastal. Eelmise aastaga võrreldes vähenes linnaliinibussiga sõitjate arv 11% — 128 miljonist 114 miljonini. Riigisisestel kaugliinidel vähenes sõitjate arv 7 miljonist 6,6 miljonini ehk 6%. 10% vähenes ka trammi- ja trollisõitjate arv. Alates 1995. aastast on bussiga sõitjate arv vähenenud ligi 22%. Samal ajal kasvas maanteetranspordiettevõtetes 2003. aastaga võrreldes sõitjakäive 7%.

Diagramm 6 Veosekäive tegevusala järgi, 2004

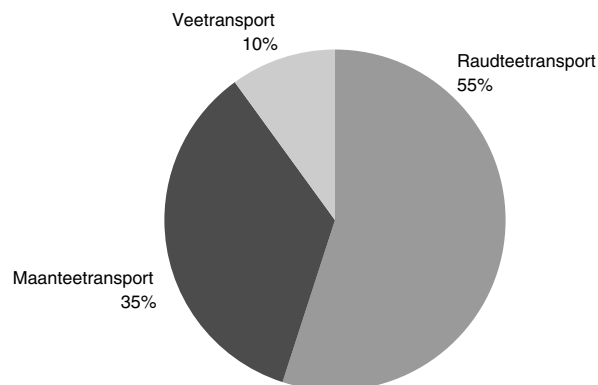
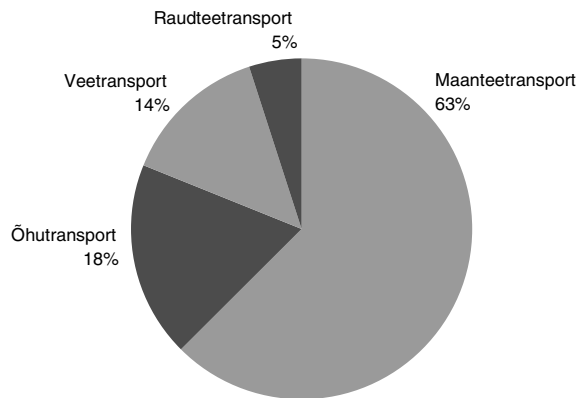

Diagramm 7 Sõitjakäive tegevusala järgi, 2004

Transpordi abitegevused

2004. aastal tegutses veondusega seotud ja veondust abistavatel tegevusaladel 714 ettevõtet, mis hõlmasid kogu ettevõtluses tegutsenud ettevõtetest ligi 2%. Keskmiselt töötas ettevõttes 13 inimest.

Transpordi abitegevusaladel tegutsevate laadungikäitluse ja laonduse, muude veonduse abitegevuse ning agentuuride ettevõtete 2004. aasta realiseerimise netokäive oli üle 21 miljardi krooni, s.o 19% suurem kui eelmisel aastal. Abitegevuste kogukäibest 30% andsid 248 laadungikäitluse ja laonduse ning veonduse abitegevuse ettevõtet, 70% andis muude transpordiagentuuride, nagu veoste ekspedeerimisega, mere-lastiveo organiseerimisega, laevade agenteerimisega, tollimaaklerite tegevusega ja dokumentide vormistamisega seotud 466 ettevõtte tegevus. Peale suurema osatähtsuse tegevusala netokäibes kasvas muude veondusagentuuride netokäive 3 korda rohkem kui laonduse ja veonduse abitegevuse ettevõtete oma.

2004. aastal teenindati Eesti sadamates 31 880 laeva, 2776 laeva enam kui eelmisel aastal. Välismaalt Eesti sadamatesse saabunud ja lahkunud laevadest oli Eesti laevu 38% ja välisriikide laevu 62%. Sadamates teenindati Eesti laevu 1995 võrra ja välisriigi laevu 1181 võrra rohkem kui 2003. aastal. 66% teenindatud laevadest olid reisilaevad. 2004. aastal saabus laevaga välismaalt Eestisse 3,6 miljonit sõitjat ja lahkus 3,3 miljonit. Vahe tulenes turismivoogude muutustest — üha rohkem turiste ei siirdu laevaga tagasi, vaid liigub Eestist edasi kas lõuna või ida suunas. Rahvusvaheline reisiliiklus sadamate kaudu kasvas eelmise aastaga võrreldes 859 000 sõitja võrra. 2004. aastal lastiti ja lossiti Eesti sadamates 46 miljonit tonni kaupa — 1% vähem kui eelmisel aastal. Transiitkaupa oli lastimise-lossimise üldmahust 74% (2003. aastal 69%). Viimastel aastatel pidevalt kasvanud ja 2003. aastal vähenenud naftasaaduste transiitvedu jätkus taas tõusujoonel, suurenedes eelmise aastaga võrreldes kümnendiku. 2004. aastal sooritati lennujaamades üle 44 miljoni operatsiooni, nendest 72% rahvusvahelistel lendudel. Eesti lennujaamades teenindati 1,1 miljonit sõitjat, kolmandiku võrra rohkem kui 2003. aastal. Veoseid laaditi lennujaamades üle 5 miljoni tonni.

KINNISVARA, RENTIMINE JA ÄRITEGEVUS

Kinnisvara, rentimine ja äritegevus oli ettevõtete arvu järgi suuruselt teine tegevusala. Tegevusala realiseerimise netokäive kasvas 2004. aastal põhiliselt tänu kinnisvaraettevõtete käibe kasvule. Viimastel aastatel on kinnisvaraturul hinnad pidevalt kallinenud ning see on andnud suure osa kinnisvaraettevõtete realiseerimise netokäibe suurenemisest.

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtete loodud lisandväärtus andis 2004. aastal 15,5% ettevõtete lisandväärtusest.

Kinnisvara, rentimise ja muu äritegevuse valdkonnas tegutses 2004. aastal 9119 ettevõtet, s.o 23% kõigist ettevõtetest. Üle poole tegevusala ettevõtetest osutas äriteenuseid — õigusabi, raamatupidamis-, reklaami-, tõlke- ja puhastusteenuseid, tegutses turu-uuringute, arhitekti- ja inseneritegevuse, turvatöö ja muu äritegevuse valdkonnas. Kinnisvara oli kolmandiku tegevusala ettevõtete põhitegevus. Arvutiteenindusettevõtteid, masinaid ja seadmeid ilma juhita rentivaid ja kodumasinaid üürivaid ettevõtteid ning teadus- ja arendustegevusega seotud ettevõtteid oli kümnendik. Kahe väiksema ala — rentimise ning teadus- ja arendustegevuse — ettevõtteid kokku oli tegevusala ettevõtetest vähem kui 5%.

Tegevusala ettevõtetes oli hõivatud ligi 12% kõigist ettevõtlussektoris hõivatud isikutest. Aasta-aastalt on suurenenud suurettevõtete osatähtsus tegevusala tööhõives. 2004. aastal pakkusid 250 ja enama hõivatuga ettevõtteid tööd ligi 9000 inimesele, s.o peaaegu viiendikule tegevusalal hõivatutest. Enim suurtest ettevõtetest tegutses äriteeninduse valdkonnas, osutades turvatöö ja puhastustegevuse teenuseid. Üle 90% kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtetest olid mikroettevõtteid, kus töötas keskmiselt 5 inimest.

Diagramm 1 Kinnisvara, rentimise ja äritegevuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

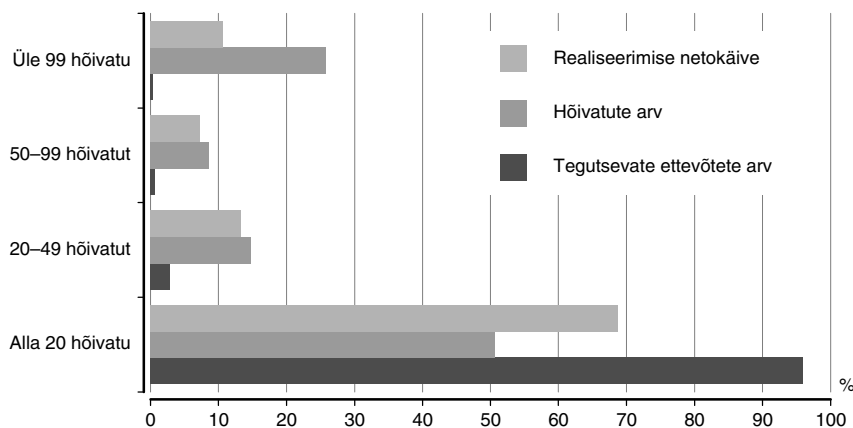
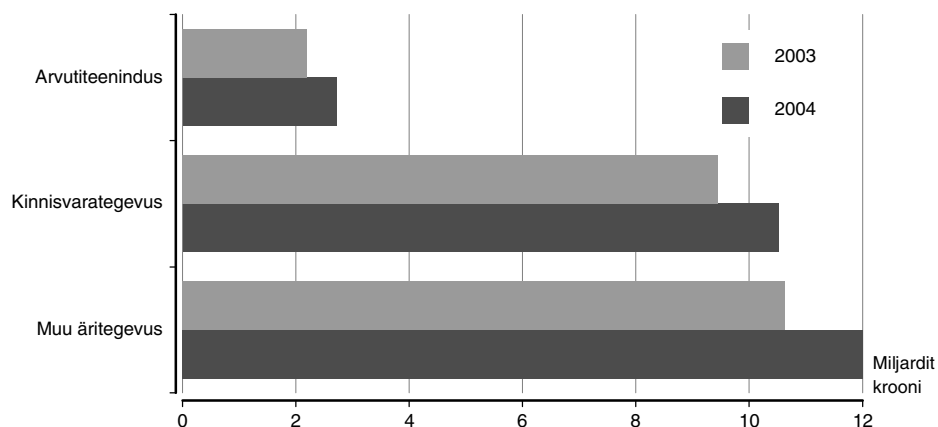

Diagramm 2 Kinnisvara-, arvutiteenindus- ja muu äritegevuse ettevõtete realiseerimise netokäive, 2003, 2004

Realiseerimise netokäive

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtete realiseerimise netokäive suurenes 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 15%. Tegevusala realiseerimise netokäibest kaks viiendikku andis kinnisvaraalane tegevus ja peaaegu poole äriteenindusettevõtteid. Poole käibe kasvust andsid kinnisvaraettevõtteid. Kõige kiirem oli käibe kasv teadus- ja arendustegevuse ettevõtetel, kus käive eelmise aastaga võrreldes kasvas poole võrra. Viimati nimetatud tegevusalal tegutses 2004. aastal 23% rohkem ettevõtteid kui aasta varem, andes tööd poole suuremale töötajaskonnale kui 2003. aastal.

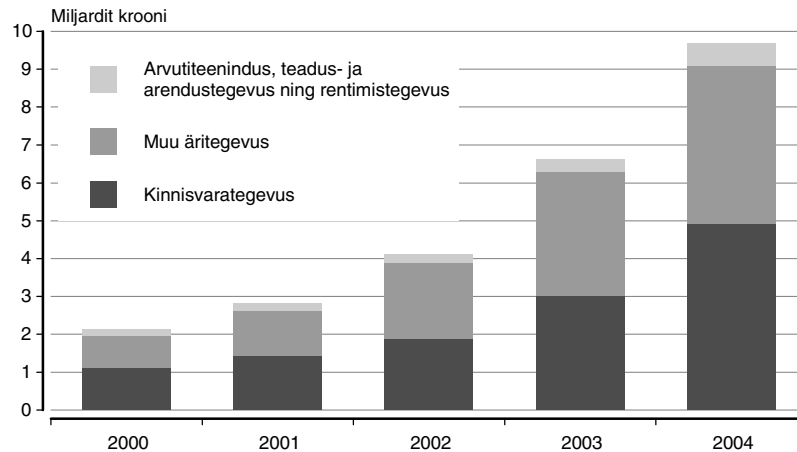
Suurima käibega tegevusala — muu äritegevuse ettevõtete realiseerimise netokäive kasvas 2004. aastal ligi viiendiku ja töötajate arv suurenes põhiliselt just nendes ettevõtetes juurde palgatud töötajate arvel kümnendiku võrra.

Puhaskasum

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtteid lõpetasid 2004. aasta ligi 9,7 miljardi kroonise puhaskasumiga, mis oli tegevusaladest suurim ja hõlmas kogu ettevõtluse puhaskasumist 31%. Võrreldes 2003. aastaga suurenes puhaskasum peaaegu poole ehk 3,1 miljardi krooni võrra.

94% tegevusala kasumist andsid äriteenindus- ja kinnisvaraettevõtteid, kusjuures kinnisvaraettevõtte puhaskasum töötaja kohta oli 262 000 krooni, s.o kolm ja pool korda suurem kõigi ettevõtete keskmisest (75 000 krooni).

Diagramm 3

Kinnisvaraettevõtete, muu äritegevuse ettevõtete ja arvutiteenindus-, teadus- ja arendustegevus- ning rentimisettevõtete puhaskasum, 2000–2004**Tööjõukulud**

Tööjõukulud kasvasid kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtetes kõigi ettevõtete keskmisest viiendiku kiiremini. Samal ajal suurenes tegevusala töötajate arv ligi 9% ja ettevõtetes kokku ligi 12%. Kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ettevõtetes kasvas tööviljakus (realiseerimise netokäive töötaja kohta) tööjõukuludega võrreldes aeglasemalt. Tegevusala ettevõtetes oli tööviljakus keskmiselt 566 000 krooni. 2004. aastal suurenes tööviljakus kinnisvaraettevõtetes kümnendiku ja seadmete rentimise ettevõtetes kolmandiku võrra, ületades juba miljon krooni. Samal ajal jäi arvutiteeninduse, teadus- ja arendustegevuse ning äriteeninduse ettevõtetes tööviljakuse kasv alla 10%.

Vara, kohustused ja omakapital

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtete bilansimaht suurenes aastaga neljandiku ehk ligi 18 miljardi krooni võrra. Põhivara suurenes käibevarast kaks ja pool korda rohkem — ligi 13 miljardit krooni. Omakapital kasvas kohustustest kaks korda rohkem — ligi 12 miljardi krooni võrra. Pikaajalised kohustused olid lühiajalistest peaaegu kaks korda suuremad, kiirem oli ka nende kasvutempo.

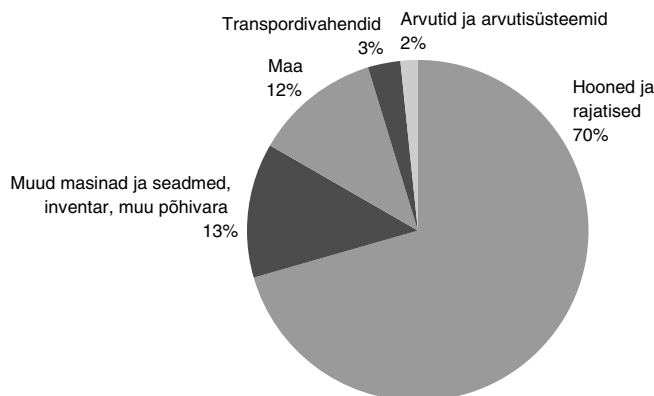
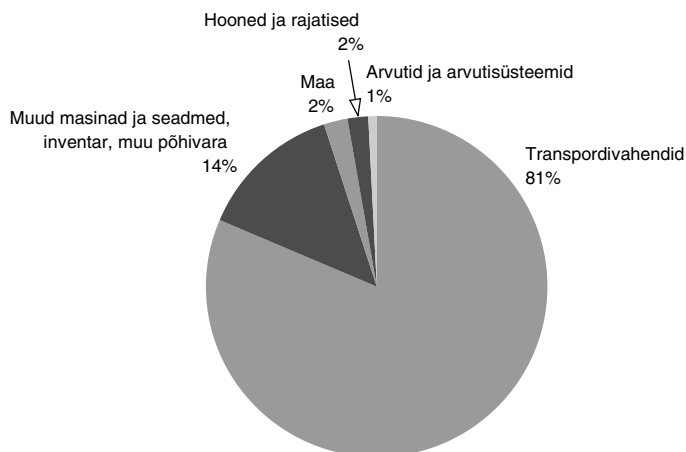
Investeeringud põhivarasse

Kinnisvara-, rentimis- ja äriteenindusettevõtteid olid 2004. aastal suurimad investeerijad, investeerides põhivarasse üle 8 miljardi krooni. Võrreldes 2003. aastaga suurenesid investeeringud üle poole ehk 2,8 miljardi krooni võrra, moodustades kogu ettevõtluse investeeringutest neljandiku.

71% investeeringutest oli seotud hoonete ja rajatistega. Maa soetamise investeeriti 977 miljonit krooni, s.o üle 49% kõigi ettevõtete maainvesteeringutest. Valdava osa (96,5%) tegevusala maainvesteeringutest tegid kinnisvaraettevõtteid.

Kapitalirent

Kapitalirendilepinguid sõlmiti 2004. aastal 879 miljoni krooni väärtuses, sõlmitud lepingute väärtus suurenes 2003. aastaga võrreldes 62%. Üle kolme neljandiku tegevusala kapitalirendilepingutest sõlmisid masinate ja seadmete rentimise ja tarbeesemete ja kodumasinade väljaüürimise ettevõtted.

Diagramm 4 **Investeeringute struktuur, 2004**Diagramm 5 **Kapitalirendi struktuur, 2004**

Kinnisvarategevus

2004. aastal oli kinnisvaraturg jätkuvalt aktiivne. Kinnisvaralepinguid sõlmiti võrreldes 2003. aastaga 21% rohkem ja nende rahaline väärtus kasvas 41%. Jätkuvalt suurenes tegevusalal mikroettevõtete osatähtsus. Kinnisvaraettevõtted olid suurimad investeerijad.

Kinnisvaraettevõtete loodud lisandväärtus andis 2004. aastal 7% kõigi ettevõtete loodud lisandväärtusest, mis oli 2 protsendipunkti enam kui 2003. aastal.

Kinnisvara valdkonnas tegutses 2004. aastal 2911 ettevõtet, 9% rohkem kui 2003. aastal. Oluliselt kasvas mikroettevõtete arv, neid oli tegevusalal 92%. Mikroettevõtete osatähtsus tegevusala tööhõives suurenes 2003. aastaga võrreldes 7 protsendipunkti. Samal ajal kahanes üle 10 hõivatuga ettevõtete arv ja nende osatähtsus tegevusala tööhõives. Üle poole tegevusalal hõivatutest töötas mikroettevõtetes. 2003. aastaga võrreldes suurenes hõivatute arv kinnisvara tegevusalal 2%, kuid tegevusala mikroettevõtetes 17%. Üle 10 hõivatuga ettevõtetes hõivatute arv vähenes. Kinnisvara tegevusalal tegutseb palju nn ühemehefirmasid, kus palgalisi töötajaid ei ole. Seetõttu on suur erinevus tegevusala hõivatute ja töötajate arvus. 2004. aastal oli töötajaid 10% ja tegevusala mikroettevõtetes isegi 19% vähem kui hõivatuid. Ligi neljandik tegevusala töötajatest töötab osalise tööajaga ning nende arv suurenes 2003. aastaga võrreldes 12%.

2004. aastal kasvas kinnisvaraettevõtete loodud lisandväärtus 2003. aastaga võrreldes 60% ja oli üle 5,7 miljardi krooni. Tegevusala ühe töötaja kohta toodeti lisandväärtust 554 340 krooni, 2,7 korda enam kui kõigis ettevõtetes keskmiselt.

Diagramm 6 Kinnisvaraettevõtete põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004

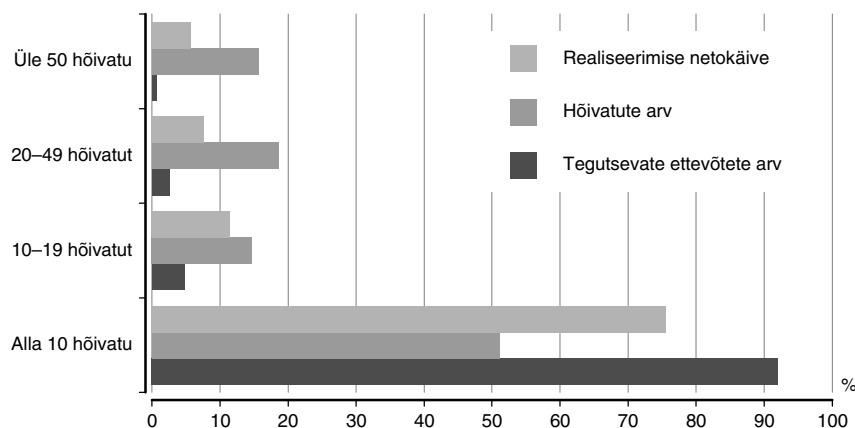
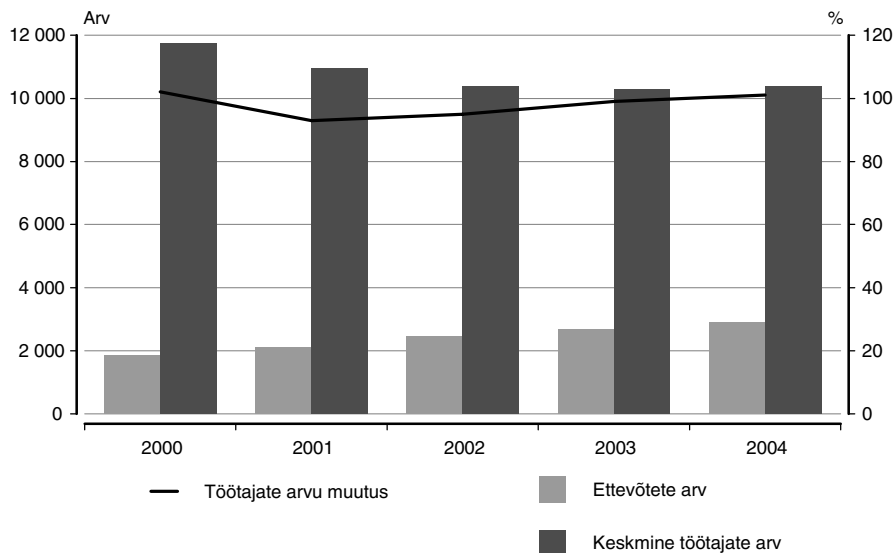

Diagramm 7 Kinnisvaraettevõtete ja nende töötajate arv, 2000–2004

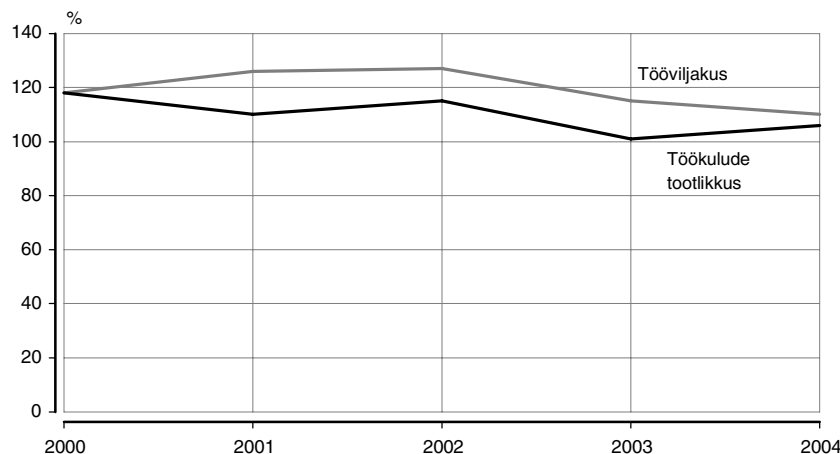
Realiseerimise netokäive

Kinnisvaraettevõtete realiseerimise netokäive suurenes 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 11% ja ulatus üle 10 miljardi krooni. Kolm neljandikku tegevusala netokäibest andsid mikroettevõtted. Kogu juurdekasv tuli alla 20 hõivatuga ettevõtetelt. Netokäibe kasv tulenes kinnisvara hinnatõusust ja nõudlusest kõrgema väärtusega uute elamis- ja büroopindade järele, mida omakorda toetasid järjest soodsamad laenuitingimused ja üldine majanduskasv. Võrreldes 2003. aastaga kasvas jätkuvalt notaritehingute arv (21%), nende rahaline väärtus suurenes 41%.

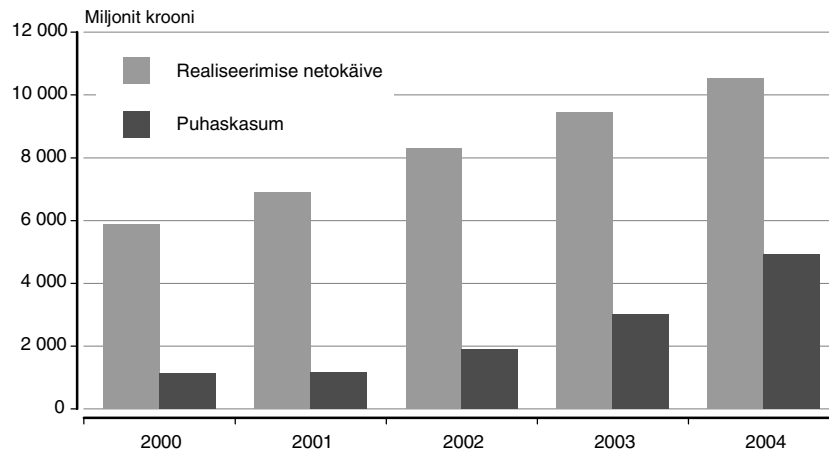
Kinnisvaraettevõtete põhitegevus oli suunatud kinnisvara ostu-müügitehingutele, hoonete ja ruumide rentimisele, kinnisvara haldusele ja korrashoiule. Kinnisvara haldusteenuse pakkujad müüsid ka väiksemamahulist ehitus-remonditeenust, kinnisvaraprojektide arendajad said tulu ka projektijuhtimise teel tehtud ehitustööde müügist. Kokku hõlmas ehitusest saadud müügitulu tegevusala kogukäibest 5%.

Töövõljalikus realiseerimise netokäibe järgi töötaja kohta ületas 2004. aastal miljon krooni, mis on sarnane näitaja Eesti keskmise ettevõttega. 2003. aastaga võrreldes suurenes tegevusala töötajate töövõljalikus kümnendiku võrra, kuid töövõljalikuse kasv on aeglustunud. Samal ajal töökulude tootlikkus 2003. aastaga võrreldes paranes, s.t netokäive töötajaku ühiku kohta suurenes. Töötajakulud olid 2004. aastal vaid 5% suuremad kui aasta varem.

Diagramm 8 **Kinnisvaraettevõtete töövõljalikuse ja töökulude tootlikkuse muutus, 2000–2004**

Kulud, kasum

Kinnisvaraettevõtted lõpetasid 2004. aasta ligi 5 miljardi kroonise puhaskasumiga. Võrreldes 2003. aastaga suurenes puhaskasum peamiselt kulude kokkuhoiu arvelt 63%. Mikroettevõtted andsid tegevusala puhaskasumist 84%. Puhaskasum töötaja kohta oli 474 000 krooni, tegevusala mikroettevõtetes oli see kaks korda suurem. Oluliselt paranes kinnisvaraettevõtete majandustegevuse kasumlikkus. Kinnisvaraettevõtete keskmine puhaskasum realiseerimise netokäibe järgi kasvas 2003. aastaga võrreldes 15 protsendipunkti ja oli 47%. Tegevusala mikroettevõtete puhaskasumi osatähtsus netokäibes ulatus 52%-ni tänu aruandeaasta puhaskasumi märkimisväärsele kasvule eelmise aastaga võrreldes.

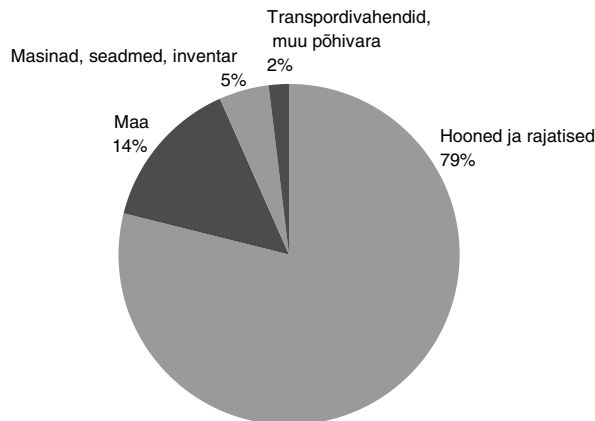
Diagramm 9 Kinnisvaraettevõtete realiseerimise netokäive ja puhaskasum, 2000–2004

Vara, kohustused, omakapital

Kinnisvaraettevõtetele oli 2004. aasta lõpul vara üle 53 miljardi krooni eest, s.o 24% enam kui aasta algul. Käibevara suurenes kiiremini kui põhivara. Ettevõtetele oli aasta lõpul käibevara poole rohkem kui aasta algul, hõlmates 20% varadest. Käibevara kasvu mõjutas varudena kajastatud müügiks ostetud kinnisvara ning kõige likviidsema käibevara, raha suurenemine aasta lõpul aasta algusega võrreldes. Seetõttu paranesid kinnisvaraettevõtete likviidsusnäitajad. 65% varade juurdekasvust tulenes põhivara juurdekasvust, millest hõlmas põhiosa kinnisvarainvesteeringute kasv. Materiaalset põhivara oli aasta lõpul 6% vähem kui aasta algul seoses põhivara ümberklassifitseerimisega kinnisvarainvesteeringuks. Ettevõtete kinnisvarainvesteeringud suurenesid aasta jooksul neljandiku võrra.

Kohustuste-omakapitali poolel kasvas kiiremini omakapital, mille tulemusel oli aasta lõpul kinnisvaraettevõtetele võõr- ja omakapitali võrdsest. Kohustusi oli aasta lõpul 16% enam kui aasta algul, kusjuures pikaajalisi kohustusi oli kaks korda rohkem kui lühiajalisi. Kinnisvaraettevõtete omakapital kasvas aastaga kolmandiku viimaste aastate suure puhaskasumi tulemusel, aga samuti põhivara ümberhindluse tagajärjel, mida kajastatakse eelmiste perioodide jaotamata kasumi/kahjumi kirjel.

Investeeringud põhivarasse

Kinnisvaraettevõtted investeerisid põhivarasse 2004. aastal 6,6 miljardit krooni, andes kõigi ettevõtete investeeringutest viiendiku. 2003. aastaga võrreldes suurenes kinnisvaraettevõtete osatähtsus kõigi ettevõtete investeeringutes 8 protsendipunkti. Tegevusala investeeringud kasvasid 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 90%, peamiselt hoonete ja rajatiste arvelt. Ligi 80% investeeringutest tehti hoonete ja rajatiste soetamise ja ehitusse. Kahekordistisid investeeringud maasse.

Diagramm 10 Investeeringute struktuur

Kapitalirent

Kapitalirendilepinguid sõlmiti 2004. aastal 76 miljoni krooni väärtuses. Kapitalirendi kasutamine põhivara soetamiseks vähenes 2003. aastaga võrreldes 78% kõigi põhivara liikide puhul. Suurimat mõju avaldas kapitalirendiga soetatud hoonete ja rajatiste vähenemine 2004. aastal.

Muu äritegevus

Äriteenuste osutamine on kiiresti arenev tegevusala. Aastaga suurenes lisandväärtus 30%.

Äriteenindustevõtete loodud lisandväärtus andis 2004. aastal ettevõtete lisandväärtusest 7%.

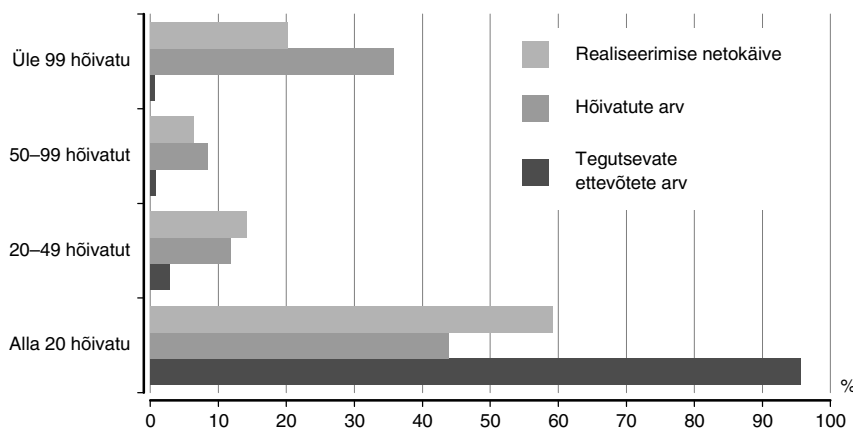
Muu äritegevuse valdkonnas tegutses 2004. aastal 4966 ettevõtet. Üle poole tegevusala ettevõtetest osutas õigusabi, arvepidamise, raamatupidamise ja auditeerimise teenuseid, maksualase, äri- ja juhtimiselase nõustamise ning valdusfirmade teenuseid, tegeles turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitlustega. Teisel kohal olid ettevõtete arvult arhitekti- ja inseneritegevuse ettevõtted (865 ettevõtet). Järgnesid reklaamindusega tegelevad ettevõtted (524 ettevõtet). Ülejäänud ettevõtted tegelevad teimimise ja analüüsiga, personaliotsinguga, turvatöö ja juurdlusega, puhastustegevuse ja mujal liigitamata äritegevusega.

Oluliselt suurenes mikroettevõtete arv, mis hõlmasid äriteenindustevõtetest 90% ning andsid tööd kolmandikule hõivatud isikutest. Tegutses ka 72 keskmist ja suurettevõtet.

Kokku töötas äriteenindustevõtetes üle 33 000 inimese. Hõivatud inimeste arv suurenes aastaga 10%. Uusi töökohti loodi enim personaliotsingus ja puhastustegevuses. Keskmiselt töötas ettevõttes 7 töötajat. Keskmisest suuremad ettevõtted olid turvatöö, personaliotsingu ja puhastustegevuse alal.

Äriteenindustevõtetes loodud lisandväärtus kasvas 2004. aastal eelmise aastaga võrreldes 30%, peaaegu kaks korda kiiremini kui Eesti ettevõtete sektoris keskmiselt. Lisandväärtus töötaja kohta ületas 176 400 krooni, mis oli 17% suurem kui eelmisel aastal, kuid 14% väiksem kõigi ettevõtete keskmisest.

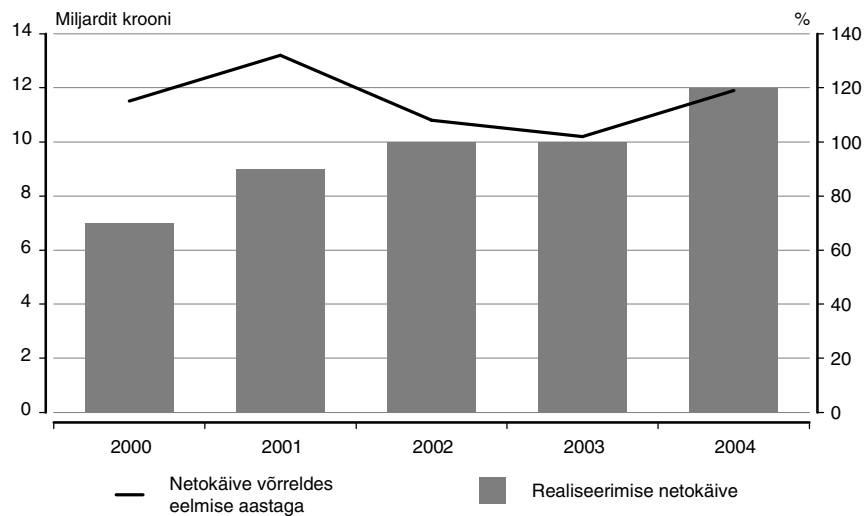
Diagramm 11 **Äritegevuse põhinäitajad ettevõtte suuruse järgi, 2004**

Tulud, kulud ja kasum

Äriteenindustevõtete netokäive suurenes 2003. aastaga ligi viiendiku, jõudes 12 miljardi kroonini. Kolmandiku tegevusala netokäibest andsid õigusabi, raamatupidamise, turu-uuringute ettevõtted ja valdusfirmad. Need ettevõtted suurendasid netokäivet eelmise aastaga võrreldes 30%. Teisel kohal olid netokäibe järgi reklaamindustevõtted (18% äritegevuse netokäibest), nende käive suurenes 10%. Netokäibe kasv oli kõige kiirem personaliotsingu ja puhastustegevuse ettevõtetel (vastavalt 49% ja 33%).

Diagramm 12 Äritegevuse netokäive, 2000–2004

Äriteenindusettevõtetele on omane keskmisest väiksem tööviljakus. Netokäive töötaja kohta oli nendes 377 100 krooni, 2,7 korda väiksem ettevõtete keskmisest. Aastaga suurenes tööviljakus 8%. Tegevusalati oli tööviljakus väga erinev. Kõige suurem oli tööviljakus reklaaminduses, 1 094 000 krooni, mis oli veidi suurem kui ettevõtete keskmine. Kõige väiksem oli tööviljakus puhastustegevuses (101 000 krooni).

Äriteenindusettevõtete tulude kasv ületas kulude kasvu 7 protsendipunkti võrra. 2004. aasta tegevusala kasum oli 4,2 miljardit krooni, eelmise aasta puhaskasumist 28% suurem. Kõigi ettevõtete puhaskasumi keskmise aastakasvuga võrreldes oli äriteenindusettevõtete kasumikasv 4 protsendipunkti kiirem.

Äriteenindusettevõtete tööjõukulud suurenesid aastaga 17%, samuti kiiremini kui ettevõtetes keskmiselt.

Äriteenindusettevõtete töötajate keskmine kuupalk oli 7% kõrgem kui kõigi ettevõtete keskmine. Kõige suuremat töötasu saadi teimimise ja analüüsi ning personaliotsingu ettevõtetes.

Kõik äriteeninduse tegevusalad olid kasumis. Suurima panuse tegevusala puhaskasumisse andsid õigusabi, raamatupidamise ja turu-uuringute ettevõtted ning valdusfirmad. Nende puhaskasum hõlmas tegevusala puhaskasumist 85%, kasvades aastaga 40%. Samuti oli eelnimetatud tegevusalade ettevõtetel suurim puhaskasum — 89%, nii muu äritegevuse tegevusalal kui ka kõigi tegevusalade seas. Teistel äriteeninduse tegevusaladel oli puhaskasum mitu korda väiksem. Realiseerimise netokäibe järgi oli äriteenindusettevõtete puhaskasum 35%.

2004. aastal investeerisid äriteenindusettevõtted põhivarasse 850 miljonit krooni, mis hõlmas 3% kõigist ettevõtete investeeringutest. Investeeringud jäid eelmise aasta tasemele. Enam kui kolmandiku suurendasid investeeringuid puhastustegevuse ning teimimise ja analüüsi ettevõtted, kuid nende osatähtsus tegevusala investeeringutes oli suhteliselt väike. Tunduvalt vähenesid investeeringud reklaaminduse, personaliotsingu ning juurduse ja turvatöö ettevõtetel.

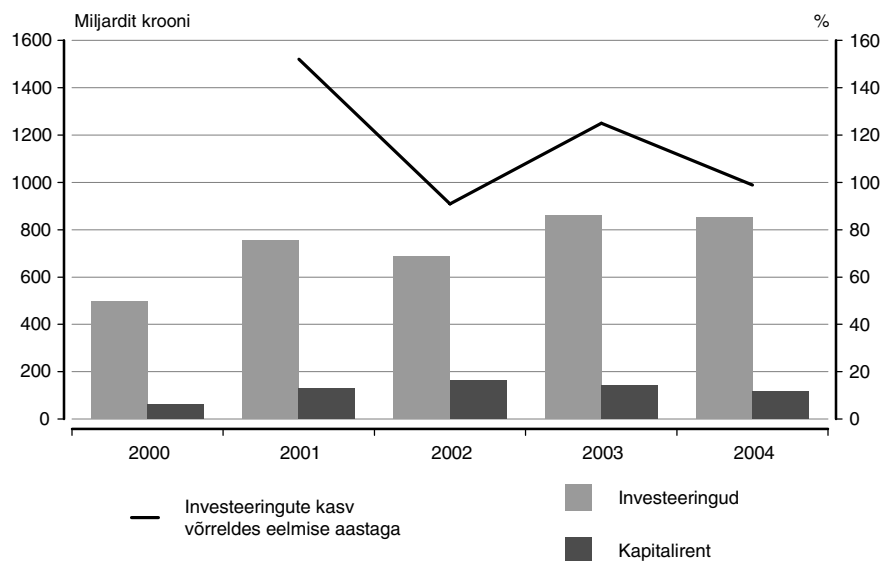
2004. aastal muutus veidi investeeringute jaotus põhivara liigiti. Eelmise aastaga võrreldes suurenes uusehitus ja vähenesid investeeringud transpordivahendite ja seadmete ning inventari soetamiseks.

Üle poole investeeringutest läks hoonetele, kolmandik kulus arvutite, seadmete ja inventari soetamiseks ning 9% transpordivahendite soetamiseks.

Investeeringud põhivarasse

Diagramm 13 Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2000–2004

Kapitalirent

Kapitalirendilepinguid sõlmiti 2004. aastal 114,8 miljoni krooni väärtuses, viiendiku võrra vähem kui eelmisel aastal. Vähenemine toimus hoonete arvelt. Üle poole sõlmitud kapitalirendilepingute väärtusest hõlmasid transpordivahendid, 38% seadmed ja inventar, 5% arvutid ja arvutisüsteemid.

Diagramm 14 Investeeringud põhivarasse äriteenindusettevõtte liigi järgi, 2004

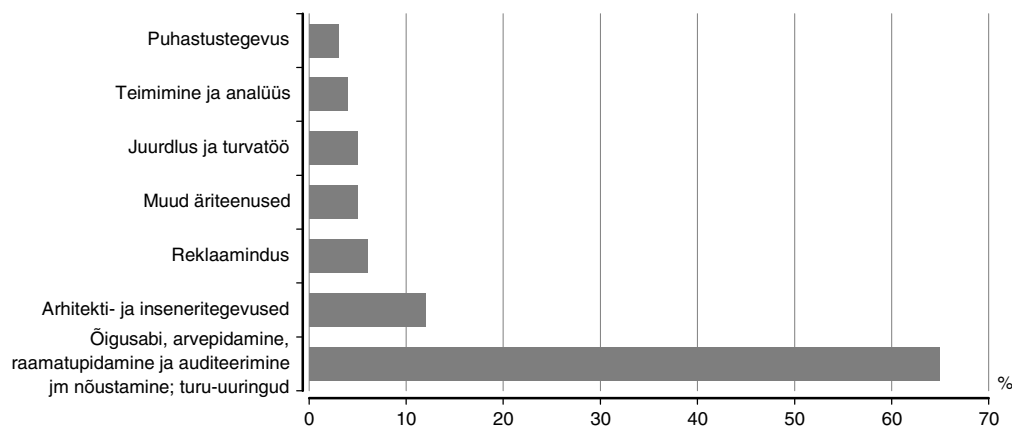
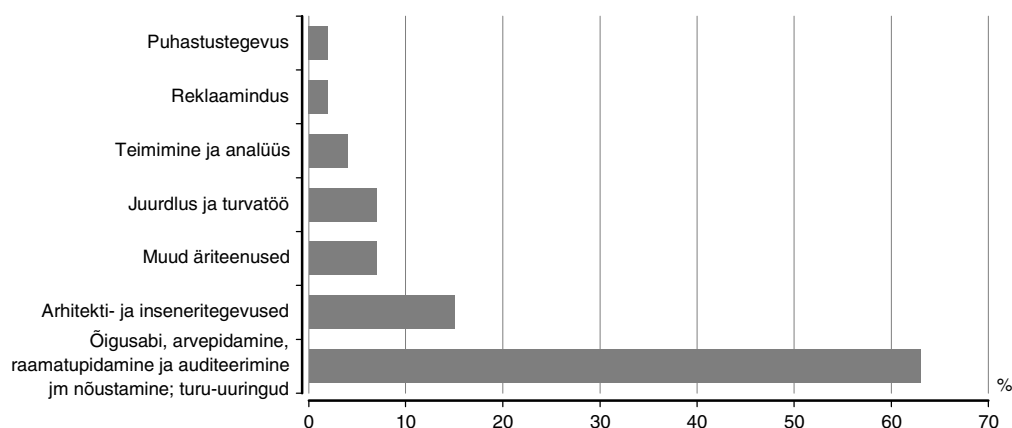

Diagramm 15 Kapitalirent äriteenindusettevõtte liigi järgi, 2004

KREDIIDASUTUSED JA MUUD RAHALOOMES OSALEVAD FINANTSVAHENDAJAD

2004. aastat iseloomustas pangandussektorit bilansimahu kasv 35%, neto-intressitulu suurenes eelmise aastaga võrreldes 9%. Pankade arv ja investorite struktuur oluliselt ei muutunud.

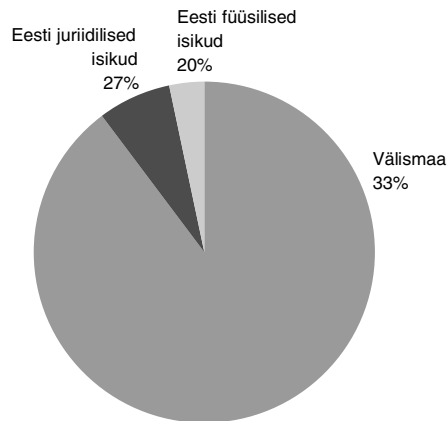
Kommertspangad

2004. aastal tegutses Eesti territooriumil 6 panka: Hansapank AS; SEB Ühispank AS; AS Sampo Pank; AS Krediidipank; Tallinna Äripanga AS ja AS SBM Pank (varasem ärinimi AS Preatoni Pank) ja 3 välisriikide krediidasutuste filiaali — Nordea Pank Finland Plc Eesti filiaal, Parex Panka ja Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG.

Pankade aktsiakapitali struktuur

2004. aasta lõpus kuulus 89,75% pankade aktsiakapitalist mitteresidentidele, 4% võrra enam kui eelmisel aastal. Eesti juriidilistele isikutele kuulus 6,98% aktsiakapitalist. Eesti füüsilistele isikutele kuulus aktsiakapitalist vaid 3,27%, kaks korda vähem kui eelmisel aastal.

Diagramm 1 Pankade aktsiakapitali struktuur, 2004

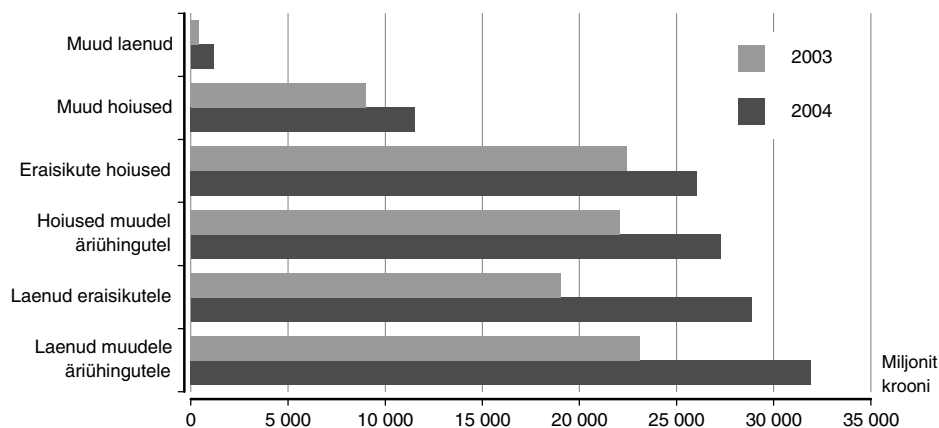
Pankade omakapitali kasv on tingitud suurenenud kasumiosast. 2004. aastal oli kasum ligi 2 miljardit krooni, 43% suurem kui eelmisel perioodil. Aktsiakapitali ja reserve suurus jäi peaaegu samale tasemele.

Varad ja kohustused

Laenude maht suurenes 2004. aastal jätkuvalt. Kaks korda kasvasid väljastatud laenud riigi- ja kohaliku omavalitsuse äriühingutele, muudele äriühingutele ja mittetulundusühingutele ning 1,5 korda eraisikutele.

Kohustustest hõlmavad suurima osa kaasatud kliendihoiused. 2004. aastal jagunesid hoiused peamiselt kahe kliendigrupi vahel: äriühingute ja eraisikute vahel, hõlmates hoiuste kogusummast 82%. Äriühingute hoiuste summa oli ligikaudu 27 miljardit krooni ja eraisikute hoiuste summa 26 miljardit.

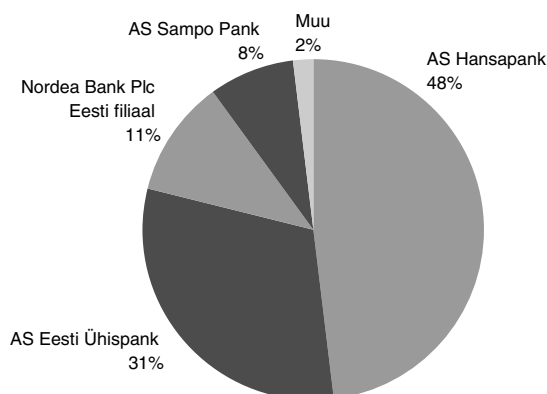
Diagramm 2 Laenud ja hoiused, 2003, 2004

Pankade turuosa 2004. aasta lõpus

Pankade turuosas olulisi muutusi ei olnud. Kõige suurem oli Hansapanga ASi turuosa — 48,2% —, mis on eelmise aastaga võrreldes 11,7 protsendipunkti väiksem. SEB Ühispank AS hõlmas 31% turust, eelmise aastaga võrreldes 5,5 protsendipunkti rohkem. Ülejäänud pangad ja välismaa filiaale jagavad omavahel 21%: AS Sampo Pank 7,9%, Nordea Bank Plc Eesti filiaal 10,9% ja välisriikide krediitiasutuste filiaale ja esindused 2%.

Diagramm 3 Pankade turuosa, 2004 (aasta lõpus)

Pankade tulud, kulud ja kasum

Peamine osa pankade tulust olid intressid ning tulud finantsinvesteeringutest ja teenustasudest.

Intressitulud jagunevad omakorda intressituluks laenudelt, hoiustelt, võlakirjadelt ja muudelt väärtpaberitelt. Kõige olulisem muutus oli hoiuste ning võlakirjade ja fikseeritud tulumääraga väärtpaberite intressitulust. Intressitulu hoiustelt suurenes eelmise aastaga võrreldes 56%, kuid võlakirjadelt ja muudelt väärtpaberitelt saadud intressitulu vähenes 58% võrra. Kokku kasvas intressitulu eelmise aastaga võrreldes 11%. Absoluutväärtuses kasvas kõige rohkem tulu laenudelt — 0,6 miljardit krooni.

Finantsinvesteeringutest saadud tulu oli 2004. aastal oluliselt suurem kui 2003. aastal. Peamisteks tuluallikateks olid tulud tütarettevõtete aktsiatelt ja osadelt ning dividendidelt, vastavalt 986 ja 741 miljonit krooni. Tulude kasvu võis täheldada ka muudelt aktsiatelt ja osadelt ning sidusettevõtete aktsiatelt ja osadelt. Kokku ületas tulu finantsinvesteeringutest miljard krooni.

Teenustasutulu oli 2004. aastal 1,6 miljardit krooni, 20% võrra enam kui 2003. aastal.

Peamised kuluallikad on intressid, teenustasud ja administratiivkulud.

Intressikulude osa oli kogu kulude summast 41%. Kõige suurem oli kulu hoiuste intressidele, mis hõlmas kogu intressikulude summast 47%. Laenude (sh kapitalikirjete) intressikulu osa oli 31% kogusummast.

Administratiivkulude summa suurenes 2003. aastaga võrreldes 17% võrra. Palgakulu kasvas oluliselt — 22% —, olles 971 miljonit krooni.

Teenustasukulud olid 2004. aastal 25% suuremad kui eelmisel aastal, 444 miljonit krooni.

Muude tegevustulude summa suurenes eelmise aastaga võrreldes 30 miljoni krooni võrra ja hõlmas 105 miljonit krooni. Samal ajal muude tegevuskulude summa vähenes ja oli ainult 145 miljonit, 23% vähem kui 2003. aastal.

Tulude kasv ja kulude vähenemine mõnes kuluartiklis lubas 2004. aastal teenida rohkem kasumit kui 2003. aastal. Kasum suurenes 87% ehk 2,5 miljardit krooni.

Hoiu-laenuühistud

2004. aastal oli Eestis registreeritud 9 aktiivset hoiu-laenuühistut (2003. aastal 12): Lääne HLÜ, Leie HLÜ, Loo HLÜ, Kambja HLÜ, Kehtna HLÜ, Maaelu HLÜ, Saaremaa HLÜ, Põlvamaa HLÜ, Ökobank HLÜ. Ühistute peaeesmärk oli suunata kohalikke sääste piirkonna arengusse ja riigitoetuste, -krediitide ning fondide vahendite jagamise vahendamine.

Bilanss

Ühistute koondbilansi maht oli 2004. aasta lõpus 94 miljonit krooni, 23% suurem kui 2003. aastal. Suurenes ka väljaantud laenude summa: 2004. aastal oli see ligikaudu 72 miljonit krooni, 32% võrra suurem kui 2003. aastal. Samuti kasvas väärtpaberite summa HLÜ koondbilansis. Aastal 2003 oli ebatöenäoliste laekuvate nõuete summa 488 000 krooni, 2004. aastal üle miljoni.

Kokkuvõttes oli 2004. aasta hoiu-laenuühistutele edukas.

MUU FINANTSVAHENDUS JA FINANTSVAHENDUSE ABITEGEVUSALAD

2004. aastal suurenes liisingufirmade arengu tulemusel jätkuvalt muu finantsvahenduse sektori maht. 2003. aastaga võrreldes kasvasid bilansimaht, teenustasutulu ja intressitulu.

Muu finantsvahenduse ja finantsvahenduse abitegevusalade ettevõtted saavad enamiku tuludest kapitalirendi teenuste osutamisest ja muust laenuandmisest (sh pandimajad), oma või võõrvahendite investeerimisest väärtpaberitesse, finantsjärelevalve teostamisest, fondide juhtimisest, börsiteenustest, finantsnõustamisest, valuutavahetusest, makseringluse korraldamisest ning kindlustusmaakleriteenustest.

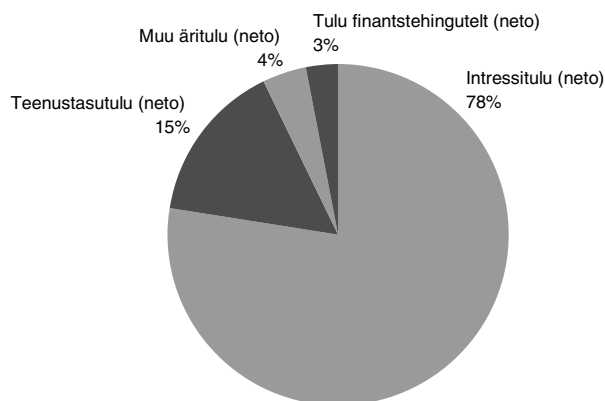
Muu finantsvahendus

2004. aastal oli muus finantsvahenduses 283 tegutsevat ettevõtet. Kõige rohkem — 59% kogu finantsvahendajate arvust — oli neid ettevõtteid, kelle põhiline tegevusala oli omavahendite arvelt investeerimine. Peamised tuluallikad olid 2004. aastal intressid ja äritulud. Finantsvahendajate bilansimaht jäi 2003. aastaga võrreldes peaaegu samale tasemele, sest muu finantsvahenduse ettevõtete arv vähenes peamiselt tegevusala vahetanud ettevõtete arvelt. Niisiis oli 2004. aasta finantsvahenduse ettevõtetele üsna edukas.

Liisingustatistika

Liisinguettevõtted arenesid 2004. aastal kiiresti. Nende bilansimaht suurenes eelmise aastaga võrreldes 42% võrra ja puhaskasum oli 898 miljonit krooni. Peamiste tulude struktuuri liisinguettevõtetes kajastab diagramm.

Diagramm 4 **Tulude struktuur, 2004**

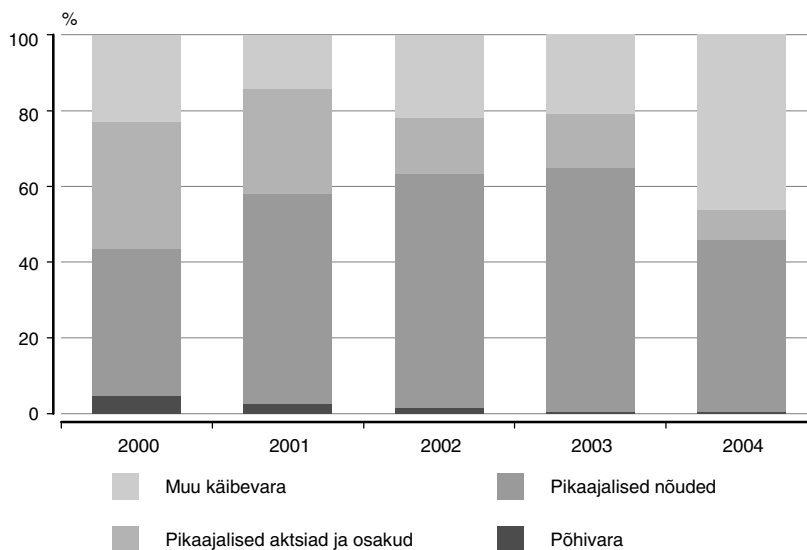
Intressitulu oli 2004. aastal 1,4 miljardit krooni, see kujunes peamiselt tuludelt kapitali- ja kasutusrendist ning faktooringutehingutest.

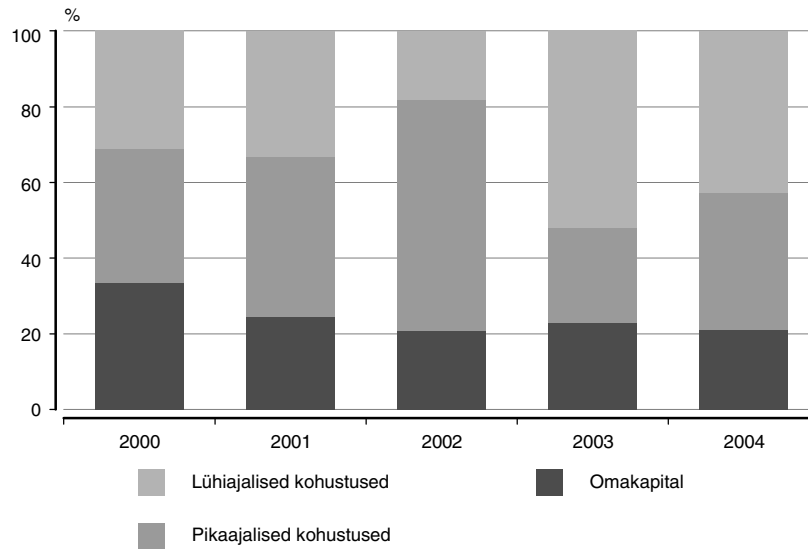
Liisinguturu kontsentratsioonitase oli kõrge. 2004. aastal tegutsenud 20 liisinguettevõttest hõlmas kuus suuremat kohalikust turust 98%. Kõige rohkem liisiti sõiduautosid ja kinnisvara, nende osatähtsus oli vastavalt 42% ja 28%. Kulude struktuur eelmise aastaga võrreldes üldjoontes ei muutunud. Personalikulud suurenesid 15% ja muud administratiivkulud 50%.

Varad

Põhilised varad olid liisinguettevõtetele pikaajalised laenud ja nõuded, mida oli kogu varadest üle 50%. Eelmise aastaga võrreldes suurenes bilansis ka pikaajaliste aktsiate ja osakute maht, 2004. aasta lõpus hõlmasid need kogu varadest 40%.

Diagramm 5 **Varad, 2000–2004**

Diagramm 6 Kohustused ja omakapital, 2000–2004

Kohustuste ja omakapitali struktuuris 2004. aastal olulisi muutusi ei olnud.

Finantsvahenduse abitegevusalad

Tegutsevaid ettevõtteid oli siin 111, neist kolmandiku tegutsemisvaldkond oli kindlustusagentide ja kindlustusmaaklerite tegevus, viiendikul finantsnõustamine. Kõigi finantsvahenduse abitegevuse ettevõtete netokäive oli kokku 1,1 miljardit krooni, millest 25% saadi fondide juhtimisteenustest, 11% väärtpaberivahendusest ja 15% kindlustusagentide ja kindlustusmaaklerite tegevusest.

Tulud, kulud ja kasum

Peamised tuluallikad olid tulud finantsvahenduse abitegevustest, kasutusrendist ja ruumide rendist. Finantsvahenduse abitegevustest saadi 2004. aastal 838 miljonit krooni.

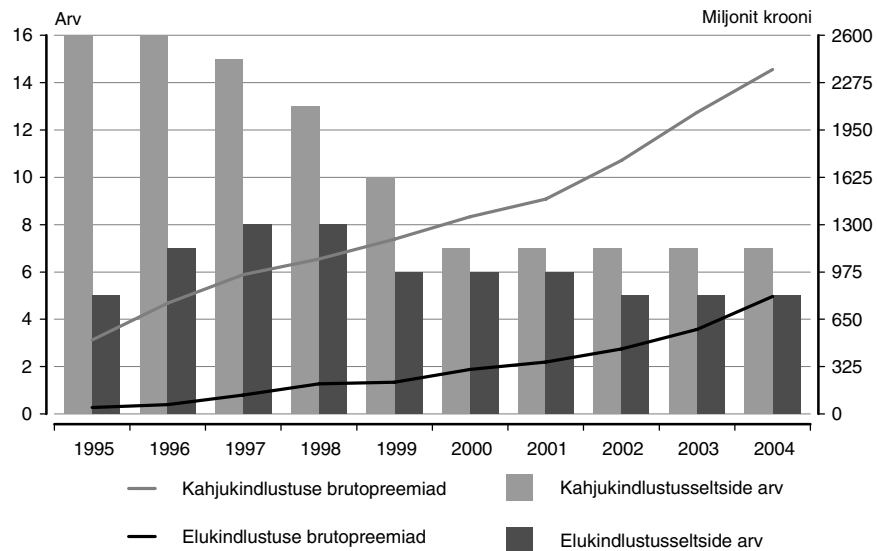
Kulude struktuuris suuri muutusi ei olnud. Finantsvahenduse abitegevuse ettevõtted kulutasid personalile 11% rohkem kui 2003. aastal. Muud kulud suurenesid eelkõige seetõttu, et 2004. aastal oli tulumaksukulu suurem kui eelmisel. Intressikulud olid 2004. aastal 25 miljonit krooni, kogukuludest 5%. Palgakulud ning sotsiaalmaksu- ja töötuskindlusmaksukulud olid 169 miljonit krooni, kogukuludest 36%. Lähetuskulusid oli 0,8 miljonit krooni, kulum oli 29 miljonit. Teiste ärikulude summa (kindlustusmaksed, ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu, kahjum põhivara müügist, kontorikulud, ostetud teenused, rendikulud jms) olid 232 miljonit krooni. Teised finantstulud olid 2003. aastaga võrreldes suuremad ja finantskulud väiksemad. Kahjum valuutakursimuutustest vähenes 2003. aastaga võrreldes 2,8 korda.

Kasum suurenes 2003. aastaga võrreldes peaaegu kaks korda.

KINDLUSTUS

2004. aastal oli kindlustusturu kasv jätkuvalt kiire. Kindlustusandjad kogusid brutopreemiaid kokku 3,2 (2003. aastal 2,6) miljardit krooni, millest 2,4 miljardit hõlmas kahjukindlustus; nõudeid maksti välja 1,3 miljardit krooni, 16% rohkem kui 2003. aastal. Endiselt soodustas kahjukindlustustegevust laenu- ja liisinguturu aktiivsus. Kindlustusseltsid andsid kogu finantssektori toodangust 12%. 2004. aasta jooksul tegutses Eestis seitse kahjukindlustusseltsi, viis elukindlustusseltsi ja Eesti Liikluskindlustuse Fond. Möödunud aastal lõpetas tegevuse üks kahjukindlustusselts.

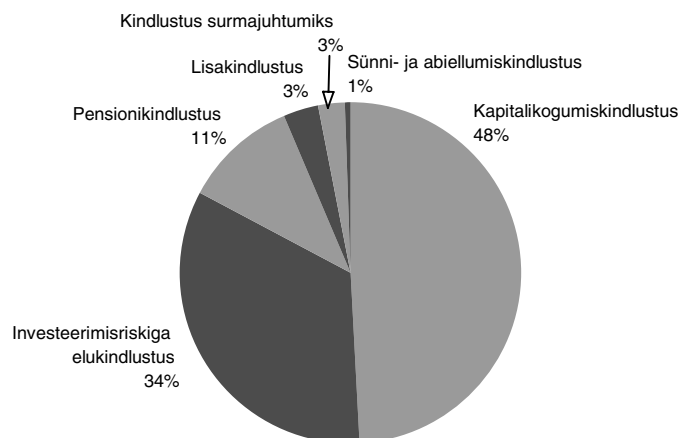
Diagramm 7 Kindlustusseltside arv ja kogutud brutopreemiad, 1995–2004

Elukindlustus

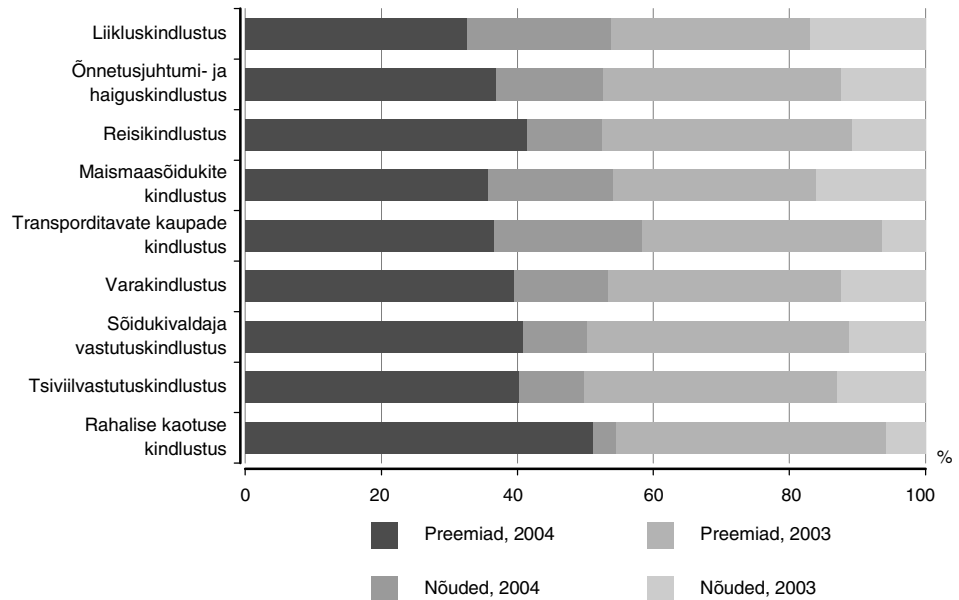
2004. aastal teenisid elukindlustusega tegelevad kindlustusseltsid 114 miljonit krooni kasumit. Bilansimaht suurenes eelmise aastaga võrreldes 35,3% ja oli 2,3 miljardit krooni. Brutopreemiad kasvasid 2003. aastaga võrreldes 14%.

Diagramm 8 Kindlustuspreemiad, 2004

Kahjukindlustus

Võrreldes eelmise aastaga suurenes kahjukindlustusseltsidel bilansimaht 23%, sh vara poolel investeeringud ja kohustuste poolel neto-kindlustustehnilised eraldised samal määral. Preemiate ja nõuete kogumaht on muutunud, kuid nende suhe protsentides on jäänud samale tasemele, kui oli 2003. aastal.

 Diagramm 9 **Kahjukindlustuspreemiad ja -nõuded, 2003, 2004**

Pensionikindlustus

2004. aastal haldas 7 fondivalitsejat 15 kolme investeerimisstrateegiaga kohustuslikku ja 7 vabatahtlikku pensionifondi. Kogumispensioniga liitunud oli 2004. aasta detsembri seisuga 426 808. Aasta jooksul liitus kogumispensioniga 73 632 inimest.

Kogupensioni fondimaht oli 2004. aasta jaanuaris 992 miljonit krooni, aasta lõpus juba 2,5 miljardit. Niisiis suurenes pensionifondide kogumaht aasta jooksul 1,5 miljardi krooni võrra.

EPI (Eesti pensioniindeks) kajastab kogumispensioni fondide osakute puhasväärtuste muutust võrreldes fondide varade summaarse puhasväärtuse eelmiste arvutusperioodide vastavate andmetega. Indeksit arvutab Eesti Väärtpaberikeskus 2002. aastast. 2002. aastal oli kõikide pensioniindeksite baasväärtus 100. EPI suurenes 2004. aasta jooksul 101,31-st 119,84-ni ehk 18,53%.

ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA

Ettevõtluse demograafia statistika andmetel sündis 2003. aastal 4752 uut ettevõtet, mis hõlmas kõikidest 2003. aastal tegutsenud ettevõtetest 12,3%. Suri ehk lõpetas tegevuse 3317 ettevõtet — 8,6%* sellel aastal tegutsenutest.

Ettevõtluse demograafia statistika iseloomustab seda, kui palju tekib igal aastal uusi ettevõtteid (ettevõtte “sünd”), kui palju neist jääb ettevõtlusmaastikule püsima järgmistel aastatel ja kui palju ettevõtteid lõpetab realselt tegevuse (ettevõtte “surm”). Ettevõtluse demograafia statistika tootmisel ei koormata majandusüksusi uue statistilise aruandega, vaid kasutatakse majandusüksuste statistilise registri andmeid. Register, olles ühtlasi ka riikliku ettevõtlusstatistika tootmise alus, sisaldab majandusüksuste kontaktandmeid (registrinumber, nimi, aadress) ning üksuste majandustegevust iseloomustavaid tunnuseid (põhitegevusala, suurusklass töötajate arvu ja käibe järgi). Majanduslikult aktiivsete üksuste kogumi suuruse ja koosseisu muudatuste jälgimiseks analüüsitakse erinevatest infoallikatest kogutud majandusüksuste andmeid mitmetes jaotustes ja kombinatsioonides.

Ettevõtluse demograafia statistika valdkonnas vaadeldakse mittefinantsteenuseid tootvaid ja finantsvahendusega tegelevaid äriühinguid ning 20 ja enama hõivatud töötajaga ehk majanduse vaatevinklist olulisemaid füüsilisest isikust ettevõtjaid. Selle kogumiku koostamise ajaks valmis aastal 2003 sündinud ning aastatel 2002 ja 2003 surnud* majandusüksuste statistika. Esitatud on ka majandusüksuste elujõulisuse andmeid aastate 2000–2003 kohta.

Ettevõtete sünnid

Ettevõtte sünniks loetakse ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni loomist tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses. Sünniks ei loeta ettevõtte tekkimist ühinemise, jagunemise, eraldumise või restruktureerimise tulemusena. Sünniks ei loeta ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Aastal 2003 suurenes Eesti ettevõtete keskmine sünnimäär ehk sündinud ettevõtete osatähtsus majanduslikult aktiivsete üksuste kogumis võrreldes 2002. aastaga ning oli 12,3%. Üldjuhul toimus suurenemine uute ettevõtete loomise arvelt niigi rohkearvulisse kaubanduse valdkonda. Rohkem sündis samuti energeetikas ja ehituses tegutsevaid ning hariduseteenust osutavaid ettevõtteid. Kõikides teistes majanduse valdkondades võis täheldada sündinud üksuste osatähtsuse vähenemist.

Sarnaselt eelmiste aastatega oli uute ettevõtete osatähtsus 2003. aastal kõige väiksem mäetööstuses ja energeetikas — vastavalt 2,9% ja 4,2%. Ka töötlevas tööstuses oli sündinud ettevõtteid keskmise näitajaga võrreldes tunduvalt vähem. Lisaks näitas uute ettevõtte osatähtsus selles valdkonnas tegutsenud ettevõtetes selget langevat trendi — kui 2000. aastal oli sündinute hulgas tööstusettevõtteid 9,1%, siis aastal 2003 vaid 7,1%. Vähenemise põhjusena võib siin välja tuua nendes valdkondades tegevuse alustamiseks vajalike tootmistegurite kalli hinna ja ka raskusi uute kõrge kvalifikatsiooniga oskustöölise ja insener-tehnilise personali leidmisel.

Ka veonduse, laonduse ja side valdkonnas vähenes sündinud ettevõtete osatähtsus võrreldes eelmiste aastatega ning oli 8,3%. Siin oli oma roll logistikateenuste turul püsivalt kasvaval konkurentsil.

Ehitusettevõtete sünnimäär oli aastatel 2000–2003 selgelt kasvutrendis: sündinud ehitusettevõtete osa kõikide ehituse valdkonnas tegutsevate ettevõtete hulgas kahekordistus kolme aastaga ning oli 2003. aastal 12,2%. Selline tendents on seletatav eelkõige elamuehituse aktiivse arenguga, mida omakorda mõjutas pankade soodsatest laenuingimustest tulenev elanike kasvanud ostujõud.

Tänu välis- ja siseturismi positiivsele arengule hõlmas majutuse ja toitlustuse valdkonnas sündinud ettevõtete osa eelmistel aastatel üle kümnendiku. Kuid ka selles valdkonnas tekkis

* Ettevõtete surmade andmed 2003. aasta kohta on esialgsed ja neid revideeritakse järgmisel aastal, lähtudes ettevõtluse demograafia statistika tootmise meetodikast.

2003. aastal vähem uusi ettevõtteid. Suur konkurents ja aastaid turismiturul teenuseid pakkunud firmade tugevnemine ja laienemine ei lubanud tekkida uutel ettevõtetel rohkem kui 9,1% ulatuses.

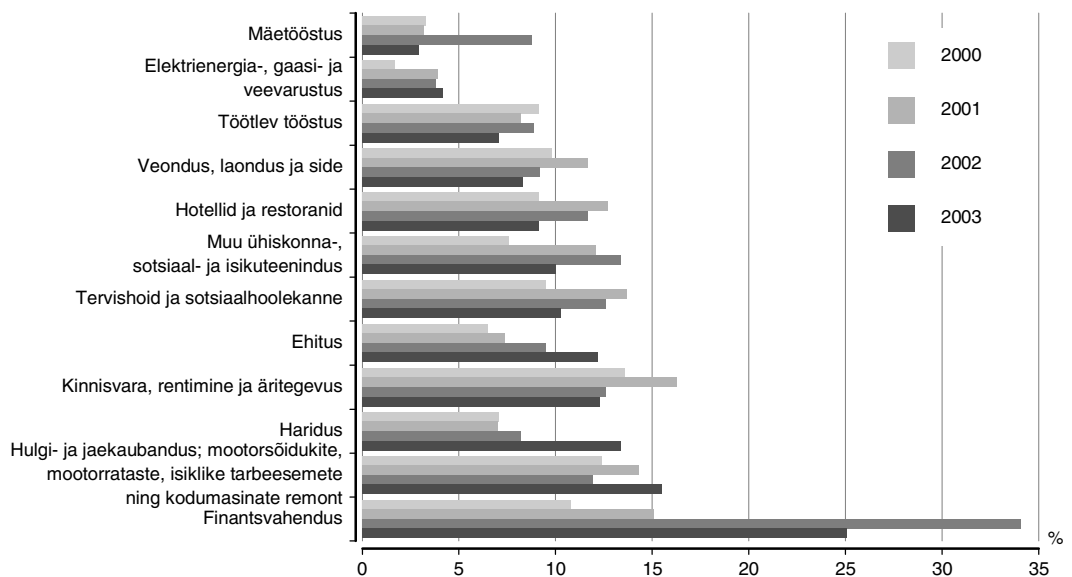
Kinnisvara ja äriteeninduse valdkonnas on samuti nähtav ettevõtete sünnumäära langus. Sellegipoolest on need valdkonnad endiselt populaarsed ettevõtlusega alustanute seas — aastal 2003 oli nende valdkondade ettevõtete sünnumäär 12,3%, mis on võrdne ettevõtete aasta keskmisega.

Enim oli 2003. aastal sündinud ettevõtteid traditsiooniliselt kaubanduse valdkonnas — 15,5%. Põhjuseks oli tõusnud elatustase ja pankadest laenusaaamise võimaluste lihtsustamine ning sellest tulenevalt ka suurenenud ostujõud.

Hariduse valdkonna üllatavalt suure sünnumäära kasvu — 7%-st 2001. aastal 13,4%-ni 2003. aastal — üks oluline põhjus oli tööandjate tähelepanu töötajate koolitamisele ning elanike suur huvi võõrkeelte õppimise vastu. See tõi kaasa täiskasvanute koolituse teenust osutavate uute ettevõtete aktiivse juurdekasvu.

Euroopa Liidu keskmine ettevõtete sünnumäär oli 2002. aastal 10,7%, kahe protsendi võrra suurem kui kahel eelmisel aastal. Kõige rohkem uusi üksusi sündis Lätis, kus nende osatähtsus oli 21,8%. Võrreldes Euroopa Liidu keskmisega rohkem kui kahekordne näitav on tingitud Läti ettevõtluse demograafia statistika muutunud meetodikast, kus ettevõtluse demograafia statistikasse lisati füüsilisest isikust ettevõtjate info. Leedus sündis 2002. aastal 10% ettevõtteid. Madalaim sünnumäär oli endiselt Rootsis, kus sündinud üksuste osakaal oli ainult 6,1%.

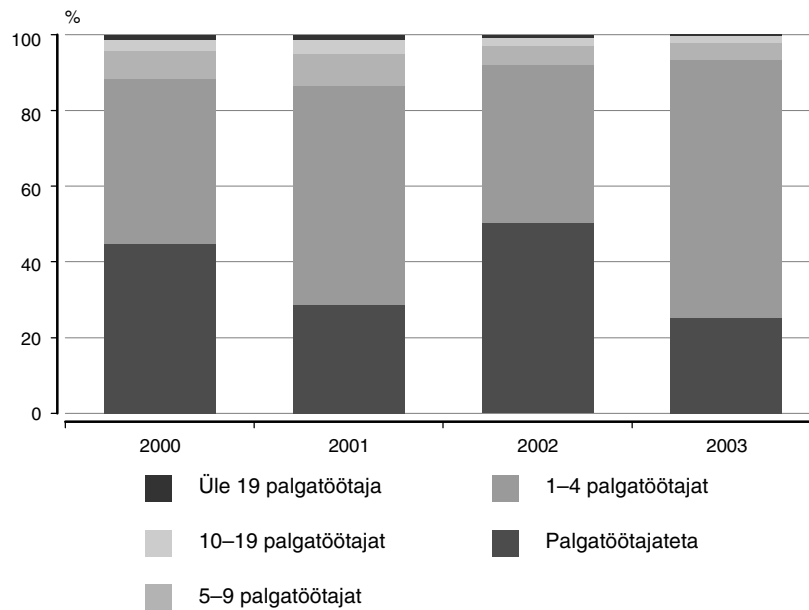
Diagramm 1 Ettevõtete sünnumäär tegevusala järgi, 2000–2003

2003. aastal sündinud ettevõtete keskmine töötajate arv oli 1,6, mis on kolme eelmise aastaga võrreldes väikseim: 2000., 2001. ja 2002. aastal oli see näitav vastavalt 2,8, 3 ja 2,4. Rohkem kui kahes kolmandikus 2003. aastal sündinud ettevõttes oli palgatud 1–4 töötajat. Ilma palgatööjõuta alustas tegevust neljandik ettevõtetest. Sündinud ettevõtete keskmine suurus vähenes uute suuremate üksuste vähenemise arvel — sünniaastal 10–19 töötajaga tegutsenud ettevõtteid oli alla 2% ning 20 ja enama töötajaga alla poole protsendi.

Euroopa Liidus töötas 2002. aastal sündinud ettevõtetes keskmiselt 2,9 inimest. Leedus oli tööga hõivatuid uutes ettevõtetes keskmiselt kõige rohkem — 5 inimest. Märkimisväärselt väikesed olid jätkuvalt Soomes sündinud ettevõtted — nende keskmine suurus oli arvatud taandatud täistööajale ega ületanud 0,5 töötajat.

Diagramm 2 Sündinud ettevõtted suuruse järgi, 2000–2003

Ettevõtete surmad

Ettevõtte surmaks loetakse ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni likvideerimist tingimusel, et teised ettevõtted selles sündmuses ei osale. Surmaks ei loeta ettevõtte likvideerimist ühinemise, ülevõtmise, jagunemise või restruktureerimise tulemusena. Surmaks ei loeta ka juhtumit, kus momendil mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Eesti ettevõtete surmamäär on viie viimase aasta vältel oluliselt kahanenud. Kui 1999. aastal lõpetas oma äri tegutsenud ettevõtjatest iga viies, siis aastatel 2002 ja 2003 oli selliseid vastavalt vaid 7,6% ja 8,6%. Alates 2001. aastast on alanud uus tendents — sündinud ettevõtte arv hakkas ületama samal aastal kadunud ettevõtete arvu.

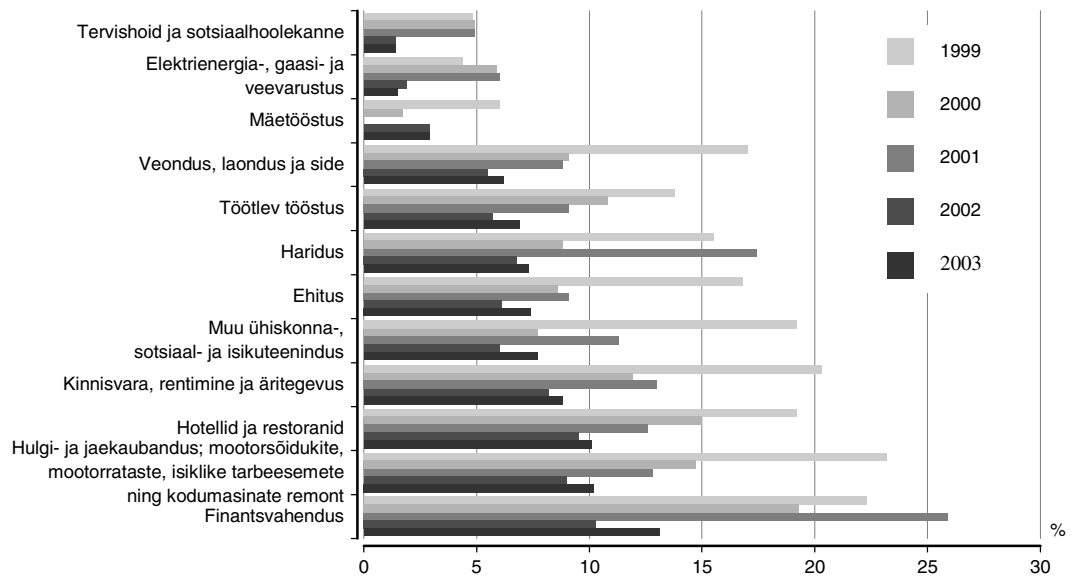
2002. ja 2003. aastal tegevuse lõpetanud üksuste osatähtsus vähenes kõikides majandusvaldkondades. Kõige rohkem — 3–4 korda — vähenes surmamäär paari eelmise aastaga võrreldes energeetika-, gaasi- ja veevarustuse valdkonnas.

Mõlemal aastal oli surnud ettevõtete osatähtsus väikseim tervishoiu ja sotsiaalhoolekandega tegelevate ettevõtete seas — ainult 1,4%. Võttes arvesse, et samal perioodil sündis tervishoiuettevõtteid viis-kuus korda enam, võib tõdeda tervishoiuvaldkonna aktiivset arengut 2000-ndate aastate alguses.

Silmapaistev on samuti haridusettevõtete juurdekasv: 2002. aastal oli sündinud ettevõtteid 1,4% rohkem kui surnuid, 2003. aastal aga oli see vahe juba 6,1%.

Kaubanduses kui suhteliselt ebastabiilsel alal sünnib ja sureb igal aastal ettevõtteid kõige enam. 2002. ja 2003. aastal ületas kaubanduses sündinud ettevõtete osakaal surnud ettevõtete osakaalu vastavalt 2,9% ja 5,3%.

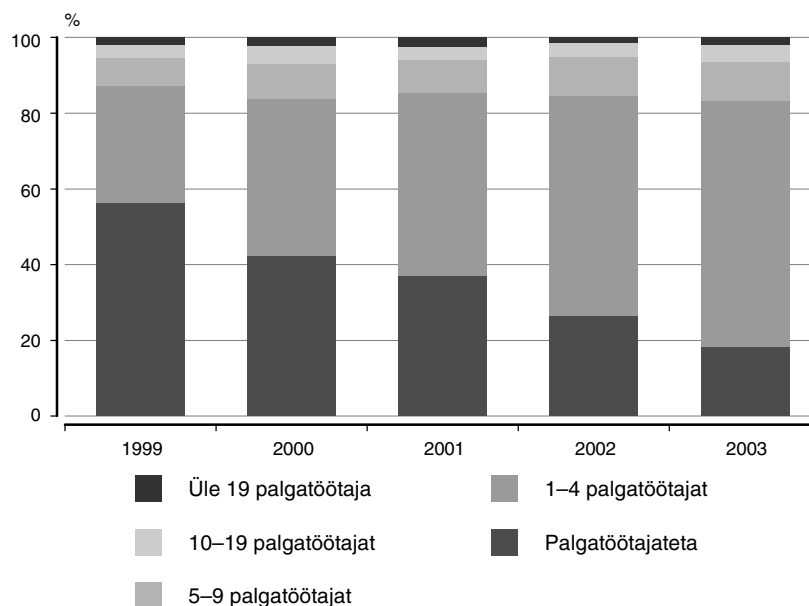
Euroopa riikide viimased kättesaadavad surmamäärade andmed on 2001. aasta kohta. Nende põhjal olid Eestiga võrreldes kõige sarnasema ettevõtete surmamääraga Tšehhi, Ungari ja Rumeenia (vastavalt — 11,3%, 11% ja 12%). Meie Balti naabritel oli surnud ettevõtete osatähtsus oluliselt väiksem — Leedus 6,9% ja Lätis 9,2%. Kõige rohkem, ligi 15%, oli tegevuse lõpetanud ettevõtteid Slovakkias. Väikseima ettevõtete surmamääraga riik oli 2001. aastal Portugal, kus vastav näitav oli 4,7%.

Diagramm 3 Ettevõtete surmamäär tegevusala järgi, 1999–2003

Aastatel 2002 ja 2003 oli tegevuse lõpetanud Eesti ettevõtetes keskmine hõivatud töötajate arv vastavalt 3,1 ja 3,2. Aastate 1999–2003 kohta on selgelt jälgitav tendents, kus järjest väheneb viimasel eluaastal palgatöötajateta tegutsenud ettevõtete arv. Kui 1999. aastal oli selliseid ettevõtteid üle poole, siis iga aastaga nende osatähtsus vähenes, hõlmates 2003. aastal vaid 18,2%. Vastavalt sellele suurenes vaadeldaval ajavahemikul nende ettevõtete arv, kus palgatöötajad olid töö lõpetanud tegevuse lõpuni. 1999. aastal oli surnud ettevõtetest 1–4 töötajaga alla kolmandiku, 2003. aastal aga ligi kaks kolmandikku.

10–19 töötajaga ettevõtete osatähtsus ei ületanud lõpetanute seas vaadeldavatel aastatel 5%. Üle 20 töötajaga surnud ettevõtteid oli ligi 2%.

Euroopa Liidus oli 2001. aastal surnud ettevõtetes keskmiselt 2,2 tööga hõivatut. Suurim oli see näitav jätkuvalt Portugalis — 4,7 inimest. Märkimisväärselt väikesed olid jätkuvalt Soomes surnud ettevõtted — nende keskmine suurus ei ületanud 0,4 töötajat.

Diagramm 4 Surnud ettevõtted suuruse järgi, 1999–2001

Ettevõtete elujõulisus

2000. aastal sündinud ettevõtetest jätkas neljandal tegutsemisaastal ehk 2003. aastal tegevust 55,2%. Jätkas tegevust kaks 2000. aastal sündinud mäetööstusettevõtet. Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustusega tegelevate ettevõtete elujõulisuse tase on olnud muutumatu — 80%.

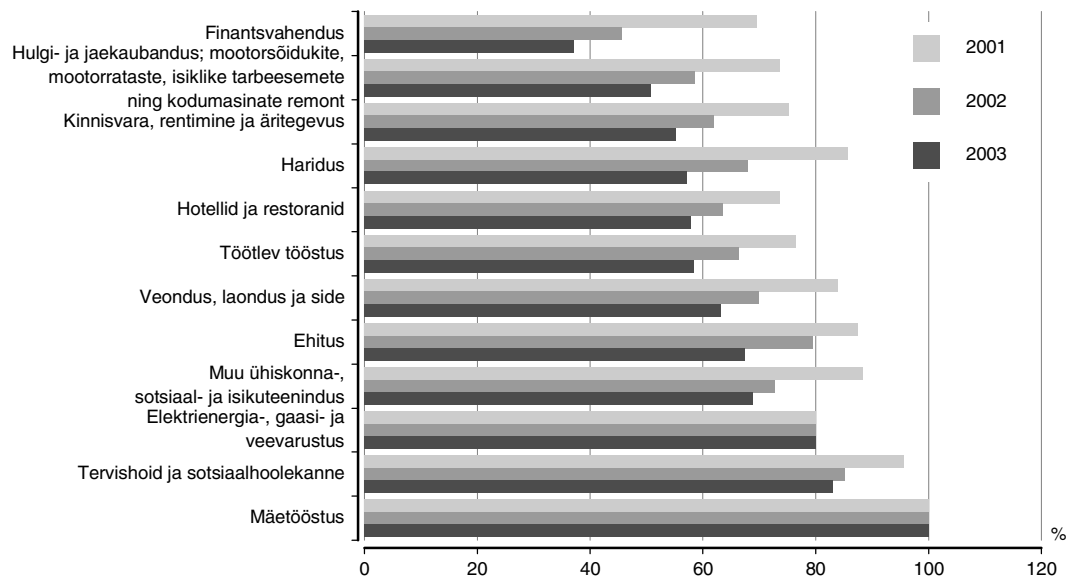
Suure elujõulisusega olid tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeteenuste osutajad — 2003. aastaks oli selle valdkonna ettevõtetest majandusturule jäänud 83%. Tervishoiuteenuste turu kiire areng ja stabiilsus 2000-ndate aastate alguses viitab otseselt elanike kasvanud huvile oma tervise ja heaolu vastu.

Üsna elujõulised olid ehitusettevõtted ning ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindusega tegelevad ettevõtted — nendest jäi tegutsema 2003. aastani üle kahe kolmandiku. Ka veondus-, laondus- ja sideettevõtted olid elujõulised. 2000. aastal selles valdkonnas sündinud ettevõtetest lõpetas tegevuse vaid veidi üle kolmandiku.

Võrdne oli majutus- ja toitlustus- ning haridusettevõtete püsimise määr — ligi 57%. Kaubandusettevõtete elujõulisus oli üsna väike: nelja aastaga jäi sündinud ettevõtetest tegutsema ainult pool.

Euroopa riikides 2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus on teada ainult 2002. aasta kohta — üldjuhul ületab see näitartv 70%. Eestis oli vastav näitaja 62,7%. Kõige lähedasem sellele on Ungari näitartv — 68%. Lätis oli kolm aastat üle elanud ettevõtteid 70% ja Leedus 71%. Kõige elujõulisemad ettevõtted olid Slovakkias ja Rootsis, kelle vastavad näitartvud olid 89% ja 88%.

Diagramm 5 2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus tegevusala järgi, 2001–2003

VÄLISKAPITAL EESTI ETTEVÕTLUSES

93% ettevõtetest oli Eesti omanike kontrolli all. Mida suuremad ettevõtted, seda olulisem osakaal on välisriikide kontrollitud ettevõtetel. Pool 20 ja enama hõivatuga välisriikide kontrollitud ettevõtetest oli Soome ja Rootsi omanike kontrolli all.

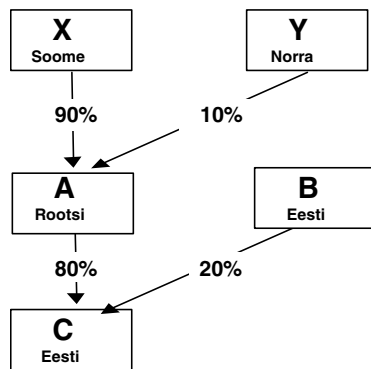
Maailma majanduse arengus on oluline trend globaliseerumine, mida on viimastel aastakümnetel jälgitud kasvava huviga Euroopas ja ka Eestis. Uurimaks ettevõtluse üleilmastumise taset Eestis ja välisriikide kontrollitud ettevõtete rolli majanduses, alustas Statistikaamet Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) koordineeritud projekti raames ettevõtluse aastastatistika tootmist ettevõtteid kontrollivate omanike riikide järgi. Esimest korda toodeti ettevõtluse põhinäitajad 2003. aasta kohta.

Eesmärk on toota andmeid ettevõtete üle lõplikku kontrolli omavate üksuste asukohariikide järgi. Kontroll eksisteerib, kui teisel üksusel on ettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osakutest üle 50% või kui teisel üksusel on ettevõtte tegevus- ja finantspoliitika üle mõjuvõim muul viisil. Kontroll tähendab võimet määrata ettevõtte üldist poliitikat. Selleks võib olla suurem kui 50%-line osalus ettevõtte hääleõiguses või seadusest või lepingust tulenev õigus nimetada või tagasi kutsuda enamikku tegevjuhtkonnast või kõrgema juhtorgani liikmetest. Lõplikku kontrolli omavat üksust ei saa kontrollida ükski teine üksus, ta on viimane lüli kontrolliahelas. Suurte rahvusvaheliste kontsernide puhul võivad kontrolliahelad olla väga pikad ja keerulised ning hõlmata mitmeid riike.

Lõplikku kontrolli võivad omada nii juriidilised isikud (ettevõtted, asutused, fondid, pangad jms) kui ka eraisikud. Kui kontrolli omab juriidiline isik, on asukohariigiks tema registreerimise (näiteks äriregistris) riik, kui eraisik, siis alalise elukoha riik (riik, mille resident ta on).

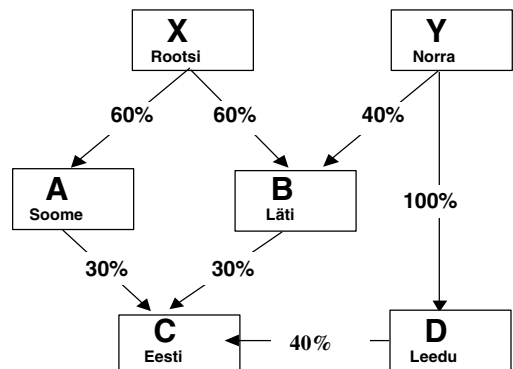
Alati ei ole kontroll koondunud ühe kontrolliva omaniku kätte, vaid on loodud ühissettevõtte, kus kontrolli ei ole ühelgi osanikul. Näiteks juhul, kui Eestis tegutsevas ettevõttes on hääleõigus jaotatud võrdselt 50% Rootsi ja 50% Soome osanikule. Sellised ettevõtted on paigutatud eraldi jagatud kontrolli kategooriasse.

Joonis 1 **Otsese hääleenamusega kontroll**
Ettevõtet C kontrollib Soome üksus X.

Kaudse hääleenamusega kontroll.

Ettevõtet C kontrollib Rootsi üksus X. Üksus X kontrollib ettevõtteid A ja B (kummaski ettevõttes osalus 60%). A ja B kontrollivad 60% (30% + 30%) ettevõtetest C.

Kontroll määratakse aasta lõpu seisuga. Niisiis on 2003. aasta andmed 2003. aasta 31. detsembri seisuga kontrolli omavate riikide järgi.

Andmestik ei sisalda põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtete (EMTAK A ja B) andmeid. Samuti ei ole finantsvahenduse ettevõtete (EMTAK J) andmeid, sest nende tegevuse omapära tõttu erineb kogutud andmestik mittefinantsteenuseid tootvate ettevõtete andmetest.

Ettevõtluse aastastatistika andmete tootmisel kasutatakse valikvaatlust. Kõikselt uuritakse 20 ja enama tööga hõivatud isikuga ettevõtteid. Projekti käigus uuriti ja testiti mitmesuguseid meetodeid valikuliselt uuritud osa (alla 20 hõivatuga ettevõtteid) andmete hindamiseks riikide järgi. Kahjuks ei andnud ükski testitud meetoditest piisavalt kvaliteetseid tulemusi. Seetõttu on võimalik põhilised majandusnäitajad esitada vaid 20 ja enama hõivatuga ettevõtete kohta. Ettevõtete arv on kõigi suurusgruppide ettevõtete kohta.

Välisettevõtted Põhjamaade kontrolli all

2003. aastal tegutses Eestis üle 35 000 ettevõtte (välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted). Valdavat osa Eestis tegutsevatest ettevõtetest kontrollisid Eesti osanikud ja aktsionärid. Otsustav osa oli seejuures arvukatel väikestel, alla 20 hõivatuga ettevõtetel, millest vaid 5% kontrollisid välisriigid. Suurema töötajate arvuga ettevõtete hulgas kasvab väliskontrolli all olevate ettevõtete osa oluliselt. Viiendikus kõigist 20 ja enama hõivatuga ettevõtetest oli kontroll välisomanike käes. 100 ja enama hõivatuga ettevõtete hulgas suureneb nende osa veelgi, hõlmates kolmandiku.

Kõige suurem oli väliskontrolli all olevate ettevõtete osakaal tööstustegevusaladel. Mäetööstuses kontrollis välisomanik iga viiendat ja töötlevas tööstuses iga üheksandat ettevõtet. Oluline osa oli väliskontrollil ka äriteeninduses. Seevastu hariduses ja tervishoius olid vaid üksikud välisettevõtted.

Kontrollivate omanike asukoha riikide hulgas oli tähtsaim Soome. Soome omanikele kuulus välisettevõtetest rohkem kui kolmandik. Tähtsuset teine riik oli Rootsi, mille osaks oli kõigist välisettevõtetest kaheksandik. Nende kahe riigi kontrolli all olevad ettevõtted hõlmasid ka suurema osa kogu Euroopa Liidu välisettevõtetest. Muudest maailma riikidest olid arvukamad Ameerika Ühendriikide ja Venemaa omanike ettevõtted.

Tabel 1 **Ettevõtete arv lõplikku kontrolli omavate riikide ja regioonide järgi, 2003***

Regioon/Riik	Ettevõtete arv kokku	Osakaal, %	20 ja enama hõivatuga ettevõtete arv	Osakaal, %
Eesti	33 119	93,1	2785	80,7
Euroopa Liit (v.a Eesti)	1 965	5,5	524	15,2
Soome	884	2,5	215	6,2
Rootsi	322	0,9	110	3,2
Saksamaa	188	0,5	51	1,5
Holland	118	0,3	32	0,9
Taani	117	0,3	37	1,1
Suurbritannia	90	0,3	24	0,7
Läti	63	0,2	6	0,2
Itaalia	44	0,1	2	0,1
Leedu	35	0,1	5	0,1
Muu	104	0,3	42	1,2
Muu Euroopa	169	0,5	41	1,2
Venemaa	75	0,2	6	0,2
Norra	40	0,1	18	0,5
Šveits	24	0,1	9	0,3
Muu	30	0,1	8	0,2
USA	136	0,4	45	1,3
Muu maailm	128	0,4	34	1,0
Jagatud kontroll	51	0,1	22	0,6
KOKKU	35 568	100	3 451	100

* Välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.

Soome ja Rootsi kontrolli puhul torkas silma suhteliselt suurem töötleva tööstuse ettevõtete osakaal. Kui keskmiselt oli töötleva tööstuse ettevõtteid 13% kõigist vaatluse all olevatest ettevõtetest, siis Soome ja Rootsi omanike poolt kontrollitud ettevõtete hulgas oli neid rohkem kui neljandik.

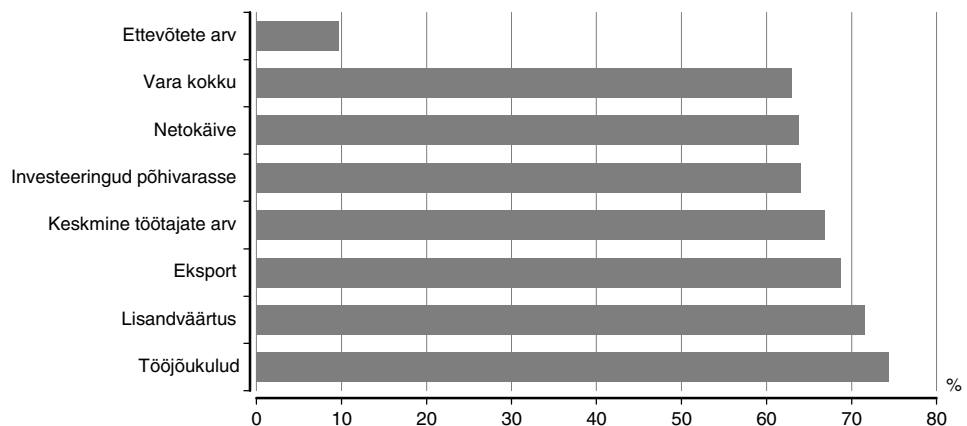
Väljaspool Euroopa Liitu asuvatel omanikel oli ülekaalukalt kõige rohkem äriteeninduse ettevõtteid. Siin oli kõige suurem osa Ameerika Ühendriikidel, Šveitsil, aga ka maksuvabadel piirkondadel, nagu Briti Neitsisaared, Bahama jt.

Väliskontroll 20 ja enama hõivatuga ettevõtetes

Ettevõtete arv

Kuigi arvuliselt on 20 ja enama hõivatuga ettevõtteid kõigist ettevõtetest veidi alla kümnendiku, on nende majandusnäitajad määrava tähtsusega. Nendes ettevõtetes on rakenduse leidnud kaks kolmandikku töötajatest ning tööjõukulud hõlmavad kõigi suurusgruppide vastavatest kulutustest kolmveerandi. Samuti on 20 ja enama hõivatuga ettevõtetel oluline roll netokäibe ja lisandväärtuse loomisel, kus nende osakaal oli 2003. aastal vastavalt 64% ja 72%.

Diagramm 1 20 ja enam hõivatuga ettevõtete osakaal tähtsamate näitajate järgi, 2003*

* Välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.

Tööga hõivatud isikud

2003. aastal tegutses 345 120 ja enama hõivatuga ettevõtet (välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.). Neist 80% kontrollis Eesti omanik. 215 ettevõtet oli Soome ja 110 Rootsi omaniku kontrolli all. Need kaks riiki kontrollisid peaaegu niisama palju ettevõtteid kui teised välisriigid kokku.

Väliskapital on Eestisse tulnud valdavalt odavama tööjõu pärast. Rohkem kui 260 000-st ettevõtetes hõivatud isikust oli välisomanike kontrolli all olevates ettevõtetes rakenduse leidnud üle 77 000 ehk ligi 30%. Töötlevas tööstuses töötas välisettevõtetes koguni 40% hõivatutest. Eriti suur oli välisomanike kontrolli all olevate ettevõtete osakaal sellistel tööstustegevusaladel nagu tekstiiltootmine, paberi- pabertoodete tootmine ning elektrimasinate ja -aparaatide tootmine.

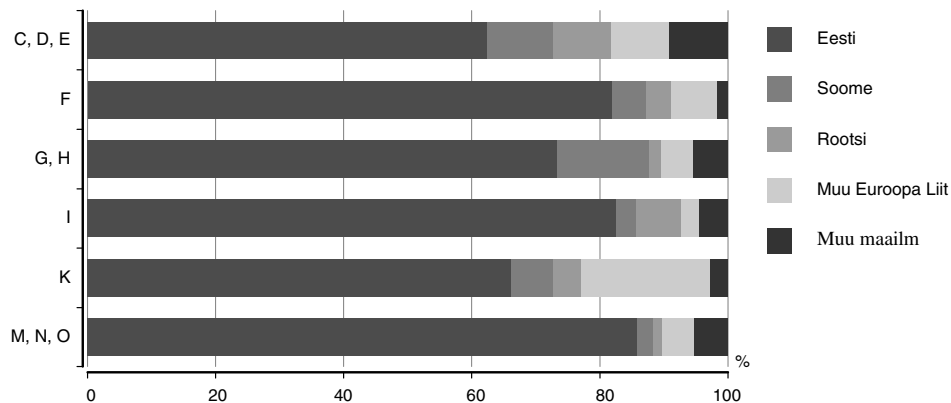
Kinnisvara-, üürimis- ja äriteeninduse tegevusalal oli välisriikide omanike kontrolli all olevates ettevõtetes hõivatud kolmandik töötajatest. Seejuures olid põhilisteks kontrollijateks omanikud muudest Euroopa Liidu riikidest, mitte aga Soomest ja Rootsist. Oluline roll oli siin Taani turvatöö ja juurduse ning tarkvara nõustamise ja tarnimise teenuste osutajatel. Nii Soome kui ka Rootsi puhul oli kõige arvukamalt kontrollitavaid ettevõtteid töötlevas tööstuses, vastavalt 103 ja 71.

Välismaa omaniku kontrolli all olevad ettevõtted oli suuremad kui Eesti omanike ettevõtted. Kui keskmiselt töötas 20 ja enama hõivatuga ettevõttes 75 inimest, siis Eesti omanike ettevõttes oli see näitaja 66. Rootsi omanike ettevõtte oli keskmisest peaaegu kaks korda suurem — 146 hõivatuga. Seda näitajat mõjutavad eelkõige suured tekstiiltootmise, postside ja telekommunikatsiooni, mootorsõidukite osade ning lisaseadmete tootmise ja

ehituse ettevõtted. Keskmises Soome omaniku ettevõttes oli 109 hõivatut. Keskmisest kõrgema näitaja kujunemisele aitasid kaasa suured toiduainetööstuse ettevõtted, jaekaubandusettevõtted ning elektrimasinate ja aparaatide tootmise ettevõtted.

Diagramm 2 **20 ja enama hõivatuga ettevõtete hõivatute arv kontrollivate riikide/regioonide ja tegevusala järgi, 2003***

* Välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.

Realiseerimise netokäive

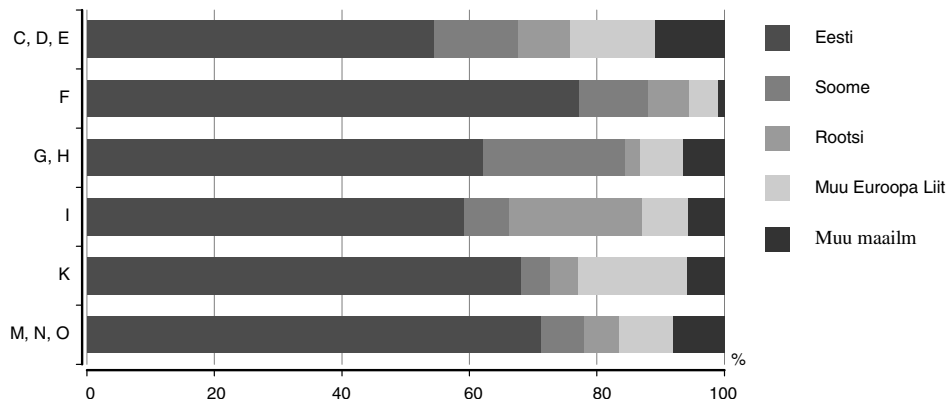
Välisomanike kontrollitud ettevõtted müüsid 2003. aastal kaupu ja teenuseid 86 miljardi krooni eest. See hõlmab uuritud tegevusalade 20 ja enama hõivatuga ettevõtete netokäibest 40%. Suurim panus oli välisomanike kontrollitud ettevõtetel töötlevas tööstuses, kus nende müük hõlmab poole kogumüügist.

Väliskapitalil põhinevad ettevõtted on rohkem ekspordile suunatud. Nende osa ekspordikäibes oli 55%, seejuures töötleva tööstuse ekspordis 62%.

Riikide lõikes andsid Soome omanike ettevõtete netokäibest poole kaubandusettevõtted. Nende keskmine aastakäive oli ettevõtte kohta 315,4 miljonit krooni. Samal ajal jäi kõigi omanike ettevõtete keskmine näitaja peaaegu kolm korda väiksemaks, olles 111 miljonit. Rootsi puhul oli suurim osa netokäibest töötleval tööstusel. Eriline roll oli selles tekstiilitootmisettevõtetel.

Välisettevõtete tootlikkus oli suurem kui Eesti omanike ettevõtete tootlikkus. Keskmise väliskontrolli all oleva ettevõtte töövõime (netokäibe alusel) oli 1,11 miljonit krooni, Eesti omanike ettevõttes aga 0,73 miljonit.

Diagramm 3 **20 ja enama hõivatuga ettevõtete netokäive kontrollivate riikide/regioonide ja tegevusala järgi, 2003***

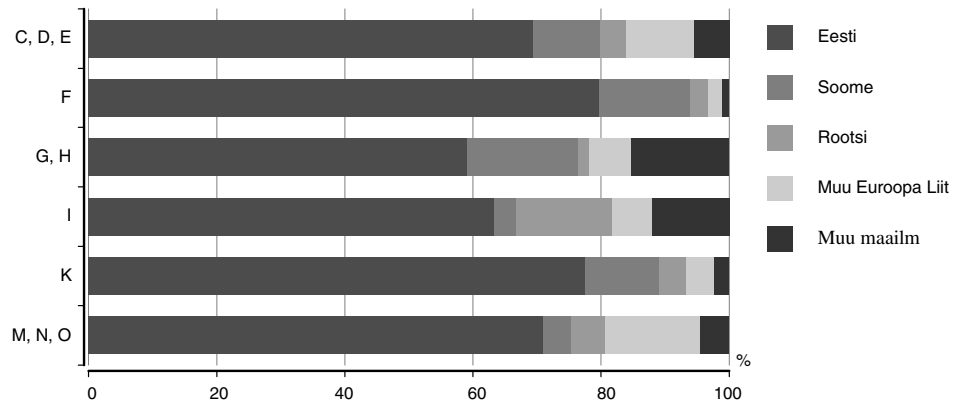
* Välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.

Investeeringud

Investeeringud põhivarasse on tootmise laiendamise ning arengu põhieeldus. 2003. aastal soetasid väliskontrolli all olevad ettevõtted põhivara 5,3 miljardi krooni väärtuses. See oli kolmandik koguinvesteeringutest. Kaks kolmandikku ehk 11 miljardit krooni investeerisid Eesti omanike ettevõtted. Tegevusalati olid välisettevõtete investeeringud Eesti ettevõtete investeeringutest suuremad majutuses ja toitlustuses, muude isikuteenuste puhul ja ka töötlevas tööstuses.

Soome omanike ettevõtete investeeringutest suurim osa ehk 44% olid investeeringud töötleva tööstuse ettevõtete põhivara soetamisele. Rootsi omanike suurimad investeeringud tehti veondus-, laondus- ja sideettevõtetes.

Diagramm 4 **20 ja enama hõivatuga ettevõtete investeeringud kontrollivate riikide/regionide ja tegevusala järgi, 2003***

* Välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.

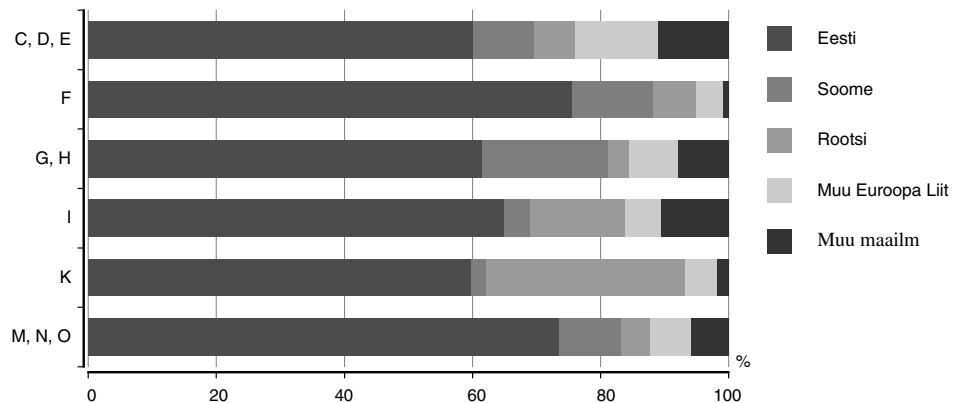
Vara

Tootmis- või teenindustegevuses kasutatavat vara oli 2003. aasta lõpus ettevõtetel 171 miljardi krooni väärtuses. Väliskontrolli all olevate ettevõtete vara hõlmas sellest 38% ehk 64 miljardi krooni. Vara struktuuris oli välisomandi ettevõtetel põhivara 57% ja käibevara 43% ulatuses. Eesti omanike ettevõtete vara struktuur oli sellest erinev. Põhivaral oli 8 protsendipunkti võrra suurem osa kui käibevaral.

Välisriikide omanike ettevõtetes oli üle poole varast töötlevas tööstuses ja toitlustuses ning majutuses. Teistel tegevusaladel oli ülekaalus Eesti omanike ettevõtete vara.

Soome omanike ettevõtete varast oli kaks kolmandikku töötleva tööstuse ja kaubandusettevõtete vara. Rootsi omanike ettevõtete varast oli ligi 90% töötleva tööstuse ettevõtete, veondus-, laondus- ja sideettevõtete ning äriteenindusettevõtete vara.

Diagramm 5 **20 ja enama hõivatuga ettevõtete vara kontrollivate riikide/regionide ja tegevusala järgi, 2003***

* Välja arvatud põllumajandus-, metsamajandus- ning kalandusettevõtted ja finantsvahenduse ettevõtted.

Tegevusalad

- C — Mäetööstus
- D — Töötlev tööstus
- E — Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
- F — Ehitus
- G — Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont
- H — Hotellid ja restoranid
- I — Veendus, laendus ja side
- K — Kinnisvara, rentimine ja äritegevus
- M — Haridus
- N — Tervishoid ja sotsiaahoolekanne
- O — Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus

SUMMARY OF ECONOMIC ACTIVITIES IN 2004

The economic growth in Estonia in 2004 was 7.8%. Non-financial corporations account for the largest share in GDP, their growth was more rapid — 8%. Manufacturing influenced the economic growth most.

As a whole, the year 2004 was continually a good year to the Estonian economy. The gross domestic product (GDP) as one of the most widely used economic development indicators, increased in constant 2000 prices by 7.8% compared to 2003. The growth exceeded the growth rate of the previous years. The economic growth was continually based mainly on the strong domestic demand. The fast development in the domestic demand was based on the increasing private consumption expenditure and investments.

Private consumption expenditure increased in current prices by 4.2% compared to 2003. The increase was boosted by favourable loans conditions and situation in labour market but also rising wages. The growth of the gross capital formation was not as large as in 2003 but still 6.0% in adjusted constant prices.

The biggest share of the value added was created by non-financial corporations. Their growth was 8% in constant prices. The growth was bigger than the overall growth of the Estonian economy. The biggest influence was given by manufacturing. Also the financial corporation had a big impact. These 2 activities gave almost a half of the value added growth in basic prices.

The exports of goods and services in constant prices increased 16%. The growth was by 10% bigger than in the previous year. The export of goods as well export of services increased. Remarkable is that the increase of exports was more rapid than the growth of imports.

In 2001 the number of employed persons that had continuously decreased since the year 1990, increased for the first time. The increase of the employment continued in the two following years. Despite that in 2004 the growth was not so rapid anymore, the number of employed persons amounted to 596,000. The unemployment rate decreased continually. In 2004, the unemployment rate fell to 9.7%, which was the lowest level since 1998. In 2004 the average monthly gross wages and salaries were 7,287 kroons; compared to the previous year wages increased by 8.4%.

After the very low growth in prices in 2003, in 2004 the prices rose rapidly. The main reasons were increase of tax rates caused by accession to the European Union and rise of fuel's prices in world market. The percentage change of the consumer price index in 2004 compared to 2003 was 3.0%. The prices of goods changed by 2.9 % and the prices of services 3.3%. The change in the consumer price index was mainly influenced by the increase in the prices of motor fuel, housing services and sugar.

In 2004, there were 39,623 non-financial corporations, 497 financial corporations and 52,474 sole proprietors — a total of over 92,000 enterprises in Estonia. The number of enterprises increased, mainly on account of non-financial corporations, which was 7% bigger than in 2003.

70% of enterprises are active in agriculture, forestry, trade, business or personal service activities. In agriculture and forestry sole proprietors predominate — 93% in enterprises of these activities. Predominance of sole proprietors in enterprises is also in fishing, transport as well as in personal and business service activities. There are more commercial undertakings than sole proprietors in manufacturing, electricity, gas and water supply, construction, and also in trading activities and hotels-restaurants.

As usual, the largest increase in the number of enterprises was in real estate, renting and business activities and also in other community, social and personal service activities. There were over 3,100 enterprises more than in 2003 in these activities.

Enterprises' revenues amounted to 460 billion kroons and costs made up over 425 billion kroons. Compared to 2003 the revenues increased by 18% in 2004. The increase of enterprises' net profit was not as rapid as a year before. The biggest increase was in agriculture and forestry activities. Real estate, renting and business activities had the

biggest impact on the increase of net profit. The increase of the profit of the aforementioned activities was 55% from the total increase.

Although the total number of sole proprietors is large, the proportion of their revenues of total business revenues is small — 1.5% in 2004.

NON-FINANCIAL CORPORATIONS

This chapter presents main financial data of non-financial corporations (hereinafter enterprises) registered in Estonia.

The year 2004 was continually a good year to Estonian enterprises. The increase of the net sales was bigger than a year before. It was a result of the increase in domestic demand as well as in export. Enterprises reported the largest profit received so far — more than 31 billion kroons, which is a fourth bigger than in 2003. The value added generated by enterprises increased 16% compared to the previous year.

Enterprises produce the largest proportion of the gross domestic product. In 2004 the value added generated by enterprises amounted to 86 billion kroons. It was 16% more than in 2003. The value added generated by one enterprise was on the average more than 2 million kroons, 8% bigger than the average in 2003. Value added per employee in enterprises was in average 205,000 kroons, it was 13% more than in 2003.

The biggest influence on the economic growth in enterprises sector was given by manufacturing, trade, real estate, renting and business services, transport, storage and telecommunication and construction activities. In 2004 these five activities accounted for 84% of the value added created by enterprises. The biggest value added creators are manufacturing enterprises. Their relative importance from the total value added of enterprises was 26% in 2004. The value added of manufacturing enterprises increased by a tenth compared to the previous year due to faster growth of net sales because of increased domestic demand and export, but also as a result of increased productivity. The fastest increase of value added was in real estate and business services activity due to the increase of revenues in real estate sector and fast growth of profitability.

There were 39,623 enterprises operating in Estonia at the end of 2004. According to the international classification, 81% of enterprises are micro enterprises, i.e. with less than 10 persons employed. Only 4% of enterprises were medium or big enterprises, i.e. with 50 or more persons employed. In 2004 the number of enterprises grew by 2,700, of which the majority were micro enterprises.

During recent years the micro enterprises played an important role in the development of Estonian entrepreneurship. Their number has increased, importance has grown in employment as well in economic values. Micro enterprises were employers with approximately 20% of persons employed.

There were 428,000 persons employed in enterprises in Estonia at the end of 2004, showing an increase of 11,000 over the year 2003. 31% of all persons were employed in the industrial enterprises, and a fifth in trading enterprises. Compared to 2003, the employment increased in micro enterprises, but also in enterprises with 100 and more persons employed. At the same time employment decreased in the group of enterprises with 10–99 persons employed. Employment increased more in wholesale and business services activities, also in fast growing construction enterprises and in some manufacturing activities. Employment decreased in mining, electricity, gas and water supply, railway and water transport activities.

The average number of employees in an enterprise was 11. Bigger enterprises than the enterprises' average were in mining, many manufacturing activities, electricity, gas and water supply, also in transport activities and some business services activities as security activities, labour recruitment and industrial cleaning. Three times smaller enterprises than the enterprises' average were in machinery and equipment renting enterprises.

Assets, liabilities and equity

At the end of 2004, the balance sheet total of enterprises amounted to 361 billion kroons, showing an increase by a fourth compared to the previous year. The balance sheet total of an Estonian company at the end of 2004 was on an average 9.1 million kroons, i.e. a fifth larger than at the beginning of the year. By average balance sheet, larger enterprises were in railway and water transport, in electricity, gas and water supply, but also in mining. These enterprises had also larger fixed assets.

Assets. At the end of 2004, current assets accounted for 37% of total assets, i.e. more than 153 billion kroons. During the year the current assets grew 21%. Almost a half of current assets were short-term receivables. Enterprises' inventories amounted to 41 billion kroons, which was 30% from current assets. The major share in inventories was goods purchased for resale, which was at the end of the year by third larger than at the beginning.

In 2004 the fixed assets of enterprises grew by a fourth and their value amounted to 226 billion kroons. The increase of fixed assets has been faster because of the activity in investments in recent years. Compared to 2003 the increase of fixed assets was bigger by 8 percentage points. The long-term financial assets were larger at the end of the year than at the beginning due to investing in the shares and securities of subsidiaries and other companies, but also due to the increase of other long-term receivables. Investment properties accounted for 14% of the fixed assets and their growth was faster than the growth of tangible assets. It was caused by the reclassification of tangible assets, which were held in purposes to receive rental income or in hope of increase in market value, to the investments properties. As a result of that, the relative importance of tangible assets decreased by 5 percentage points compared to the beginning of the year. The increase of tangible assets was by 10% slower than in investments properties. The majority of fixed assets are tangible assets — 57% at the end of 2004. Due to activity in investments enterprises acquired tangible assets for over 58 billion kroons. 55% of them were buildings and structures including construction in progress. At the end of the year the tangible assets in original cost were 12% bigger than at the beginning.

Liabilities and equity. At the end of 2004, enterprises had liabilities in the value of more than 179 billion kroons, i.e. 23% more than at the beginning of the year. 45% of the liabilities were long-term and 55% short-term liabilities. In 2004 long-term liabilities grew more than short-term liabilities, showing a growth by a third compared the end of 2004 to the beginning. Short-term liabilities increased by 15% at the same time.

The increase of enterprises' equity was faster than the increase of liabilities. At the end of 2004, enterprises had equities in the value of 182 billion kroons. Enterprises' equity increased by a fourth compared to the beginning of the year due to large retained earnings and profit of the reference year. The growth of retained earnings was influenced by reassessment of tangible assets. At the end of 2004, the capital stock of enterprises was 48 billion kroons, one fifth of which was owned by foreign persons in private law.

Enterprises equity's share in balance sheet (equity assets ratio) was 50% at the end of 2004. It means that enterprises used equally own capital and lending capital at the end of 2004. The growth of equity was by one percentage point faster than the growth of assets and 7 percentage points faster than the growth of net sales. Thus, the internal sources for financing increased in enterprises and it showed in the growth of investments.

Return on equity was 19% and return on assets 10% as in the previous year. Return on equity reveals how much profit a company generates with the money shareholders have invested in it. The growth in return on assets shows that investments on assets have been starting to produce bigger net profit.

With the growth of liquid assets, the key ratios characterising the paying capacity of enterprises (current ratio and quick ratio) also improved over last years. The working capital (current assets minus short-term liabilities) of enterprises was 40% larger at the end of the year than at the beginning. The share of the working capital in assets accounted for 10% at the end of 2004. Current ratio and quick ratio also characterise the situation of solvency. These financial key ratios demonstrate the enterprise's ability to pay back their short-term liabilities with their short-term liquid assets. At the end of 2004 the current ratio of Estonian

enterprises was 1.36, which is usually rated satisfactory. The quick ratio was 0.95. At the end of 2004 enterprises had sufficient current assets thereof liquid assets like cash, short marketable securities and short-term receivables to compensate the current liabilities.

Balance sheet in different activities. Trading has been the biggest activity by number of enterprises. But by the size of enterprises' balance sheet the real estate, renting and business service became the biggest due to fast-growing real estate and business service activities. The share of real estate, renting and business service enterprises accounted for 23% of the total number of enterprises and one fourth in enterprises' balance sheet total. The increase of investments in tangible assets influenced the growth of total assets of real estate enterprises. 34% of all enterprises were trading enterprises and they owned 20% of the balance sheet total of all enterprises. The third biggest activity was manufacturing. At manufacturing activities 13% of all enterprises were active and these enterprises owned 17% of the balance sheet total of all enterprises. The next activities by number of enterprises were transport, storage and communication and construction, in both activities with 8% from total number of enterprises. These two activities differ substantially by share of balance sheet total. Transport, storage and communication have typically a big amount of tangible assets and their relative importance from total balance sheet of all enterprises was 15%. The same percentage of construction enterprises was 4%. Quite important by balance sheet total are also electricity, gas and water supply enterprises with 13% from balance sheet total of all enterprises.

Sales, costs, profit

In 2004 the net sales of all enterprises totalled 417 billion kroons, showing an increase of 18% over the year 2003. After the stable growth in the economy in 2000, the growth rate in the net sales increased.

In 2004, the average turnover of enterprise was 10.5 million kroons, showing an increase by a tenth over the year 2003.

After a very low growth in prices in 2003, in 2004 the prices rose rapidly. The main reasons for rise were changes in tax policy and in foreign trade both caused by accession to the European Union. The percentage change of the consumer price index in 2004 compared to 2003 was 3.0%. It was mainly influenced by the increase in the prices of motor fuel, housing services and sugar. Prices of goods changed by 2.9 % and prices of services 3.3%.

Three activities — trade, manufacturing, transport, storage and telecommunication — accounted for 75% of total net sales of enterprises in 2004. Trading enterprises contributed the largest share — 42%. The net sales of trading enterprises totalled 175 billion kroons, which was by a fifth larger compared to the previous year. 60% of the trade enterprises net sales were the net sales of wholesale enterprises, 24% retail enterprises and 16% enterprises whose main activity was sale of motor vehicles and retail sale of automotive fuel. The year 2004 was successful for all these activities. The change of the consumer price index had unessential effect on the growth of retail sales. The prices of foodstuffs changed by 3.7% and manufactured goods 2.2% in 2004 compared to 2003. The increase in prices for automotive fuel and active sale of cars increased the net sale of enterprises, whose main activity is sale of motor vehicles and retail sale of automotive fuel, by 23%. Development of building activities and increase of construction materials prices were the basis for growth of building materials wholesale. The increase of retail enterprises net sale was 16%. Fast increase was in pharmacy goods retail sale. Due to accession to the European Union the legislative changes took place in import, export and registration of medicaments. It helped also to arrange and enlarge the pharmaceutical market.

Manufacturing activity's net sales were half of trading enterprises net sales but gave one fifth of the total net sales of all enterprises. In 2003 the net sales of manufacturing enterprises increased 15% compared to 2003. It was caused by export but also by the increase of domestic demand. Manufacture of wood and wood products, food products and beverages, radio, television and communication equipment, metals and metal products had the biggest impact on the increase of net sales. The increase in the net sales was more rapid in enterprises engaged in the manufacture of chemicals and chemical products, dairy products, building materials. The sale to non-residents was 54% from the sale of the industrial

production and it was 15% bigger compared to 2003. The biggest exporters were enterprises of manufacture of radio, television and communication equipment, wood, chemical and metal products. In domestic market the demand remained for products of construction materials, metals and wood industry.

The third largest economic activity with respect to the net sales was transport, storage and communication. The net sales accounted for 53 billion kroons, i.e. 15% more than 2003. The growth of this activity's net sales was influenced by supporting transport activities and road transportation enterprises.

The fastest growth was in agriculture — 23% due to the increase of agricultural production, rise of selling prices and the European Union support to animal and crop production.

In 2004 the growth in construction activity continued due to overall stable development in economy. The continuous activity of enterprises on investments, the favourable loan policies and improved living standards increased the demand on new residential buildings, which boosted the housing construction. The maintenance and alteration of roads and streets continue to use finances from the European Union funds.

Real estate, renting and business services have been the continually developing activity in recent years. The reasons for the growth have been the wide-ranging business services activity and real estate market, which is dependent on overall stable economic development. In 2004 the growth was mainly due to increasing revenues from the increase of real estate prices.

Concentration of net sales by economic activity. The concentration of the net sales was over years higher in mining and electricity, gas and water supply. It is influenced by the restructuring process in large enterprises. In 2004 the highest concentration of net sales was in mining where four enterprises with the largest net sales contributed 74% of the activity's total net sales. Electricity, gas and water supply where the concentration was the highest in 2003, had the restructuring changes due to the European Union energy directives accomplishment in 2004 and the net sales concentration decreased. Four enterprises with the largest net sales in electricity, gas and water supply contributed 69% of the activity's total net sales. The growth rate of the concentration of the net sales was the highest in fishery.

Compared to 2003, the net sales increased in all groups of TOP 20, but the growth accelerated only in the fifth group. The growth of the net sales of the fifth group was 35% compared to the previous year and it was bigger than the growth of other groups in TOP 20. Among the 20 biggest enterprises by net sales there were more trading (9 enterprises) and transport, storage and communication enterprises (5 enterprises) in 2004. In TOP 20 manufacturing, energy, construction and forestry enterprises were also represented. Compared to the previous year there is 1 more trading enterprise instead of an energy enterprise. The average net sales of an enterprise in TOP 20 was 2.4 billion kroons.

Labour productivity and personnel expenses. In 2004 the labour productivity (net sales per employee) was about 1 million kroons, showing a growth of 15% or by 129,000 kroons compared to 2003. The growth rate of labour productivity was by 3 percentage points slower than the growth rate of net sales, but 8 percentage points faster than in 2003. Unlike previous years, in 2004 the growth in labour productivity was faster than the growth of personnel expenses.

On average, the wage costs per employee were over 80,000 kroons, i.e. 6,710 kroons per employee in a month. Hereby, employee's wages were on an average 603 kroons higher in 2004 than in 2003.

In 2004, personnel expenses were 13% larger than a year before. In previous years the growth of personnel expenses was faster than the growth of net sales, but in 2004 the growth of personnel expenses was 5 percentage points slower. Due to that the productivity of personnel costs increased in enterprises' total, and also in majority of economic activities.

Net profit (loss). In 2004 enterprises reported the biggest profit received during recent years — 31 billion kroons. It was by a fourth larger than in the previous year. All activities finished the year with profit, except fishery and research and development. By economic activities total net profit of real estate, rental and business service enterprises was the

largest reaching 9.7 billion kroons. Trading enterprises produced net profit for 7.3 billion kroons. The net profit — almost 5 billion kroons — was made in manufacturing enterprises and also in transport, storage and communication enterprises. These four activities accounted for 84% of the total net profit of all activities. 73% of all enterprises made profit in 2004. 10,783 enterprises made loss in 2004.

Due to big profits generated in 2004, the profitability of enterprises also improved but the growth was not so quick. The average profit margin (net profit / net sales) increased and was 7.5%. The profit margin was highest in real estate, renting and business service activity — 36%. Thereof profit margin of real estate enterprises profit margin was 47%, which is 15 percentage points higher than in 2003 due to rapid growth of prices in real estate market.

Investments in fixed assets

In 2004 the activity to make investments was influenced by the enterprises' increased net profits and by favourable interest rates. The investments were boosted also by reforms relating to the accession the European Union.

In 2004 enterprises invested 32 billion kroons in fixed assets, which is 16% more than in the previous year. The largest input to the growth of all enterprises' investments gave real estate, renting and business service enterprises. The share of these enterprises in the increase of investments total was 62%. The growth of investments in construction enterprises was one fourth. Behind this increase rates was the continuous growth of real estate market. After the two low level years the investments increased also in trade (18%), manufacturing (14%) and other community, social and personal service (49%) activities. At the same time, the growth in investments was slower in hotels and restaurants, construction, electricity, gas and water supply enterprises. Still compared to previous years the increase of investments was remarkable.

The investments in construction and alteration of buildings and structures increased by 38% in 2004. Even more rapid was the increase in the acquisition of buildings and structures — 62%. Due to that the share of buildings and structures in investments increased from 43% to 53%. After the growth in the previous years, the investments in the acquisition of machinery and equipment decreased. Acquisition of vehicles decreased by a fifth and enterprises started to use more leased vehicles.

Enterprises owned by foreign persons in private law made more than 20% of total investments of all enterprises. In 2004 their investments in fixed assets increased by a fourth compared to 2003. The share of enterprises owned by foreign persons in private law in investments was the biggest in trading, electricity, gas and water supply, real estate, renting and business services activities.

Financial leasing. The acquisition of leased fixed assets has increased rapidly during the last years. The banks' favourable leasing policies allowed enterprises to acquire the fixed assets through capital rent. The most common subjects of leasing were machinery and vehicles.

In 2004 enterprises concluded capital rent contracts in the value of 7.4 billion kroons, i.e. 28% more than in the previous year. Over half of the total value of financial leasing was made in acquisition of vehicles, about 30% to equipment, machinery and inventories and a fifth to buildings and structures and land.

The largest number of capital rent contracts was made by transport, storage and communication enterprises — almost a third of the total value of capital rent contracts, followed by electricity, water and gas (17%) and manufacturing (16%) enterprises. In transport, storage and telecommunication activities more than 90% were contracts for vehicles. In manufacturing about 75% were contracts for machinery and in electricity the biggest share of contracts were for buildings and structures.

Tabel 1A **ETTEVÕTTED KOKKU**
Majandusnäitajad, 2003, 2004
 Table 1A **ENTERPRISES TOTAL**
Financial data, 2003, 2004

Näitaja	Tuhat krooni <i>Thousand kroons</i>		Indicator
	2004	2003	
Ettevõtete arv	39 623	36 895	<i>Number of enterprises</i>
Tööga hõivatud isikute arv	427 935	416 954	<i>Number of persons employed</i>
Töötajate arv	417 314	406 964	<i>Number of employees</i>
<u>Tulud, kulud, kasum</u>			<u>Income statement</u>
Realiseerimise netokäive	417 176 287	354 411 304	Net sales
Eksport	104 094 897	81 189 620	<i>Export</i>
Kulud	393 365 441	333 851 314	Costs
Kaubad	163 222 667	136 081 841	<i>Merchandise</i>
Materjal, ostetud tooted ja pooltooted	71 327 993	59 467 899	<i>Materials, supplies and intermediate goods</i>
Ostetud tööd ja teenused	82 418 958	69 600 696	<i>Laid-out work</i>
Ostetud elekter, kütus ja energia	12 840 921	11 625 226	<i>Purchases of energy products</i>
Tööjõukulud	45 025 935	39 952 382	<i>Personnel expenses</i>
Kogukasum (-kahjum)	23 810 846	20 559 991	Total profit (loss)
Muud äritulud	7 693 381	5 355 376	Other revenue
Muud ärikulud	2 430 259	3 166 546	Other expenses
Finantstulud	12 416 772	10 540 919	Financial income
Finantskulud	8 729 075	6 803 120	Financial costs
Erakorralised tulud	96 410	90 620	Extraordinary income
Erakorralised kulud	5 700	47 230	Extraordinary costs
Tulumaks	1 604 990	1 422 523	<i>Provision for taxes</i>
Puhaskasum (-kahjum)	31 247 383	25 107 488	Net profit (loss)
Kasum	36 492 104	29 802 478	<i>Profit</i>
Kahjum	-5 244 720	-4 694 990	<i>Loss</i>
<u>Vara, kohustused, omakapital aasta lõpus</u>			<u>Assets, liabilities, equity at the end of the year</u>
Vara	361 370 618	280 025 190	Assets
Käibevara	135 334 483	110 510 285	Current assets
Varud kokku	40 862 460	32 601 123	<i>Inventories total</i>
Põhivara	226 036 134	169 514 905	Fixed assets
Finantsvara	63 486 560	40 416 684	<i>Long-term financial assets total</i>
aktsiad, osakud ja muud väärtpaberid	37 333 529	29 542 283	<i>shares and securities</i>
Kinnisvarainvesteeringud	31 270 691	18 318 593	<i>Investment properties</i>
Immateriaalne põhivara	1 773 326	1 410 530	<i>Intangible assets</i>
Materiaalne põhivara jääkmaksumuses	129 505 557	109 369 099	<i>Tangible assets in original cost less depreciation</i>
Kohustused ja omakapital	361 370 618	280 025 190	Liabilities and equity
Kohustused	179 141 364	138 424 579	Liabilities
Lühiajalised kohustused	99 170 311	83 065 410	<i>Current liabilities</i>
Pikaajalised kohustused	79 971 054	55 359 170	<i>Long-term liabilities</i>
Omakapital	182 229 253	141 600 611	Equity
Põhikapital	47 944 742	44 096 978	<i>Capital stock</i>

Tabel 1A ETTEVÕTTED KOKKU
Majandusnäitajad, 2003, 2004
Table 1A ENTERPRISES TOTAL
Financial data, 2003, 2004

Järg — Cont.

Näitaja	2004 võrreldes 2003, % 2004 compared to 2003, %	Osatähtsus, % Percentage		Indicator
		2004	2003	
Ettevõtete arv	107,4			Number of enterprises
Tööga hõivatud isikute arv	102,6			Number of persons employed
Töötajate arv	102,5			Number of employees
Tulud, kulud, kasum				Income statement
Realiseerimise netokäive	117,7	100,0	100,0	Net sales
Eksport	128,2	25,0	22,9	Export
Kulud	117,8	94,3	94,2	Costs
Kaubad	119,9	39,1	38,4	Merchandise
Materjal, ostetud tooted ja pooltooted	119,9	17,1	16,8	Materials, supplies and intermediate goods
Ostetud tööd ja teenused	118,4	19,8	19,6	Laid-out work
Ostetud elekter, kütus ja energia	110,5	3,1	3,3	Purchases of energy products
Tööjõukulud	112,7	10,8	11,3	Personnel expenses
Kogukasum (-kahjum)	115,8	5,7	5,8	Total profit (loss)
Muud äritulud	143,7	1,8	1,5	Other revenue
Muud ärikulud	76,7	0,6	0,9	Other expenses
Finantstulud	117,8	3,0	3,0	Financial income
Finantskulud	128,3	2,1	1,9	Financial costs
Erakorralised tulud	106,4	0,0	0,0	Extraordinary income
Erakorralised kulud	12,1	0,0	0,0	Extraordinary costs
Tulumaks	112,8	0,4	0,4	Provision for taxes
Puhaskasum (-kahjum)	124,5	7,5	7,1	Net profit (loss)
Kasum	122,4			Profit
Kahjum	111,7			Loss
Vara, kohustused, omakapital aasta lõpus				Assets, liabilities, equity at the end of the year
Vara	129,0	100,0	100,0	Assets
Käibevara	122,5	37,5	39,5	Current assets
Varud kokku	125,3	11,3	11,6	Inventories total
Põhivara	133,3	62,5	60,5	Fixed assets
Finantsvara	157,1	17,6	14,4	Long-term financial assets
aktsiad, osakud ja muud väärtpaberid	126,4	10,3	10,5	shares and securities
Kinnisvarainvesteeringud	170,7	8,7	6,5	Investment properties
Immateriaalne põhivara	125,7	0,5	0,5	Intangible assets
Materiaalne põhivara jääkmaksumuses	118,4	35,8	39,1	Tangible assets in original cost less depreciation
Kohustused ja omakapital	129,0	100,0	100,0	Liabilities and equity
Kohustused	129,4	49,6	49,4	Liabilities
Lühiajalised kohustused	119,4	27,4	29,7	Current liabilities
Pikaajalised kohustused	144,5	22,1	19,8	Long-term liabilities
Omakapital	128,7	50,4	50,6	Equity
Põhikapital	108,7	13,3	15,7	Capital stock

Tabel 1B **ETTEVÕTTED KOKKU**
Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2003, 2004
 Table 1B **ENTERPRISES TOTAL**
Investments in fixed assets and financial leasing, 2003, 2004

Näitaja	Tuhat krooni Thousand kroons		Indicator
	2004	2003	
Investeeringud põhivarasse*	32 023 565	27 489 208	Investments total*
Hoonete ja rajatiste soetamine	4 682 882	2 892 173	Acquisition of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste ehitamine	8 534 825	5 773 941	Construction of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste rekonstrueerimine	3 785 826	3 125 474	Alteration of buildings and structures
Transpordivahendid	2 560 652	3 243 347	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	761 072	713 712	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	8 731 985	9 058 062	Other equipment, machinery, inventory
Maa	2 128 646	1 785 735	Acquisition of land
Muu põhivara	837 677	896 765	Other fixed assets
Kapitalirent	7 411 106	5 796 506	Financial leasing total
Hooned, rajatised ja maa	1 490 212	723 198	Buildings, structures and land
Transpordivahendid	3 651 604	2 993 608	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	53 615	26 110	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	2 215 676	2 053 590	Other equipment, machinery, inventory

* Investeeringud põhivarasse ei sisalda kapitalirendiga omandatud põhivara.

* Fixed assets acquired by financial leasing are excluded.

Tabel 1C **ETTEVÕTTED KOKKU**
Realiseerimise netokäive, 2003, 2004
 Table 1C **ENTERPRISES TOTAL**
Net sales, 2003, 2004

Näitaja	Tuhat krooni Thousand kroons		Indicator
	2004	2003	
Realiseerimise netokäive*	415 724 638	353 357 949	Net sales*
Tööstustoodangu ja -teenuste müük, k.a elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	89 454 610	78 305 634	Industrial sales, including electricity, gas and water supply
Ehitus	33 785 543	27 669 771	Construction
Kaubandus	179 953 064	150 567 010	Wholesale and retail trade
Toitlustus- ja majutusteenused	5 068 820	4 160 253	Accommodation and catering
Transporditeenused ja transpordi abitegevused	39 596 618	34 125 905	Transport services, supporting and auxiliary transport services
Kinnisvarateenused, hoonete ja ruumide rentimine	11 931 583	10 562 573	Real estate services
Muud äriteenused	12 316 394	9 929 446	Other business services
Muud müügitulud	43 618 006	38 037 357	Other sales revenue

* Realiseerimise netokäive ei sisalda dotatsioone.

* Subsidies are excluded.

Tabel 1B ETTEVÕTTED KOKKU
Investeeringud põhivarasse ja kapitalirent, 2003, 2004
 Table 1B ENTERPRISES TOTAL
Investments in fixed assets and financial leasing, 2003, 2004

Järg — Cont.

Näitaja	2004 võrreldes 2003, % 2004 compared to 2003, %	Osatähtsus, % Percentage		Indicator
		2004	2003	
Investeeringud põhivarasse*	116,5	100,0	100,0	Investments total*
Hoonete ja rajatiste soetamine	161,9	14,6	10,5	Acquisition of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste ehitamine	147,8	26,7	21,0	Construction of buildings and structures
Hoonete ja rajatiste rekonstrueerimine	121,1	11,8	11,4	Alteration of buildings and structures
Transpordivahendid	79,0	8,0	11,8	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	106,6	2,4	2,6	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	96,4	27,3	33,0	Other equipment, machinery, inventory
Maa	119,2	6,6	6,5	Acquisition of land
Muu põhivara	93,4	2,6	3,3	Other fixed assets
Kapitalirent	127,9	100,0	100,0	Financial leasing total
Hooned, rajatised ja maa	206,1	20,1	12,5	Buildings, structures and land
Transpordivahendid	122,0	49,3	51,6	Vehicles
Arvutid ja arvutisüsteemid	205,3	0,7	0,5	Computers
Muud masinad ja seadmed, inventar	107,9	29,9	35,4	Other equipment, machinery, inventory

* Investeeringud põhivarasse ei sisalda kapitalirendiga omandatud põhivara.

* Fixed assets acquired by financial leasing are excluded.

Tabel 1C ETTEVÕTTED KOKKU
Realiseerimise netokäive, 2003, 2004
 Table 1C ENTERPRISES TOTAL
Net sales, 2003, 2004

Järg — Cont.

Näitaja	2004 võrreldes 2003, % 2004 compared to 2003, %	Osatähtsus käibes, % Percentage of net sales		Indicator
		2004	2003	
Realiseerimise netokäive*	117,6	100,0	100,0	Net sales*
Tööstustoodangu ja -teenuste müük, k.a elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	114,2	21,5	22,2	Industrial sales, including electricity, gas and water supply
Ehitus	122,1	8,1	7,8	Construction
Kaubandus	119,5	43,3	42,6	Wholesale and retail trade
Toitlustus- ja majutusteenused	121,8	1,2	1,2	Accommodation and catering
Transporditeenused ja transpordi abitegevused	116,0	9,5	9,7	Transport services, supporting and auxiliary transport services
Kinnisvarateenused, hoonete ja ruumide rentimine	113,0	2,9	3,0	Real estate services
Muud äriteenused	124,0	3,0	2,8	Other business services
Muud müügitulud	114,7	10,5	10,8	Other sales revenue

* Realiseerimise netokäive ei sisalda dotatsioone.

* Subsidies are excluded.

Tabel 1D **ETTEVÕTTED KOKKU**
Majandusnäitajad, 2000–2004
 Table 1D **ENTERPRISES TOTAL**
Financial data, 2000–2004

Näitaja	Majandusnäitajad, tuhat krooni				
	<i>Financial data, thousand kroons</i>				
	2000	2001	2002	2003	2004
Ettevõtete arv	30 787	32 690	34 511	36 895	39 623
Tööga hõivatud isikute arv	390 690	396 196	412 546	416 954	427 935
Töötajate arv*	380 572	385 575	402 240	406 964	417 314
<u>Tulud, kulud, kasum</u>					
Realiseerimise netokäive	254 649 181	291 410 783	327 726 866	354 411 304	417 176 287
Eksport**	55 999 112	67 021 772	74 449 090	81 189 620	104 094 897
Kulud	243 713 191	280 266 943	312 105 874	333 851 314	393 365 441
Kaubad	103 155 572	116 581 886	127 893 750	136 081 841	163 222 667
Materjal, ostetud tooted ja pooltooted	43 202 840	48 961 046	56 842 291	59 467 899	71 327 993
Ostetud tööd ja teenused	47 032 016	55 395 122	62 763 960	69 600 696	82 418 958
Ostetud elekter, kütus ja energia	9 442 213	10 451 640	10 937 701	11 625 226	12 840 921
Tööjõukulud	27 689 962	31 400 847	35 947 128	39 952 382	45 025 935
Kogukasum (-kahjum)	10 935 989	11 143 840	15 620 992	20 559 991	23 810 846
Muud äritulud	5 197 750	5 444 371	5 939 321	5 355 376	7 693 381
Muud ärikulud	3 552 602	3 072 769	3 076 984	3 166 546	2 430 259
Finantstulud	5 267 790	6 071 417	8 084 820	10 540 919	12 416 772
Finantskulud	6 078 222	8 214 132	6 953 187	6 803 120	8 729 075
Erakorralised tulud	82 849	280 360	99 190	90 620	96 410
Erakorralised kulud	51 420	38 945	41 518	47 230	5 700
Tulumaks	0	0	0	1 422 523	1 604 990
Puhaskasum (-kahjum)	11 802 134	11 614 143	19 672 634	25 107 488	31 247 383
Kasum	17 393 548	20 862 652	25 328 029	29 802 478	36 492 104
Kahjum	-5 591 414	-9 248 509	-5 655 394	-4 694 990	-5 244 720
<u>Vara, kohustused, omakapital aasta lõpus</u>					
Vara	179 969 353	206 718 158	234 748 349	280 025 190	361 370 618
Käibevara	67 458 299	82 778 723	94 522 121	110 510 285	135 334 483
Varud kokku	21 801 197	24 720 303	28 267 608	32 601 123	40 862 460
Põhivara	112 511 054	123 939 435	140 226 228	169 514 905	226 036 134
Finantsvara	21 547 570	26 560 200	29 418 141	40 416 684	63 486 560
Kinnisvarainvesteeringud	..	..	..	18 318 593	31 270 691
Immateriaalne põhivara	862 839	950 478	1 002 046	1 410 530	1 773 326
Materiaalne põhivara	90 100 645	96 428 757	109 806 041	109 369 099	129 505 557
Kohustused ja omakapital	179 969 353	206 718 158	234 748 349	280 025 190	361 370 618
Kohustused	94 910 887	110 868 553	123 366 618	138 424 579	179 141 364
Lühiajalised kohustused	59 844 050	68 239 859	72 408 093	83 065 410	99 170 311
Pikaajalised kohustused	35 066 838	42 628 695	50 958 525	55 359 170	79 971 054
Omakapital	85 058 465	95 849 605	111 381 731	141 600 611	182 229 253
Põhikapital	40 456 475	40 541 018	41 327 108	44 096 978	47 944 742

* 2000. aastal põllumajandus-, metsamajandus- ja kalandusettevõtete puhul tööga hõivatud isikute arv.

** 2000. ja 2001. aastal v.a põllumajanduse, metsamajanduse ja kalanduse andmed.

Muutus võrreldes eelmise aastaga, % Compared to previous year, %				Indicator
2001	2002	2003	2004	
106,2	105,6	106,9	107,4	Number of enterprises
101,4	104,1	101,1	102,6	Number of persons employed
101,3	104,3	101,2	102,5	Number of employees*
<u>Income statement</u>				
114,4	112,5	108,1	117,7	Net sales
119,7	111,1	109,1	128,2	Export**
115,0	111,4	107,0	117,8	Costs
113,0	109,7	106,4	119,9	Merchandise
113,3	116,1	104,6	119,9	Materials, supplies and intermediate goods
117,1	113,9	110,9	118,4	Laid-out work
110,7	104,7	106,3	110,5	Purchases of energy products
113,4	114,5	111,1	112,7	Personnel expenses
101,9	140,2	131,6	115,8	Total profit (loss)
104,7	109,1	90,2	143,7	Other revenue
86,5	100,1	102,9	76,7	Other expenses
115,3	133,2	130,4	117,8	Financial income
135,1	84,6	97,8	128,3	Financial costs
338,4	35,4	91,4	106,4	Extraordinary income
75,7	106,6	113,8	12,1	Extraordinary costs
0,0	0,0	0,0	112,8	Income tax
98,4	169,4	127,6	124,5	Net profit (loss)
120,8	123,8	118,0	122,4	Profit
189,4	51,5	67,8	111,7	Loss
<u>Assets, liabilities, equity at the end of the year</u>				
114,9	113,6	119,3	129,0	Assets
122,7	114,2	116,9	122,5	Current assets
113,7	114,3	115,3	125,3	Inventories total
110,2	113,1	120,9	133,3	Fixed assets
123,3	110,8	137,4	157,1	Long-term financial assets total
..	..	..	170,7	Investment properties
110,2	105,4	140,8	125,7	Intangible assets
107,0	113,9	99,6	118,4	Tangible assets
114,9	113,6	119,3	129,0	Liabilities and equity
116,8	111,3	112,2	129,4	Liabilities
114,0	106,1	114,7	119,4	Current liabilities
121,6	119,5	108,6	144,5	Long-term liabilities
112,7	116,2	127,1	128,7	Equity
100,2	101,9	106,7	108,7	Capital stock

* In 2000 in the case of agricultural, forestry and fishing enterprises, number of persons employed.

** In 2000 and 2001 excluding agriculture, forestry and fishing.

Tabel 1E **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtete arv tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1E **ENTERPRISES TOTAL**
Number of enterprises by kind of activity, 2000–2004

Tegevusala	Ettevõtete arv <i>Number of enterprises</i>				
	2000	2001	2002	2003	2004
Ettevõtted kokku	30 787	32 690	34 511	36 895	39 623
Põllumajandus, jahindus	803	753	765	796	830
Metsamajandus	457	411	373	407	455
Kalapüük	119	121	127	124	123
Mäetööstus	65	66	71	70	68
Töötlev tööstus	4 167	4 281	4 443	4 751	4 994
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	287	283	260	265	269
Ehitus	2 153	2 156	2 498	2 722	3 119
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	11 828	12 341	12 207	12 932	13 650
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 367	1 369	1 490	1 580	1 626
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	5 424	5 666	5 870	6 991	7 904
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	5 037	5 306	4 847	4 361	4 119
Hotellid ja restoranid	1 251	1 337	1 487	1 505	1 523
Veondus, laondus ja side	2 140	2 325	2 634	2 807	3 029
maismaaveondus	1 292	1 364	1 636	1 769	1 904
veetransport	17	17	16	20	18
õhustransport	6	8	10	9	9
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	736	817	843	907	986
postside ja telekommunikatsioon	90	119	129	103	112
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	5 697	6 677	7 559	8 204	9 119
kinnisvarategevus	1 847	2 105	2 448	2 677	2 911
arvutid ja nendega seotud tegevus	417	534	666	738	805
muu äritegevus	3 236	3 776	4 122	4 435	4 966
Haridus	368	367	355	369	379
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	465	538	613	725	782
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	987	1 033	1 118	1 217	1 283

Tabel 1F ETTEVÕTTED KOKKU
Tööga hõivatud isikute arv tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1F ENTERPRISES TOTAL
Number of persons employed by kind of activity, 2000–2004

Tööga hõivatud isikute arv					Kind of activity
Number of persons employed					
2000	2001	2002	2003	2004	
390 690	396 335	412 546	416 954	427 935	Enterprises total
14 328	14 710	14 345	13 603	12 773	<i>Agriculture, hunting</i>
3 205	4 616	3 781	3 612	3 395	<i>Forestry</i>
1 466	1 451	1 418	1 341	1 094	<i>Fishing</i>
6 857	6 545	6 169	6 089	5 905	<i>Mining</i>
119 743	123 046	127 535	128 298	130 429	<i>Manufacturing</i>
12 780	10 435	9 643	9 310	9 043	<i>Electricity, gas and water supply</i>
30 353	30 276	33 516	35 413	36 609	<i>Construction</i>
86 453	87 872	87 310	88 786	92 525	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
10 559	10 597	11 018	11 446	12 060	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
34 138	33 620	33 552	35 993	38 652	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
41 756	43 656	42 741	41 347	41 813	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
12 166	13 268	14 876	14 958	15 916	<i>Hotels and restaurants</i>
44 961	42 687	43 010	42 827	42 971	<i>Transport, storage and communication</i>
22 193	21 845	22 363	22 361	22 486	<i>road transport</i>
X	1 523	1 332	1 254	1 211	<i>water transport</i>
X	600	585	562	617	<i>air transport</i>
10 186	10 252	10 476	10 848	10 888	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
9 514	8 467	8 255	7 802	7 769	<i>post and telecommunications</i>
39 231	41 817	45 044	46 565	50 592	<i>Real estate, renting and business activities</i>
12 784	12 032	11 688	11 330	11 511	<i>real estate activities</i>
2 374	2 804	3 330	3 725	4 306	<i>computer and related activities</i>
23 153	26 045	28 707	30 101	33 172	<i>other business activities</i>
2 855	2 843	2 849	2 852	2 819	<i>Education</i>
7 062	7 459	12 545	13 366	13 473	<i>Health and social work</i>
9 231	9 311	10 503	9 934	10 391	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1G **ETTEVÕTTED KOKKU**
Realiseerimise netokäive tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1G **ENTERPRISES TOTAL**
Net sales by kind of activity, 2000–2004

Tegevusala	Realiseerimise netokäive, tuhat krooni				
	<i>Net sales, thousand kroons</i>				
	2000	2001	2002	2003	2004
Ettevõtted kokku	254 649 181	291 410 783	327 726 866	354 411 304	417 176 287
Põllumajandus, jahindus	2 886 848	3 887 006	4 065 163	4 015 120	4 933 542
Metsamajandus	4 498 288	5 227 352	5 015 141	4 538 277	4 739 494
Kalapüük	602 128	692 622	749 633	639 464	605 737
Mäetööstus	1 944 124	2 098 549	2 312 176	2 579 729	2 734 286
Töötlev tööstus	52 558 218	60 579 915	68 234 379	74 981 998	86 518 666
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	11 074 254	11 854 023	12 861 885	14 178 420	16 218 451
Ehitus	16 502 966	19 488 573	25 292 660	27 789 718	33 138 267
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	107 476 439	119 943 480	135 269 326	144 894 376	175 066 957
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	14 468 977	18 205 763	20 525 843	22 804 326	28 147 048
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	66 331 615	68 723 920	81 184 984	86 553 849	105 657 390
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	26 675 848	33 013 797	33 558 499	35 536 202	41 262 518
Hotellid ja restoranid	2 855 271	3 362 173	3 703 591	4 309 818	4 976 575
Veondus, laondus ja side	35 276 332	41 023 759	42 628 840	46 076 469	52 905 027
maismaaveondus	8 294 393	9 669 265	11 207 516	12 531 123	13 965 111
veetransport	X	4 046 249	4 379 505	4 427 856	5 091 403
õhustransport	X	990 458	1 161 542	1 229 178	1 554 077
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	15 802 328	18 973 316	18 026 755	19 439 996	23 017 948
postside ja telekommunikatsioon	5 975 074	7 344 471	7 853 522	8 448 316	9 276 488
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	14 558 555	18 282 529	20 869 549	22 849 636	26 915 156
kinnisvarategevus	5 877 956	6 885 074	8 316 859	9 445 503	10 517 087
arvutid ja nendega seotud tegevus	1 346 045	1 691 549	1 836 879	2 186 554	2 717 669
muu äritegevus	6 915 888	9 110 897	9 849 643	10 075 181	11 999 045
Haridus	520 703	621 235	669 095	749 816	732 941
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	1 121 959	1 222 637	2 129 297	2 624 943	2 965 259
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2 773 096	3 126 930	3 926 130	4 183 519	4 725 928

Tabel 1H ETTEVÕTTED KOKKU
Puhaskasum (-kahjum) tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1H ENTERPRISES TOTAL
Net profit (loss) by kind of activity, 2000–2004

Puhaskasum (-kahjum), tuhat krooni <i>Net profit (loss), thousand kroons</i>					Kind of activity
2000	2001	2002	2003	2004	
11 802 134	11 614 143	19 672 634	25 107 488	31 247 383	Enterprises total
210 095	537 202	334 202	179 399	650 866	<i>Agriculture, hunting</i>
191 765	211 458	292 992	233 864	220 583	<i>Forestry</i>
-50 022	58 566	13 366	26 469	-2 779	<i>Fishing</i>
-26 469	-290 735	43 269	117 401	173 643	<i>Mining</i>
2 270 117	3 023 934	3 900 067	4 344 531	4 602 310	<i>Manufacturing</i>
-442 352	-3 879 023	-302 229	1 282 119	1 157 454	<i>Electricity, gas and water supply</i>
582 501	878 559	1 312 679	1 418 916	1 767 215	<i>Construction</i>
3 185 523	3 860 427	4 940 205	4 983 934	7 268 762	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
112 526	343 377	539 565	655 694	810 515	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2 396 954	2 888 847	3 728 631	3 712 234	5 251 109	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
676 044	628 202	672 009	616 007	1 207 138	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
159 539	152 406	235 286	319 359	272 470	<i>Hotels and restaurants</i>
3 373 378	3 927 423	4 468 520	4 858 970	4 700 822	<i>Transport, storage and communication</i>
287 032	604 576	749 539	1 033 817	561 688	<i>road transport</i>
X	120 252	364 316	609 927	136 593	<i>water transport</i>
X	8 314	37 077	93 325	23 156	<i>air transport</i>
2 302 414	2 405 925	1 935 772	1 530 995	2 076 703	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
1 032 590	788 355	1 381 815	1 590 906	1 902 682	<i>post and telecommunications</i>
2 116 888	2 815 151	4 095 703	6 612 064	9 687 077	<i>Real estate, renting and business activities</i>
1 137 703	1 178 765	1 892 982	3 017 763	4 919 183	<i>real estate activities</i>
103 037	133 258	53 282	102 313	262 211	<i>computer and related activities</i>
810 492	1 436 488	1 995 838	3 265 825	4 185 895	<i>other business activities</i>
33 202	62 475	46 513	96 512	63 077	<i>Education</i>
61 821	65 655	80 171	177 122	173 608	<i>Health and social work</i>
136 147	190 644	211 891	456 827	512 276	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 11 **ETTEVÕTTED KOKKU**
Lisandväärtus tegevusalade kaupa, 2000–2004
Table 11 **ENTERPRISES TOTAL**
Value added by kind of activity, 2000–2004

Tegevusala	Lisandväärtus, tuhat krooni				
	<i>Value added, thousand kroons</i>				
	2000	2001	2002	2003	2004
Ettevõtted kokku	49 332 565	57 188 103	66 211 542	73 730 669	85 546 653
Põllumajandus, jahindus	886 023	1 409 613	1 232 070	1 150 896	1 400 358
Metsamajandus	502 197	781 230	895 338	825 121	810 096
Kalapüük	118 010	203 865	165 348	197 529	121 260
Mäetööstus	816 458	938 500	928 747	1 140 095	1 226 064
Töötlev tööstus	13 393 478	15 467 938	17 848 348	19 978 094	21 792 068
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2 597 054	2 919 358	3 183 677	3 827 165	4 242 230
Ehitus	2 886 034	3 552 734	4 599 039	5 443 016	6 242 590
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	10 338 586	11 434 996	13 361 709	14 471 206	17 954 504
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 290 783	1 599 791	1 972 809	2 188 388	2 534 039
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	5 828 829	6 232 690	7 639 511	8 408 072	10 521 324
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	3 218 974	3 602 515	3 749 390	3 874 746	4 899 141
Hotellid ja restoranid	964 470	1 084 513	1 292 236	1 494 344	1 776 984
Veondus, laondus ja side	9 853 586	10 666 976	11 668 531	12 506 125	12 944 982
maismaaveondus	1 949 950	2 436 333	2 882 926	3 363 690	3 643 306
veetransport	X	394 127	530 817	451 459	-121 257
õhustransport	X	166 344	186 673	243 379	189 879
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	4 009 976	4 213 377	4 249 283	4 263 039	4 899 261
postside ja telekommunikatsioon	3 281 536	3 456 795	3 818 832	4 184 558	4 333 793
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	5 302 241	6 782 647	8 246 014	9 295 000	13 238 919
kinnisvarategevus	2 062 960	2 461 245	3 072 721	3 600 983	5 748 519
arvutid ja nendega seotud tegevus	472 546	629 012	654 076	870 223	1 113 771
muu äritegevus	2 601 314	3 448 809	4 156 481	4 328 824	5 613 741
Haridus	237 755	289 223	306 731	343 087	364 736
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	577 430	659 034	1 180 159	1 535 623	1 687 440
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	859 244	997 477	1 303 594	1 523 367	1 744 422

Tabel 1J ETTEVÕTTED KOKKU
Vara tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1J ENTERPRISES TOTAL
Assets by kind of activity, 2000–2004

Vara, tuhat krooni Assets, thousand kroons					Kind of activity
2000	2001	2002	2003	2004	
179 969 353	206 718 158	234 748 349	280 025 190	361 370 618	Enterprises total
2 956 266	3 918 262	4 327 154	5 106 373	6 254 271	Agriculture, hunting
1 552 940	1 997 899	2 486 675	2 695 144	2 973 990	Forestry
829 885	619 711	667 632	755 348	751 863	Fishing
1 629 821	1 488 877	1 592 473	1 925 737	2 160 892	Mining
32 793 891	37 925 991	43 989 510	52 033 463	61 417 680	Manufacturing
28 823 177	26 666 894	29 888 242	33 397 246	46 973 003	Electricity, gas and water supply
6 393 324	7 444 278	9 000 712	11 751 895	14 327 176	Construction
40 073 961	48 514 321	51 730 573	55 003 880	67 608 699	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
5 006 250	6 154 112	6 838 290	7 700 435	10 316 828	sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel
24 697 027	30 077 440	32 839 382	34 941 233	42 695 613	wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles
10 370 684	12 282 768	12 052 901	12 362 212	14 596 258	retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods
2 929 762	3 155 608	3 563 357	4 729 245	4 301 124	Hotels and restaurants
28 253 271	32 529 750	35 325 951	41 404 183	55 895 118	Transport, storage and communication
5 787 974	6 975 698	8 398 289	10 896 971	16 581 530	road transport
X	3 654 971	4 465 075	4 834 419	5 215 416	water transport
X	512 171	597 156	652 830	713 600	air transport
11 582 519	14 473 725	14 720 173	17 736 938	25 361 101	supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies
6 850 764	6 913 186	7 145 258	7 283 025	8 023 471	post and telecommunications
30 661 458	38 582 421	47 140 135	65 241 887	90 819 719	Real estate, renting and business activities
20 899 474	23 736 832	28 499 571	36 308 988	53 231 287	real estate activities
704 223	792 133	963 595	1 111 519	1 529 176	computer and related activities
8 595 656	13 035 320	16 103 149	25 052 179	32 171 463	other business activities
282 222	366 067	447 667	583 416	624 869	Education
780 909	939 289	1 662 346	1 966 644	2 591 352	Health and social work
2 008 468	2 568 790	2 925 922	3 430 730	4 670 862	Other community, social and personal service activities

Tabel 1K **ETTEVÕTTED KOKKU**
Investeeringud põhivarasse tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1K **ENTERPRISES TOTAL**
Investments in fixed assets by kind of activity, 2000–2004

Tegevusala	Investeeringud põhivarasse, tuhat krooni				
	<i>Investments in fixed assets, thousand kroons</i>				
	2000	2001	2002	2003	2004
Ettevõtted kokku	18 968 036	21 234 580	24 804 991	27 489 208	32 023 565
Põllumajandus, jahindus	335 188	637 185	733 490	685 495	845 820
Metsamajandus	290 527	296 681	429 871	354 828	389 445
Kalapüük	279 223	97 678	93 584	92 245	79 881
Mäetööstus	229 873	298 200	373 922	378 842	347 641
Töötlev tööstus	3 808 897	4 556 046	4 648 615	4 783 622	5 476 052
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	1 967 819	1 953 530	3 668 582	4 207 612	3 455 210
Ehitus	566 173	549 333	611 497	865 688	1 102 575
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	3 673 752	4 015 485	4 052 770	3 913 977	4 600 860
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	484 084	492 328	456 940	778 145	971 845
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	2 087 384	2 046 282	2 201 179	2 183 839	2 418 220
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	1 102 284	1 476 875	1 394 651	951 993	1 210 795
Hotellid ja restoranid	359 745	376 932	478 463	772 252	483 891
Veondus, laondus ja side	3 677 488	4 150 226	4 813 695	5 512 094	6 227 423
maismaaveondus	716 148	942 537	1 527 590	1 579 586	1 244 470
veetransport	X	95 006	820 941	48 901	257 028
õhustransport	X	15 926	37 172	30 272	22 339
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	1 086 150	1 546 994	1 416 197	2 786 038	3 972 825
postside ja telekommunikatsioon	1 739 464	1 549 763	1 011 795	1 067 297	730 762
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	3 302 386	3 467 755	4 143 295	5 306 457	8 140 127
kinnisvarategevus	2 613 274	2 534 155	3 117 445	3 470 681	6 579 361
arvutid ja nendega seotud tegevus	41 725	63 109	68 011	80 628	149 362
muu äritegevus	497 605	754 731	689 175	859 876	849 964
Haridus	28 959	38 701	45 650	36 238	41 471
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	180 126	193 387	296 763	219 593	296 484
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	267 881	603 440	414 795	360 264	536 685

Tabel 1L ETTEVÕTTED KOKKU
Kapitalirent tegevusalade kaupa, 2000–2004
 Table 1L ENTERPRISES TOTAL
Financial leasing by kind of activity, 2000–2004

Kapitalirent, tuhat krooni <i>Financial leasing, thousand kroons</i>					Kind of activity
2000	2001	2002	2003	2004	
2 929 230	3 409 734	5 019 804	5 796 506	7 411 106	Enterprises total
99 840	209 277	219 665	245 778	391 867	<i>Agriculture, hunting</i>
155 791	207 410	331 088	184 475	137 642	<i>Forestry</i>
425	1 472	7 339	2 875	6 003	<i>Fishing</i>
12 319	14 684	49 513	61 772	56 435	<i>Mining</i>
577 715	760 214	896 794	882 362	1 177 798	<i>Manufacturing</i>
102 470	68 102	795 144	64 615	1 231 539	<i>Electricity, gas and water supply</i>
107 142	250 757	371 352	435 109	359 610	<i>Construction</i>
431 166	503 507	659 201	907 635	631 928	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
85 187	105 372	75 616	111 666	91 665	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
242 393	254 646	405 213	680 187	416 238	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
103 586	143 489	178 372	115 782	124 025	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
16 589	27 044	31 673	77 222	32 179	<i>Hotels and restaurants</i>
920 438	864 525	1 005 663	2 178 563	2 277 311	<i>Transport, storage and communication</i>
604 799	743 315	767 733	1 498 587	2 000 481	<i>road transport</i>
X	5 400	85 014	876	360	<i>water transport</i>
X	16 463	1 042	9 107	12 891	<i>air transport</i>
109 455	81 711	87 001	650 399	150 716	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
38 121	17 636	64 873	19 594	112 863	<i>post and telecommunications</i>
419 868	393 825	473 600	542 442	879 180	<i>Real estate, renting and business activities</i>
317 567	189 568	218 684	350 485	76 450	<i>real estate activities</i>
6 702	17 352	13 692	4 811	5 375	<i>computer and related activities</i>
61 371	127 101	163 529	141 839	114 786	<i>other business activities</i>
1 654	2 126	22 680	8 560	12 436	<i>Education</i>
18 655	32 970	49 049	84 147	63 989	<i>Health and social work</i>
65 158	73 820	107 042	120 951	153 189	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1M **ETTEVÕTTED KOKKU**
Realiseerimise netokäibe kontsentratsioon tegevusalade kaupa, 2004
 Table 1M **ENTERPRISES TOTAL**
Concentration of net sales by kind of activity, 2004

Tegevusala	Esimene nelik	Teine nelik	Kolmas nelik
	<i>First four</i>	<i>Second four</i>	<i>Third four</i>
Ettevõtted kokku	17 476 969	9 491 400	8 404 222
Protsent kogu netokäibest	4,2	2,3	2,0
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	4,2	6,5	8,5
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus	3 806 760	371 313	221 777
Protsent kogu netokäibest	39,4	3,8	2,3
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	39,4	43,2	45,5
Kalandus	373 114	97 913	30 502
Protsent kogu netokäibest	61,6	16,2	5,0
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	61,6	77,8	82,8
Mäetööstus	2 011 978	218 513	119 363
Protsent kogu netokäibest	73,6	8,0	4,4
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	73,6	81,6	85,9
Töötlev tööstus	4 878 374	3 538 944	2 710 264
Protsent kogu netokäibest	5,6	4,1	3,1
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	5,6	9,7	12,9
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	11 190 507	2 251 728	756 989
Protsent kogu netokäibest	69,0	13,9	4,7
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	69,0	82,9	87,5
Ehitus	5 299 901	2 293 910	1 431 896
Protsent kogu netokäibest	16,0	6,9	4,3
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	16,0	22,9	27,2
Hulgi- ja jaemüük; mootorsõidukite, mootorrattaste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	9 636 575	7 166 645	5 797 334
Protsent kogu netokäibest	5,5	4,1	3,3
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	5,5	9,6	12,9
Hotellid ja restoranid	788 364	292 225	235 984
Protsent kogu netokäibest	15,8	5,9	4,7
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	15,8	21,7	26,5
Veondus, laondus ja side	12 550 124	5 329 720	3 280 657
Protsent kogu netokäibest	23,7	10,1	6,2
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	23,7	33,8	40,0
Kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	1 461 576	680 792	572 774
Protsent kogu netokäibest	5,4	2,5	2,1
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	5,4	8,0	10,1
Haridus	196 505	75 312	51 802
Protsent kogu netokäibest	26,8	10,3	7,1
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	26,8	37,1	44,2
Tervishoid ja sotsiaalhooldus	942 242	281 218	200 376
Protsent kogu netokäibest	31,8	9,5	6,8
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	31,8	41,3	48,0
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	923 916	498 530	373 813
Protsent kogu netokäibest	19,5	10,5	7,9
Kumulatiivne protsent kogu netokäibest	19,5	30,1	38,0

Neljas nelik <i>Fourth four</i>	Viies nelik <i>Fifth four</i>	Realiseerimise netokäive kokku <i>Net sales total</i>	<i>Kind of activity</i>
7 135 058	6 446 373	417 176 287	Enterprises total
1,7	1,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
10,2	11,7	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
180 731	149 785	9 673 036	Agriculture, hunting and forestry
1,9	1,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
47,4	48,9	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
16 020	11 212	605 737	Fishing
2,6	1,9	100	<i>Percentage of net sales total</i>
85,4	87,3	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
96 512	78 616	2 734 286	Mining
3,5	2,9	100	<i>Percentage of net sales total</i>
89,5	92,3	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
2 255 446	2 102 269	86 518 666	Manufacturing
2,6	2,4	100	<i>Percentage of net sales total</i>
15,5	17,9	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
483 677	313 006	16 218 451	Electricity, gas and water supply
3,0	1,9	100	<i>Percentage of net sales total</i>
90,5	92,5	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
1 269 608	1 124 009	33 138 267	Construction
3,8	3,4	100	<i>Percentage of net sales total</i>
31,1	34,5	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
4 717 467	4 313 170	175 066 957	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
2,7	2,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
15,6	18,1	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
196 862	147 493	4 976 575	Hotels and restaurants
4,0	3,0	100	<i>Percentage of net sales total</i>
30,4	33,4	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
1 959 655	1 623 412	52 905 027	Transport, storage and communication
3,7	3,1	100	<i>Percentage of net sales total</i>
43,7	46,8	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
443 101	402 614	26 915 156	Real estate, renting and business activities
1,6	1,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
11,7	13,2	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
38 609	25 638	732 941	Education
5,3	3,5	100	<i>Percentage of net sales total</i>
49,4	52,9	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
131 386	105 683	2 965 259	Health and social work
4,4	3,6	100	<i>Percentage of net sales total</i>
52,4	56,0	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>
291 359	225 252	4 725 928	Other community, social and personal service activities
6,2	4,8	100	<i>Percentage of net sales total</i>
44,2	48,9	100	<i>Cumulative percentage of net sales total</i>

Tabel 1N **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtted realiseerimise netokäibe järgi tegevusalade kaupa, 2004
 Table 1N **ENTERPRISES TOTAL**
Enterprises by net sales by kind of activity, 2004

Tegevusala	Kokku	Alla 100 000 krooni	100 000 – 1 miljon krooni
	<i>Total</i>	<i>Less than 100,000 kroons</i>	<i>1 million kroons</i>
Ettevõtted kokku	39 623	3 804	15 358
Põllumajandus, jahindus	830	81	260
Metsamajandus	455	29	167
Kalapüük	123	25	46
Mäetööstus	68	3	13
Töötlev tööstus	4 994	327	1 687
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	269	15	59
Ehitus	3 119	180	1 021
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	13 650	1 223	4 626
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 626	125	546
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 904	800	2 609
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	4 119	298	1 471
Hotellid ja restoranid	1 523	120	660
Veondus, laondus ja side	3 029	206	992
maismaaveondus	1 904	X	629
veetransport	18	X	X
õhustransport	9	0	X
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	986	43	325
postside ja telekommunikatsioon	112	7	34
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	9 119	1 294	4 547
kinnisvarategevus	2 911	347	1 277
arvutid ja nendega seotud tegevus	805	55	478
muu äritegevus	4 966	832	2 568
Haridus	379	77	160
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	782	13	429
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 283	210	692

1–5 miljonit krooni 1–5 million kroons	5–10 miljonit krooni 5–10 million kroons	Üle 10 miljoni krooni More than 10 million kroons	Kind of activity
11 895	3 346	5 220	Enterprises total
250	118	121	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
187	34	38	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
39	5	8	<i>Fishing</i>
17	7	28	<i>Mining</i>
1 383	515	1 082	<i>Manufacturing</i>
113	33	50	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1 086	378	455	<i>Construction</i>
4 395	1 286	2 119	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
425	202	328	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2 570	621	1 305	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
1 400	463	486	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
562	100	81	<i>Hotels and restaurants</i>
973	306	552	<i>Transport, storage and communication</i>
X	X	281	<i>road transport</i>
X	X	12	<i>water transport</i>
0	X	6	<i>air transport</i>
283	108	228	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
32	14	25	<i>post and telecommunications</i>
2 264	464	550	<i>Real estate, renting and business activities</i>
849	187	250	<i>real estate activities</i>
169	48	55	<i>computer and related activities</i>
1 131	214	222	<i>other business activities</i>
116	10	17	<i>Education</i>
266	26	48	<i>Health and social work</i>
245	64	71	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 10 ETTEVÕTTED KOKKU
Ettevõtted puhaskasumi (-kahjumi) järgi tegevusalade kaupa, 2004
 Table 10 ENTERPRISES TOTAL
Enterprises by net profit (loss) by kind of activity, 2004

Tegevusala	Kokku <i>Total</i>	Alla -1 mil- joni krooni <i>Less than -1 million kroons</i>	-1 miljon – 0 krooni <i>-1 million – 0 kroons</i>
Ettevõtted kokku	39 623	725	10 058
Põllumajandus, jahindus	830	18	124
Metsamajandus	455	X	X
Kalapüük	123	X	X
Mäetööstus	68	3	18
Töötlev tööstus	4 994	180	1 343
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	269	9	98
Ehitus	3 119	42	813
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	13 650	156	3 234
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 626	37	420
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 904	93	1 776
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	4 119	26	1 037
Hotellid ja restoranid	1 523	14	394
Veondus, laondus ja side	3 029	77	864
maismaaveondus	1 904	22	602
veetransport	18	4	X
õhustransport	9	X	0
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	986	47	241
postside ja telekommunikatsioon	112	X	X
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	9 119	177	2 301
kinnisvarategevus	2 911	119	716
arvutid ja nendega seotud tegevus	805	4	255
muu äritegevus	4 966	45	1 237
Haridus	379	4	94
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	782	5	181
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 283	26	438

0–100 000 krooni 0–100,000 kroons	100 000 – 1 miljon krooni 100,000 – 1 million kroons	Üle 1 miljoni krooni More than 1 million kroons	Kind of activity
14 534	10 182	4 123	Enterprises total
219	278	191	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
130	130	51	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
47	46	5	<i>Fishing</i>
11	7	29	<i>Mining</i>
1 543	1 277	651	<i>Manufacturing</i>
52	73	37	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1 094	857	313	<i>Construction</i>
5 392	3 557	1 311	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
557	426	186	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2 827	2 347	861	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
2 009	784	264	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
789	265	61	<i>Hotels and restaurants</i>
839	917	332	<i>Transport, storage and communication</i>
524	579	176	<i>road transport</i>
X	X	6	<i>water transport</i>
X	X	3	<i>air transport</i>
274	306	119	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
38	30	27	<i>post and telecommunications</i>
3 340	2 268	1 032	<i>Real estate, renting and business activities</i>
727	783	566	<i>real estate activities</i>
336	152	58	<i>computer and related activities</i>
2 074	1 225	384	<i>other business activities</i>
164	102	15	<i>Education</i>
374	194	27	<i>Health and social work</i>
539	212	68	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1P ETTEVÕTTED KOKKU
Ettevõtted bilansimahu järgi tegevusalade kaupa, 2004
 Table 1P ENTERPRISES TOTAL
Enterprises by balance sheet total by kind of activity, 2004

Tegevusala	Kokku	Alla 10 000 krooni	10 000–100 000 krooni
	<i>Total</i>	<i>Less than 10,000 kroons</i>	<i>10,000–100,000 kroons</i>
Ettevõtted kokku	39 623	195	5 248
Põllumajandus, jahindus	830	5	49
Metsamajandus	455	0	34
Kalapüük	123	0	10
Mäetööstus	68	0	0
Töötlev tööstus	4 994	24	484
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	269	X	14
Ehitus	3 119	9	320
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	13 650	39	1 846
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 626	0	182
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 904	4	973
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	4 119	35	691
Hotellid ja restoranid	1 523	X	256
Veondus, laondus ja side	3 029	7	205
maismaaveondus	1 904	X	X
veetransport	18	0	X
õhustransport	9	0	0
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	986	X	X
postside ja telekommunikatsioon	112	0	18
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	9 119	73	1 424
kinnisvarategevus	2 911	19	180
arvutid ja nendega seotud tegevus	805	7	120
muu äritegevus	4 966	47	1 060
Haridus	379	0	111
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	782	0	78
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 283	33	416

100 000 – 1 miljon krooni 100,000 – 1 million kroons	1–10 miljonit krooni 1–10 million kroons	Üle 10 miljoni krooni More than 10 million kroons	Kind of activity
18 120	12 097	3 963	Enterprises total
252	351	173	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
187	189	45	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
57	45	11	<i>Fishing</i>
10	30	28	<i>Mining</i>
2 016	1 693	777	<i>Manufacturing</i>
66	116	X	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1 578	1 004	208	<i>Construction</i>
6 273	4 432	1 059	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
666	610	168	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
3 555	2 693	681	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
2 053	1 129	211	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
862	335	X	<i>Hotels and restaurants</i>
1 225	1 246	346	<i>Transport, storage and communication</i>
804	852	149	<i>road transport</i>
X	6	X	<i>water transport</i>
X	0	X	<i>air transport</i>
380	357	154	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
38	31	25	<i>post and telecommunications</i>
4 312	2 247	1 063	<i>Real estate, renting and business activities</i>
980	1 018	714	<i>real estate activities</i>
458	189	31	<i>computer and related activities</i>
2 688	886	285	<i>other business activities</i>
182	79	7	<i>Education</i>
546	128	30	<i>Health and social work</i>
553	204	77	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1R **ETTEVÕTTED KOKKU**
Ettevõtted põhikapitali järgi tegevusalade kaupa, 2004
 Table 1R **ENTERPRISES TOTAL**
Enterprises by capital stock by kind of activity, 2004

Tegevusala	Kokku	Alla 40 000 krooni	40 000 – 100 000 krooni
	<i>Total</i>	<i>Less than 40,000 kroons</i>	<i>40,000 – 100,000 kroons</i>
Ettevõtted kokku	39 623	399	27 589
Põllumajandus, jahindus	830	18	403
Metsamajandus	455	6	332
Kalapüük	123	0	49
Mäetööstus	68	0	24
Töötlev tööstus	4 994	39	2 986
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	269	7	91
Ehitus	3 119	22	2 186
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	13 650	157	9 913
mootorsõidukite ja mootorrattaste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	1 626	18	966
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	7 904	37	6 084
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	4 119	102	2 863
Hotellid ja restoranid	1 523	7	1 060
Veondus, laondus ja side	3 029	48	1 626
maismaaveondus	1 904	40	955
veetransport	18	0	X
õhustransport	9	0	X
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	986	8	588
postside ja telekommunikatsioon	112	0	75
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	9 119	68	6 967
kinnisvarategevus	2 911	29	1 731
arvutid ja nendega seotud tegevus	805	8	683
muu äritegevus	4 966	29	4 202
Haridus	379	0	320
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	782	0	631
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 283	29	1 002

100 000 – 400 000 krooni 100,000 – 400,000 kroons	400 000 – 1 miljon krooni 400,000 – 1 million kroons	Üle 1 miljoni krooni More than 1 million kroons	Kind of activity
4 670	4 147	2 818	Enterprises total
175	136	98	<i>Agriculture, hunting and related service activities</i>
67	27	23	<i>Forestry, logging and related service activities</i>
40	19	15	<i>Fishing</i>
6	22	16	<i>Mining</i>
653	696	621	<i>Manufacturing</i>
34	50	88	<i>Electricity, gas and water supply</i>
389	379	144	<i>Construction</i>
1 595	1 305	681	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
278	212	153	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
600	789	394	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
716	304	135	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
246	142	68	<i>Hotels and restaurants</i>
524	530	302	<i>Transport, storage and communication</i>
402	350	156	<i>road transport</i>
X	X	7	<i>water transport</i>
0	X	4	<i>air transport</i>
113	165	112	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
X	X	22	<i>post and telecommunications</i>
752	703	629	<i>Real estate, renting and business activities</i>
343	339	469	<i>real estate activities</i>
35	63	15	<i>computer and related activities</i>
338	275	123	<i>other business activities</i>
20	30	9	<i>Education</i>
59	47	46	<i>Health and social work</i>
112	61	79	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1S **ETTEVÕTTED KOKKU**
Tootlikkusnäitajad realiseerimise netokäibe alusel tegevusalade kaupa,
2003, 2004

Table 1S **ENTERPRISES TOTAL**
Productivity measures by net sales by kind of activity, 2003, 2004

Tegevusala	Töövõljalikus, tuhat krooni <i>Productivity of labour, thousand kroons</i>		Tunnitootlikkus, krooni <i>Productivity per hour, kroons</i>	
	2004	2003	2004	2003
Ettevõtted kokku	1 000	871	577	502
Põllumajandus, jahindus	396	301	217	164
Metsamajandus	1398	1263	748	673
Kalapüük	567	481	320	261
Mäetööstus	464	425	291	256
Töötlev tööstus	671	590	380	337
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	1 799	1 528	1 026	871
Ehitus	921	796	518	450
Hulgi- ja jaekaubandus; mootor- sõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	1 972	1 709	1 138	974
mootorsõidukite ja mootor- rataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	2 399	2 041	1 322	1 128
hulgi- ja vahendus- kaubandus, v.a mootor- sõidukid ja mootorrattad	2 920	2 587	1 695	1 476
jaekaubandus, v.a mootor- sõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	1 010	885	588	508
Hotellid ja restoranid	318	292	194	172
Veondus, laondus ja side	1 249	1 089	698	610
maismaaveondus	632	568	345	311
veetransport	4 222	3 542	2 395	1 875
õhustransport	2 527	2 207	1 487	1 269
veondusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	2 148	1 820	1 209	1 037
postside ja telekommunikatsioon	1 197	1 086	705	637
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	566	522	347	317
kinnisvarategevus	1 014	919	628	566
arvutid ja nendega seotud tegevus	687	639	400	377
muu äritegevus	377	350	232	212
Haridus	266	268	203	207
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	221	198	136	123
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	471	435	285	264

Töökulude tootlikkus, krooni <i>Productivity of personnel costs, kroons</i>		Kogutootlikkus, krooni <i>Total productivity, kroons</i>		<i>Kind of activity</i>
2004	2003	2004	2003	
9,27	8,87	1,06	1,06	Enterprises total
5,23	4,67	1,14	1,06	<i>Agriculture, hunting</i>
12,27	12,01	1,05	1,05	<i>Forestry</i>
7,86	6,96	1,01	1,07	<i>Fishing</i>
3,62	3,33	1,07	1,06	<i>Mining</i>
6,33	6,12	1,06	1,07	<i>Manufacturing</i>
12,57	11,77	1,08	1,08	<i>Electricity, gas and water supply</i>
8,28	7,99	1,05	1,05	<i>Construction</i>
18,93	18,57	1,04	1,03	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
19,66	18,98	1,02	1,03	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
23,10	22,62	1,05	1,04	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
12,71	12,81	1,02	1,01	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
4,52	4,56	1,07	1,06	<i>Hotels and restaurants</i>
9,82	9,16	1,08	1,11	<i>Transport, storage and communication</i>
6,69	6,42	1,03	1,08	<i>road transport</i>
21,57	19,00	0,91	1,00	<i>water transport</i>
9,05	9,04	1,00	1,07	<i>air transport</i>
12,92	11,76	1,10	1,11	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
8,34	7,97	1,26	1,27	<i>post and telecommunications</i>
4,82	4,73	1,19	1,14	<i>Real estate, renting and business</i>
11,26	10,59	1,29	1,25	<i>real estate activities</i>
3,43	3,25	1,09	1,05	<i>computer and related activities</i>
3,28	3,23	1,13	1,07	<i>other business activities</i>
2,57	2,90	1,08	1,09	<i>Education</i>
2,21	2,21	1,06	1,08	<i>Health and social work</i>
4,96	4,93	1,11	1,10	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 1T **ETTEVÕTTED KOKKU**
Tootlikkusnäitajad lisandväärtuse alusel tegevusalade kaupa, 2003, 2004
 Table 1T **ENTERPRISES TOTAL**
Productivity measures by value added by kind of activities, 2003, 2004

Tegevusala	Töövõljalikus, tuhat krooni <i>Productivity of labour, thousand kroons</i>		Tunnitootlikkus, krooni <i>Productivity per hour, kroons</i>	
	2004	2003	2004	2003
Ettevõtted kokku	205	181	118	104
Põllumajandus, jahindus	112	86	61	47
Metsamajandus	239	230	128	122
Kalapüük	114	149	64	80
Mäetööstus	208	188	131	113
Töötlev tööstus	169	157	96	90
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	471	413	268	235
Ehitus	174	156	97	88
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	202	171	117	97
mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	216	196	119	108
hulgi- ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad	291	251	169	143
jaekaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus	120	97	70	55
Hotellid ja restoranid	114	101	69	60
Veendus, laondus ja side	306	296	171	165
maismaaveendus	165	153	90	84
veetransport	...	361	...	191
õhustransport	309	437	182	251
veendusega seotud tegevusalad; reisibüroode tegevus	457	399	257	227
postside ja telekommunikatsioon	559	538	329	315
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	278	212	171	129
kinnisvarategevus	554	350	343	216
arvutid ja nendega seotud tegevus	282	254	164	150
muu äritegevus	176	150	108	91
Haridus	133	123	101	95
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	126	116	77	72
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	174	158	105	96

Töökulude tootlikkus, krooni <i>Productivity of personnel costs, kroons</i>		Kogutootlikkus, krooni <i>Total productivity, kroons</i>		<i>Kind of activity</i>
2004	2003	2004	2003	
1,90	1,85	0,22	0,22	Enterprises total
1,48	1,34	0,32	0,30	<i>Agriculture, hunting</i>
2,10	2,18	0,18	0,19	<i>Forestry</i>
1,57	2,15	0,20	0,33	<i>Fishing</i>
1,62	1,47	0,48	0,47	<i>Mining</i>
1,60	1,63	0,27	0,28	<i>Manufacturing</i>
3,29	3,18	0,28	0,29	<i>Electricity, gas and water supply</i>
1,56	1,56	0,20	0,21	<i>Construction</i>
1,94	1,85	0,11	0,10	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
1,77	1,82	0,09	0,10	<i>sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel</i>
2,30	2,20	0,10	0,10	<i>wholesale trade and commission trade, except of motor vehicles and motorcycles</i>
1,51	1,40	0,12	0,11	<i>retail trade, except of motor vehicles and motorcycles; repair of personal and household goods</i>
1,61	1,58	0,38	0,37	<i>Hotels and restaurants</i>
2,40	2,49	0,26	0,30	<i>Transport, storage and communication</i>
1,75	1,72	0,27	0,29	<i>road transport</i>
...	1,94	...	0,10	<i>water transport</i>
1,11	1,79	0,12	0,21	<i>air transport</i>
2,75	2,58	0,23	0,24	<i>supporting and auxiliary transport activities; activities of travel agencies</i>
3,89	3,95	0,59	0,63	<i>post and telecommunications</i>
2,37	1,92	0,58	0,46	<i>Real estate, renting and business</i>
6,16	4,04	0,71	0,48	<i>real estate activities</i>
1,41	1,29	0,44	0,42	<i>computer and related activities</i>
1,53	1,39	0,53	0,46	<i>other business activities</i>
1,28	1,33	0,54	0,50	<i>Education</i>
1,26	1,30	0,60	0,63	<i>Health and social work</i>
1,83	1,79	0,41	0,40	<i>Other community, social and personal service activities</i>

Tabel 2A KREIIDIASUTUSED JA MUUD RAHALOOMES OSALEVAD
FINANTSVAHENDAJAD
Vara, kohustused ja omakapital, 31. detsember, 2003–2004
Table 2A **MONETARY INSTITUTIONS OTHER THAN CENTRAL BANK**
Assets, liabilities and equity, 31 December, 2003–2004

Näitaja	Vara, kohustused, omakapital <i>Assets, liabilities, equity</i> tuhat krooni — <i>thousand kroons</i>		Indicator
	31.12.2003	31.12.2004	
Vara	98 878 985	133 674 328	Assets
Sularaha	1 427 379	1 449 093	<i>Cash</i>
Nõuded keskpangale	5 058 603	7 694 943	<i>Claims on central bank</i>
Nõuded krediidasutustele	11 552 477	19 207 009	<i>Claims on credit institutions</i>
Nõuded klientidele	69 234 421	92 630 498	<i>Claims on customers</i>
valitsusele	2 701 943	2 820 460	<i>on general government</i>
finantseerimisasutustele	23 913 698	27 798 894	<i>on financial institutions</i>
laenud	42 618 780	61 939 324	<i>loans to</i>
riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingutele	212 293	720 314	<i>commercial undertakings of state and local governments</i>
muudele äriühingutele	23 139 755	31 952 057	<i>other commercial undertakings</i>
mittetulundusühingutele	178 762	451 127	<i>to non-profit associations</i>
eraisikutele	19 087 970	28 887 647	<i>to individuals</i>
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-552 850	-667 427	<i>Allowance for uncollectible claims</i>
Väärtpaberid	9 259 830	10 708 789	<i>Securities</i>
võlakirjad ja fikseeritud tulumääraga väärtpaberid	4 877 400	4 424 391	<i>debt securities and fixed income securities</i>
aktsiad ja osakud	4 382 430	6 284 398	<i>shares</i>
tütar- ja sidusettevõtete aktsiad	4 128 839	5 524 852	<i>in subsidiaries and associated undertakings</i>
tuletisväärtpaberid		440 331	<i>derivative instruments</i>
Immateriaalne põhivara	436 150	390 169	<i>Intangible assets</i>
Materiaalne põhivara	928 889	786 427	<i>Tangible assets</i>
Muu vara	1 534 086	1 474 827	<i>Other assets</i>
Kohustused ja omakapital	98 878 985	133 674 328	Liabilities and equity
Kohustused kokku	87 582 631	215 295 757	Liabilities total
Võlgnevus krediidasutustele ja keskpangale	16 631 378	27 087 972	<i>Liabilities to credit institutions and central bank</i>
Võlgnevus klientidele	53 523 144	64 829 424	<i>Liabilities to customers</i>
valitsusele	3 624 720	5 104 517	<i>general government</i>
finantseerimisasutustele	3 025 926	3 631 549	<i>financial institutions</i>
riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingutele	1 271 486	1 541 636	<i>commercial undertakings of state and local governments</i>
muudele äriühingutele	22 086 065	27 260 170	<i>other commercial undertakings</i>
mittetulundusühingutele	1 059 339	1 243 679	<i>non-profit associations</i>
eraisikutele	22 455 608	26 047 784	<i>individuals</i>
Valitsuse laenufondid ja välisabifondid	222 807	149 279	<i>Government lending funds and counterpart funds</i>
Väljaantud võlakirjad	13 399 860	25 353 911	<i>Issued debt securities</i>
Muud kohustused	2 625 783	2 423 261	<i>Other liabilities</i>
Allutatud kohustused	1 179 659	574 267	<i>Subordinated liabilities</i>
Omakapital	11 296 354	13 256 214	Equity
Eraldised	75 666	92 244	<i>Provisions</i>
Aktsiakapital	6 285 678	6 430 940	<i>Share capital</i>
Reservid	744 450	751 104	<i>Reserves</i>
Kogu kasumi/kahjumi jääk	4 190 560	5 981 926	<i>Profit or loss retained</i>

Tabel 2B KREIIDIASUTUSED JA MUUD RAHALOOMES OSALEVAD
FINANTSVAHENDAJAD
Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004
Table 2B MONETARY INSTITUTIONS OTHER THAN CENTRAL BANK
Income statement, 2003, 2004

Näitaja	Tulud, kulud, kasum		Indicator
	Income statement		
	tuhat krooni — thousand kroons		
	2003	2004	
Ettevõtete arv	18	17	Number of enterprises
Töötajate arv	3 781	7 671	Number of employees
Intressitulu	4 202 120	4 652 227	Interest income
Laenu delt	3 369 759	3 975 247	Loans
Hoiustelt	121 486	189 038	Deposits
Võlakirjadelt ja fikseeritud tulumääraga väärtpaberitelt	360 809	151 064	Debt securities and fixed income securities
Tulevikutehingutelt	299 782	284 153	Forwards
Muud	50 284	45 317	Other
Intressikulu	1 918 817	2 165 735	Interest expense
Laenu delt	335 116	444 563	Loans
Hoiustelt	849 938	340 407	Deposits
Võlakirjadelt ja fikseeritud tulumääraga väärtpaberitelt	322 741	487 164	Debt securities and fixed income securities
Kapitalilaadsetelt kirjetelt	54 649	38 186	Items of capital nature
Tulevikutehingutelt	356 214	320 885	Forwards
Muud	159	60	Other
Tulu finantsinvesteeringutelt	65 933	1 027 289	Income from financial investments
Tütar- ja sidusettevõtete aktsiatelt	58 546	994 906	Shares in subsidiaries and affiliated enterprises
Muudelt aktsiatelt ja osadelt	7 387	32 383	Other shares
Teenustasu tulu	1 344 196	1 618 541	Commission income
Teenustasu kulu	354 687	444 512	Commission expense
Netokasum/kahjum finantstehingutelt	404 417	382 323	Net profit/loss on financial operations
Administratiivkulud	1 782 515	2 083 325	Administrative expenses
Töökulud	1 036 389	1 236 188	Personnel expenses
palk	797 484	973 715	wages and salaries
sotsiaalmaks	238 905	261 553	social security costs
Muud halduskulud	746 126	847 137	Other administrative expenses
Väärtuste muutus (+/-)	-356 866	-413 590	Value adjustments (+/-)
Muud netotegevustulud	-111 956	-43 714	Net other operating income
Muud netotegevuskulud	0	0	Net extraordinary income
Ettevõtte tulumaks	170087	64668	Income tax
Puhaskasum (-kahjum)	1 321 738	2 463 643	Net profit (loss)

Tabel 2C KINDLUSTUS
Vara, kohustused ja omakapital, 31. detsember, 2003–2004
 Table 2C **INSURANCE**
Assets, liabilities and equity, 31 December, 2003–2004

Näitaja	Vara, kohustused, omakapital		Indicator
	<i>Assets, liabilities, equity</i>		
	tuhat krooni — thousand kroons		
	31.12.2003	31.12.2004	
Vara	3 551 728	4 956 926	Assets
Raha ja pangakontod	79 885	83 598	<i>Cash and bank account</i>
Nõuded	81 850	104 413	<i>Receivables</i>
Viitlaekumised, ettemaks	100 306	105 338	<i>Accrued income, prepayments</i>
Investeeringud	3 005 091	4 096 546	<i>Investments</i>
maa ja ehitised	37 921	29 966	<i>land and buildings</i>
tütär- ja sidusettevõtted	149 471	145 644	<i>affiliated and associated companies</i>
muud finantsinvesteeringud	2 817 699	3 920 936	<i>other financial investments</i>
aktsiad ja osad	677 706	796 980	<i>shares and other securities</i>
võlakirjad ja laenud	1 659 722	2 375 958	<i>bonds, fixed interest securities</i>
osalus ühisinvesteeringutes	0	0	<i>participation in joint investments</i>
hüpoteeklaenud	248	30 897	<i>mortgage loans</i>
muud laenud	2 517	2 608	<i>other loans</i>
deposiidid krediidiasutustes	476 499	713 695	<i>deposits with credit institutions</i>
muud	1 007	798	<i>other</i>
Investeeringurisikiga elukindlustuse investeeringud	195 657	480 396	<i>Unit-linked life insurance investments</i>
Immateriaalne põhivara	15 297	22 140	<i>Intangible assets</i>
Materiaalne põhivara	73 642	64 496	<i>Fixed assets</i>
Kohustused ja omakapital	3 551 728	4 956 926	Liabilities and equity
Kohustused kokku	2 502 866	3 436 339	Liabilities total
Kohustused	164 504	122 260	<i>Payables</i>
Viitvõlad, ettemaksed	97 357	95 305	<i>Accrued expenses, prepayments</i>
Kindlustustehnilised eraldised	2 045 346	2 738 380	<i>Technical provision</i>
ettemakstud preemiate eraldis (neto)	405 533	524 556	<i>unearned premiums provision (net)</i>
edasikindlustuse osa	149 389	116 869	<i>reinsurers' share</i>
elukindlustuse eraldis (neto)	1 103 756	1 452 785	<i>life provision (net)</i>
edasikindlustuse osa	558	295	<i>reinsurers' share</i>
rahuldamata nõuete eraldis (neto)	517 498	737 707	<i>outstanding claims provision (net)</i>
edasikindlustuse osa	438 664	388 145	<i>reinsurers' share</i>
boonuste eraldis (neto)	16 450	17 291	<i>provision for bonuses (net)</i>
muud tehnilised eraldised (neto)	2 109	6 040	<i>other technical provision (net)</i>
edasikindlustuse osa		0	<i>reinsurers' share</i>
Investeeringurisikiga elukindlustuse eraldised	195 659	480 394	<i>Unit-linked life insurance provisions (net)</i>
Allutatud kohustused	0	0	<i>Subordinated loans</i>
Omakapital	1 048 862	1 520 587	Equity
Aktsiakapital	450 461	522 196	<i>Share capital</i>
Aažio	181 485	151 241	<i>Share premium</i>
Üldreserv	43 720	66 999	<i>General reserve</i>
Muud reservid	1 008	1 008	<i>Other reserves</i>
Eelmiste aastate jaotamata kasum (kahjum)	149 448	339 856	<i>Retained earnings</i>
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)	222 745	441 292	<i>Net profit (loss)</i>
Oma aktsiad	-5	-5	<i>Treasury stock</i>
Ülekandmata omakapitali saldo	0	-2000	

Tabel 2D ELUKINDLUSTUS
Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004
 Table 2D LIFE INSURANCE
Income statement, 2003, 2004

Näitaja	Tulud, kulud, kasum		Indicator
	Income statement		
	tuhat krooni — thousand kroons		
	2003	2004	
Ettevõtete arv	5	5	Number of enterprises
Töötajate arv	219*	228*	Number of employees
Netopreemiad	568 023	788 486	Net premiums written
brutopreemiad	579 765	806 303	gross premiums
edasikindlustuspreemiad	11 742	17 817	ceded premiums
Investeeringutulud	89 145	121 087	Investment income
tütar- ja sidusettevõtetelt	399	1 481	from subsidiaries
maalt ja ehitistelt	331	250	from land and buildings
muudelt investeeringutelt	46 117	59 184	from other investments
investeeringute väärtuse muutus	32 249	47 714	change in investments' value
kasum investeeringute realiseerimisest	10 049	12 457	profit from investment sales
Investeeringukulud	8 667	12 995	Investment expenses
investeeringukulud	5 004	8 316	managing expenses
tütar- ja sidusettevõtetelt	1 127	2 206	from subsidiaries
investeeringute väärtuse muutus	865	1 210	change in investments' value
kahjum investeeringute realiseerimisest	1 671	1 263	loss from investment sales
Realiseerimata kasum (-kahjum) investeeringutelt	20 391	53 210	Unrealized gains/losses from investments
Netohüvitised	86 032	114 913	Net claims paid
kindlustussummad	45 838	53 617	sums insured
tagasiostud	39 766	57 256	surrenders
nõuete käsituskulud	1 070	1 159	claim handling expenses
edasikindlustuse osa nõuetes	642	1 497	reinsurers' share in claims paid
Rahuldamata nõuete eraldise (RNE) netomuutus (kasv -)	-2 614	-4 174	Net change in outstanding claims provision (OCP)
RNE kogumuutus (kasv -)	-2 978	-4 378	change in OCP (incr. -)
edasikindlustuse RNE muutus (kasv +)	364	-204	change in reinsurers' OCP (incr. +)
Elukindlustuseraldise (EE) netomuutus (kasv -)	-304 481	-326 075	Net change in life insurance provisions (LP)
EE kogumuutus (kasv -)	-304 484	-325 812	change in LP (incr. -)
edasikindlustuse EE muutus (kasv +)	3	-263	change in reinsurers' LP (incr. +)
Muude tehniliste eraldiste netomuutus (kasv -)	-84 593	-288 667	Net change in other technical provisions (incr. -)
Boonused	-16 359	-16 971	Bonuses
Tegevuskulud	101 113	92 322	Operating expenses
sõlmimiskulud	64 841	63 438	acquisition costs
sõlmimiskulude muutus (kasv +)	-4 063	-2 356	change in deferred acquisition costs (incr. +)
administratiivkulud	38 360	34 533	administrative expenses
komisjonitasud edasikindlustusandjatelt	6 151	8 005	reinsurance commissions
edasikindlustuse osa sõlmimiskulude muutuses (kasv -)	0	0	reinsurers' share in def. acquisition costs (inc. -)
Muu tehniline netotulu	-33	-32	Net other technical income
Kasum/kahjum portfelli ülevõtmisest	0	3 136	Loss from portfolios accepted
Tehniline tulem	73 667	113 945	Technical result
Muu netotulu	-11 662	-3072	Net other income
Ettevõtte tulumaks	-	14 581	Income tax
Puhaskasum (-kahjum)	62 005	96 293	Net profit (loss)

* Müügitöötajad ja kontoritöötajad.

Tabel 2E KAHJUKINDLUSTUS
Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004
 Table 2E NON-LIFE INSURANCE
Income statement, 2003, 2004

Näitaja	Tulud, kulud, kasum		Indicator
	Income statement		
	tuhat krooni — thousand kroons		
	2003	2004	
Ettevõtete arv	8	8	Number of enterprises
Töötajate arv	1 216*	1 239*	Number of employees
Netopreemiad	1 348 837	1 617 581	Net premiums written
brutopreemiad	2 033 411	2 387 775	gross premiums
edasikindlustuspreemiad	684 574	651 797	ceded premiums
Ettemakstud preemiate eraldise (EPE) netomuutus	-92 129	-118 397	Net change in unearned premiums provision (UPP)
EPE kogumuutus (kasv -)	-106 609	-85 427	change in UPP (incr -)
edasikindlustuse EPE muutus (kasv +)	14 480	-32 970	change in reinsurers' UPP (incr +)
Muu tehniline tulu	710	17 844	Other technical income
Netohüvitised	685 064	926 487	Net claims paid
hüvitiste kogusumma	991 342	1 176 270	total claims paid
hüvitiste käsitluskulud	86 780	94 768	claim handling expenses
laekunud regress	-60 380	-71 479	subrogations
hüvitised edasikindlustusandjatelt	332 678	379 958	reinsurers' share in claims paid
Rahuldamata nõuete eraldise netomuutus (kasv -)	-108 516	-106 885	Net change in outstanding claims provision
RNE kogumuutus (kasv -)	-193 817	-5 109	change in OCP (incr. -)
edasikindlustuse RNE muutus (kasv +)	85 301	-101 777	change in reinsurers' OCP (incr. +)
Muude tehniliste eraldiste netomuutus (kasv -)	1	-	Net change in other technical prov. (incr. -)
Tegevuskulud	334 007	408 183	Operating expenses
sõlmimiskulud	384 564	437 229	acquisition costs
sõlmimiskulude muutus (kasv +)	9 673	6 975	change in deferred acquisition costs (incr. +)
administratiivkulud	110 579	123 814	administrative expenses
komisjonitasud edasikindlustusandjatelt	153 202	137 713	reinsurance commissions
edasikindlust. osa sõlmimiskulude muutuses (kasv -)	-1 739	8 172	reinsurers' share in def. acquisition costs (inc. -)
Muu tehniline netokulu	11 850	23 817	Net other technical charges
Kasum/kahjum portfelli ülevõtmisest	276	-	Profit/loss from portfolios accepted
Tehniline tulem	118 258	276 937	Technical result
Investeeringutulud	80 945	103 531	Investment income
tütär- ja sidusettevõtetest	12 895	14 139	from subsidiaries
maalt ja ehitistelt	407	394	from land and buildings
muudelt investeeringutelt	36 804	51 016	from other investments
investeeringute väärtuse muutus	26 082	32 471	change in investments' value
kasum investeeringute realiseerimisest	4 757	5 510	profit from investment sales
Investeeringukulud	24 215	27 923	Investment expenses
investeeringukulud	4 063	5 852	managing expenses
tütär- ja sidusettevõtetest	85	0	from subsidiaries
investeeringute väärtuse muutus	19 265	20 874	change in investments' value
kahjum investeeringute realiseerimisest	802	1 197	loss from investment sales
Muu netotulu	-14 248	-7 546	Net other income
Ettevõtte tulumaks	-	0	Income tax
Puhaskasum (-kahjum)	160 740	344 999	Net profit (loss)

* Müügitöötajad ja kontoritöötajad.

Tabel 2F MUU FINANTSVAHENDUS JA FINANTSVAHENDUSE ABITEGEVUSALAD
Vara, kohustused ja omakapital, 31. detsember, 2003–2004
 Table 2F OTHER FINANCIAL INTERMEDIATION AND AUXILIARY ACTIVITIES
Assets, liabilities and equity, 31 December, 2003–2004

Näitaja	Vara, kohustused, omakapital		Indicator
	Assets, liabilities, equity		
	tuhat krooni — thousand kroons		
	31.12.2003	31.12.2004	
Vara	61 315 814	63 160 468	Assets
Käibevara	12 822 179	28 839 919	Current assets
Raha ja pangakontod	1 430 187	1 022 612	Cash and bank account
Aktsiad ja muud väärtpaberid	1 374 000	2 074 590	Shares and other securities
Lühiajalised nõuded	8 368 638	24 636 170	Short-term receivables
lühiajalised laenud	7 431 816	23 647 220	short-term loans
Varud kokku	1 649 354	1 106 547	Inventories total
ettemaksed hankijatele	1 337 903	935 837	prepayments to suppliers
Põhivara	48 493 635	34 320 549	Fixed assets
Finantsvara	48 224 946	33 991 940	Long-term financial assets
pikaajalised laenud	39 345 937	28 679 759	long-term loans
aktsiad ja osakud	8 586 234	4 947 926	shares and other securities
Materiaalne ja immateriaalne põhivara jääkmaksumuses	268 689	289 121	Tangible and intangible assets in current value
Kohustused ja omakapital	61 315 814	63 160 468	Liabilities and equity
Kohustused	47 191 005	49 907 277	Liabilities total
Lühiajalised kohustused	31 895 328	26 988 926	Current liabilities
võlakohustused	29 868 724	26 102 722	debt obligations
ostjate ettemaksed ja võlad hankijatele	1 212 241	886 202	customer prepayments and supplier payables
Pikaajalised kohustused	15 295 677	22 918 351	Long-term liabilities
võlakohustused	15 295 555	23 659 693	debt obligations
Omakapital	14 124 809	13 253 191	Equity

Tabel 2G MUU FINANTSVAHENDUS JA FINANTSVAHENDUSE ABITEGEVUSALAD
Tulud, kulud ja kasum, 2003, 2004
 Table 2G OTHER FINANCIAL INTERMEDIATION AND AUXILIARY ACTIVITIES
Income statement, 2003, 2004

Näitaja	Tulud, kulud, kasum		Indicator
	Income statement		
	tuhat krooni — thousand kroons		
	2003	2004	
Ettevõtete arv	439	429	Number of enterprises
Töötajate arv	1 591	1 397	Number of employees
Äritulud	4 079 354	3 717 338	Revenue
Teenustasutulu	982 964	1 232 703	Commission income
Intressitulud	2 919 517	2 484 635	Interest income
Kulud	947 952	994 859	Expenses
Kaubad, toore, materjal ja teenused	270 780	284 546	External expenses on goods and services
Halduskulud	279 016	323 897	Administrative expenses
Tööjõukulud	330 855	317 886	Personnel expenses
palk	249 177	237 070	wages and salaries
sotsiaalmaks	81 678	80 816	social security costs
Kulum	67 301	68 530	Depreciation
Muud äritulud	55 988	996 715	Other revenue
Muud ärikulud	231 735	250 231	Other expenses
Ärikasum (-kahjum)	2 955 655	3 468 963	Operating profit (loss)
Finantstulud ja -kulud	334 511	1 178 489	Net financial income
Intressikulu	1 756 066	1 664 479	Interest expenses
Kasum/kahjum majandustegevusest	3 290 166	4 647 452	Proffit (loss) on ordinary activities
Erakorralised tulud ja kulud	2 841	42	Net extraordinary income
Tulumaksukulu	63 878	18 881	Income tax
Puhaskasum (-kahjum)	3 229 129	2 964 134	Net profit (loss)

Tabel 3A ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Ettevõtete sündimäär tegevusala järgi, 2000–2003 (protsenti)
 Table 3A BUSINESS DEMOGRAPHY
Enterprise birth rates by kind of activity, 2000–2003 (percentages)

Tegevusala	2000	2001	2002	2003	Kind of activity
Mäetööstus	3,3	3,2	8,8	2,9	Mining
Töötlev tööstus	9,1	8,2	8,9	7,1	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	1,7	3,9	3,8	4,2	Electricity, gas and water supply
Ehitus	6,5	7,4	9,5	12,2	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	12,4	14,3	11,9	15,5	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	9,1	12,7	11,7	9,1	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	9,8	11,7	9,2	8,3	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	10,8	15,1	34,1	25,1	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	13,6	16,3	12,6	12,3	Real estate, renting and business activities
Haridus	7,1	7,0	8,2	13,4	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	9,5	13,7	12,6	10,3	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	7,6	12,1	13,4	10,0	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	11,0	12,9	11,1	12,3	Enterprises total

Tabel 3B ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Sündinud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 2000–2003 (protsenti)
 Table 3B BUSINESS DEMOGRAPHY
Average number of persons occupied in newly born enterprises, breakdown by kind of activity, 2000–2003 (percentages)

Tegevusala	2000	2001	2002	2003	Kind of activity
Mäetööstus	4,0	15,5	3,7	2,0	Mining
Töötlev tööstus	5,3	5,3	4,9	2,8	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	2,4	20,0	1,1	2,2	Electricity, gas and water supply
Ehitus	4,4	3,8	2,6	2,1	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	2,3	2,7	1,8	1,7	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	2,9	3,5	3,8	2,2	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	2,6	3,5	1,7	1,6	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	2,6	1,9	1,8	1,3	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	2,1	2,0	1,6	1,6	Real estate, renting and business activities
Haridus	5,7	3,4	1,8	1,5	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2,7	4,4	9,9	4,3	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2,4	3,5	2,7	1,7	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	2,8	3,0	2,4	1,8	Enterprises total

Tabel 3C ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Sündinud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 2000–2003 (protsenti)
 Table 3C BUSINESS DEMOGRAPHY
Newly born enterprises by number of employees, 2000–2003 (percentages)

Aasta Year	Ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi Enterprises by number of employees					kokku — total
	0	1–4	5–9	10–19	20–	
2000	44,6	43,8	7,2	3,1	1,3	100,0
2001	28,5	58,0	8,4	3,8	1,3	100,0
2002	50,4	41,6	5,0	2,2	0,8	100,0
2003	25,2	68,3	4,3	1,8	0,4	100,0

Tabel 3D ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Ettevõtete surmamäär tegevusala järgi, 1999–2003 (protsenti)
 Table 3D BUSINESS DEMOGRAPHY
Enterprise death rates by kind of activity, 1999–2003 (percentages)

Tegevusala	1999	2000	2001	2002	2003*	Kind of activity
Mäetööstus	6,0	1,7	0,0	2,9	2,9	Mining
Töötlev tööstus	13,8	10,8	9,1	5,7	6,9	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	4,4	5,9	6,0	1,9	1,5	Electricity, gas and water supply
Ehitus	16,8	8,6	9,1	6,1	7,4	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	23,2	14,7	12,8	9,0	10,2	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	19,2	15,0	12,6	9,5	10,1	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	17,0	9,1	8,8	5,5	6,2	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	22,3	19,3	25,9	10,3	13,1	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	20,3	11,9	13,0	8,2	8,8	Real estate, renting and business activities
Haridus	15,5	8,8	17,4	6,8	7,3	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	4,8	4,9	4,9	1,4	1,4	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	19,2	7,7	11,3	6,0	7,7	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	19,7	12,3	11,8	7,6	8,6	Enterprises total

Tabel 3E ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Surnud ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi, 1999–2003 (protsenti)
 Table 3E BUSINESS DEMOGRAPHY
Dead enterprises by number of employees, 1999–2003 (percentages)

Aasta Year	Ettevõtted palgatud töötajate arvu järgi Enterprises by number of employees					
	0	1–4	5–9	10–19	20–	kokku — total
1999	56,5	30,9	7,3	3,5	1,8	100,0
2000	42,3	41,4	9,4	4,5	2,3	100,0
2001	37,1	48,2	8,9	3,2	2,6	100,0
2002	26,7	57,7	10,3	3,8	1,4	100,0
2003*	18,2	65,0	10,3	4,6	1,8	100,0

* Ettevõtete surmade 2003. aasta andmed on esialgsed ja neid korrigeeritakse järgmisel aastal. Korrigeerimine toimub vastavalt ettevõtluse demograafia statistika tootmise meetodikale.

* The data of dead enterprises for 2003 are preliminary and will be adjusted the next year. The adjustment will be carried out according to the methodology of producing business demography statistics.

Tabel 3F ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Surnud ettevõtted keskmise hõivatud töötajate arvu ja tegevusala järgi, 1999–2003 (protsenti)

Table 3F BUSINESS DEMOGRAPHY

Average number of persons employed in enterprises that died, breakdown by kind of activity, 1999–2003 (percentages)

Tegevusala	1999	2000	2001	2002	2003*	Kind of activity
Mäetööstus	1,8	3,0	-	4,5	1,0	Mining
Töötlev tööstus	6,9	6,4	7,8	5,8	5,5	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	3,1	6,9	15,4	2,0	3,0	Electricity, gas and water supply
Ehitus	5,6	5,7	5,4	3,9	4,5	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	2,3	2,5	2,6	2,8	2,7	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	3,7	3,9	5,0	3,7	4,8	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	3,6	4,9	2,8	3,2	2,9	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	8,1	3,6	1,7	2,1	1,4	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	2,5	2,9	2,2	2,1	2,5	Real estate, renting and business activities
Haridus	1,4	3,3	2,6	2,4	1,9	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2,4	3,7	4,3	7,4	4,4	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	2,6	5,2	2,9	3,7	3,1	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	3,2	3,5	3,4	3,1	3,2	Enterprises total

* Ettevõtete surmade 2003. aasta andmed on esialgsed ja neid korrigeeritakse järgmisel aastal. Korrigeerimine toimub vastavalt ettevõtluse demograafia statistika tootmise metoodikale.

* The data of dead enterprises for 2003 are preliminary and will be adjusted the next year. The adjustment will be carried out according to the methodology of producing business demography statistics.

Tabel 3G ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus tegevusala järgi, 2001–2003 (protsenti)
 Table 3G BUSINESS DEMOGRAPHY
Two-year survival rates of enterprises born in 2000, breakdown by kind of activity, 2001–2003 (percentages)

Tegevusala	2001	2002	2003	Kind of activity
Mäetööstus	100,0	100,0	100,0	Mining
Töötlev tööstus	76,4	66,4	58,3	Manufacturing
Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus	80,0	80,0	80,0	Electricity, gas and water supply
Ehitus	87,4	79,5	67,5	Construction
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrataste, isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	73,6	58,6	50,7	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
Hotellid ja restoranid	73,6	63,6	57,9	Hotels and restaurants
Veondus, laondus ja side	83,9	70,0	63,2	Transport, storage and communication
Finantsvahendus	69,6	45,7	37,0	Financial intermediation
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	75,2	62,0	55,2	Real estate, renting and business activities
Haridus	85,7	67,9	57,1	Education
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	95,7	85,1	83,0	Health and social work
Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	88,3	72,7	68,8	Other community, social and personal service activities
Ettevõtted kokku	76,2	62,7	55,2	Enterprises total

Tabel 3H ETTEVÕTLUSE DEMOGRAAFIA
Ettevõtluse demograafia 19 Euroopa riigis, 1999–2002
 Table 3H BUSINESS DEMOGRAPHY
Business Demography in 19 Europe countries, 1999–2002

Näitaja	Aasta	Tegevusala	Kokku	Belgia	Tšehhi	Taani	Eesti	Hispaania	Itaalia	Läti	Leedu	Luksemburg
			Total	Belgium	Czech Republic	Denmark	Estonia	Spain	Italy	Latvia	Lithuania	Luxembourg
Ettevõtete surmamäär, %	1999	Tööstus	5,7	6,3	...	5,2	...	5,9	5,8	...	...	6,3
		Ehitus	6,9	7,3	...	6,3	...	6,8	7,5	...	...	8,4
		Teenindus	7,3	9,2	...	8,9	...	7,1	7,4	...	...	9,7
		Kokku	7,0	8,7	...	8,1	...	6,9	7,1	...	...	9,4
	2000	Tööstus	5,7	...	7,4	6,6	10,4	6,0	5,4	11,3	10,7	5,9
		Ehitus	6,8	...	8,7	7,5	8,6	7,2	6,6	10,1	8,1	6,2
		Teenindus	7,7	...	10,8	10,6	13,5	7,4	7,4	13,7	14,4	9,7
		Kokku	7,3	...	9,9	9,7	12,3	7,2	7,0	13,2	13,4	9,2
	2001	Tööstus	...	...	8,5	...	8,8	5,9	6,2	7,7	6,0	5,5
		Ehitus	...	...	9,7	...	9,1	6,8	8,9	8,0	5,2	7,1
		Teenindus	...	...	12,3	...	12,7	7,0	7,2	9,6	7,2	9,8
		Kokku	...	...	11,3	...	11,8	6,9	7,3	9,2	6,9	9,4
Ettevõtete sünnimäär, %	2000	Tööstus	6,0	4,4	...	5,6	8,6	7,1	5,5	13,6	9,5	7,5
		Ehitus	10,7	6,2	...	10,3	6,5	13,2	9,5	15,4	7,7	9,1
		Teenindus	8,6	7,5	...	10,6	12,2	9,4	7,9	16,7	12,0	13,0
		Kokku	8,5	7,0	...	10,0	11,0	9,7	7,8	16,2	11,3	12,4
	2001	Tööstus	5,6	...	10,5	5,1	7,9	6,6	5,2	9,4	9,9	6,8
		Ehitus	10,1	...	11,8	9,0	7,4	12,3	9,0	9,5	11,9	8,9
		Teenindus	8,4	...	13,1	10,0	14,5	8,8	7,9	10,4	11,8	12,8
		Kokku	8,3	...	12,5	9,3	12,9	9,1	7,7	10,2	11,5	12,2
	2002	Tööstus	...	...	8,5	...	8,6	6,3	5,0	32,3	10,0	6,7
		Ehitus	...	...	10,5	...	9,5	12,6	9,6	15,4	12,5	9,8
		Teenindus	...	...	10,4	...	12,3	9,1	7,4	20,1	10,2	11,8
		Kokku	...	...	10,0	...	11,1	9,3	7,4	21,8	10,3	11,4
2000. aastal sündinud ettevõtete elujõulisus, %	2001	Tööstus	88,6	...	...	84,7	...	86,6	89,3	...	...	89,5
		Ehitus	86,3	...	...	83,2	...	80,7	90,1	...	...	92,1
		Teenindus	85,8	...	...	79,8	...	81,9	88,6	...	...	88,6
		Kokku	86,1	...	...	80,6	...	82,0	88,9	...	...	88,8
	2002	Tööstus	...	...	...	...	66,7	77,1	78,7	71,9	79,0	
		Ehitus	...	...	...	...	79,5	68,9	78,0	72,1	83,7	78,1
		Teenindus	...	...	...	...	60,5	71,1	77,5	69,4	69,6	75,9
		Kokku	...	...	...	...	62,7	71,2	77,7	69,9	71,4	76,1

Allikas: *Business demography in Europe. 1997–2002. Eurostat.*
 Source: *Business demography in Europe. 1997–2002. Eurostat.*

Ungari	Holland	Portugal	Sloveenia	Slovakkia	Soome	Rootsi	Suur- britannia	Rumeenia	Norra	Activity	Year	Indicator
Hungary	Nether- lands	Portugal	Slovenia	Slovak Republic	Finland	Sweden	United Kingdom	Romania	Norway			
...	6,0	5,5	...	...	5,6	4,3	8,7	...	6,4	Industry	1999	Death
...	5,3	6,9	...	...	6,6	4,3	9,3	...	7,7	Construction		rates, %
...	8,8	6,2	...	...	7,1	5,3	10,9	...	7,8	Services		
...	8,1	6,3	...	...	6,8	5,1	10,4	...	7,6	Business economy		
7,9	7,8	...	4,9	8,0	6,1	4,7	9,4	8,4	8,5	Industry	2000	
9,1	7,5	...	5,1	9,5	6,9	4,8	9,7	8,3	6,7	Construction		
10,4	11,0	...	6,8	9,2	7,7	5,8	10,9	11,9	8,6	Services		
9,9	10,2	...	6,2	9,0	7,3	5,5	10,6	11,2	8,3	Business economy		
8,8	...	4,5	5,4	12,0	5,5	4,7	...	9,4	...	Industry	2001	
10,4	...	4,4	5,5	13,7	6,7	4,7	...	9,3	...	Construction		
11,0	...	4,9	7,3	15,7	7,0	5,8	...	12,1	...	Services		
10,7	...	4,7	6,6	14,7	6,7	5,6	...	11,6	...	Business economy		
9,1	6,3	5,8	3,6	7,6	5,4	5,3	6,9	11,6	5,8	Industry	2000	Birth
14,6	11,4	10,1	7,4	9,9	9,0	6,9	8,0	14,9	7,7	Construction		rates, %
14,2	9,5	7,3	7,1	10,8	7,3	7,3	9,4	10,6	11,5	Services		
12,4	9,4	7,6	6,4	10,1	7,3	7,0	8,9	10,9	10,3	Business economy		
6,8	6,3	5,6	3,8	12,0	5,2	4,7	...	11,7	5,3	Industry	2001	
13,7	11,7	10,0	7,2	15,0	8,3	6,3	...	16,3	9,5	Construction		
13,4	9,6	7,5	7,2	15,8	7,4	6,9	...	11,1	10,9	Services		
12,7	9,6	7,5	6,5	14,9	7,2	6,6	...	11,5	10,1	Business economy		
10,6	...	5,8	4,2	13,1	4,6	4,5	...	11,7	...	Industry	2001	
20,1	...	7,3	6,8	17,0	8,3	6,0	...	16,0	...	Construction		
14,3	...	5,7	8,2	15,1	7,6	6,3	...	12,5	...	Services		
14,5	...	6,0	7,1	15,0	7,2	6,1	...	12,6	...	Business economy		
...	88,2	...	...	...	85,8	98,6	...	...	82,3	Industry	2001	Survival rates
...	89,8	...	...	...	88,4	98,8	...	...	86,7	Construction		for the
...	83,5	...	...	...	84,2	98,1	...	...	77,5	Services		enterprises
...	84,7	...	...	...	85,2	98,3	...	...	78,9	Business economy		newly born in 2000, %
73,0	...	...	88,7	91,6	75,4	90,4	...	74,8	...	Industry	2002	
68,8	...	...	89,4	90,3	74,9	90,2	...	76,6	...	Construction		
66,9	...	...	82,1	88,7	70,3	87,5	...	69,8	...	Services		
67,6	...	...	84,1	89,4	71,7	88,0	...	71,0	...	Business economy		

METOODIKA

ANDMETE KOGUMINE

Aastakogumikus esitatud andmed on kogutud statistiliste aruannetega "Ettevõtte kompleksne kalendriaasta aruanne EKOMAR", "Põllumajandus-, jahindus-, metsamajandus- ja kalandusäriühingute majandusnäitajad", "Teadus- ja arendustegevus (ettevõttes)", "Infotehnoloogia ettevõttes", "Majandusüksuste statistiline andmebaas", "Finantsvahendus ja -abitegevus". Krediid- ja kindlustusettevõtete andmete esitamisel on kasutatud Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja Eesti Liisingühingute Liidu andmeid, samuti andmeid veebilehelt www.pensionikeskus.ee. Füüsilisest isikust ettevõtjate andmed on saadud Maksuametilt. Kogumik ei sisalda eelarveliste asutuste ega organisatsioonide andmeid.

ÄRIÜHINGUTE ANDMETE TÖÖTLEMINE

Statistiline üksus

Statistiline üksus ehk aruandekohustuslane on äriühing.

Üldkogum

Üldkogumi moodustavad äriühingud (Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK), tegevusalad A kuni O), mis on kantud Justiitsministeeriumi Registrikeskuse andmebaasi andmetel moodustatud majanduslikult aktiivsete ettevõtete nimekirja ehk statistilisse profiili.

Valim

Äriühingute (v.a finantsvahenduse tegevusala) aastaandmeid kogutakse valikuuringu meetodil, kasutades stratifitseeritud lihtsat juhuslikku valikut. Üldkogum stratifitseeritakse äriühingu tegevusala, omaniku liigi ja tööga hõivatute arvu järgi.

Finantsvahenduse äriühinguid vaadeldakse kõikselt.

Tegevusalati on äriühingud jaotatud peamiste tegevusalade kaupa EMTAKi järgi.

Omaniku liikide jaotuse puhul on aluseks äriühingute kapitaliosalus (häälteenamuse kuulusus). Kui äriühingus on riigi ja kohaliku omavalitsuse kapitaliosalus kokku 50% või suurem, on tegemist **avaliku sektoriga**.

Erasektorisse kuulub äriühing juhul, kui Eesti Vabariigil või kohalikul omavalitsusel ei ole äriühingus kapitaliosalust või kui see on alla 50%.

Riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingud ning 20 või enama tööga hõivatud isikuga erasektori äriühingud olid valimisse hõlmatud kõik. Erasektorisse kuuluvate väikeste ettevõtete (1–19 tööga hõivatut) hulgast tehti tegevusalade ja tööga hõivatute gruppide kaupa lihtne juhuslik valik.

Andmete üldistamine

Valikuuringuga kogutud andmete põhjal hinnati üldkogumi näitajaid. Kokku oli 2004. aasta valimis 12 740 äriühingut — 30% statistilise profiili äriühingutest. Statistilise aastaaruande esitas 10 166 äriühingut ehk 80% valimist, 635 aastaaruande esitamata jätnud äriühingu kohta kasutati erinevatest andmeallikatest saadud infot. Kui aruande esitamata jätnud äriühingu kohta andmed puudusid, asendati tema andmed temaga sarnaste äriühingute vastavate andmete keskmistega.

Järgnevas tabelis on esitatud üldkogumi ja valimi suurus ning vastanud äriühingute arv. Vastanute hulka on arvatud nii äriühingud, kes saatsid aruande, kui ka äriühingud, kes teatasid, et neil puudus aruandeaastal finantsmajanduslik tegevus.

Tabel 1 **Kogum, valim ja vastanud äriühingud, 2004**

Tegevusala EMTAKi järgi	Kogum	Valim	Vastanute arv	Valimi osatähtsus kogumis, %	Vastanute osatähtsus valimis, %
EMTAK A	1 738	843	674	48,5	80,0
EMTAK B	139	53	44	38,1	83,0
EMTAK C	69	69	66	100,0	95,7
EMTAK D	5 280	2 833	2 375	53,7	83,8
EMTAK E	272	239	218	87,9	91,2
EMTAK F	3 215	1 031	835	32,1	81,0
EMTAK G	14 238	3 244	2 453	22,8	75,6
EMTAK H	1 546	434	352	28,1	81,1
EMTAK I	3 041	935	775	30,7	82,9
EMTAK J	571	497	362	87,0	63,4
EMTAK K	9 298	1 912	1 453	20,6	76,0
EMTAK M	390	100	88	25,6	88,0
EMTAK N	784	210	199	26,8	94,8
EMTAK O	1 301	340	272	26,1	80,0
KOKKU	41 882	12 740	10 166	30,4	79,8

Valikuviga

Algandmed on kogutud osaliselt valikuuringuga, seetõttu sisaldavad kõik koondandmed valimi juhuslikkusest tingitud viga ehk valikuviga. Koondandmetele on võimalik arutada valikuvea hinnang. Tabelis on esitatud ettevõtete arvu, töötajate arvu, netokäibe ja bilansimahu (vara kokku) standard- ja suhteline (relatiivne) viga.

Standardviga iseloomustab koondandmete juhuslikust valimist tingitud vea suurust. Suhteline viga on standardvea ja näitaja jagatis, mis avaldatakse tavaliselt protsentides.

Tabel 2 **Majandusnäitajad, standard- ja suhteline viga, 2004**

Tegevusala EMTAK-i järgi	Ettevõtete arv	Standardviga	Suhteline viga, %	Töötajate arv	Standardviga	Suhteline viga, %	Netokäive, miljonit krooni	Standardviga, miljonit krooni	Suhteline viga, %	Bilansimaht, miljonit krooni	Standardviga, miljonit krooni	Suhteline viga, %
01	831	...	...	12 455	...	...	4 934	52	1,18	6 254	...	...
02	455	...	...	3 389	...	...	4 739	202	4,26	2 974	...	...
B	123	...	...	1 068	...	...	606	20	3,33	752	...	...
C	68	0	0,00	5 898	0	0,00	2 734	0	0,00	2 161	0	0,00
D	4 994	8	0,16	129 020	431	0,33	86 519	257	0,30	61 418	204	0,33
E	269	0	0,00	9 015	20	0,23	16 218	14	0,08	46 973	12	0,03
F	3 119	9	0,29	35 972	473	1,32	33 138	748	2,26	14 327	428	2,99
G	13 650	23	0,17	88 765	925	1,04	175 067	2 178	1,24	67 609	1 289	1,91
50	1 626	17	1,06	11 734	192	1,63	28 147	538	1,91	10 317	314	3,04
51	7 904	13	0,17	36 186	622	1,72	105 657	1 991	1,88	42 696	1 171	2,74
52	4 119	8	0,18	40 845	657	1,61	41 263	698	1,69	14 596	437	3,00
H	1 523	10	0,65	15 627	242	1,55	4 977	97	1,96	4 301	124	2,87
I	3 029	3	0,08	42 369	340	0,80	52 905	898	1,70	55 895	2 463	4,41
K	9 119	40	0,44	47 547	506	1,06	26 915	1 067	3,97	90 820	6 456	7,11
M	379	0	0,00	2 753	84	3,05	733	43	5,90	625	33	5,35
N	782	0	0,00	13 406	133	0,99	2 965	46	1,55	2 591	78	3,00
O	1 283	0	0,00	10 031	167	1,66	4 726	114	2,42	4 671	287	6,15

TABELITE KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

Aastakogumiku tabelid on jaotatud kolme ossa.

Aastakogumiku tabelite I osas on äriühingute (v.a finantsvahendusäriühingud) finantsmajandusliku tegevuse andmed:

- tulud, kulud, kasum, vara, kohustused, omakapital;
- investeeringud põhivarasse ja kapitalirent;
- realiseerimise netokäive.

Äriühingud on jaotatud peamiste tegevusalade kaupa Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK 2003) järgi. EMTAK on välja töötatud Euroopa Liidu tegevusalade

klassifikaatori *NACE Rev. 1.1 (Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)* alusel.

- A — Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus
- B — Kalapüük
- C — Mäetööstus
- D — Töötlev tööstus
- E — Elektrienergia-, gaasi- ja veevarustus
- F — Ehitus
- G — Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite, mootorrattaste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont
- H — Hotellid ja restoranid
- I — Veondus, laondus ja side
- K — Kinnisvara, rentimine ja äritegevus
- M — Haridus
- N — Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne
- O — Muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus

Suurusgruppidesse jaotatakse ettevõtted rahvusvaheliselt järgmiselt:

- mikroettevõtted — alla 10 tööga hõivatud isikuga ettevõtted;
- väikeettevõtted — alla 50 tööga hõivatud isikuga ettevõtted;
- keskmised ettevõtted — alla 250 tööga hõivatud isikuga ettevõtted;
- suureettevõtted — üle 250 tööga hõivatud isikuga ettevõtted.

Aastakogumikus kasutatakse andmete esitamisel ka järgmisi suurusgruppe:

- 1–19 tööga hõivatut;
- 20–49 tööga hõivatut;
- 50–99 tööga hõivatut;
- 100 ja enam tööga hõivatut.

Aastakogumiku tabelite **II osa** esitab finantsvahenduse tegevusala (EMTAK J) äriühingute finantsmajandusliku tegevuse andmeid:

- vara, kohustused ja omakapital;
- tulud, kulud ja kasum.

Äriühingud on jaotatud EMTAKi järgi:

- 651 — Rahaloomega seotud finantsvahendus
- 66 — Kindlustus ja pensionifondid, v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus
- 652, 67 — Muu finantsvahendus ja finantsvahenduse abitegevusalad.

Aastakogumiku tabelite **III osas** on esitatud andmeid ettevõtluse demograafia kohta (ettevõtete sünnid, surmad ja elujõulisus) Eestis ning Euroopa Liidus.

KOONDANDMETE AVALDAMINE

Peale käesoleva väljaande avaldab Statistikaamet aastaandmeid ettevõtete majandustegevuse kohta kogumikus "Eesti statistika aastaraamat. *Statistical Yearbook of Estonia*" ja Statistikaameti veebilehel www.stat.ee rubriigis "Statistika" (Statistika — Statistika andmebaas — Majandus).

KONFIDENTSIAALSUS

Statistikaamet on riikliku statistika seaduse 8. ja 9. paragrahvi järgi kohustatud tagama kogutud andmete kaitse. Andmeid kasutatakse ainult statistilisel otstarbel. Andmeid edastatakse ja avaldatakse ainult sellisel kujul, mis välistab andmeesitaja otsese või kaudse identifitseerimise võimaluse — vähemalt kolmekaupa grupis, kus ühegi ühiku osatähtsus ei ole suurem kui 90%. Kui grupis on üks või kaks ettevõtet, andmeid ei avaldata või avaldatakse ainult ettevõtte kirjalikul nõusolekul.

MAJANDUSE KONTSEKTRATSIOON NETOKÄIBE JÄRGI

Majanduse kontsekratsiooni tabeli koostamisel võeti igalt tabelis esitatud tegevusalalt 20 suurima netokäibega äriühingut. Need 20 äriühingut jaotati netokäibe suuruse järgi viide gruppi, igas grupis neli äriühingut (esimene nelik, teine nelik jne).

Näiteks nelja suurima netokäibega ehitusäriühingu (esimene nelik) realiseerimise netokäive hõlmas kogu ehituse netokäibest 16,0%. Pingereas 5.–8. kohal (teine nelik) olnud äriühingute netokäibe osatähtsus ehituse netokäibes oli 6,9%. 20 suurima netokäibega ehitusäriühingut andsid 34,5% kogu ehituse netokäibest.

PÕHIMÕISTED

Ettevõtete arv — tegutsevate ettevõtete arv ehk ettevõtted, kellel oli aruandeperioodil finantsmajanduslik tegevus (käive, kulud jne).

Töõga hõivatud isikud — kõigi ettevõttes töötavate isikute arv olenemata nende töönädala pikkusest. Töõga hõivatud isikute arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Töõga hõivatud isikute hulka kuuluvad:

- ettevõttes töötavad omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed;
- täis- või osatööajaga töötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- isikud, kes töötavad väljaspool ettevõtet (turustuspersonal jt), kuid kuuluvad ettevõtte töötajate koosseisu ja on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- ajutiselt töölt puuduvad isikud (haiguslehel, tasulisel puhkusel, õppepuhkusel olijad, streikijad jt);
- hooajatöötajad, praktikandid (õpipoisid) ja kodustöötajad, kes on töö eest tasu saajate nimekirjas;
- töövõtulepinguga töötavad isikud.

Tasuta töötavad pereliikmed on need isikud, kes elavad koos ettevõtte omanikuga ja töötavad ettevõttes regulaarselt, kuid kellega ei ole sõlmitud töölepingut ja kes ei saa tehtud töö eest tasu. Sellesse kategooriasse kuuluvad ainult need isikud, kes ei ole mõnes teises ettevõttes põhikohaga töö eest tasu saajate nimekirjas.

Töõga hõivatud isikute arvu ei lülitata teiste ettevõtete töötajaid, kes tegutsevad kõnesolevas ettevõttes, täites selle tellimusi, samuti pikka aega töölt puuduvaid isikuid (lapsehoolduspuhkusel ja ajateenistuses viibijad jt).

Töötajad — kõik ettevõttes tööandjaga kokkuleppe (lepingu) alusel töötavad isikud, kes saavad töö eest tasu rahas (palk, töötasu, honorar, tänuraha, tükitöötasu, kompensatsioon). Töötajate arvu mõõdetakse aastakeskmisena.

Lisandväärtus — toodang rahalises väljenduses, millest on maha arvatud vahetarbimine.

Jooksevhinnad — kaupade ja teenuste hinnad aruandeperioodil.

Püsivhinnad — hinnaindeksiga deflateeritud jooksevhinnad.

Tarbijahinnaindeks — iseloomustab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

Realiseerimise netokäive — kõikide nii põhi- kui ka kõrvaltegevusena valmistatud toodete, teenuste ja kaupade müügist saadud või saada olev müügitulu, mis ei sisalda käibemaksu ega aktsiise. Müügitulu võrdub saadud või saada oleva tasuga ja arvestatakse tekkepõhiselt. Kogumiku tabelites esitatud realiseerimise netokäive sisaldab üldjuhul dotatsioone (riigi- ja kohalikust eelarvest või Euroopa Liidu institutsioonidelt saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine, finantsabi), kui puudub täiendav märkus.

Eksport — ettevõtte realiseerimise netokäibes sisalduv toodete, kaupade ja teenuste müük mitteresidentidele.

Töõjõukulud — koosnevad palgast ning sellelt arvestatud sotsiaalmaksust ja töötuskindlustusmakselt.

Palk — tasu, mida tööandja arvestab kõikidele töötajatele aruandeperioodil tehtud töö eest.

Kogukasum (-kahjum) — realiseerimise netokäive miinus kulud.

Puhaskasum (-kahjum) — aruandeaasta puhaskasum (-kahjum) on kasumiaruande kõigi tulusummade ja kõigi kulusummade vahe.

Investeeringud põhivarasse — aruandeperioodil soetatud ehitiste, maa, masinate, seadmete, transpordivahendite, sisseseade ja muu inventari maksumus; uusehituse ning olemasoleva põhivara laiendamise, rekonstrueerimise ja renoveerimise puhul ka tehtud tööde maksumus; investeeringud immateriaalsesse põhivarasse ja väärisesemetesse.

Kapitalirent — aruandeperioodil sõlmitud kapitalirendilepinguga omandatud materiaalse põhivara lepingujärgne koguväärtus ilma intressita.

Käibe puhasrentaablus mõõdab puhaskasumit müügi ühe krooni kohta. Näitaja väärtus on väljendatud protsentides; mida suurem see on, seda rohkem kasumit on teenitud müügi ühe krooni kohta.

Omakapitali puhasrentaablus näitab aktsionäride investeeringute tasuvust. Mida kõrgem on omakapitali rentaablus, seda efektiivsemad on investeeringud firmasse. Kordaja suur väärtus võib olla tingitud ka sellest, et ettevõtte kasutab palju võõrkapitali ja on sel juhul riskialdis. Madal omakapitali rentaablus võib olla tingitud ettevõtte konservatiivsest rahanduspoliitikast.

Vara puhasrentaablus mõõdab puhaskasumit ettevõtte varadesse investeeritud iga krooni kohta. Mida kõrgem on vara rentaablus, seda efektiivsemalt on ettevõtte oma varasid kasutanud.

Soliidsuskordaja näitab, kui palju kasutatakse varade hankimiseks omakapitali ja laenukapitali. Kui näitaja läheneb ühele, kasutatakse rohkem omakapitali, kui näitaja läheneb nullile, kasutatakse rohkem laenukapitali.

Lühiajaliste kohustuste katekordaja näitab, mitu korda ületab ettevõtte käibevara lühiajalisi kohustusi.

Maksevõimekordaja näitab, kui võrd on lähemal ajal tasumisele kuuluvad kohustused kaetud suhteliselt kergemini rahaks muudetava varaga. Kui näitaja on ühest suurem, on likviidseid varasid ilma tootmisvarudeta rohkem kui lühiajalisi kohustusi.

Majandussektorid:

primaarsektor — põllumajandus, jahindus, metsamajandus, kalandus;

sekundaarsektor — tööstus, ehitus, energeetika;

tertsiaarsektor — kaubandus, hotellid ja restoranid; veondus, laondus ja side; finantsvahendus; kinnisvara, rentimine ja äritegevus; haridus; tervishoid ja sotsiaalhoolekanne; muu ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus.

Ettevõtte sünd — ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni loomine tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses. Sünniks ei loeta ettevõtte tekkimist ühinemise, jagunemise, eraldumise või restruktureerimise tulemusena. Sünniks ei loeta ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Ettevõtte surm — ettevõtte tegutsemiseks vajalike tootmistegurite (tööjõud, maa, kapital) kombinatsiooni likvideerimine tingimusel, et teised ettevõtted ei osale selles sündmuses. Surmaks ei loeta ettevõtte likvideerimist ühinemise, ülevõtmise, jagunemise või restruktureerimise tulemusena. Surmaks ei loeta ka juhtumit, kus ajutiselt mittetegutsev ettevõtte taasalustab tegevust kahe aasta jooksul pärast tegevuse peatamist.

Intranet — Internetiga samadel alustel toimiv suletud arvutivõrk (nt ettevõtte sisevõrk).

Extranet — intranet või selle osa, millele on võimaldatud juurdepääs Interneti kaudu.

Modem — arvuti telefoniliiniga ühendav seade, mis saatja poolel muudab arvuti digitaalsignaalid analoogsignaalideks ja vastuvõtja poolel muudab need digitaalseks tagasi.

ISDN (*Integrated Services Digital Network*) — integreeritud teenuste digitaalvõrk — rahvusvaheline sidestandard mitme andmevoo (heli, pilt jne) samaaegseks edastamiseks telefoniliine mööda.

xDSL (...*Digital Subscriber Line: ADSL, SDSL jne*) — tehnoloogiate perekond, mis pakub suurt ülekandekiirust nõudvaid teenuseid telefoniliinide kaudu.

Digitaaltoode — kaup, mis kättesaamisel on digitaalkujul (allalaaditav muusikafail, mobiiltelefoni taustapilt).

Teadus- ja arendustegevus — loov süstemaatiline tegevus, mille eesmärk on uuringute abil uute teadmiste saamine ja nende teadmiste rakendamine uute materjalide, toodete ja seadmete tootmiseks, protsesside, süsteemide ja teenuste juurutamiseks või nende oluliseks täiustamiseks.

VALEMID

Tekstis kasutatud rahandussuhtarvud on leitud järgmiste valemite abil.

Omakapitali puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmine omakapital}} \times 100$
Vara puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmine vara}} \times 100$
Käibe puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{realiseerimise netokäive}} \times 100$
Kogukasumi osatähtsus netokäibes (%)	$\frac{\text{kogukasum}}{\text{realiseerimise netokäive}} \times 100$
Käibekapital (tuhat krooni)	käibevara – lühiajalised kohustused
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	$\frac{\text{käibevara} - \text{lühiajalised kohustused}}{\text{vara}} \times 100$
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	$\frac{\text{käibevara}}{\text{lühiajalised kohustused}}$
Maksevõimekordaja (korda)	$\frac{\text{käibevara} - \text{varud}}{\text{lühiajalised kohustused}}$
Finantsvõimenduskordaja (korda)	$\frac{\text{keskmine vara}}{\text{keskmine omakapital}}$
Kapitaliseerituskordaja (korda)	$\frac{\text{pikaajalised kohustused}}{\text{pikaajalised kohustused} + \text{omakapital}}$
Soliidsuskordaja (korda)	$\frac{\text{omakapital}}{\text{omakapital} + \text{kohustused}}$

Kasum (kahjum)

Kogukasum (-kahjum)	realiseerimise netokäive – kulud
Puhaskasum (-kahjum)	realiseerimise netokäive + muud äritulud + finantstulud + erakorralised tulud – kulud – muud ärikulud – finantstulud – erakorralised kulud

Tootlikkuse suhtarvud

Tootlikkuse suhtarvud on leitud järgmiste valemite abil.

Tootlikkuse suhtarvud netokäibe alusel

Tööviljakus (tuhat krooni)	$\frac{\text{realiseerimise netokäive}}{\text{keskmine töötajate arv}}$
Tunnitootlikkus (krooni)	$\frac{\text{realiseerimise netokäive}}{\text{töötatud tundide arv}}$
Töökulude tootlikkus (krooni)	$\frac{\text{realiseerimise netokäive}}{\text{töjõukulud}}$
Kogutootlikkus (krooni)	$\frac{\text{realiseerimise netokäive}}{\text{kulud kokku}}$

Tootlikkuse suhtarvud lisandväärtuse alusel

Tööviljakus (tuhat krooni)	$\frac{\text{lisandväärtus}}{\text{keskmine töötajate arv}}$
Tunnitootlikkus (krooni)	$\frac{\text{lisandväärtus}}{\text{töötatud tundide arv}}$
Töökulude tootlikkus (krooni)	$\frac{\text{lisandväärtus}}{\text{töjõukulud}}$
Kogutootlikkus (krooni)	$\frac{\text{lisandväärtus}}{\text{kulud kokku}}$
Lisandväärtus tegurikuludes	realiseerimise netokäive + muud äritulud (v.a kasum põhivara müügist) – kulud kokku – muud ärikulud (v.a kahjum põhivara müügist) + töjõukulud + kulum + lõpetamata ja valmistoodangu varude muutus (aruandeaasta lõpu ja alguse vahe) + oma tarbeks valmistatud põhivara

METHODOLOGY

PREFACE

The yearbook provides financial data of non-financial enterprises collected on the basis of the annual statistical questionnaire "EKOMAR", "Annual data of agriculture, hunting and fishing enterprises", "R&D", "Information technology", "Statistical economic units database", "Financial intermediation". The data of credit institutions and insurance companies are collected by the Bank of Estonia and the Financial Supervision Authority, also the data of the Estonian Leasing Association and from the web-site www.pensionikeskus.ee were used. Data of sole proprietors are received from the Estonian National Tax Board. The yearbook does not provide data about budgetary institutions and organisations, non-profit institutions.

DATA PROCESSING

Statistical unit

Statistical unit is the enterprise as a commercial undertaking.

Population and sampling frame

Survey population comprises enterprises, which are included in the register of economically active enterprises called statistical profile. The statistical profile is created on the basis of the database of the Ministry of Justice Centre of Registers and Information Systems and is used as a sampling frame.

Sample

The financial data (excluding enterprises of financial intermediation) are collected by sample survey, using stratified simple random sampling. The population was stratified by economic activity, by number of persons employed and by type of owner.

Data of financial enterprises are collected exhaustively.

Enterprises have been divided into groups by **economic activity** according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK), which is based on the NACE (Statistical Classification of Economic Activities in the European Communities).

Enterprises are classified also by **type of owner** according to shareholding interest (i.e. who holds the majority of votes in commercial undertaking). Enterprises are considered to be in **public ownership** in case the shareholding of the state or local government is 50% or more.

Enterprises are considered to be in **private ownership** in case the shareholding of the state or local government is less than 50%.

All state and municipal enterprises as well as enterprises of private ownership with 20 or more persons employed are completely enumerated. The rest of enterprises belonging to Estonian enterprises and foreign persons in private law are sampled. The data collected by sample survey were expanded to the whole population.

The sampling frame for 2004 included 41,882 enterprises. A total of 12,740 enterprises were surveyed. This is about 30% of enterprises included in the statistical profile.

In the year 2004 10,166 enterprises responded. This is about 80% of enterprises in the sample.

PRESENTATION

The tables of the yearbook have been divided into three parts.

In **the first part of the tables**, the data on financial accounts of enterprises (excluding enterprises of financial intermediation) have been presented:

- income statement, assets, liabilities, equity;
- investments in fixed assets and financial leasing;
- net sales.

Enterprises have been divided into groups by economic activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK 2003), which is based on the NACE Rev.1.1 (Statistical Classification of Economic Activities in the European Communities).

- A — Agriculture, hunting and forestry
- B — Fishing
- C — Mining
- D — Manufacturing
- E — Electricity, gas and water supply
- F — Construction
- G — Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
- H — Hotels and restaurants
- I — Transport, storage and communication
- K — Real estate, renting and business activities
- M — Education
- N — Health and social work
- O — Other community, social and personal service activities

The international classification of enterprises by employees:
 micro-enterprises — with less than 10 employees;
 small enterprises — with less than 50 employees;
 medium-sized enterprises — with less than 250 employees;
 large enterprises — with more than 250 employees.

In the yearbook, the data have been also presented by following groups of persons employed:

- 1–19 persons employed;
- 20–49 persons employed;
- 50–99 persons employed;
- 100 and more persons employed.

The **second part of the tables** presents the financial data of enterprises of financial intermediation (EMTAK J):

- assets, liabilities and equity;
- income statement.

Enterprises have been divided according to EMTAK:

- 651 — Monetary intermediation
- 66 — Insurance and pension funding, except compulsory social security
- 652, 67 — Other financial intermediation and activities auxiliary to financial intermediation.

The **third part of the tables** presents the data of business demography in Estonia and in the European Union countries.

PUBLISHING

In addition to this yearbook, annual data are published in the yearbook Eesti Statistika Aastaraamat. Statistical Yearbook of Estonia and on the web site of the Statistical Office of Estonia www.stat.ee under the heading "Statistics" (Statistics — Statistical Database — Economy).

CONFIDENTIALITY

According to the Official Statistics Act (Articles 8 and 9), the Statistical Office is obliged to ensure the protection of collected data. Data can be used only for statistical purposes. Data are disseminated and transmitted in a generalised form, all characteristics which permit identification of respondents are excluded, the data have to be grouped at least by threes where the proportion of each respondent's data in aggregations does not exceed 90%. In case there are only one or two enterprises in a group, the data can be transmitted or disseminated only by the written consent of respondents.

CONCENTRATION OF NET SALES

When drawing up the table on the concentration of net sales, 20 enterprises with the largest net sales were taken from each economic activity presented in the table. These 20 enterprises were in their turn divided into five groups by the amount of net sales, with four enterprises in each group (first four, second four, etc.).

For example, four construction enterprises with the largest net sales accounted for 16.0% of the total net sales of the construction activity. The proportion of the net sales of the second four was 6.9%. Twenty construction enterprises with the largest net sales accounted for 34.5% of the net sales of the construction activity.

DEFINITIONS

Number of enterprises — enterprises, which were economically active in the reference period (had sales, expenditure, etc.).

Number of persons employed — total number of persons who work in the enterprise, irrespective of the length of their working week. The number of persons employed is measured as an annual average.

Employed persons include:

- working proprietors and unpaid family members;
- full- and part-time employees who are on the pay-roll;
- persons who work outside the unit (sales representatives, delivery personnel, repair and maintenance teams, etc.) but who are in the staff list and on the pay-roll of the enterprise;
- persons temporarily absent from work (persons on sick leave, paid leave, study leave, on strike, etc.)
- seasonal workers, trainees (apprentices) and homeworkers who are on the pay-roll;
- persons employed under contract for services.

Unpaid family workers refer to persons who live with the proprietor of the enterprise and work regularly for the enterprise, but who do not have an employment contract and who do not receive remuneration for the work they perform. This group includes only those persons who are not on the payroll of another enterprise as full-time employees.

The number of employed persons excludes the staff of other enterprises who carry out ordered work, and also persons who are absent from work for a long time (persons on child care leave, conscripts, etc.).

Number of employees — persons who work for an employer and who have a contract of employment and receive compensation in the form of wages, salaries, fees, gratuities, piecework pay or remuneration in kind. Number of employees is measured as an annual average.

Value added — the value of output less the value of intermediate consumption.

Current prices — the prices of goods and services in the reference period.

Constant prices — current prices deflated by price index.

Consumer price index expresses the change in the prices of consumer goods and paid services.

Net sales — the revenue from the sale of goods and services, which does not include VAT and excises. In tables the indicator 'Net sales' generally includes subsidies if the additional note is absent.

Export — the revenue from the sale of goods and services to non-resident.

Personnel expenses are made up of wages and salaries, and social tax.

Wages and salaries — the total remuneration payable to all persons counted on the payroll (including homeworkers), in return for work done during the reference period.

Investments in fixed assets — the cost of buildings, equipment, machinery, vehicles, installation, etc. purchased in the reference period; in the case of construction and

reconstruction of the existing fixed assets, it includes also the cost of work done; investments in intangible goods and in valuables.

Financial leasing — a lease contract by which all risks and rewards of ownership are transferred from lessor to lessee.

Profit margin — shows how much profit comes from every kroon of sales. The value of ratio is indicated in percentages.

Return on equity (ROE) — determines the rate of return on shareholder's investment in the business. As an owner or shareholder this is one of the most important ratios as it shows the hard fact about the business — are making enough of a profit to compensate shareholder for the risk of being in business.

Return on assets (ROA) — determines the rate of return for every kroon tied up in assets. The ratio shows how efficiently the enterprise manages its assets.

Equity to assets — the ratio shows how much of the business was financed through debt and how much was financed through equity.

Current ratio — the ratio between all current assets and all current liabilities, another way of expressing liquidity.

Quick ratio — the ratio between all assets quickly convertible into cash and all current liabilities.

Sectors of economy:

the primary sector — agriculture, hunting, forestry, fishing;

the secondary sector — mining, manufacturing, electricity, construction;

the tertiary sector — trade, hotels and restaurants; transport, storage and communication; real estate, renting and business activities; education; health and social work; other community, social and personal service activities.

Births of enterprises — birth amounts to the creation of a combination of production factors with the restriction that no other enterprises are involved in the event. Births do not include entries into the population due to: mergers, break-ups, split-off or restructuring of a set of enterprises. It does not include entries into a sub-population resulting only from a change of activity.

Deaths of enterprises — death amounts to the dissolution of a combination of production factors with the restriction that no other enterprises are involved in the event. Deaths do not include exits from the population due to mergers, take-overs, break-ups and restructuring of a set of enterprises. It does not include exits from a sub-population resulting only from a change of activity

Intranet — an internal computer network that operates using the same protocol as the Internet. Its main benefit is seen as being a means of sharing information internally, between company employees.

Extranet — an extension of a company's Intranet that allows external users to access some parts of the Intranet.

Modem — dial-up pertains to a telephone connection in a system of many lines shared by many users. A dial-up connection is established and maintained for a limited duration of time. Dial-up lines are sometimes called switched lines.

ISDN (Integrated Services Digital Network) — a telecommunication service that turns a copper phone line into a high speed digital link that can quickly transmit voice, data and video images simultaneously.

ADSL, SDSL (Digital Subscriber Line) — DSL technologies are designed to increase bandwidth available over standard telephone wires.

Digital products of services — goods/services that can be ordered and delivered directly to a computer over the Internet, e.g. music, video, games, computer software, online newspapers, consulting services, etc.

FORMULAS

The following table presents the formulas of financial ratios by which the ratios have been computed.

<i>Return on equity (ROE) (%)</i>	$\frac{\text{net profit}}{\text{average equity}} \times 100$
<i>Return on assets (ROA) (%)</i>	$\frac{\text{net profit}}{\text{average assets total}} \times 100$
<i>Profit margin (%)</i>	$\frac{\text{net profit}}{\text{net sales}} \times 100$
<i>Total profit to net sales (%)</i>	$\frac{\text{total profit}}{\text{net sales}} \times 100$
<i>Working capital (thousand kroons)</i>	$\text{current assets} - \text{current liabilities}$
<i>Working capital to assets (%)</i>	$\frac{\text{current assets} - \text{current liabilities}}{\text{assets total}} \times 100$
<i>Current ratio (times)</i>	$\frac{\text{current assets}}{\text{current liabilities}}$
<i>Quick ratio (times)</i>	$\frac{\text{current assets} - \text{inventories}}{\text{current liabilities}}$
<i>Financial leverage (times)</i>	$\frac{\text{average assets}}{\text{average equity}}$
<i>Capitalisation ratio (times)</i>	$\frac{\text{long-term liabilities}}{\text{long-term liabilities} + \text{equity}}$
<i>Equity assets ratio (times)</i>	$\frac{\text{equity}}{\text{equity} + \text{liabilities}}$
Profit (loss)	
<i>Total profit (loss)</i>	$\text{net sales} - \text{costs}$
<i>Net profit (loss)</i>	$\text{net sales} + \text{other revenue} + \text{financial income} + \text{extraordinary income} - \text{costs} - \text{other expenses} - \text{financial costs} - \text{extraordinary costs}$

Productivity measures

The following table presents the formulas of productivity measures by which they have been computed.

Productivity measures by net sales

<i>Productivity of labour (thousand kroons)</i>	$\frac{\text{net sales}}{\text{average number of employees}}$
<i>Productivity per hour (kroons)</i>	$\frac{\text{net sales}}{\text{number of hours worked by employees}}$
<i>Productivity of personnel costs (kroons)</i>	$\frac{\text{net sales}}{\text{personnel expenses}}$
<i>Total productivity (kroons)</i>	$\frac{\text{net sales}}{\text{costs}}$
<i>Productivity measures by value added</i>	
<i>Productivity of labour (thousand kroons)</i>	$\frac{\text{value added}}{\text{average number of employees}}$
<i>Productivity per hour (kroons)</i>	$\frac{\text{value added}}{\text{number of hours worked by employees}}$
<i>Productivity of personnel costs (kroons)</i>	$\frac{\text{value added}}{\text{personnel expenses}}$
<i>Total productivity (kroons)</i>	$\frac{\text{value added}}{\text{costs}}$
<i>Value added at factor cost</i>	$\frac{\text{net sales (without subsidies) + change in stocks of work-in-progress and finished goods (stocks at the end minus stocks at the beginning of the reference year) + capitalized self-constructed assets + other revenue (without profit from the sale of tangible assets) - other expenses (without loss from the sale of tangible assets) - costs of merchandise, materials, supplies, intermediate goods, electricity, fuel, power, laid-out work - duties and taxes linked to production - taxes on products}}{\text{costs}}$